

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK  
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

**Titel:** Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943

**Ophav:**

**Ressourcetype:**

**Ressourcetype:**

**Oprindelsesdato:** 1943

**Emne:**Partiprogram, partiprogrammer, program

**Opstilling:** DA-småtryk. Politik 8

**Relateret:**

**Relateret:**

**Copyright:** Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 6

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 7

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 8

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 9

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 10

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 11

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 12

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 13

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 14

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 15

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 16

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 17

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 18

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 19

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 20

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 21

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 22

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 23

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 24

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 25

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 26

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 27

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 28

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 29

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 30

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 31

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 32

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 33

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 34

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 35

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 36

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 37

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 38

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 39

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 40

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1942-1943](#) 41







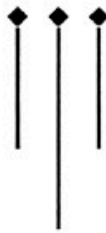


# Socialdemokratiets Haandbog

Rigsdagssamlingen

1942 — 1943

Trykt som Manuskript



Socialdemokratiets Forlag „Fremad“  
København 1943  
Arbejderpartiets Bogtrykkeri i Aarhus



## **Rigsdagssamlingen 1942—43.**

### **Statsministerens Programtale.**

---

Ved Rigsdagens Aabning Tirsdag den 6. Oktober fremsatte Statsminister *Buhl* følgende Udtalelse:

#### **Danmark fortsat ikke-krigsførende.**

Det er under dyb Alvor, at Rigsdagen atter samles til Udøvelsen af den Gerning, som ved Grundloven er den betroet. Vi er nu inde i det fjerde Krigsaar, og endnu staar det usikkert hen, hvornaar fredelige Tilstande vender tilbage. Verden over kæmpes der med stigende Voldsomhed, og Krigens Virkninger griber stærkere og stærkere ind i Folkenes Tilværelse.

Danmarks Stilling som ikke-krigsførende Land vil fortsat blive opretholdt. Vor Politik ligger fast, saaledes som den har fundet Udtryk i Regeringens Opraab af 9. April 1940 og senere Regeringserklæringer og Beslutninger.

Naar Tiden for Genopbygning er inde, vil vi i forstaaende Samvirke med andre Nationer efter Evne yde vor Medvirken til Løsningen af de store fælles Opgaver, og vi ønsker et nært og godt Samarbejde mellem Danmark og Tyskland i det kommende nye Europa.

#### **Lovgivningsarbejdet.**

Samarbejdet paa Rigsdagen mellem de Partier, der har tilkendegivet i Fællesskab at ville værne om Landets forfatningsmæssige Grundlag, har i den forløbne Tid sat sit Præg paa det politiske Liv, og det har i Befolkningen vundet en Genklang, hvis Styrke er aabenbar. Den Følelse af fælles Ansvar og den Vilje til Sammenhold, som herigennem har fundet Udtryk, har været til stærk Betyggelse for vort Land, og Samlingen i Folket vil fremdeles være den Grundvold, som skal sikre en rolig Varetagelse af Nationens Opgaver saavel udadtil som indadtil.

Ved den omfattende Lovgivning, som er gennemført i de sidste Rigsdagssamlinger, er der inden for store Omraader af Samfundslivet iværksat vidtrækkende Foranstaltninger til Imødegaaelse af de Forstyrrelser, som Krigens har fremkaldt, og saa vidt Forholdene indtil nu lader sig overse, vil nyt Lovstof i denne Henseende kun i begrænset Omfang blive denne Rigsdag forelagt.

Regeringen vil som hidtil følge Beskæftigelsesforholdenes Udvikling med den største Opmærksomhed.

Siden forrige Rigsdagssamling er Antallet af beskæftigede Arbejdere steget med 28.000, og den ekstraordinært lave Arbejdsløshed paa 3,8 %, som forrige Sommer kunde opvise, er yderligere i Juni Maaned i indeværende Aar gaaet ned til 3,2 %. Da der i Foraaret maatte forudses en Udvikling i denne Retning, har man for at sikre Landbruget og Brændselsproduktionen den fornødne Arbejdskraft i nogen Grad standset offentlige Arbejder for Sommermaanederne.

Uanset den gode Beskæftigelsessituation, der stadig vedvarer, maa man dog paa Grund af Landets klimatiske Forhold som sædvanlig regne med en forholdsvis stor Sæsonarbejdsløshed til Vinter. For at modvirke denne og derigennem bl. a. bidrage til, at Arbejdskraften kan fastholdes i Landdistrikterne indtil næste Landbrugssæson, er der i Tide bevilget og teknisk forberedt en Række Foranstaltninger, hvorved den ledigblivende Arbejdskraft i betydeligt Omfang vil kunne finde Anvendelse til produktive Arbejder af forskellig Art, herunder Landvinding, Grundforbedring og andre Foranstaltninger, som tjener til Forøgelse af Landets Høstudbytte.

Som Følge af den vedtagne Lovgivning om Støtte til Boligbyggeriet er der i Aar en betydelig Stigning i Antallet af Boliger under Opførelse, og Erhvervsbyggeriet er ligeledes af forholdsvis stort Omfang. Til Trods for, at den industrielle Produktion ikke er steget i Sammenligning med forrige Aar, har Beskæftigelsen inden for Industrien dog været opadgaaende, idet man har maattet anvende mere Arbejdskraft til Fyring, Transport, Oparbejdelse af Raamaterialer, Udnyttelse af Spild og andet.

#### **Forsyningssituationen.**

Over for disse beskæftigelsesmæssigt gunstige Faktorer staar imidlertid en Række truende Vanskeligheder med Hensyn til vor Forsyning, navnlig med Brændselsstoffer, men desuden ogsaa med andre Raastoffer. Hvilke Virkninger dette vil kunne faa for vor Produktion og Beskæftigelse, staar endnu usikkert hen.

Fra Regeringens Side er der gjort Skridt til at sikre, at Cement og andre nødvendige Materialer stilles til Raadighed for Boligbyggeriet og tillige i størst muligt Omfang for det erhvervsmæssige Byggeri samt andre produktive Formaal, og yderligere Foranstaltninger til Fremme af den bedst mulige Udnyttelse af vore Raastoffer og Brændselsstoffer er under Forberedelse.

Under disse Forhold vil det være af særlig Værdi, at der fra de privates Side vises Interesse for de mange Muligheder, der rundt om er for Udførelse af Arbejder, som kun i mindre Grad er materialekrævende. De kommunale Beskæftigelsesudvalg har her en formidlende Opgave, og det er ligeledes at haabe, at disse Udvalg vil kunne

bidrage til, at Landbruget i større Omfang beskæftiger Arbejdskraften ogsaa i Vintermaanederne.

Spørgsmaalet om Befolkningens Forsyning med de daglige Livsfor nødenheder vil ligeledes til Stadighed af Regeringen blive fulgt med den største Opmærksomhed, saavel hvad Fremskaffelsen af Varer som hvad Priserne angaar.

Trods de standsede Tilførsler af Næringsmidler og Foderstoffer udefra og trods den ringe danske Høst i Fjor har det i det store og hele været muligt at bevare det hidtidige Grundlag for Befolkningens Forsyning med de nødvendige Fødevarer. Forholdet er fremdeles dette, at Hjemmeforsyningen med Landbrugsvarer gaar forud for Eksporten, og de enkelte Afvigelser, der er sket herfra, har været begrundet i Ønsket om at række en hjælpende Haand til de to nordiske Lande, som ernæringsmæssigt er særlig haardt ramte.

Den svigtende Hvedeavl har gjort Ændringer i Brødkornsordningen paakrævet, men den gode nye Høst iøvrigt og den Sikring af vore Ernæringsforhold, som derved er tilvejebragt, staar som et beroligende Lyspunkt under den tiltagende Vareknaphed, som paa andre Omraader gør sig gældende.

#### **Priserne.**

Ved de Anstrengelser, der er udfoldet for at dæmme op imod Stigningen i Priserne, er det nu i længere Tid lykkedes at holde disse i et roligere Leje, og Regeringen paakalder en forstaaende Medvirken fra alle Erhvervsgrupper til, at denne Tilstand urokket kan opretholdes.

Gennem den Omordning af Priskontrollen, som gennemførtes i Fjor, blev Prismyndighedernes Indseende med Priserne i Produktion og Omsætning udvidet og styrket. Under disse Myndigheders fortsatte Virksomhed vil Kontrollen blive yderligere befæstet, og der vil fremdeles blive skredet ind med Strenghed, hvor svigtende Ansvarsfølelse giver sig Udslag i ulovlig Varefordyrelse.

#### **Finanserne.**

Med Hensyn til Statsfinanserne vil Bestræbelserne gaa ud paa at holde Budgettet inden for saadanne Rammer, at en Forøgelse af den nuværende Skatteudskrivning kan undgaas. Med den Højde, som Driftsudgifterne nu er oppe paa, vil hertil kræves stor Agtpaagivenhed over for nye Udgifter.

Hvad den økonomiske Politik som Helhed angaar, vil Opgaven som hidtil være at fastholde Stabiliteten i Landets økonomiske Liv. Saavel for den almindelige Prisudvikling som for Erhvervenes Evne til at modstaa skiftende Konjunkturer frem i Tiden er det af afgørende Betydning, at Omsætningen af faste Ejendomme og Anlæg foregaar paa et sundt og bæredygtigt Grundlag, og Regeringen har derfor under



Hensyn til de herskende Forhold taget Spørgsmaalet om Iværksættelse af yderligere Foranstaltninger paa dette Omraade op til Behandling.

Tiden er skæbnetung for vort Land. Sikringen af Danmarks Selvstændighed og Bevarelsen af Folkets Frihed er det Maal, vi fremfor alt maa holde os for Øje. Med dette Maal er et Ansvar forbundet, som har Bud til alle Danske. Landets Vel kræver, at der handles i Samfølelsens og Besindighedens Aand, og at rolige og ordnede Tilstande er raadende overalt.

I Samlingens Tegn vil Rigsdagen nu øve sin Indsats, og jeg byder den velkommen til Arbejdet.

Vor Tro til Fremtiden vil vi give Udtryk i et Leve vort Fædreland! Leve Danmark!

---

## **Socialdemokratiets Hovedbestyrelsesmøde.**

---

Paa det ordinære Hovedbestyrelsesmøde Mandag den 5. Oktober 1942 vedtoges enstemmigt følgende Udtalelse:

»Det socialdemokratiske Partis Hovedbestyrelse, samlet til ordinært Møde Mandag den 5. Oktober, udtaler sin Anerkendelse af Regeringens og Rigsdagens energiske og resultatrige Bestræbelser for at modvirke Arbejdsløsheden. Hovedbestyrelsen konstaterer, at denne fælles Samfundsindsats har været af afgørende Betydning for Beskæftigelsen og derved til Gavn for baade Titusinder af Hjem og for det danske Samfund som Helhed.

Hovedbestyrelsen anerkender ligeledes Bestræbelserne for at sikre Befolkningens Forsyning med de daglige Livsfornødenheder og udtaler samtidig sin Anerkendelse af Regeringens Arbejde for at bringe Stigningen i Varepriserne til Standsning.

Hovedbestyrelsen tilsiger Regeringen det socialdemokratiske Partis Støtte til en erhvervsmæssig og økonomisk Politik efter disse Linier, saaledes at det danske Folk kan føres saa uskadt som muligt gennem den vanskelige Tid.

Hovedbestyrelsen bekræfter det socialdemokratiske Partis fulde Tilslutning til den nationale Samlingspolitik, hvis Maal det er paa Folkestyrets Grund at underbygge Landets Selvstændighed og Folkets Frihed.

Hovedbestyrelsen understreger Statsminister Buhls manende Opfordring til det danske Folk om fortsat at vise Ro og Besindighed. Enhver maa forstaa sit Ansvar og bestemt afvise alle Forsøg paa at

provokere til Handlinger, der kan blive til ubodelig Skade for Land og Folk. Det maa være Pligt for enhver Medborger med Tillidsfuldhed at følge den ansvarlige Regerings Anvisninger og bistaa Myndighederne med at holde al Uro nede.

Hovedbestyrelsen konstaterer med Glæde, at det socialdemokratiske Partis Medlemstal i Aaret 1941 viste en Fremgang paa over 5000 Medlemmer. Hovedbestyrelsen udtaler sin Tak til Partiets Tillidsmænd og Medlemmer for dette smukke Resultat og opfordrer alle socialdemokratiske Kvinder og Mænd til at forstaa Tidens Tale og i endnu større Tal slutte op om det socialdemokratiske Partis Organisationer.«

---

## Ændringer i Regeringen.

---

Den 9. November 1942 udsendtes Meddelelse om, at der under Ledelse af Udenrigsminister *Scavenius* var dannet en ny Regering af følgende Sammensætning:

Stats- og Udenrigsminister: Erik Scavenius.  
 Finansminister: K. H. Kofoed.  
 Justitsminister: Thune Jacobsen.  
 Minister for offentlige Arbejder: Gunnar Larsen.  
 Trafikminister: N. Elgaard.  
 Landbrugsminister: Kr. Bording.  
 Arbejdsminister: Johs. Kjærbøl.  
 Socialminister: Laurits Hansen.  
 Indenrigsminister: Jørgen Jørgensen.  
 Forsvarsminister: Søren Brorsen.  
 Handelsminister: Halfdan Hendriksen.  
 Undervisningsminister: Højberg Christensen.  
 Kirkeminister: V. Holbøll.

De afgaaede: Statsminister Buhl. Finansminister Alsing Andersen. Indenrigsminister Knud Kristensen. Kirkeminister Fibiger.

Af de nye Ministre var de 3 mangeaarige Embedsmænd under det Ministerium, de overtog, idet *Kofoed* var Departementschef i Finansministeriet, *Højberg Christensen* var Statens Undervisningsinspektør for Gymnasieskolerne, og *Holbøll* var Departementschef i Kirkeministeriet. Den nye Chef for Trafikministeriet, der er udskilt af Ministeriet for offentlige Arbejder, *Elgaard*, var Formand for Venstres Rigsdagsgruppe og var den ene af Ven-

stres Repræsentanter i Rigsdagens Samarbejdsudvalg. Foruden Delingen af Ministeriet for offentlige Arbejder blev der foretaget en Deling af Arbejds- og Socialministeriet, og endelig blev *Jørgen Jørgensen* flyttet fra Undervisningsministeriet til Indenrigsministeriet.

**»Forholdene har udviklet sig saaledes, at et Regeringsskifte maa anses for nødvendigt.«**

Ritzaus Meddelelse om Regeringsskiftet havde følgende Ordlyd:

Der har i den forløbne Uge fundet en Række betydningsfulde Forhandlinger Sted inden for Regeringen og mellem denne og Samarbejdsudvalget saavel som inden for de politiske Partier paa Rigsdagen. Det er herunder konstateret, at Forholdene har udviklet sig saaledes, at et Regeringsskifte maa anses for nødvendigt, og efter at Formændene for de Partier, der er repræsenteret i den nuværende Regering, Lørdag Aften havde været tilkaldt til en Konference hos Hs. kgl. Højhed Kronprinsen, ved hvilken Konference Statsminister Buhl var nærværende, afsluttedes Forhandlingerne sent Lørdag Aften med, at Statsminister Buhl med Tilslutning fra de Partier, der støtter den nuværende Regering, tilraadede Kongemagten at opfordre Udenrigsminister Scavenius til at danne en ny Regering.

Udenrigsminister Scavenius er herefter Søndag Eftermiddag paa Diakonissestiftelsen i Overværelse af Kronprinsen blevet modtaget af Hans Majestæt Kongen, der i de sidste Dage er blevet holdt underrettet om Forhandlingernes Gang, og Udenrigsministeren modtog her Opfordringen til at søge dannet en ny Regering. Forhandlingerne herom kan ventes bragt til Afslutning meget hurtigt.

Senere paa Dagen kom saa Meddelelsen om den ny Regerings Sammensætning.

**Erklæring fra Regeringen.**

Den 10. November udsendte den nyudnævnte Regering følgende Erklæring:

»Som meddelt den 9. ds. har Forholdene udviklet sig saaledes, at et Regeringsskifte har været nødvendigt. Dette Regeringsskifte har fundet i en for Landet alvorlig Situation.

Den nydannede Regering, som nu har overtaget sine Funktioner, vil indadtil fortsætte den hidtil førte Politik, idet den vil have sin Opmærksomhed rettet mod alle Foreteelser paa det økonomiske, finansielle og beskæftigelsesmæssige Omraade her i Landet og paa disse Omraader arbejde for en sund og for Land og Folk gavnlig Udvikling.

Udadtil vil Regeringen se det som sin vigtigste Opgave at virke for en Styrkelse og Befæstelse af det gode og nabovenlige Forhold mellem Danmark og Tyskland og at fremme et gensidigt tillidsfuldt Samarbejde i Ønsket om at skabe fortsatte Udviklingsmuligheder for den befrugtende Vekselvirkning mellem dansk og tysk, der gennem Tiderne har haft saa stor Betydning.

I Erkendelse af det europæiske Skæbnefællesskab er Regeringen sig det Ansvar bevidst, som ogsaa et lille Land som Danmark har med Hensyn til Opbygningen af det kommende nye Europa, og den vil efter Evne yde sin Medvirken til Løsningen af saadanne Opgaver som i denne Forbindelse naturligt vil tilfalde vort Land.

Regeringen vil sikre Opretholdelsen af Ro og Orden i Landet. Den vil ikke taale Sabotage og anden Forbrydelse, der direkte eller indirekte retter sig mod Besættelsestropperne.

Regeringens Standpunkt over for Kommunismen er klart. Siden Vedtagelsen af Loven af 22. August 1941 er kommunistisk Virksomhed her i Landet ulovlig. Dette fandt sin Bekræftelse ved Danmarks Tiltræden af Anti-Komintern-Pagten, ifølge hvilken den danske Regering er forpligtet til paa dansk Omraade at bekæmpe den kommunistiske Internationales opløsende og nedbrydende Virksomhed.«

»Social-Demokraten« ytrer til Regeringsskiftet og Erklæringen, at »saavel det nye Ministeriums Sammensætning som Regeringserklæringen viser, at Regeringsskiftet ikke betyder noget Brud paa den politiske Linie, der hidtil er fulgt med Tilslutning af de fem samarbejdende Rigsdagspartier, som ogsaa sikrer den nye Regering den bredeste Basis.«

### Udtalelse af Scavenius.

Ved Rigsdagens Møde den 11. November fremsatte Statsminister *Scavenius* følgende Udtalelse:

»Ved Ministeriet Buhls Tilbage træden er det af Kongen blevet mig overdraget at danne et nyt Ministerium, og dette Ministerium er nu tiltraadt med fuld Tilslutning fra de Partier, der ydede min Forøganger deres Støtte.

Angaaende den Politik, som dette Ministerium vil føre, skal jeg tillade mig at henvise til den i Gaar offentliggjorte Erklæring fra den samlede Regering, en Erklæring, der viderefører den Linie, som er trukket op i de tidligere Regeringers Erklæringer, og som har fundet Udtryk i den Erklæring, jeg som Udenrigsminister den 8. Juli 1940 afgav med det samlede Ministeriums Tilslutning.

Jeg skal ikke her gentage de Ord, der udtales i den i Gaar offent-

liggjorte Erklæring. De er Udtryk for et enigt Ønske i den samlede Regering, som jeg er forvisset om deles af det danske Folk, om at der i dette Land maa føres en Politik, som er i Overensstemmelse med, hvad Landets politiske og økonomiske Vilkaar byder, saa vel paa Historiens Baggrund som under fuld Hensyntagen til disse Aars verdensbevægende Begivenheder paa det europæiske Kontinent, og som tillige er bedst egnet til at føre Danmark igennem Nutidens vanskelige Kaar og betrygge vor fortsatte Bestaaen som frit og selvstændigt Folk.

Det nye Ministerium paabegynder sin Gerning i en Tid, der er svær og alvorstung ogsaa for vort Land. Vi staar paa Tærskelen til en fjerde Krigsvinter, og Besættelsen har nu varet mere end halvtredie Aar. Der er Grund til at understrege, at Danmark er kommet gennem denne Tid ikke uden Vanskeligheder, men bedre end man paa Forhaand havde turdet haabe paa. Den korrekte og hensynsfulde Holdning, som Besættelsestropperne i de forløbne godt halvtredie Aar har indtaget, har i væsentlig Grad bidraget dertil.

Selv om Grænsers og Trafikvejes Afspærring i vidt Maal har haft Konsekvenser for vort Erhvervsliv og navnlig nødvendiggjort Omstilling og Omlægning paa mange Omraader, er det danske Samfunds økonomiske Liv dog ikke rystet, og hele vort Produktionsapparat er i god Orden. Vi har Grund til at besinde os paa, at dette er Forholdet. Og vi kan nære Haab om, at det vil lykkes fortsat at opretholde denne Tilstand, saaledes at Danmark kan staa vel rustet til at gaa ind til det Opbygningsarbejde, Fremtiden vil kræve.

Jeg udtaler min Forvisning om, at Regeringen, *der i sit Arbejde vil føle sig forpligtet over for Rigsdagen*, vil faa et godt og tillidsfuldt Samarbejde med denne saavel som med alle ansvarsbevidste Kredse i Landet. Tiden kræver et maalbevidst og nøgternt Samarbejde, for at vi kan naa det Maal, der maa være fælles for alle i dette Land. Det er Ministeriets og min sikre Tro, at der i de videste Kredse af Befolkningen er Klarhed over Nødvendigheden af dette Samarbejde, og over hvad der kan befæstes og vindes derved.«

---

## Rigsdagsvalgene den 23. Marts.

---

Den 8. Marts forelaa Spørgsmaalet om Afholdelse af Valg til Rigsdagen afklaret. Valgene blev udskrevet denne Dag, og samme Dag fremsatte Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen* Forslag om Ændringer i Lov om Valg til Rigsdagen.

**Ændringerne i Valgloven.**

Naar man stod over for at skulle udskrive nye og almindelige Valg baade til Folketing og Landsting, bestemte den gældende Valglov, at Folketingsvalget skulde holdes først. Men da man fandt det ønskeligt at holde baade Folketings- og Valgmandsvalg paa samme Dag, blev en hertil sigtende Bestemmelse gennemført.

Loven indeholder dernæst de praktiske Bestemmelser for Gennemførelsen af Dobbeltvalget.

Med Henblik paa Valgets Afholdelse den 23. Marts blev de nye Valglistor sat i Kraft inden denne Dato. Ordinært er de i Februar udarbejdede Valglistor først gyldige fra 1. April.

Der indføjedes en Bestemmelse, hvorefter Personer, der ved Valgenes Afholdelse opholder sig i Udlandet, og som ved Arbejdskontrakt eller paa anden Maade er knyttet til udenlandske Arbejdsgivere eller udenlandsk offentlig Myndighed, fritages for at skulle fremskaffe Attestation fra Arbejdsgivere eller foresatte om, at Betingelserne for Adgangen til at afgive Stemme ved Indsendelse af Stemmeseddel er til Stede.

Denne Bestemmelse var kun gældende for de nu overstaaede Valg.

Derimod er de nye Bestemmelser om »Støttekandidater« permanente.

Ifølge de tidligere Regler kunde en Kandidat stille sig som sluttende sig til et Parti, som støttende et Parti eller som staaende uden for Partierne. I den af Rigsdagen i Foraaret 1939 i Forbindelse med Grundlovsforslaget vedtagne Lov om Valg til Rigsdagen var denne Ordning bibeholdt, dog med den Ændring, at der blev givet de i Valget deltagende Partier Adgang til at tilkendegive, hvilke af de i Tilslutning til Partierne opstillede Kandidater der kunde godkendes af Partierne. En Kandidat, der ikke opnaaede Godkendelse, skulde herefter betragtes som *støttende* det paagældende Parti, og herved udelukkedes det, at en Person ved at anmelde sig som Kandidat i Tilslutning til et Parti kunde drage uberettiget Fordel af Valgsystemet, bl. a. ved at kunne blive Stedfortræder for Kandidater, som opnaar Valg, og som er opstillet med Partiets Godkendelse. Disse Regler var motiveret ved, at det i en Valgordning, hvor Partierne er et anerkendt Led i Valgsystemet, maa anses for naturligt, at Opstilling som Partikandidat betinges af det paagældende Partis Godkendelse.

Ved en ændret Affattelse af forskellige af Valglovens Bestemmelser er der nu indført en lignende Ordning, idet man dog — for at skabe Klarhed — har forenklet Reglerne ved at *ophæve*



Adgangen for en Kandidat til at opstille sig som støttende et Parti. Personer, der ønsker at opstille sig til Valg, maa herefter gøre dette enten i Tilslutning til et Parti eller som staaende uden for Partierne, og saafremt en Kandidat, der har opstillet sig i Tilslutning til et Parti, ikke opnaar dettes Godkendelse, vil dette følgelig betyde, at han ved Valget betragtes som opstillet uden for Partierne.

Samtidig er indført den Ordning, at der ogsaa ved Folketingsvalg skal tildeles de forskellige Partier, der deltager i Valget, en Bogstavbetegnelse, idet det foreskrives, at Partierne saa vidt muligt skal bevare de Bogstavbetegnelser, de har haft ved tidligere offentlige Valg. De tildelte Bogstavbetegnelser bliver bestemmende for Partiernes Placering paa Stemmesedlerne.

Færøernes Mandat i Landstinget blev forlænget til 1947, og ved en ændret Affattelse af Valglovens § 59, Stk. 2, har man forkortet de forskellige Frister vedrørende Fremlæggelse m. v. af Valglisterne til Brug ved Landstingsvalg. Derved er opnaaet, at Valg til Landstinget kunde udskrives med kortere Varsel end efter den hidtil gældende Ordning.

Forslaget vedtoges enstemmigt i baade Folke- og Landsting den 8. Marts.

### **De samvirkende Partiers Valgmanifest.**

Straks da Valgene var udskrevet, udsendte de fem samarbejdende Partier følgende Appel til de danske Vælgere:

Som foreskrevet i Grundloven er Valg udskrevet. Den 23. Marts har alle 25-aarige Kvinder og Mænd Lejlighed til at give deres Mening til Kende ved Folketingsvalget. I Halvdelen af Landet gaar samtidig alle 35-aarige Kvinder og Mænd til Valgmandsvalg.

Rigsdagens samarbejdende Partier, det konservative Folkeparti, det radikale Venstre, Socialdemokratiet, Venstre og Danmarks Retsforbund, vil over for Landets Vælgere fremhæve dette Valgs Betydning. Vore Partier ser forskelligt paa mange Spørgsmaal, men vi staar enige paa det danske Folkestyres Grundlag, og i Fællesskab opfordrer vi Vælgerne til at benytte den Borgerret, som Landets Grundlov giver dem. Enhver Borger bør ved at afgive sin Stemme bekræfte sin Samhørighed med Nationen og det danske Folkestyre.

|                                        |                                |
|----------------------------------------|--------------------------------|
| For det konservative Folkeparti:       | For det radikale Venstre:      |
| <i>Ole Bjørn Kraft. Axel B. Lange.</i> | <i>P. Munch. A. M. Hansen.</i> |

|                        |                 |
|------------------------|-----------------|
| For Socialdemokratiet: |                 |
| <i>H. P. Hansen.</i>   | <i>V. Buhl.</i> |

|                                           |                           |
|-------------------------------------------|---------------------------|
| For Venstre:                              | For Danmarks Retsforbund: |
| <i>Knud Kristensen. I. C. Stensballe.</i> | <i>Oluf Pedersen.</i>     |

**Socialdemokratiets Valgopraab.**

Paa et Møde i Rigsdagens Fællessal den 12. Marts vedtog Socialdemokratiets Hovedbestyrelse og Folketingskandidater følgende Valgmanifest:

Det danske Folk kaldes nu til Valg i Overensstemmelse med Forskrifterne i Rigets Grundlov.

Det er under enestaaende Forhold for vort Land, at dette Valg finder Sted, og derfor har det ogsaa en enestaaende Karakter og Betydning.

De paa Rigsdagen samarbejdende Partier har set det som deres første Pligt ved Valget at staa som en samlet Vagt om vore fælles nationale og folkelige Værdier, og Socialdemokratiets Hovedbestyrelse og Folketingskandidater giver dette politiske Sammenhold deres varme Tilslutning.

Det staar nu til Vælgerne at vise Styrken i vort Folks Vilje til at værne og befæste vort frie Folkestyre, og der er derfor med Valget forbundet et folkeligt Ansvar, som taler sit indtrængende Sprog til alle Danske.

Det er i Folkestyret, vore Frihedsgoder har deres Rod, og det er derfra, vor stærke og dybtgaaende sociale Udvikling og kulturelle Højnelse har hentet sin Kraft. Folkestyret er Livsnerven i vor folkelige Tilværelse, og det er i disse skæbnetunge Aar det Bindeled, som knytter Nationen sammen til rolig Varetagelse af Tidens krævende Op-gaver.

Derfor maa ingen svigte ved Valgdagens nationale Fremmøde. Som en magtfuld Bekendelse til Folkestyret skal Dagen indskrives i vort Lands Historie.

Vi retter denne Appel til alle Landets Vælgere, men først og fremmest til de danske Arbejdere og til den øvrige Del af Befolkningen, som slutter op om vort Parti eller staar det nær i politisk Opfattelse.

Det danske Socialdemokrati og den danske Arbejderbevægelse har fra første Færd stillet sig paa Demokratiets Grund, og det er ad Folkestyrets Vej, at Arbejderne og andre Smaakaarsfolk gennem Slægtleds Kamp har vundet frem til lysere og sikrere Kaar og lige Borgerret med andre. Hvad den jævne Kvinde og Mand her har lært, skal de huske paa Valgets Dag.

Krigen har sat sine dybe Spor i det danske Samfundsliv, og Byrderne føles tungest i de Hjem, hvor Modstandsevnen er mindst. Men den Troskab og det Sammenhold, som altid har været Arbejderklassens Styrke, skal ogsaa denne Gang bestaa sin Prøve. Med værdig Ro vil de socialdemokratiske Vælgere gøre deres Borgerpligt.

Valget gælder Danmark i Dag og Danmarks Fremtid. I et frit og selvstændigt Danmark skal den folkelige og sociale Udvikling føres



videre frem ad Folkestyrets trygge Bane i Fodslag med vore Brødre-folk i Norden og i et fredeligt Samarbejde med andre Nationer.

Nutidens Opgaver og Fremtidens Maal maner mere end nogen Sinde før Arbejdets Kvinder og Mænd til Samling.

Mød da frem paa Valgets Dag. Stem — og stem socialdemokratisk.

*Socialdemokratiets Hovedbestyrelse og Folketingskandidater.*

### **Socialdemokratiet 165.000 Stemmer frem ved Folketingsvalget.**

Partiernes Stemmatal og Antallet af valgte Kandidater ved Folketingsvalget den 23. Marts fremgaar af nedenstaaende Oversigt. Til Sammenligning bringer vi Tallene fra Folketingsvalget 1939.

|                         | 1939      |          |       | 1943      |          |       |
|-------------------------|-----------|----------|-------|-----------|----------|-------|
|                         | Stemmer   | Mandater | pCt.  | Stemmer   | Mandater | pCt.  |
| Socialdemokratiet ..... | 729.619   | 64       | 42,9  | 894.632   | 66       | 44,5  |
| Radikale Venstre .....  | 161.834   | 14       | 9,5   | 175.179   | 13       | 8,7   |
| Konservative .....      | 301.625   | 26       | 17,8  | 421.523   | 31       | 21,0  |
| Venstre .....           | 309.355   | 30       | 18,2  | 376.850   | 28       | 18,7  |
| Retsforbundet .....     | 33.783    | 3        | 2,0   | 31.323    | 2        | 1,6   |
| Bondepartiet .....      | 50.829    | 4        | 3,0   | 24.572    | 2        | 1,2   |
| Kommunister .....       | 40.893    | 3        | 2,4   | —         | —        | —     |
| D. N. S. A. P. ....     | 31.032    | 3        | 1,8   | 43.309    | 3        | 2,1   |
| Nationalt Samvirke ...  | 17.350    | 0        | 1,0   | —         | —        | —     |
| Dansk Samling .....     | 8.553     | 0        | 0,5   | 43.367    | 3        | 2,2   |
| Slevigske Parti .....   | 15.016    | 1        | 0,9   | —         | —        | —     |
| Tilsammen .....         | 1.699.889 | 148      | 100,0 | 2.010.755 | 148      | 100,0 |

For Valgmandsvalgenes Vedkommende anføres følgende Tal for den paagældende Halvdel af Landet (Sjælland uden for København, Lolland-Falster, Bornholm og sydlige Halvdel af Jylland):

|                          | 1939    |       | 1943    |       |
|--------------------------|---------|-------|---------|-------|
|                          | Stemmer | pCt.  | Stemmer | pCt.  |
| Socialdemokratiet .....  | 233.736 | 37,6  | 291.967 | 40,5  |
| Radikale Venstre .....   | 63.227  | 10,2  | 71.429  | 9,9   |
| Konservative .....       | 114.288 | 18,4  | 148.050 | 20,6  |
| Venstre .....            | 143.297 | 23,0  | 169.032 | 23,5  |
| Retsforbundet .....      | 13.390  | 2,2   | 11.020  | 1,5   |
| Bondepartiet .....       | 21.570  | 3,5   | 8.117   | 1,1   |
| Kommunister .....        | 8.441   | 1,4   | —       | —     |
| D. N. S. A. P. ....      | 7.789   | 1,3   | 14.407  | 2,0   |
| Nationalt Samvirke ..... | 2.982   | 0,5   | —       | —     |
| Dansk Samling .....      | 874     | 0,1   | 6.392   | 0,9   |
| Slevigske Parti .....    | 11.122  | 1,8   | —       | —     |
| Tilsammen .....          | 620.716 | 100,0 | 720.214 | 100,0 |

### De unge Vælgere.

I nedenstaaende Oversigt er foretaget en Sammenligning mellem Stemmeafgivningen ved Folketingsvalget og Valgmandsvalget for de 3 Landstingskredse under et, dog kun særskilt for de 4 store Partier, idet de øvrige Partier, særlig ved Valgmandsvalget, kun opstillede i en Del af Kredsene, hvorfor Sammenligningen for disse Partier ikke kan gennemføres.

|                         | Folke-<br>tings-<br>valget | Stemmer                   |         | Procentvis<br>Fordeling      |                               |
|-------------------------|----------------------------|---------------------------|---------|------------------------------|-------------------------------|
|                         |                            | Valg-<br>mands-<br>valget | Forskel | Unge<br>Væl-<br>gere<br>pCt. | Ældre<br>Væl-<br>gere<br>pCt. |
| Socialdemokratiet ..... | 415.097                    | 291.767                   | 123.330 | 47,0                         | 40,5                          |
| Radikale Venstre .....  | 88.260                     | 71.429                    | 16.831  | 6,4                          | 9,9                           |
| Konservative .....      | 191.118                    | 148.050                   | 43.068  | 16,4                         | 20,6                          |
| Venstre .....           | 216.496                    | 169.032                   | 47.464  | 18,1                         | 23,5                          |
| Øvrige Partier .....    | 71.842                     | 39.936                    | 31.906  | 12,1                         | 5,5                           |
| Tilsammen .....         | 982.813                    | 720.214                   | 262.599 | 100,0                        | 100,0                         |

Forudsættes det, at de Vælgere, der stemte ved Valgmandsvalget, afgav Stemme paa samme Parti som ved Folketingsvalget, kan man ved at beregne Forskellen mellem Stemmetallene ved de to Valg faa en Belysning af Partifordelingen blandt de unge Vælgere mellem 25 og 35 Aar til Sammenligning med Partifordelingen blandt de ældre Vælgere over 35 Aar.

Med den anførte Forudsætning vil man se, at Socialdemokra-

tiet har forholdsvis flere Vælgere blandt de unge mellem 25 og 35 Aar end blandt de ældre over 35 Aar, henholdsvis 47,0 og 40,5 % af samtlige Vælgere i disse Aldre. For de tre andre store Partier er Forholdet omvendt: Forholdsvis større Andel af de ældre Vælgere end af de unge.

Udtrykt paa anden Maade vil man af Tallene kunne beregne, at ca. 30 % af Socialdemokratiets Vælgere er under 35 Aar, medens kun ca. 19 % af de Radikales og ca. 22 % af de Konservervatives og Venstres er under 35 Aar.

### **Socialdemokratiets kvindelige Repræsentation i Folketinget gik tabt.**

I det tidligere Folketing havde Socialdemokratiet to kvindelige Repræsentanter, *Nina Andersen* og *Inger Hempel*, der begge var opstillet i Københavns søndre Storkreds. Ingen af dem opnåede Genvalg, og Socialdemokratiets Formand, *Alsing Andersen*, skriver herom i »Social-Demokraten« for 28. Marts:

»Den Glæde, som det straalende Valgresultat i Tirsdags fremkaldte hos alle Partifæller, blev blandet med Skuffelse, da det viste sig, at begge Socialdemokratiets kvindelige Medlemmer af Folketinget denne Gang gled ud.

For *Inger Hempels* Vedkommende var Forholdet det, at hun var indtraadt som Stedfortræder ved Staunings Død, og man vidste, at hendes nuværende Opstillingskreds — Københavns 3. Kreds — ikke kunde give Mandat. Derimod havde alle haabet, at *Nina Andersens* Mandat atter skulde kunne sikres. Valglykken svigtede os imidlertid denne Gang i Søndre Storkreds, saaledes at vi mistede *Nina Andersens* Mandat.

Det er en Skuffelse baade for Socialdemokratiets kvindelige Vælgere og for deres mandlige Partifæller, og det er et Tab for den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe, der herved har mistet et Par værdifulde Medarbejdere med særlig Indsigt, som nu vil blive savnet.

Jeg er da ogsaa overbevist om, at man overalt i vort Parti vil være enige om, at denne urimelige Situation ikke bør vare længere end til næste Folketingsvalg.

Vort Parti har Brug for kvindelige Repræsentanter i saavel Rigsdagen som i de kommunale Raad, baade i Sogneraadene og Byraadene. Og vore kvindelige Partifæller har navnlig i den sidste halve Snes Aar ydet et saa værdifuldt Arbejde, bl. a. gennem Kvindeudvalgene, at de ogsaa af denne Grund bør have Lejlighed til at yde en Indsats i de offentlige Forsamlinger.

*Det vil derfor være naturligt, at vort Partis Organisationer baade ved de forestaaende kommunale Valg og ved senere Rigsdagsvalg*

*skænker dette Forhold fornøden Opmærksomhed, og iøvrigt vil Partiets øverste Instanser naturligvis ogsaa i den kommende Tid drøfte, hvorledes Partiet kan sikre sig kvindelig Repræsentation i saavel Folketing som Landsting, saaledes at der findes en rimelig Ordning af dette vigtige Spørgsmaal.»*

## Situationen op til Undtagelsestilstanden.

I Anledning af de Strejker og Konflikter, der var forekommet forskellige Steder i Landet, havde De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg den 20. August indkaldt til Formandsmøde. Efter at *Eiler Jensen* havde redegjort for Situationen, vedtog Forsamlingen enstemmigt følgende Udtalelse:

»De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg og Formændene for de tilsluttede Forbund opfordrer de organiserede Arbejdere til fortsat at følge Opfordringen af 9. April 1940 om at fortsætte Arbejdet uforstyrret — hver paa sin Plads.

Uoverensstemmelser, der maatte opstaa, skal nu som altid behandles ved og gennem Organisationerne og aldrig uden om disse.

Ved at følge denne Opfordring vil alle medvirke til at opretholde Ro og Orden i Landet.

Afvis enhver Provokation, fra hvilken Side den end maatte komme.»

### Regeringens Udtalelse.

Den 21. August udsendtes efter en Række langvarige Møder i Ministeriet, 9-Mands Udvalget og de samarbejdende Partiers Rigsdagsgrupper følgende Opraab, hvis Udsendelse blev bifaldet af Kongen:

»Under den tyske Besættelse, der nu varer paa fjerde Aar, har det været uundgaaeligt, at der af og til er opstaaet visse Gnidninger. Selve Besættelsens Langvarighed fremkalder en større Modtagelighed over for formodede Fornærmelser og stigende Utaalmodighed og Irritation i Befolkningen.

I den sidste Tid er der indtraadt Begivenheder af faretruende Karakter. Sabotage er øvet i stigende Omfang, Demonstrationer er forekommet forskellige Steder, og der er gjort Forsøg paa at bringe Jernbaner og offentlige Værker til Standsning. En Fortsættelse af saadanne Tilstande vil være af ødelæggende Virkning for danske Samfundsforhold. Tilførsler af Levnedsmidler og Brændsel vil blive hæmmet, og der vil opstaa alvorlige Forstyrrelser af den ordnede Produktion til Skade for hele Befolkningen.

For den danske Regering har det stedse været Opgaven at fjerne opstaaede Vanskeligheder og paa det bedste varetage den danske Befolknings Interesser over for tyske Myndigheder. Dette vil ogsaa blive Tilfældet over for de senest indtrufne Begivenheder.

Skal det lykkes at føre dansk Folkestyre og Samfundsliv frelst gennem Krigens Ulykker og Farer, er Befolkningens Medvirken hertil nødvendig.

Med denne dybt alvorlige Situation for Øje retter Regeringen og Samarbejdsudvalget med Tilslutning af de samarbejdende Partiers Rigsdagsgrupper en indtrængende Opfordring til den danske Befolkning om ikke paa nogen Maade at udæske til eller lade sig udæske til uoverlagte Handlinger, men bevare Ro, Besindighed og Sammenhold. Enhver, der ønsker, at dansk Styre i Landet skal bevares, maa føle det som sin Pligt i alle Forhold at bidrage til, at lovordnede Tilstande fortsat kan opretholdes. Ingen maa tage sig selv til Rette. Det er de lovlige Myndigheder og de ansvarlige Ledere, der maa foretage de Skridt, som er nødvendige til Beskyttelse af danske Interesser.«

### Flere Opfordringer til Ro og Orden.

I de følgende Dage udsendtes af flere store Organisationer yderligere Opfordringer til at vise Besindighed, Fasthed og Sammenhold. Hovedbestyrelsen for Dansk Jernbaneforbund rettede saaledes den 23. August en Henvendelse til samtlige Afdelinger og Grupper inden for Forbundet.

Den 24. August mødtes en Forsamling paa 400 Tillidsmænd for Hovedstadens faglige og politiske Arbejderbevægelse, der var sammenkaldt paa Foranledning af De samvirkende Fagforbund, Fællesorganisationen og Socialdemokratisk Forbund. Efter at *Buhl, Eiler Jensen* og *Alsing Andersen* havde redegjort for Situationen, vedtog Forsamlingen med alle Stemmer mod 6 følgende Resolution:

»Til Hovedstadens Arbejdere!

I en alvorlig Stund retter Formændene for Hovedstadens Fagforeninger sammen med Fagforbundenes Formænd og den socialdemokratiske Arbejderbevægelses politiske Tillidsmænd i København-Frederiksberg en Appel til Hovedstadens Arbejdere om at staa fast sammen om den Linje, som hidtil har skabt Respekt om dansk Arbejderbevægelse.

Under tre Aars Besættelse har vi med denne Linje søgt at sikre det danske Folk dets demokratiske og organisationsmæssige Rettigheder. Den socialdemokratiske Arbejderbevægelse kan med Stolthed pege paa, at den uden Vaklen har holdt sin væsentlige Del af den Front, hvis Formaal har været paa een Gang at sikre det danske Folkestyre og det danske Folks nationale Selvhævdelse.

I den seneste Tid har Provokatører af blandet Oprindelse søgt at lokke danske Arbejdere ud i desperate politiske Eventyr.

Nu har disse Provokatører begyndt deres Spekulation i Hovedstaden. Uansvarlige Kredse forsøger ved anonyme Opraab at opkaste sig til Ledere for de organiserede Arbejdere. Ved falske Lokketoner forsøger disse Kredse, der aldrig har haft nogen Interesse for Demokrati eller for Arbejderbevægelsen, at forlede Hovedstadens Arbejdere til Letsindigheder.

De har nu den Dristighed at opfordre Arbejderne til at lægge Krop til disse Spekulationer, idet de kynisk opfordrer til Strejker og Uroligheder.

De valgte, ansvarlige Tillidsmænd for Hovedstadens faglige og politiske Arbejderbevægelse udtaler deres Fordømmelse af denne ansvarsløse Provokatørgerning.

Forsamlingen peger paa, at Virkeliggørelsen af saadanne Planer uvægerlig vil betyde en Katastrofe baade for Arbejderhjemmene og for hele det danske Folk.

Forsamlingen opfordrer derfor Hovedstadens Arbejdere til at forstaa deres store Ansvar baade for deres egen Bevægelse og for Folkets nationale Interesser.

Nu skal Sammenholdet og Kammeratskabet staa sin Prøve.

Vis derfor alle Provokationer tilbage.

Følg i enhver Situation kun de Paroler, som jeres egne ansvarlige Organisationer udsteder.»

— Og endelig udsendte de store Erhvervsorganisationer den 25. August nedenstaaende Opraab til alle, der har Tilknytning til dansk Erhvervsliv:

»I Anledning af de alvorlige Begivenheder, der i den senere Tid er indtruffet forskellige Steder i Landet og i Tilslutning til det af Regering og Rigsdag udsendte Opraab til Befolkningen om ikke paa nogen Maade at udæske til eller lade sig udæske til uoverlagte Handlinger, opfordrer dansk Erhvervslivs Hovedorganisationer alle, der har Tilknytning til dansk Erhvervsliv, til af yderste Evne at medvirke til, at man overalt følger Kongens Bud af 9. April 1940 om, at Ro og Orden skal bevares.

København, den 25. August 1943.

|                                                  |                                                                                                                             |
|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Dansk Arbejdsgiverforening.                      | Fællesorganisationen for Dansk Haandværk og Industri.                                                                       |
| De danske Handelsforeningers Fællesorganisation. | Haandværksraadet.                                                                                                           |
| Grosserer-Societetets Komité.                    | Landbrugsraadet. Fællesrepræsentation for de samvirkende danske Landboforeninger og de samvirkende danske Andels-selskaber. |
| Industriiraadet.                                 |                                                                                                                             |
| De samvirkende danske Husmandsforeninger.        |                                                                                                                             |
| Dansk Dampskibsrederiforening.                   | Provins-Handelskammeret.                                                                                                    |
| De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark.»    |                                                                                                                             |

### **Bekendtgørelsen om Undtagelsestilstanden.**

Søndag Morgen Kl. 4,10 den 29. August proklamerede den øverstbefalende over de tyske Tropper i Danmark »i Henhold til Artiklerne 42—56 i Haager Landkrigsordningen den militære Undtagelsestilstand i hele Danmark«.



Derefter udtalte Proklamationen:

Med øjeblikkelig Varsel anordner jeg følgende:

- 1) Embedsmænd og Funktionærer ved de offentlige Myndigheder og Institutioner skal loyalt fortsætte med at opfylde deres Embeds- pligter. De skal efterkomme de Anvisninger, som bliver givet af de indsatte tyske Myndigheder.
- 2) Sammenstimlinger og Ansamlinger af mere end 5 Personer paa Gaden og paa offentlige Steder er forbudt, ligesom alle Forsam- lingen, ogsaa de ikke-offentlige, er forbudt.
- 3) Lukketiden fastsættes til Mørkets Frembrud. Fra dette Tidspunkt er ogsaa enhver Trafik paa Gaden forbudt.
- 4) Enhver Afbenyttelse af Post, Telegraf og Telefon er indtil videre forbudt.
- 5) Enhver Strejke er forbudt. Opfordring til Strejke til Skade for den tyske Værnemagt fremmer Fjenden og straffes i Reglen med Døden.

Overtrædelse af ovenstaaende Bestemmelser vil blive straffet ved de tyske Standretter.

Mod Voldshandlinger, Sammenstimlinger o. s. v. vil der hensynsløst blive gjort Brug af Vaaben.

Enhver Borger i Danmark, som efterkommer denne paa folkeretligt Grundlag hvilende Krigslov, tilsikres Personens og Ejendommens Be- skyttelse i Henhold til Loven.«

### **Regeringens Tilbagetræden.**

Da den militære Undtagelsestilstand var gennemført, meddel- tes det officielt Mandag Aften den 30. August 1943, at Ministe- riet Scavenius Søndag den 29. August til Kongen havde ind- givet sin Demissionsbegæring og *straks var ophørt at fungere*.

Denne Meddelelse konstaterer, at Ministeriets Funktioner var ophørt i det Øjeblik, Undtagelsestilstanden blev proklameret, idet den kommanderende tyske General dermed overtog den udøvende Magt her i Landet.

Ministeriernes løbende Forretninger varetages indtil videre af Administrationscheferne, meddeltes det.

Inden Ministeriet traadte tilbage, afgav det følgende Ud- talelse:

»I denne for vort Land saa alvorlige Time ønsker vi paany at op- fordre Befolkningen til at udvise Ro og Besindighed. Særlig er det os magtpaaliggende at udtale, at vi forventer, at alle Statens Tjene- stemænd i den forhaabentlig korte Tid, Undtagelsestilstanden vil vare, forbliver paa deres Post og under deres Ansvar som Tjenestemænd fortsætter deres Gerning til bedste for Land og Folk, saaledes at det søges undgaaet, at der opstaar Gnidninger mellem Statens Organer og de tyske Autoriteter, der i Kraft af Krigens Love og den erklæ- rede Undtagelsestilstand midlertidig har en særlig Myndighed at udøve.«



### **Socialdemokratiets og Fagbevægelsens Opraab.**

Lørdag den 28. August, da det stod nogenlunde klart, hvor Udviklingen vilde bære hen, vedtog Forretningsudvalgene for De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund enstemmigt følgende

#### **Henvendelse til Organisationernes Medlemmer.**

»Mødet opfordrer den faglige og den socialdemokratiske Arbejderbevægelses Medlemmer til i den nye, alvorlige Situation at staa trofast sammen.

Bevar Troen paa Organisationerne, de socialdemokratiske Idealers og det danske Folks nationale og demokratiske Rettigheder.

Mødet opfordrer enhver til at vise Besindighed, Fasthed og Sammenhold.«

---

## **Socialdemokratiet og Norden.**

Spørgsmaalet om det fremtidige nordiske Samarbejde er i den senere Tid blevet diskuteret kraftigt, og der er ogsaa fra socialdemokratisk Side fremsat Udtalelser om disse Problemer. Ved et Møde i Aarhus den 1. Marts 1943 har Socialdemokratiets Formand, *Alsing Andersen*, saaledes omtalt det nordiske Spørgsmaal.

### **Alsing Andersens Udtalelse.**

Ved denne Lejlighed fremsatte Alsing Andersen følgende Udtalelse:

»Det er med stor Glæde, vi har set de mange Udtalelser, som er fremkommet baade i Sverige og Finland om et forstærket Samarbejde mellem de nordiske Lande efter Krigen. Man kan være ganske sikker paa, at disse Tanker vinder Gehør her i Landet. Ogsaa i den danske Arbejderbevægelse er det Tilfældet. Jeg tør sige, at danske Arbejdere og Socialdemokrater med lige saa stor Længsel som andre Danske ser hen til den Dag, da et saadant forstærket Samarbejde kan begynde.

Arbejderbevægelsen befinder sig ikke her paa ukendt Omraade. Tværtimod har der baade fagligt og politisk været et intimt organisatorisk Samarbejde gennem Aartier — lige siden den første skandinaviske Arbejderkongres i Göteborg 1886.

Herigennem er der ikke alene knyttet ubrydelige Venskabsbaand mellem de nordiske Arbejderorganisationer, men dette Samarbejde har bidraget til at befæste og uddybe Fællesskabsfølelsen mellem vore Folk.

Denne Følelse er ikke svækket, fordi de nordiske Folks Skæbne har formet sig forskelligt under denne Krig. Tværtimod har vi oplevet, at den nordiske Samfølelse netop i disse Aar har skudt sine Rødder videre ud i vore Folk og dybere ind i de enkelte Sind end tidligere i vor Historie.

Det aartusindgamle Slægtskab, der kendetegnes af Sprog, Kultur, Tankegang og Idéverden, er derved blevet mere end et historisk Minde. Det er blevet en levende Realitet, som vi ønsker at udbygge yderligere. Vi føler den nordiske Samhørighed som en umistelig Del af vort Folks Tilværelse, og vi forstaar, at denne Samhørighed kan faa afgørende Betydning for de nordiske Folks Fremtid.

Det er ganske vist for tidligt at afgøre, hvorledes et stærkere Samarbejde skal udformes. Tiden dertil er inde, naar Krigen er forbi, og de frie nordiske Folk igen kan mødes til Raadslagning. Men i hver sit Land bør vi benytte Ventetiden til at tænke de politiske og økonomiske Problemer igennem, som dette Spørgsmaal rummer.

*Det vil nemlig ikke længere være nok med forstærkede Forbindelser paa det kulturelle, videnskabelige og sociale Omraade. Der maa, som det er paavist fra flere Sider, i en vis Udstrækning blive Tale om en fælles-nordisk økonomisk og politisk Kurs. Følgen heraf maa bl. a. blive et vist Fællesskab paa Handelspolitikken, Udenrigs- og Forsvarspolitikken Omraader.*

Det er unægtelig nye Perspektiver for de nordiske Landes Politik, men vi har ikke Lov til at lade os afskrække heraf, thi hvordan Krigen end slutter, er der én Ting, vi kan være fuldkommen sikre paa: at de smaa Landes Vilkaar ikke bliver de samme som før Krigen. Den tekniske og økonomiske Udvikling vil trække nye Linier op og stille sine Krav til et udvidet og forstærket Samarbejde. Og hvis de nordiske Lande her — hvad jeg tror — kommer til at staa over for Valget mellem en risikofyldt Chancesejlads hver for sig og en fælles Kurs med den Sikring, som alene Fællesskabet kan give — da bør der ikke være Tvivl om, at ogsaa dansk Arbejderbevægelse vælger den fælles Kurs.

Vi kan desuden gøre det i tryk Overbevisning om, at ingen af de nordiske Landes Naboer vil misforstaa det. De kender den naturlige Samhørighedsfølelse mellem de nordiske Folk. De ved, at det nordiske

Fællesskab ikke har politiske Aspirationer udadtil, men kun vil sikre vore Folks Fred og Frihed. De ved, at de nordiske Folk ikke er og heller ikke vil være sig selv nok, hverken kulturelt eller økonomisk, men tværtimod ønsker et venskabeligt Samkvem med alle andre Folk, først og fremmest med deres Naboer.

Lad os derfor ud fra Ansvarsfølelsen over for vore Folk hver i sit Land roligt og nøgternt undersøge Mulighederne for Nordens fællespolitiske Linie i Fremtiden og lad os berede Sindene derpaa gennem øget Kendskab til og Forstaaelse af vore nordiske Frændefolk.»

### Interview med Hedtoft-Hansen.

— I det almindelige stærke Røre om de nordiske Problemer har Maj-Nummeret af »Det frie Nord« (Organ for Foreningen af samme Navn, hvis Formand er General With) formaaet Folketingsmand *Hedtoft-Hansen* til at udtale sig om disse Spørgsmaal.

I Interviewet udtaler Hedtoft-Hansen bl. a.:

— Der skete det den 9. April 1940, at for alle smaa Lande bristede den Illusion, som hedder »Ret til Neutralitet«. Hidtil havde de smaa Lande, de nordiske indbefattet, troet og forladt sig paa Retten til at være neutrale. Først Krigen har lært os, at det var en Illusion, og at der bag Kravet om at faa Lov til at forblive neutrale maa staa Magt til at hævde Neutraliteten ...

Staunings Tale (i Lund) slog ikke Benene væk under et nordisk Forsvarsforbund. For Tanken var ikke moden den Gang. Og Stauding var jo i Parentes bemærket en nordisk Enthusiast; ingen dansk Politiker har vel siden Aarhundredskiftet virket saa aktivt for det nordiske Samarbejde som netop han. Formuleringen af hans Tale i Lund kan diskuteres, men i sit reale Indhold var Talen rigtig. Forsvarsforbundet var Utopi den Gang!

Men ... jeg vil gerne sige med Branting, at Gaarsdagens Utopi kan blive Morgendagens Virkelighed.

— Haaber De personlig, at det bliver Virkelighed?

— Jeg haaber og tror det. Vi har dels Erfaringerne, som jeg talte om før i Forbindelse med den 9. April 1940, dels Tiden efter at bygge vor Opfattelse paa. Tiden efter har vist for hele Verden, at Danmark er et nordisk, demokratisk Land, men med Vilje til fredeligt Samarbejde til alle Sider. Det bekræftede Valget den 23. Marts, ligesom vor Holdning forud havde fortalt det. Jeg tror ogsaa, at Sindelaget er ligesaadan i de andre nordiske Lande. Ønsket om et nordisk Fællesskab gaar meget dybt, saa vidt jeg kan skønne.

Jeg tror, at enhver ansvarsbevidst og demokratisk tænkende, dansk Politiker — og noget tilsvarende gælder sikkert Politikerne i de andre

nordiske Lande — kan udtrykke deres Ønsker og Bestræbelser med Henblik paa Fremtiden saaledes: Aldrig mere en 9. April!

— Er det Deres Indtryk, at vi tør vente at se de nordiske Landes Politikere sætte sig det som deres Maal at være med til at skabe et nordisk Fællesskab, hvordan det saa ellers nærmere kan tænkes udformet i Enkeltheder?

— Det er i dette Øjeblik af gode Grunde umuligt at sige ret meget konkret om Fremtidens statslige Samarbejdsformer, men saa meget tør jeg sige, at jeg, som vel alle andre Danske — trods den naadige Skæbne, Danmark indtil denne Stund har haft som besat Land —, føler det som den sværeste, men samtidig som den mest inspirerende Opgave at sikre et fælles Norden i Fremtidens Europa.

I Anledning af forskellige Blades Betragtninger over disse Udtalelser har Hedtoft-Hansen den 16. Maj i en Erklæring til Dagspressen uddybet dem, idet han indledningsvis gør opmærksom paa, at han ikke har nogen Tilknytning til Foreningen »Det frie Nord«.

Naar Interviewet er fremkommet, hedder det, skyldes det bl. a., at H.-H. over for »Det frie Nord«s Læsere ønskede at klarlægge sine Synspunkter paa Staunings Tale i Lund, og — hedder det videre:

»— endelig er en løsreven Passage i Interviewet forstaaet og fortolket paa den urigtige Maade, at jeg i Modsætning til andre be-  
kender mig til og tror paa et *isoleret* nordisk Forsvarsforbund, og paa dette Grundlag er der allerede en af smaalige og partipolitiske Motiver inspireret Polemik i Gang, hvorefter jeg af nogle betegnes som en modig Mand med stærke Standpunkter og af andre som en elendig Forræder, der paa 6 Aar har været i Stand til at likvidere Staunings gamle Standpunkt!

Jeg maa derfor rette denne Misforstaaelse, der faar den ene til at rose, den anden til at rise for meget.

Jeg har over for paagældende Interviewer i Relation til Lundtalen sagt, at Stauning efter min Mening havde Ret, naar han i 1937 betegnede et nordisk Forsvarsforbund som en Utopi. De tragiske Til-  
dragelser i Norden siden har sørgeligt bekræftet det.

Paa Forespørgsel om Fremtiden har jeg sagt det selvfølgelig, at man i dette Øjeblik af gode Grunde ikke kan sige ret meget om de fremtidige statslige Samarbejdsformer, men at jeg efter denne Krig *haaber og tror* paa et fredeligt samarbejdende Europa, hvori Nordens smaa Stater, belært af bitre Erfaringer, maa finde sammen i et *vidtgaaende Samarbejde*.

Gaar denne Tro og dette Haab i Opfyldelse, har jeg videre sagt, er det min Overbevisning, at det bliver nødvendigt med et vidtgaaende

Fællesskab baade paa Handels-, Udenrigs- og Forsvarspolitikens Omraade, og Gaarsdagens Utopi kan da blive Morgendagens Virkelighed. Kommer dette nordiske Fællesskab, bliver det den sværeste, men samtidig den mest inspirerende Opgave, der venter Fremtidens Politikere.

Dette er min Tankegang, som jeg ikke fandt Anledning til at tilbageholde, da jeg saa indtrængende blev opfordret til at udtale mig. Den har unægtelig i Interviewet faaet en noget resumerende Form med stærk Vægt paa det forsvarspolitiske, men ingen, der læser det i Sammenhæng, kan have misforstaaet min Stilling. Den er i nøje Overensstemmelse med de Synspunkter, der er fremsat af Socialdemokratiets Formand, Alsing Andersen, og andre ledende Socialdemokrater.

Forsøgene paa at tjene en partipolitisk Styver ved at udnytte disse Udtalelser paa anden Maade end efter deres Aand og Mening rammer ikke mig eller mit Parti, men derimod dem, der paa det nuværende Stadium af den nordiske Diskussion ikke undser sig for at gøre Forsøget.»

### **Arbejderorganisationernes Udtalelse.**

Den 16. Juni var Forretningsudvalgene for Socialdemokratisk Forbund og De samvirkende Fagforbund, den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe og Repræsentanter for Det kooperative Fællesforbund, Arbejdernes Oplysningsudvalg og Danmarks socialdemokratiske Ungdom samlet til en orienterende Drøftelse af det nordiske Spørgsmaal. Efter Drøftelsen, som blev indledet af Formanden for Foreningen »Norden«, Nationalbankdirektør *Bramsnæs*, vedtog Mødet enstemmigt følgende Udtalelse:

»Et ubrydeligt udvidet Samarbejde mellem de nordiske Lande i Retning af større Enhed vil være paakrævet og ønskeligt, byggende paa den dybe Følelse af Samhørighed, der bestaar mellem Nordens Folk.

De afgørende Drøftelser af Enkelthederne i et saadant udvidet Samarbejde kan efter Forsamlingens Opfattelse først finde Sted, naar Repræsentanter for de frie nordiske Folk efter Krigens Afslutning atter kan mødes til Raadslagning paa lige Fod.

Indtil dette Øjeblik er inde, vil det være rimeligt, at man for hver sit Land undersøger de Problemer, som maa løses, naar man i højere Grad end hidtil skal følge en fælles-nordisk økonomisk og politisk Kurs.

Det vil saaledes være paakrævet at undersøge Spørgsmaalet om fælles-nordisk Statsborgerret, om Tilpasning af Landenes økonomiske, kulturelle og sociale Lovgivning, om erhvervsmæssige Aftaler mellem de nordiske Lande indbyrdes og om en fælles-nordisk Handelspolitik.

Mødet tager Afstand fra Tanken om et isoleret Forsvarsforbund, men er sig bevidst, at Gennemførelsen af en fælles-nordisk økonomisk og politisk Kurs ogsaa maa medføre en Form for fælles-nordisk Udenrigspolitik og Forsvarspolitik. En saadan nordisk Politik vil imidlertid aldrig have Brod mod noget andet Land, men vil kun have til Formaal at sikre de nordiske Folks Frihed og Fred, og som et Led i et eventuelt Freds- og Sikkerhedssystem vil den kunne bidrage til at sikre et fredeligt Samarbejde mellem alle Folk.

En nødvendig Forudsætning for et saadant nordisk Samvirke er, at de enkelte Folk viser Forstaaelse for dets Betydning og Vilje til dets Gennemførelse.

Mødet opfordrer den socialdemokratiske Arbejderbevægelses Organisationer og Medlemmer til at hellige det nordiske Spørgsmaal deres særlige Interesse, og Opmærksomheden henledes i denne Forbindelse paa den af Foreningen »Norden« udfoldede Virksomhed.

Mødet opfordrer Organisationerne til i Samarbejde med »Norden« og Arbejdernes Oplysningsforbund at gennemføre en særlig Oplysningsvirksomhed gennem Foredrag og Studiekredse for at skabe størst muligt Kendskab til de øvrige nordiske Lande og Folk.

De Medlemmer, der ønsker at yde deres personlige Støtte til Fremme af det nordiske Samarbejde, opfordres til at gøre dette ved Indmeldelse i Foreningen »Norden« for at styrke denne Forenings alsidige Virksomhed og samtidig skabe Grundlag for en naturlig Repræsentation i Foreningens Ledelser Landet over.«

---

## Statsregnskab og Finanslov.

---

Finansminister *Alsing Andersen* fremsatte i Folketinget den 7. Oktober Forslag til Finanslov for Finansaaret 1943—44 og redegjorde samtidig for Statsregnskabet 1941—42.

### Driftsregnskabet 1941—42

viser et Overskud paa 34,5 Mill. Kr., idet Indtægter og Udgifter har udgjort henholdsvis 941,6 Mill. Kr. og 907,1 Mill. Kr.

I Forhold til Bevillingerne paa Finansloven og Tillægsbevillingsloven har der været en Merindtægt paa 8 Mill. Kr. og en Mindreudgift paa 10,1 Mill. Kr., hvorved det budgetterede Overskud paa 16,4 Mill. Kr. er forhøjet til de nævnte 34,5 Mill. Kr.

Merindtægten hidrører i det væsentlige fra Skatter og Afgifter, der har indbragt 6,6 Mill. Kr. mere end budgetteret.



Af Mindreudgiften falder 2,6 Mill. Kr. for Arbejds- og Socialministeriet og et tilsvarende Beløb paa Handelsministeriet. Endvidere viser Statsvirksomhederne en Mindreudgift paa ialt 1,3 Mill. Kr. og Undervisningsministeriet en Mindreudgift paa 1,9 Mill. Kr., og desuden er der en Del spredte Besparelser paa andre Afsnit af Driftsbudgettet. Paa den anden Side viser Landbrugsministeriets Budget en Merudgift paa 1,7 Mill. Kr., hvilket skyldes Overskridelse med 2,9 Mill. Kr. af det budgetterede Statstilskud paa 14,6 Mill. Kr. i Henhold til Loven af 1. December 1941 om en Smørordning.

Sammenholder man det foreliggende Driftsregnskab med Statsregnskabet for 1940—41, er der en Stigning i Udgifterne paa 69,9 Mill. Kr., hvoraf 27,9 Mill. Kr. falder paa Handelsministeriet, 27,8 Mill. Kr. paa Ministeriet for offentlige Arbejder, 11,1 Mill. Kr. paa Undervisningsministeriet, 10,7 Mill. Kr. paa Justitsministeriet, 83,3 Mill. Kr. paa Indenrigsministeriet og 5,7 Mill. Kr. paa Landbrugsministeriet. Paa den anden Side viser Arbejds- og Socialministeriets og Marineministeriets Regnskaber en Besparelse paa henholdsvis 18 Mill. Kr. og 8,1 Mill. Kr. i Forhold til 1940—41. For Indtægternes Vedkommende er der en Stigning paa 41,1 Mill. Kr., der hovedsagelig falder paa Skatter og Afgifter. Indkomst- og Formueskatten er saaledes steget med 26,2 Mill. Kr., Stempelafgiften med 5 Mill. Kr. og Forbrugsafgifter med 7,2 Mill. Kr. Ved Betragtningen af Arbejds- og Socialministeriets Mindreudgift i Forhold til det foregaaende Aar maa dog erindres, at der i Udgiften for 1940—41 var inkluderet et Beløb paa 40,4 Mill. Kr. som ekstraordinær Udgift ved hurtigere Refusion til Kommunerne. Naar man bortser herfra, viser Regnskabet for 1941—42 altsaa en Stigning paa 22,4 Mill. Kr.

Skatter og Afgifter er indgaaet med ialt 926,5 Mill. Kr., hvoraf henholdsvis 306,4 Mill. Kr. og 53 Mill. Kr. hidrører fra Skatter paa Indkomst og Formuer, medens Forbrugsafgifterne har indbragt 509,5 Mill. Kr. I Sammenligning med Statsregnskabet for 1940—41 er der en Stigning paa ialt 39,8 Mill. Kr., heraf ca. 26 Mill. Kr. paa Indkomst- og Formueskatten, ca. 7 Mill. Kr. paa Forbrugsafgifterne og ca. 5 Mill. Kr. paa den midlertidige Afgift af Arv og Omsætningsafgifter, det vil sige Stempelafgifterne.

Hvad Driftsoverskuddet angaar, var dette for Finansaaret 1940—41 57,3 Mill. Kr. Da Overskuddet for 1941—42 udgør 34,5 Mill. Kr., har Slutresultatet altsaa været 22,8 Mill. Kr. ringere end i det foregaaende Finansaar.

Overskuddet paa 34,5 Mill. Kr. er overført til Forøgelse af den i Forvejen henstaaende Driftssaldo paa 100,6 Mill. Kr., saa-



ledes at der fremkommer en Reserve paa 135,1 Mill. Kr., som i paakommende Tilfælde kan benyttes til Støtte for Driftsregnskabet.

Der har i 1941—42 ligesom i de foregaaende Finansaar været gennemført en omfattende Anlægsvirksomhed og ydet Støtte til en Række Formaal af beskæftigelsesmæssig Betydning.

Den samlede Udgift til Statens egne Anlægsarbejder er opført med ca. 60 Mill. Kr., hvoraf ca. 27 Mill. Kr. falder paa Statsbanerne.

Under Afsnittet »Udlaan og lignende, som dækkes gennem særlige Statsforskrivninger« er afholdt 149 Mill. Kr. af Beskæftigelsesfonden.

Ved direkte Udlaan af Statskassen er der ydet Støtte til Bølligbyggeriet, til Oprettelse og Udvidelse af mindre Landbrug, Forskud til Kommunerne til Vejarbejder, Laan til Anskaffelse af Tørveælteværker og til Drift af Tørvemoser, Laan til Anskaffelse af Saasæd samt forskellige andre Formaal til et samlet Beløb af ca. 43 Mill. Kr.

### Finanslovforslaget.

Efter at have redegjort for Regnskabsaaret 1941—42 fremsatte Ministeren Finanslovforslaget for 1943—44. I vedtagen Skikkelse har Indtægts- og Udgiftssiderne følgende Udseende:

|                                                                                                  | Indtægt<br>Kr. | Udgift<br>Kr. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|---------------|
| § 1. Domænerne .....                                                                             | 260.887        |               |
| § 2. Statsvirksomhederne .....                                                                   |                | 23.046.872    |
| § 3. Rentekonto .....                                                                            | 6.862.993      |               |
| § 4. Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolars Fond samt af Bispetienderne ..... | 618.784        |               |
| § 5. Skatter og Afgifter .....                                                                   | 903.518.431    |               |
| § 6. Overskud af Klasselotteriet .....                                                           | 2.826.928      |               |
| § 7. Adskillige Indtægter .....                                                                  | 4.692.453      |               |
| § 8. Statsydelse til Hans Majestæt Kongen .....                                                  |                | 1.000.000     |
| § 9. Det kongelige Hus's Aarpenge ...                                                            |                | 131.200       |
| § 10. Rigsdagen .....                                                                            |                | 2.800.000     |
| § 11. Statsministeriet .....                                                                     |                | 1.162.699     |
| § 12. Udenrigsministeriet .....                                                                  |                | 5.604.503     |
| § 13. Ministeriet for Landbrug og Fiskeri .....                                                  |                | 64.289.752    |
| § 14. Indenrigsministeriet .....                                                                 |                | 50.768.010    |

|                                                           |                             |
|-----------------------------------------------------------|-----------------------------|
| § 15A. Socialministeriet .....                            | 230.702.338                 |
| § 15B. Arbejdsministeriet .....                           | 65.646.432                  |
| § 16A. Ministeriet for offentlige Arbejder .....          | 13.088.725                  |
| § 16B. Trafikministeriet .....                            | 12.515.584                  |
| § 17. Ministeriet for Handel, Industri<br>og Søfart ..... | 62.079.395                  |
| § 18. Grønland .....                                      | 0                           |
| § 19. Justitsministeriet .....                            | 46.218.111                  |
| § 20. Kirkeministeriet .....                              | 6.517.643                   |
| § 21. Undervisningsministeriet .....                      | 106.697.635                 |
| § 22. Krigsministeriet .....                              | 50.599.813                  |
| § 23. Marineministeriet .....                             | 56.098.862                  |
| § 24. Finansministeriet .....                             | 171.906.305                 |
| § 25. Pensionsvæsenet .....                               | 36.638.000                  |
|                                                           | <hr/>                       |
|                                                           | 918.780.476 1.007.511.879   |
| Merudgift.....                                            | 88.731.403                  |
|                                                           | <hr/>                       |
|                                                           | 1.007.511.879 1.007.511.879 |
|                                                           | <hr/>                       |

Skatter og Afgifter, der i den vedtagne Lov er budgetteret til 903,5 Mill. Kr. (i det oprindeligt fremsatte Forslag 704,5 Mill. Kr.), fordeler sig paa følgende Maade:

|                                                                   |             |
|-------------------------------------------------------------------|-------------|
| I. <i>Skatter paa faste Ejendomme:</i>                            | Kr.         |
| A. Ejendomsskyld .....                                            | 5.700.000   |
| B. Grundskyld .....                                               | 8.300.000   |
| C. Jernbaneskyld .....                                            | 25.000      |
| D. Grundstigningsskyld .....                                      | 700.000     |
|                                                                   | <hr/>       |
| Ialt.....                                                         | 14.725.000  |
|                                                                   | <hr/>       |
| II. <i>Skatter paa Indkomst og Formue:</i>                        |             |
| A. Indkomstskat .....                                             | 365.000.000 |
| B. Formueskat .....                                               | 55.000.000  |
|                                                                   | <hr/>       |
| Ialt.....                                                         | 420.000.000 |
|                                                                   | <hr/>       |
| III. <i>Midlertidig Afgift af Arv og Omsætningsafgifter</i> ..... | 22.600.000  |
|                                                                   | <hr/>       |
| IV. <i>Forbrugsafgifter:</i>                                      |             |
| A. Toldafgifter .....                                             | 51.350.000  |
| B. Spiritusafgift og Tillægsafgift paa Spiritus .....             | 46.000.000  |
| C. Ølskat .....                                                   | 45.000.000  |
| D. Afgift af indenlandsk Tilvirkning af Roesukker...              | 8.000.000   |

|                                                                                    |             |
|------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| E. Afgift af Cigarer, Cigaretter m. m. samt paa Dyrkning af Tobak .....            | 90.000.000  |
| F. Stempelafgift af Spillekort .....                                               | 600.000     |
| G. Afgift af indenlandsk Vin, Cider o. desl. ....                                  | 4.000.000   |
| H. Afgift til Stat og Kommuner paa Omsætningen af stærke Drikke .....              | 65.000.000  |
| I. Omsætningsafgift af Chokolade- og Sukkervarer m. m. ....                        | 20.000.000  |
| K. Afgift af offentlige Forestillinger og Fremvisninger m. v. ....                 | 8.500.000   |
| L. Afgift af Motorkøretøjer .....                                                  | 10.000.000  |
| M. Afgift af Benzin .....                                                          | 4.000.000   |
| N. Omsætningsafgift af Motorkøretøjer .....                                        | 300.000     |
| O. Tillægsafgift paa Benzin .....                                                  | 1.200.000   |
| P. Afgift af Kaffesurrogater .....                                                 | 12.000.000  |
| Q. Tillægsafgift paa Sukker .....                                                  | 7.000.000   |
| R. Benzinafgift i Henhold til Lov af 1932 .....                                    | 250.000     |
| S. Benzinafgift i Henhold til Lov af 1941 .....                                    | 250.000     |
| T. Omsætningsafgift .....                                                          | 60.000.000  |
| U. Afgift af Papir og Pap .....                                                    | 7.000.000   |
| V. Afgift af elektriske Glødelamper o. lign. ....                                  | 1.000.000   |
| X. Afgift af Radiolamper .....                                                     | 1.000.000   |
| Y. Afgift af Mineralvand o. lign. ....                                             | 3.000.000   |
| Z. Afgift af Parfumer m. v. ....                                                   | 5.000.000   |
| Ialt.....                                                                          | 450.450.000 |
| Heri fragaar:                                                                      | Kr.         |
| a. Statens Tilskud til Kommunerne ifølge H. ....                                   | 5.000.000   |
| b. Statens Tilskud til Kommunerne til Vejarbejder og Snekastning ifølge L.—N. .... | 11.103.940  |
| c. De til særlige Formaal bestemte Indtægter ifølge L.—N. ....                     | 3.196.060   |
| d. Statens Tilskud i Henhold til Lov af 1932 .....                                 | 250.000     |
| e. Statens Tilskud i Henhold til Lov af 1941 .....                                 | 250.000     |
|                                                                                    | 19.800.000  |
| Rest.....                                                                          | 430.650.000 |
| V. Gebyrer, Sportler, Kendelser m. m. ....                                         | 15.543.431  |
| Skatter og Afgifter ialt.....                                                      | 903.518.431 |

**Forslagets Vedtagelse.**

Finansloven for 1943—44 færdigbehandlede i begge Ting den 12. Marts.

I sin vedtagne Skikkelse viser Loven paa Driftsbudgettet en Indtægt paa ialt 918,8 Mill. Kr. og en Udgift paa ialt 1007,5 Mill. Kr., saa at der fremkommer et Underskud paa 88,7 Mill. Kr.

Loven viser paa samme Maade som de foregaaende Aar en meget betydelig Udgift til Foranstaltninger af ekstraordinær Karakter. Som de væsentligste Poster skal nævnes: 28 Mill. Kr. som Tilskud til Nedsættelse af Rugbrødsprisen, 10,5 Mill. Kr. til Tilskud til Fremme af Tørveproduktionen i Aaret 1943, 11,6 Mill. Kr. som Tilskud til Smørordningen i Tiden fra 1. April til 30. September 1943, 37,2 Mill. Kr. som Udgifter ved Arbejdsfordelingen, 29,3 Mill. Kr. til Fordeling af Fødemiddelkort, 38,3 Mill. Kr. til Fordeling af Smørrabatkort til mindrebemidlede og 43,6 Mill. Kr. som Forrentning og Afskrivning vedrørende Beskæftigelsesfondens Midler. Til det civile Luftværn er endvidere opført 15,2 Mill. Kr. og til forskellige ekstraordinære Foranstaltninger under Marineministeriet, Minestrygning m. v., 23 Mill. Kr. De senere Aars Udvidelser af Politivæsenet har endvidere medført en meget kraftig Udgiftstigning paa dette Omraade.

**300 Mill. Kr. i ekstraordinære Udgifter.**

I det hele maa Udgifterne af ekstraordinær Karakter ansættes til noget over 300 Mill. Kr. Grænsen mellem, hvad man maa betragte som ekstraordinære og ordinære Udgifter, er imidlertid noget flydende, saa ubetinget bestemte Tal kan ikke anføres.

Af egentlig nye Foranstaltninger paa nuværende Finanslov i Forhold til Finansloven for 1942—43 og Tillægsbevillingslovforslaget kan nævnes Tilskud til Fremme af Tørveproduktionen paa 10,5 Mill. Kr. samt et Tilskud til Nedsættelsen af Prisen paa Spædbørnsudstyr, anslaaet til 2,5 Mill. Kr. Paa den anden Side er der ikke afsat noget Beløb til Dækning af Udgifterne ved en eventuel Forlængelse af Ordningen om Udbetaling af Konsummælk-Tilskud, ligesom der, for saa vidt angaar Smørordningen, kun er afsat Dækning for den første Del af Finansaaret; i Tilfælde af disse Ordningers Forlængelse vil der derfor fremkomme en Merudgift paa omtrent 20 Mill. Kr. Endvidere vil en fornyet Uddeling af Tøjrabatkort medføre en Udgift paa ca. 23 Mill. Kr., der ikke er medregnet paa Finansloven.

Skatterne af Indkomst og Formue er opført med 420 Mill. Kr., paa det nærmest svarende til den beregnede Indtægt for 1942—1943, der paa Finansloven og Tillægsbevillingslovforslaget er opført med ialt 420,8 Mill. Kr. Forbrugsafgifterne, som for 1942—

1943 er budgetteret til ialt 578,6 Mill. Kr., er opført med 430,7 Mill. Kr., men det maa her erindres, at de midlertidige Forbrugsafgifter i Henhold til Loven af 31. Oktober 1942 er opført med de Beløb, der regnes at indkomme inden 1. November 1943, fordi den paagældende Lov udløber til dette Tidspunkt. Hvis denne Lov forlænges for hele Regnskabsaaret, vil der fremkomme en meget betydelig Indtægtsforøgelse paa samme Maade som i Tillægsbevillingslovforslaget for 1942—43.

Under Finanslovforslagets § 26, Bevægelser paa Statens Statuskonti, er der udover de Beløb, der dækkes ved Afskrivninger og Realisationer, bevilget ialt 42 Mill. Kr. til Anlægsarbejder ved Statsvirksomhederne og 21,6 Mill. Kr. til Anlæg ved andre Statsinstitutioner, og som Udgifter til Udlaan ialt 43,1 Mill. Kr., hvoraf 10,5 Mill. Kr. dækkes ved Indfrielse af tidligere Udlaan.

Hvad Statsgælden angaar, er der paa Finansloven regnet med en Nettoudgift paa 56,8 Mill. Kr. som Afdrag paa den faste Gæld, samt en Udgift paa 30,8 Mill. Kr. som Afdrag paa særlige Statsforskrivninger.

Anlægsbudgettet viser som Nettoresultat en Udgift paa 303,5 Mill. Kr., hvormed Skatkammerbeviser og Bankgæld forøges.

---

## Tillægsbevillingsloven.

---

Finansminister *Kofoed* fremsatte i Folketinget den 10. Marts Forslag til Tillægsbevillingslov for Finansaaret 1942—43. Forslaget naaede ikke at blive gennemført inden Rigsdagsvalgenes Afholdelse, og det blev derfor genfremsat for det nyvalgte Folketing den 14. April og blev færdiggjort i Folketinget den 29. Juni, i Landstinget den 2. Juli.

Loven viser en Indtægt paa 282,9 Mill. Kr. og en Udgift paa 176,6 Mill. Kr.

De samlede Tal for Indtægter og Udgifter paa Finansloven plus Tillægsbevillingsloven er herefter henholdsvis 1.105,2 Mill. Kr. og 1.086,5 Mill. Kr. Medens der paa Finansloven var budgetteret et Underskud paa 87,5 Mill. Kr., viser Tillægsbevillingsloven et Overskud paa 106,2 Mill. Kr., saa at det samlede Resultat for Finansaaret 1942—43 bliver et Driftsoverskud paa 18,7 Mill. Kr.

Skatter og Afgifter viser en Merindtægt paa 280,6 Mill. Kr., hvoraf 54,8 Mill. Kr. falder paa Indkomst- og Formueskatten og 217,6 Mill. Kr. paa Forbrugsafgifterne. Indkomstskatten, der paa Finansloven var budgetteret til 325 Mill. Kr., har indbragt ca. 376

Mill. Kr., hvorfor der paa Tillægsbevillingsloven er opført en Merindtægt paa 51 Mill. Kr. For Formueskattens Vedkommende er der paa Tillægsbevillingsloven opført en Merindtægt paa 4 Mill. Kr. i Forhold til Finanslovens Bevilling paa 55 Mill. Kr. De for Forbrugsafgifterne budgetterede Merindtægter paa 217,6 Mill. Kr. skyldes hovedsagelig den ved Loven af 31. Oktober 1942 gennemførte Forlængelse af Loven om de midlertidige Forbrugsafgifter. Af Merindtægten falder 77,4 Mill. Kr. paa Tobaksafgifterne, 41,6 Mill. Kr. paa Omsætningsafgiften og 46,5 Mill. Kr. paa Omsætningsafgiften af stærke Drikke. Forbrugsafgifterne er herefter for Finansaaret 1942—43 ansat til ialt 593,3 Mill. Kr. mod 509,5 Mill. Kr. i 1941—42.

Statsvirksomhederne er opført med et Overskud paa 31,5 Mill. Kr. Da der paa Finansloven var budgetteret et Underskud paa 22 Mill. Kr., bliver det samlede Resultat for Finansaaret et Overskud paa 9,5 Mill. Kr. Af det opførte Overskud paa 31,5 Mill. Kr. falder 22 Mill. Kr. paa Statsbanernes Budget. Paa Udgiftssiden er opført en ekstraordinær Afskrivningspost paa 54 Mill. Kr., der er beregnet dels til Dækning af overordentligt Slid paa Anlæggene, dels til Nedskrivning af de mange Nyanlæg og Nyanskaffelser, der foregaar for Tiden til stærkt forhøjede Priser.

Post- og Telegrafvæsenet viser en Forøgelse af Overskuddet med 8,9 Mill. Kr., idet Driftsindtægterne er steget med 13,9 Mill. Kr., medens Driftsudgifterne er forøget med 5 Mill. Kr.

Tillægsbevillingsloven viser som Nettoresultat en Nedgang i Skatkammerbeviser og Bankgæld paa 437 Mill. Kr., medens der paa Finansloven var budgetteret en Forøgelse af Skatkammerbeviser og Bankgæld paa 411,2 Mill. Kr.

Statsregnskabet for 1942—43 vil altsaa kunne afsluttes med et driftsmæssigt Overskud paa 18,7 Mill. Kr. Der kan ved den endelige Opgørelse ske visse Forskydninger, bl. a. fordi enkelte Arbejder i denne Materialeangelens Tid ikke kan bringes til Udførelse efter Beregningen, hvorfor Bevillingen bliver forskudt til det følgende eller senere Finansaar. En Del af de Besparelser, som har fremkaldt det relativt gunstige Resultat, skyldes netop denne Aarsag. Andre medvirkende Grunde er den stærkt forøgede Beskæftigelse, som har nedsat Statens Udgifter til Arbejdsløsheden. En tredje Grund til Resultatet er den særlig milde Vinter, som har sparet Staten for de tidligere Finansaars store Udgifter til Isbrydningstjenesten og nedsat Institutioners Opvarmningsudgift, men Hovedaarsagen er dog den Omstændighed, at Indtægterne er flydt rigeligere ind end beregnet. Dette gælder baade de direkte og de indirekte Skatter.



## **Normeringsloven.**

---

Finansminister *Kofoed* fremsatte den 25. Februar i Folketinget Forslag til Normeringslov for 1943—44.

Forslaget, der som i de seneste Aar er udarbejdet under Hensyn til de ekstraordinære Forhold og deres Indvirkning paa Statens Finanser, vedtoges i Folketinget den 11., i Landstinget den 12. Marts.

---

## **Optagelse af Statslaan.**

---

Finansminister *Kofoed* fremsatte den 11. December i Folketinget Lovforslag om Optagelse af Statslaan.

Forslaget blev fremsat efter stedfundne Forhandlinger med Danmarks Nationalbank. Under Forhandlingerne opnaaedes Enighed om, at Udviklingen paa Penge- og Kapitalmarkedet gjorde det ønskeligt at supplere de sidste Sommer gennemførte Foranstaltninger i Anledning af Pengerigeligheden ved at udbyde Statsobligationer. Endvidere var det Formaalet gennem disse Statslaan at skaffe Dækning for Udgifterne ved den Anlægsvirksomhed, som Regeringen dels havde besluttet, dels maatte finde det paakrævet at iværksætte i den kommende Tid.

Der forelaa fra Danmarks Nationalbank paa et Konsortiums Vegne et Tilbud om Overtagelse af 4 % Statsobligationer til Beløb 60 Mill. Kr. løbende i 30 Aar og at amortisere ved Udtækningen een Gang aarligt. Laanet kan ikke opsiges til Tilbagebetaling før December 1952. Overtagelseskursen er 98 % og Udbydelseskursen 99 %.

Endvidere havde Danmarks Nationalbank ligeledes paa et Konsortiums Vegne tilbudt at overtage 60 Mill. Kr. 2½ % Statsobligationer løbende i 5 Aar og at amortisere ved aarlige Udtækninger. Laanet er uopsigeligt fra Statens Side. Overtagelseskursen er 99½ % og Udbydelseskursen 100 %.

Forslaget blev gennemført enstemmigt i begge Ting paa Fremsettelsesdagen.

---

## **Beskæftigelsesfonden.**

---

Finansministeren fremsatte i Folketinget den 19. Februar Forslag om Forlængelse af Loven om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger.



I Henhold til denne Lov er der af Fondens Midler hidtil bevilget 576,6 Mill. Kr., hvoraf ca. 390 Mill. Kr. vil blive ydet som Tilskud, medens ca. 185 Mill. Kr. udbetales som Laan.

Forslaget om Lovens Forlængelse til Udgangen af Finansaaret 1943—44 blev vedtaget i Folketinget den 26. Februar, i Landstinget den 5. Marts.

---

## Indkomst- og Formueskatten.

---

Finansministeren fremsatte i Folketinget den 7. Oktober Forslag om Udskrivning af Indkomst- og Formueskat til Staten for Skatteaaret 1943—44.

Loven, der er enslydende med det foregaaende Aars Skattelov, vedtoges i Folketinget den 5., i Landstinget den 6. Marts.

---

## Ligningsreglerne.

---

Finansminister *Kofoed* fremsatte i Folketinget den 26. November Lovforslag om midlertidige Ændringer i Reglerne om Paa-ligning af Indkomst- og Formueskat til Staten. Den foreslaaede Ordning var enslydende med de tidligere gældende Regler, men under Behandlingen i Folketingsudvalget blev imidlertid foretaget enkelte Ændringer.

Lovens Paragraffer er delt op i to Grupper, hvoraf den ene omfatter Bestemmelser, der gælder ved Skatteansættelsen for 1943—44, men heller ikke længere, medens den anden Gruppe omfatter Bestemmelser, der gælder indtil videre, d. v. s. indtil der ved en almindelig Ændring af Skattelovens Regler sker saadanne Forandringer, at disse midlertidige Ændringer falder bort. Det gælder Reglerne om fraskilte og fraseparerede, om Udlændinges Skatteforhold m. v.

Dernæst er der i § 10 indføjet Bestemmelser af rent praktisk Betydning med Hensyn til Opgørelsen af de i nævnte Paragraf omhandlede Selskabers Status. Der har hidtil været nogen Uenighed om, hvorvidt skattepligtig Formue skulde opgøres som Formue ved Regnskabsaarets Begyndelse eller ved Regnskabsaarets Udgang. Ligningsmyndighederne i de forskellige Kommuner og Skatteraadene har af praktiske Grunde valgt det første, medens

Landsskatteretten har ment at maatte fortolke Loven saaledes, at det var Ansættelsen ved Udgangen af Regnskabsaaret, der skulde lægges til Grund. Dette er sikkert ogsaa overensstemmende med Lovens Affattelse hidtil, men da det første er det mest praktiske, har man i Loven indføjet en Hjemmel til at følge den Fremgangsmaade, som de skattelignende Myndigheder hidtil i Almindelighed har fulgt.

Der er dernæst indføjet en ny Paragraf 12, hvorved Hædersgaver og dermed beslægtede Gave- eller Legatbeløb samt Gaver, der indkommer ved offentlige Indsamlinger af Bidrag, alt for saa vidt Ydelsen alene har Karakter af en Anerkendelse af Modtagerens Fortjenester, bliver helt skattefri. Det samme gælder de Hædersgaver, der ydes i Henhold til gældende Love til efterladte efter de den 9. April 1940 faldne og efter Sømænd og Fiskere, der omkommer paa Grund af Krigsbegivenheder. I den samme nye Paragraf er der optaget en Bestemmelse om de Lotterigevinster, som ikke hidrører fra Klasselotteriet. De første 200 Kr. bliver helt skattefri, og hvis Beløbet overstiger disse 200 Kr., skal kun Halvdelen af Resten medregnes.

Det Spørgsmaal, som har fremkaldt de mest indgaaende Drøftelser i Folketinget, angik Reglerne i Lovens § 4 om Fortjeneste ved Realisation af Aktier og lignende Værdipapirer. Ved Gennemførelsen af Loven af 22. December 1941 blev der indføjet en Dispensationsbestemmelse, men denne har kun været benyttet i meget ringe Udstrækning; der har ogsaa været opstillet meget begrænsede Kriterier for dens Anvendelse. Folketingsudvalget gav Tilslutning til, at man udvider Benyttelsen af denne Dispensationsregel uden at ændre selve Regelen.

Forslaget vedtaget i Folketinget den 11., i Landstinget den 17. December.

---

## Indkaldelse af Halv-Kronestykker.

---

Finansminister *Alsing Andersen* fremsatte i Folketinget den 8. Oktober Lovforslag om Indkaldelse af  $\frac{1}{2}$ -Kronestykker. Finansministeren bemyndiges til at indkalde disse Mønter med 2 Maaneders Varsel. Af de cirkulerende  $\frac{1}{2}$ -Kronestykker kan fremstilles ca. 3 Millioner 1-Kronestykker, paa hvilke der er Mangel.

Enstemmigt vedtaget.

---

## Statens Regnskabsvæsen.

---

Finansministeren fremsatte i Landstinget den 8. Oktober Forslag om Ændringer i Loven om Statens Regnskabsvæsen og Revision. Forslagets Vedtagelse, som var enstemmig, medfører forskellige administrative Forenklinger.

---

## Tjenestemændenes Reguleringstillæg.

---

Finansminister *Alsing Andersen* fremsatte i Folketinget den 22. Oktober 1942 Forslag om Ændringer i Tjenestemandslovens Bestemmelser om Reguleringstillæg.

Ved Loven af 13. Marts 1942 fik Tjenestemændenes Lønordning Gyldighed for hele Finansaaret 1942—43, men det blev samtidig bestemt, at Loven inden den 1. November 1942 skulde forelægges Rigsdagen til Revision.

Under Hensyn til det ringe Omfang af Prisstigningen ansaa Regeringen, at der ikke ved denne Revision burde gennemføres nogen almindelig Forhøjelse af Tjenestemændenes Reguleringstillæg. Der var heller ikke for Privatindustriens Arbejdere sket nogen Ændring af Dyrtidstillægget, siden den gældende Reguleringstillægsordning for Tjenestemændene blev fastsat.

Efter den i Statstjenestemandsloven af 1931 hjemlede Ordning vedrørende Ydelse af Reguleringstillæg udbetaltes Tillægget med det fulde Beløb til gifte Mænd og dermed ligestillede, medens andre Tjenestemænd oppebar  $\frac{2}{3}$  af Tillægget, naar de var over 40 Aar, og  $\frac{1}{3}$ , naar de var under 40 Aar. Disse Regler havde medført, at Lønningerne til Personer, der alene var berettiget til  $\frac{1}{3}$  Reguleringstillæg, kun havde været underkastet en ret begrænset Dyrtidsregulering siden 1. April 1939. Det kan saaledes anføres, at medens Reguleringstillægget for gifte Mænd og dermed ligestillede med Grundløn 1800—4499 Kr. fra 1. April 1939 til 1. April 1942 var steget med ialt 768 Kr. og for ugifte over 40 Aar med 512 Kr., udgjorde Stigningen for ugifte under 40 Aar i samme Lønningsinterval og i samme Tidsrum kun 256 Kr.

Under Hensyn til den ekstraordinært store Forskydning i Forholdet mellem Lønningerne til ugifte Tjenestemænd under 40 Aar og øvrige Tjenestemænd fandt man det rimeligt, at der skete nogen Forhøjelse af Reguleringstillægget til de ugifte under 40 Aar. Reguleringstillægget for den sidstanførte Gruppe af Tje-

nestemænd m. fl. for den resterende Del af Finansaaret blev derefter beregnet saaledes, at de af Reguleringstillægsstigningen siden 1. April 1939 oppebærer  $\frac{2}{3}$  i Stedet for  $\frac{1}{3}$ .

Iøvrigt blev Bestemmelserne i Loven af 13. Marts 1942 opretholdt uændret for Tidsrummet 1. November 1942—31. Marts 1943.

I Overensstemmelse med Tjenestemandslovens Forhandlingsregler har der af Regeringen været forhandlet med Tjenestemændenes Centralorganisationer, der har givet deres Tilslutning til det gennemførte Forslag om Forhøjelse af Reguleringstillægget til ugifte under 40 Aar.

Forslaget gennemførtes ved enstemmig Vedtagelse i Folketinget samme Dag, det blev fremsat; i Landstinget Dagen efter.

### Martsreguleringen.

Den 9. Marts 1943 fremsatte Finansminister *Kofoed* i Folketinget Forslag om Regulering af Dyrtidstillægget.

Den i Tjenestemandsloven fastsatte ordinære Regulering bortfaldt, og i Stedet forhøjedes de tidligere ydede Tillæg med følgende Beløb:

| Aarlig Lønning          | Gifte Mænd og<br>dermed ligestillede<br>Aarligt Beløb | Alle øvrige<br>Tjenestemænd<br>Aarligt Beløb |
|-------------------------|-------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| under 1.500 Kr. ....    | 9 %                                                   | 6 %                                          |
| 1.500— 4.499 - .....    | 144 Kr.                                               | 96 Kr.                                       |
| 4.500— 7.499 - .....    | 162 -                                                 | 108 -                                        |
| 7.500— 8.999 - .....    | 180 -                                                 | 120 -                                        |
| 9.000—10.499 - .....    | 198 -                                                 | 132 -                                        |
| 10.500 og derover ..... | 216 -                                                 | 144 -                                        |

Til Tjenestemænd med Børn ydes i Finansaaret 1943—44 et særligt Tillæg, der andrager 120 Kr. for 2 Børn samt yderligere 120 Kr. for hvert følgende Barn.

Lønklassen 1500—4499 Kr., hvori det store Flertal af Tjenestemænd befinder sig, har hermed siden Krigens Udbrud opnaaet et Tillæg paa 912 Kr. aarligt, hvortil altsaa kommer eventuelle Børnetillæg.

Lovforslaget, der havde faaet Tilslutning af Centralorganisation I (Funktionærklasserne), men ikke af Centralorganisation II (Embedsklasserne), blev vedtaget i Folketinget den 11., i Landstinget den 12. Marts.

## Forbrugsafgifterne.

Finansminister *Alsing Andersen* fremsatte i Folketinget den 28. Oktober Lovforslag om midlertidige Forbrugsafgifter m. m.

Loven forlænger indtil Udgangen af Oktober 1943 Gyldigheden af de i Loven af 24. Oktober 1941 (Haandbogen 1941—42, Side 40) fastsatte Afgiftsbestemmelser med de Ændringer, der følger af Loven af 25. Marts 1942 (Ophævelsen af Importafgiften samt Forhøjelse af Omsætningsafgiften af stærke Drikke). Ved den sidstnævnte Lov forhøjedes ogsaa en Række Toldsatser, men Bestemmelserne herom blev holdt uden for den nye Lov om Forbrugsafgifter, da man ikke ved dennes Vedtagelse var naaet til Ende med nogle Forhandlinger med Erhvervene om forskellige Ændringer i Toldsatserne. Disse Bestemmelser overførtes derfor til den nedenfor omtalte, ganske kortvarige Lov, der siden er afløst af Lov af 20. November 1942 (omtalt Side 40).

Ved Forlængelsen af Loven om Forbrugsafgifter forlængedes samtidig Bestemmelserne om Uddeling af Købekort til Manufakturvarer for Børn under 15 Aar. I Forhold til tidligere Bestemmelser indeholder Loven endvidere en Del Ændringer, der hovedsagelig er af teknisk Natur. Afgiften for Spiritus til Fremstilling af Haarsprit o. lign. blev dog nedsat fra 2,35 Kr. til 1,40 Kr. pr. Liter.

### Ændringerne i Maj 1943.

Den 28. Maj fremsatte Finansminister *Kofoed* endnu et Forslag om Ændringer i Forbrugsafgifterne. Forslaget var udarbejdet som et Led af og blev fremsat samtidig med Anti-Inflationslovkomplekset (omtalt Side 45), men blev af finansielle Grunde vedtaget paa et tidligere Tidspunkt end de øvrige af disse Love.

Loven tager Sigte paa at suge Penge ud af Omsætningen gennem Forhøjelse af Afgiften paa Spiritus og Tobak. For Cigaretternes Vedkommende fremgaar Afgiften af nedenstaaende Tabel.

| For Cigaretter, der i Detailhandelen,<br>medregnet Afgiften, koster: | Afgift<br>pr. 100 Stk.: |
|----------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| ikke over 10 Øre pr. Stk. ....                                       | 735 Øre                 |
| over 10 Øre, men ikke over 11 Øre pr. Stk. ....                      | 775 —                   |
| — 11 — - - - 12 — — — .....                                          | 825 —                   |
| — 12 — - - - 13 — — — .....                                          | 865 —                   |
| — 13 — - - - 14 — — — .....                                          | 905 —                   |
| — 14 — - - - 15 — — — .....                                          | 945 —                   |
| — 15 — pr. Stk. ....                                                 | 1150 —                  |

Afgiften paa grovskaaret Røgtobak blev forhøjet med 3 Kr. pr. kg for den laveste Prisklasse, stigende til 4 Kr., 5 Kr., 5,50 Kr. og 6 Kr. for de følgende Prisklasser. For den fintskaarne Tobak var der oprindeligt foreslaaet samme Afgifter, men der blev foretaget en yderligere Forhøjelse paa 10 Kr. pr. kg, saaledes at den samlede Forhøjelse blev paa 13—16 Kr. efter Prisklassen. Denne Forhøjelse havde dels til Formaal at modvirke Tendensen til Overgang til hjemmerullede Cigaretter og dels at indvinde de Beløb, der var medgaaet til Nedsættelser af de foreslaaede Afgifter paa andre Omraader; bl. a. blev de oprindeligt foreslaaede Cigarettafgifter nedsat med 15 Øre pr. 100 Stk. Denne Nedsættelse paavirkede dog ikke den oprindeligt foreslaaede Forbrugerpris, men kommer Detailhandelen tilgode.

Mindsteafgiften for Cigarer blev forhøjet fra 7 til 12 Øre pr. Stk., og 40 %'s Satsen for Cigarer til en Engrospris af fra 26 til 40 Øre pr. Stk. blev sat op til 50 %. Desuden blev Mindsteafgiften for Cigarillos forhøjet med 25 Kr. pr. 1000 Stk. fra 50 til 75 Kr. Oprindeligt var foreslaaet en Forhøjelse paa 30 Kr., men under Behandlingen foretoges denne Nedsættelse, som kommer Forbrugerne tilgode.

Restaurationsernes Omsætningsafgift af stærke Drikke blev forhøjet fra 10 til 25 % af Omsætningen inclusive Afgiften.

Det bestemmes, at det Beløb, som Omsætningsafgiften indbringer i Tiden fra 1. Juni til 30. November 1943 ud over det Beløb, som Afgifterne indbragte i samme Tidsrum i 1942, skal hensættes paa en særlig Konto, over hvis Anvendelse der træffes Bestemmelse ved særlig Lov.

---

## Midlertidige Toldbestemmelser.

---

Finansminister *Alsing Andersen* fremsatte i Folketinget den 29. Oktober Lovforslag om midlertidige Toldbestemmelser. Ved Udarbejdelsen af det ovenfor omtalte Lovforslag om Forbrugsafgifter af 28. Oktober 1942 var man ikke naaet til Ende med Forhandlingerne angaaende Forlængelse af Toldbestemmelserne i Loven af 25. Marts 1942. For at der kunde blive Tid til at afslutte disse Forhandlinger gennemførtes da denne Lov, hvorefter §§ 13 og 14 i Loven af 25. Marts 1942 blev forlænget til Udgangen af November 1942. I Mellemtiden blev den nedenfor omtalte Lov gennemført.



**MIDLERTIDIGE TOLDAFGIFTER**

Finansminister *Kofoed* fremsatte i Folketinget den 19. November Lovforslag om midlertidige Toldafgifter.

Ved Loven af 25. Marts 1942 bortfaldt fra 1. April 1943 den saakaldte Importafgift. Denne havde i Finansaaret 1940—41 indbragt godt 35 Mill. Kr., og i det følgende Finansaar ca. 25 Mill. Kr. Efter en skønsmæssig Beregning vilde Importafgiften for Finansaaret 1942—43 have givet Statskassen en Indtægt paa 15 Mill. Kr. Denne Indtægt gav man ved Loven af 25. Marts Afkald paa, men skaffede sig Dækning herfor ad tre forskellige Veje. For det første forøgede man Papirafgiften, hvilket blev kalkuleret til en Merindtægt paa ca. 4 Mill. Kr. For det andet forhøjede man Omsætningsafgiften for stærke Drikke, hvilket betød en Merindtægt paa ca. 10 Mill. Kr.; og for det tredje gennemførte man en Række Toldforhøjelser, der skulde andrage ca. 5 Mill. Kr. i yderligere Indtægter for Staten.

Det var navnlig Toldsatserne paa Raatobak og Tobaksvarer, Guld- og Sølvvarer, Ure, Galanterivarer, Legetøj, Skind- og Lædervarer, samt Fotografiapparater og Film, som var Genstand for denne Forhøjelse.

Disse Toldforhøjelser, der ligesom Forhøjelsen af Papirafgiften og Omsætningsafgiften paa stærke Drikke indeholdes i Loven af 25. Marts d. A. vakte en Del Kritik fra Handelens Side. Og da Loven i sin Helhed kun gjaldt til Udgangen af Oktober Maaned 1942, blev det af den daværende Finansminister stillet i Udsigt, at det inden Udløbet af Lovens Gyldighedsperiode vilde blive taget op til Forhandling og Overvejelse, om der kunde foretages visse Lempelser.

Imidlertid lykkedes det ikke at tilendebringe Forhandlingerne inden Udgangen af Oktober Maaned. Man gik derfor den Vej, at medens Afsnit I i Loven af 25. Marts, der handler om Papirafgiften, og Afsnit II i samme Lov, der handler om Omsætningsafgiften paa stærke Drikke, sammen med en Række andre midlertidige Afgifter blev forlænget uændrede indtil Udgangen af Oktober Maaned 1943, blev Bestemmelserne om Toldforhøjelserne, som stod i Afsnit III, taget ud og som ovenfor omtalt kun forlænget for November Maaned.

Den gennemførte Lov træder i Stedet for Bestemmelserne i Afsnit III i Loven af 25. Marts.

De nye Toldsatser betyder i Forhold til Marts-Loven en meget væsentlig Nedsættelse af Toldbeskatningen for de fleste af Varerne, men repræsenterer i de fleste Tilfælde en Forhøjelse af de før 25. Marts gældende Satser. Bl. a. kan Opmærksomheden henledes paa, at den Forhøjelse af 1924-Toldlovens 70 Øres Sats



for bl. a. almindelige Galanterivarer, visse Knapper, Lædervarer og finere Trævarer til 3 Kr. pr. kg, som blev gennemført ved Loven af 25. Marts 1942, nu er nedsat til 2 Kr. pr. kg, og at de ved samme Lov gennemførte Toldforhøjelser for en Del værditoldbeskattede Varer, saasom Galanterivarer, slebne Glasvarer, finere Jern- og Metalvarer, Pelsvarer og Buntmagerarbejder bortfalder. For almindelige Fyldepenne skete en meget betydelig Nedsættelse af Tolden, nemlig fra 25 % af Værdien til 2 Kr. pr. kg; for disse Varer udgjorde Tolden før 25. Marts 70 Øre pr. kg. For Fotografiapparater og Kikkerter nedsattes Tolden, der ved Marts-Loven blev forhøjet fra 70 Øre pr. kg til 20 % af Værdien, til 10 % af Værdien. Tolden for Legetøj blev ogsaa betydelig nedsat, nemlig til 10 % af Værdien, hvilken Beskatning i det store og hele vil svare til den i Toldloven af 29. Marts 1924 fastsatte. For Grammofonplader, der før 25. Marts var toldbeskattet med 70 Øre pr. kg, er Tolden nu 1 Kr. pr. kg mod 2 Kr. pr. kg efter Loven af 25. Marts.

Lovens Gennemførelse betyder en Mindreindtægt for Statskassen paa ca. 3 Mill. Kr. Den blev vedtaget baade i Folke- og Landstinget Fremsættelsesdagen.

---

## Stillinger i Arbejdsministeriet.

---

Finansministeren fremsatte i Folketinget den 19. November Lovforslag om Oprettelse af visse Stillinger i Arbejdsministeriet. Det hidtidige Arbejds- og Socialministerium har kun bestaaet af eet Departement, og det ansaas for paakrævet, at der i Forbindelse med den stedfundne Deling oprettedes en Stilling som Departementschef i Arbejdsministeriet. Endvidere oprettedes en Stilling som Kontorchef til Ledelse af Beskæftigelseslovgivningens Administration, der nu er direkte underlagt Arbejdsministeriet, medens den før blev varetaget af Beskæftigelsescentralen, hvis Leder ikke var normeret som Kontorchef.

Forslaget færdiggjort i begge Ting den 26. November.

---

## Afgift af Lotterigevinster.

---

Finansministeren fremsatte den 26. November i Folketinget Forslag til Lov om Afgift af Gevinster i Kasselotteriet.

Af de Gevinster i Klasselotteriet, der fra og med det 269. Lotteri, d. v. s. fra 1. April 1943, tilfalder Spillerne i Lotteriet, skal der svares en Afgift paa 15 % beregnet af den Del af Gevinstbeløbet, der overstiger 200 Kr.

Afgiftens Nettoprovenu deles ved Finansministeriets Foranstaltning med Halvdelen til Statskassen og Halvdelen til den fælleskommunale Udligningsfond.

Falder Gevinst paa et Nummer, der er delt i Halve, Fjerdedele, Ottendedele eller andre Brøkdele, beregnes Afgiften selvstændigt for hver af de paa Del-Sedlerne faldne Gevinstbeløb.

Derimod faar det ingen Indflydelse paa Afgiftsberegningen, at flere Personer i Forening spiller paa samme Seddel, en hel Seddel eller en Del-Seddel.

Afgiften berigtiges derved, at den ved Lotteriets Foranstaltning afkortes i Gevinstbeløbet ved dettes Udbetaling.

Klasselotterigevinster, der fra og med det 269. Lotteri tilfalder Spillerne i Lotteriet, er fritaget for Indkomstskat til Stat og Kommune.

Det samlede aarlige Provenu af Afgiften anslaaes til ca. 1 Mill. Kr.

Vedtaget i Folketinget den 3., i Landstinget den 11. December.

---

## Laan til sønderjyske Landbrugere.

---

Finansministeren fremsatte i Folketinget den 3. December Forslag om Forlængelse i 2 Aar af Loven om Lempelser for visse Laan til sønderjyske Landbrugere, Haandværkere, Handlende og Fiskere m. fl.

De Lempelser, som sønderjyske Laantagere i Henhold til de hidtil gældende Love har opnaaet, kan paa Grundlag af foreliggende Oplysninger for Tiden anslaaes til i alt godt 1 Mill. Kr. aarlig.

Under Hensyn til, at den indtraadte Bedring i Landbrugets Forrentningsevne i mange Egne af Sønderjylland kun i ringe Grad har gjort sig gældende, samt til de Vanskeligheder Landbruget i de sønderjyske Landsdele har været undergivet, ansaar man det, da de ved Loven hjemlede Lempelser har haft en for det sønderjyske Erhvervsliv heldig Virkning, ikke rigtigt at lade disse Lempelser bortfalde.

Statskassens Udgifter i Henhold til Loven andrager for Regnskabsaarene 1934—35 til 1941—42 ialt 11.006.039 Kr. For Finans-

aaret 1942—43 er Udgiften paa Finanslovens § 26 opført med 1.043.314 Kr., hvoraf et Beløb, ca. 24.000 Kr. skønnes ikke at ville blive brugt.

Lovens Forlængelse i 2 Aar — indtil Udgangen af 1944 — vil medføre en Udgift for Statskassen paa 800.000 Kr. aarligt. Vedtaget i Folketinget den 9., i Landstinget den 17. December.

---

## **Fritagelse for Bygningsskatter.**

---

Finansministeren fremsatte den 14. April i Folketinget Forslag om Forlængelse af Skattefritagelsen i Henhold til Lov af 9. April 1933 om Lempelse i Beskatningen til Staten af nyopførte Bygninger.

Ved denne Lov blev Bygninger, hvis Opførelse paabegyndtes efter Lovens Ikrafttræden og senest inden 1. Januar 1934, i Tiden indtil 1. Januar 1943 fritaget for at svare Ejendomsskyld til Staten. Skattefritagelsen omfattede dog ikke en Bygning, der opførtes til Erstatning for en Bygning, der ved Ildsvaade eller paa anden Maade havde lidt Skade, for hvilken der ydedes Godtgørelse gennem Forsikring.

I Lighed med den Adgang til Forlængelse af tidligere tilstaaede Lempelser med Hensyn til kommunal Ejendomsskyld, som er gennemført ved Loven af 13. Marts 1943 (se Side 117) er de Fritagelser for Ejendomsskyld til Staten, der er givne ved Loven af 9. April 1933, forlænget for et Aar indtil 1. Januar 1944.

Det har i Praksis været antaget, at Fritagelsen ogsaa omfattede fælleskommunal Ejendomsskyld, og denne Praksis er nu lovfæstet.

Gennemført i Folketinget den 29. April, i Landstinget den 13. Maj.

---

## **Afgift af Arv.**

---

Loven om midlertidig Afgift af Arv af 16. Maj 1933 er paa Forslag af Finansministeren yderligere forlænget til 30. Juni 1944.

## Afgift af offentlige Forestillinger.

---

I Folketinget fremsatte Finansministeren den 9. Marts Forslag om Ændring i Loven om Afgift af offentlige Forestillinger og Fremvisninger m. m.

Loven gaar ud paa en Udjævning af den hidtil gældende Afgiftsskala, der var indrettet saaledes, at mindre Forhøjelser af selve Entreprisen kunde have en uforholdsmæssig Forhøjelse af Afgiften til Følge.

Enstemmigt vedtaget.

---

## Motorafgiftsloven.

---

Loven om midlertidigt Tillæg til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v., hvorefter der kun betales normal Vægtafgift af Generatorbiler, medens der under normale Forhold kræves dobbelt Afgift, er forlænget til 30. September 1943.

---

## Benzinafgiften.

---

Finansministeren fremsatte den 22. Oktober i Landstinget Forslag om forlænget Gyldighed af Loven om de 10 Øres Ekstraafgift pr. l Benzin. Loven forlænges til 1. November 1943.

Enstemmigt vedtaget.

---

## ANTI-INFLATIONSLOVENE

---

Den 30. Januar 1943 nedsatte Finansminister *Kofoed* et Udvalg af økonomisk sagkyndige til Overvejelse af Foranstaltninger mod Inflationsfaren. Dette Udvalg afgav Betænkning\*) den 2. Marts, og paa Grundlag af Betænkningen — som dog ikke blev fulgt paa alle Omraader — udformedes en Række Lovfor-

---

\*) Betænkningen er offentliggjort i »Nationaløkonomisk Tidsskrift« 1943, Nr. 4.

slag, som den 28. Maj blev fremsat i Folketinget af Finansminister *Kofoed*, Handelsminister *Halfdan Hendriksen* og Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*. Nedenfor bringer vi Uddrag af Finansministerens og Handelsministerens Taler ved Forslagenes Fremsættelse samt en Omtale af hver af Lovenes Indhold (Loven om Forbrugsafgifterne er dog behandlet for sig paa Side 39.

### **Finansministerens Tale.**

Ved Fremsættelsen af Forslagene om 1) Krigskonjunkturskat og bunden Opsparing, 2) Ændringer i Loven om Forbrugsafgifter, 3) Omsætningsafgift af Motorkøretøjer og 4) Udstedelse af Statsobligationer udtalte Finansministeren bl. a.:

»I normale Tider har Nationalbanken holdt Pengevæsenet sundt ved at sørge for, at der i det store og hele ikke blev stillet en større Pengemængde til Raadighed for Erhvervene og Befolkningen end svarende til en naturlig Balance mellem Pengemængden paa den ene Side og den cirkulerende Mængde af Varer og andre Goder paa den anden Side.

Denne Balance er under Krigen blevet stærkt forrykket, dels fordi Varemængderne og Vareomsætningen er gaaet stærkt ned, dels fordi Nationalbanken har maattet yde meget udstrakte Kreditter, hvorved der er blevet stillet meget store Pengebeløb til Raadighed. Jeg skal nævne nogle faa Tal, som belyser denne Udvikling.

### **Nedgang i Produktion og Varemængde — Stigning i Pengemængde.**

Hvis vi sammenligner Aarene 1939 og 1942, er Produktionen af animalske Levnedsmidler m. v. gaaet tilbage med 49 % og Industriproduktionen med 17 %, medens Byggeriet er gaaet tilbage med ca. 40 %. Vareimporten fra Udlandet har i 1942 kun udgjort godt  $\frac{1}{3}$  af, hvad den var i 1939. Vareomsætningen i Detailhandelen er gaaet tilbage med 17 %, og denne Nedgang vil efterhaanden blive endnu større. Der er altsaa en meget stærk Nedgang i Varemængden og en ikke ringe Nedgang i Vareomsætningen.

Samtidig er Pengemængden steget meget stærkt. Nationalbankens Kreditter til Finansiering af Eksporten over Clearingen og Kreditgivningen paa Kontoen »Forskellige Debitorer« udgør for Tiden ca. 2900 Mill. Kr. Ser man paa de private Bankers Indlaan og fradrager Udlaanene, viser der sig en Stigning fra ca. 174 Mill. Kr. ved Begyndelsen af 1939 til ca. 1700 Mill. Kr. ved Udgangen af April Maaned i Aar, og paa tilsvarende Maade viser Sparekassernes Indlaan en Stigning fra 2,3 Milliarder Kr. i 1939 til 2,7 Milliarder i 1943, altsaa med ca. 400 Mill. Kr.

Jeg skal i denne Forbindelse desuden nævne, at Statistikken over Skatteansættelserne viser en Opgang i Pengeindkomsterne paa 4 %

fra 1939 til 1940 og paa 14 % fra 1940 til 1941. Efter de foreliggende Oplysninger om Stigningen fra 1941 til 1942 maa denne regnes at være godt 10 %.

Disse Tal viser, at der er opstaaet en meget stor Spændvidde mellem Pengemængden paa den ene Side og Varemængden paa den anden Side. Og Udviklingen i saa Henseende er som bekendt saa langt fra standset, at den tværtimod igennem de seneste Maaneder er foregaaet efter en stadig stigende Kurve.

#### **Faren for Inflation.**

En saadan Spænding mellem Pengemængden og Varemængden indeholder i sig selv en betydelig Fare for en Flugt fra de monetære Værdier til Realværdierne og derigennem en Forringelse af Kronens Købekraft. Hvis den samlede Pengemængde, der er stillet til Raadighed, kommer i Bevægelse og efterspørger de knappe Varemængder og andre Goder, der er til Stede, kan Udviklingen blive skæbnesvanger. Der er Eksempler nok paa, hvilke Ulykker der sker, hvis et Land lader sin Pengemængde vokse uden Kontrol og Indgreb, og Landets Borgere mister Tilliden til Værdien af Landets Mønt.

Heldigvis har vi paa et tidligt Tidspunkt begyndt at gribe ind over for denne Fare gennem en Stabilisering af Priser og Lønninger. Endvidere blev der ved den pengepolitiske Lovgivning i Juli i Fjor gennemført en Række Foranstaltninger mod de ledige Penge, som har haft en efter Forholdene dengang tilfredsstillende Virkning. Der er heller ingen Grund til at tvivle om, at vi stadig er i Stand til at holde Inflationen borte, hvis vi gennemfører de dertil nødvendige Foranstaltninger. Men det maa betones, at jo mere Pengemængden vokser, des mere indgribende Foranstaltninger maa der gennemføres, og derfor er de Foranstaltninger, der hidtil er gennemført, heller ikke længere tilstrækkelige.

Dette har der været fuld Klarhed over inden for Regeringen, og ansvarlige Røster uden for Regeringens Kreds har talt det samme Sprog. Jeg skal særlig fremhæve, at Direktionen for Danmarks Nationalbank efter enstemmig Bemyndigelse fra Bankens Bestyrelse i et Memorandum af 15. f. M. stærkt har taget til Orde for, at der gennemføres vidtgaaende anti-inflatoriske Foranstaltninger. Jeg vil i denne Forbindelse ogsaa nævne, at jeg efter Beslutning paa Ministermøde under 30. Januar d. A. nedsatte et Udvalg af Repræsentanter for den nationaløkonomiske Sagkundskab for at afgive Udtalelse om de herhenhørende pengepolitiske Problemer. Dette Udvalg har udført et særdeles paaskønnelsesværdigt Arbejde og afgivet en Betænkning, indeholdende dels en Redegørelse for Prisudviklingen og Pengerigeligheden, dels en Række Forslag til den efter Udvalgets Mening bedst egnede Maade til Imødegaaelse af Pengerigelighedens Farer. Denne



Betænkning har været i høj Grad vejledende under de indgaaende Overvejelser, der har ført til Fremsættelsen af de Lovforslag, som i Dag forelægges Rigsdagen.

#### **De ledige Penge.**

De Hovedpunkter, der har Betydning for at hindre Inflation, er først og fremmest Stabilisering af Priser og Lønninger; dernæst er Reduktion af Indkomstrigeligheden gennem Skatter og Opsparing og endelig Binding af de ledige Penge i Pengeinstitutter og Erhvervsmuligheder.

Spørgsmaalet om Stabilisering af Priser og Lønninger er det vigtigste og er stadig Genstand for Regeringens intensive Opmærksomhed. Men Løsningen af denne vanskelige Opgave lettes ved Foranstaltninger, hvorved de ledige Penge bindes og derved hindres i at øve et Pres paa Priserne og derigennem paa Lønningerne. Og denne Stabiliseringsopgave er i sig selv saa vanskelig, at hvad der kan gøres for at fremme dens Løsning, ubetinget maa foretages.

De ledige Penge fremkommer jo i Hovedsagen ad to Veje. Den ene er den, at Varelagre formindskes, Besætninger reduceres, og andre Kapitalværdier opbruges, uden at de derved frigjorte Penge kan benyttes til Erstatningsindkøb. Disse ledige Penge maa holdes i Ro, indtil der senere bliver Mulighed for at benytte dem til nye Indkøb og Kapitalanlæg. Det er dette, der navnlig tages Sigte paa ved Lovbestemmelserne om tvungen Opsparing og ved det Lovforslag, som gaar ud paa at tilbyde Anbringelse i Statsobligationer.

Den anden Vej, hvorigennem der fremkommer ledige Penge, er gennem de mange og til Dels store Indkomster, der dannes gennem Nationalbankens Kreditgivning, uden at der samtidig produceres en tilsvarende Varemængde til Forsyning af Markedet. Denne Kilde til ledige Penge er farligere end Udtømningen af Lagrene, fordi disse Penge efter Sagens Natur er mere tilbøjelige til at fremkalde Efterspørgsel efter de almindelige Forbrugsgoder. Dertil kommer et rent konjunkturpolitisk Hensyn, som ikke maa overses. Det er jo givet, at der efter Krigens Afslutning vil komme en overordentlig vanskelig Tid, hvor Skatteindtægterne vil gaa ned, uden at man kan regne med, at Statens Udgiftsforpligtelser reduceres tilsvarende, ja, der kan utvivlsomt blive Tale om væsentligt udvidede Krav til Staten, f. Eks. paa det beskæftigelsesmæssige Omraade. De Indtægter, som bliver nødvendige for Staten for at imødegaa denne Situation, vil det være forudseende om man i saa vidt Omfang som muligt søgte at tilvejebringe nu, medens de Indkomster er til Stede, som stammer fra Krigskonjunkturerne. Det vil blive væsentligt vanskeligere, hvis man intet foretog sig før senere, naar Krigskonjunkturerne er forbi, og Merindtægterne mere eller mindre har fortonet sig.

De Skattebeløb, der indvindes ad denne Vej, er det derfor ikke Hensigten at bruge til Dækning af Statens løbende Udgifter. Det foreslaas, at de indgaar i en Fond, over hvis Midler Finansministeren ikke kan disponere, men Frigørelsen skal vedtages i Rigsdagen ved særlig Lov. Det er selvfølgelig ikke Tiden nu at tage nærmere Bestemmelse om, hverken hvornaar eller til hvilke Formaal Frigørelsen skal finde Sted, men det har under Forhandlingen om denne Sag været en Forudsætning, at de til sin Tid skal sættes ind til Fremme af Formaal, der har afgørende Betydning for Landets økonomiske Udvikling, saasom nødvendige Beskæftigelsesforanstaltninger og Afhjælpning af Kriesituationer i Erhvervslivet.«

## Krigskonjunkturskat og Tvangsopsparing.

Derefter fremsatte Finansministeren Lovforslaget om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing. Med de Ændringer, der blev foretaget under Udvalgsarbejdet, er Hovedtrækkene af Lovens Indhold følgende.

### Krigskonjunkturskat af Personer.

Lovens første Paragraffer bestemmer, at Personer, der i Forhold til de i Loven omhandlede Sammenligningsaar (i Almindelighed Aarene 1936—40) har en Merindtægt paa 5000 Kr. og derover, skal betale en særlig Krigskonjunkturskat til Staten. Bestemmelserne indeholder nærmere Regler for Beregning af Merindtægten, som udredes efter følgende Skala:

| Naar den beregnede Merindtægt udgør: |        |            |   |         |   |    |            |                |                    |
|--------------------------------------|--------|------------|---|---------|---|----|------------|----------------|--------------------|
| Under 5.000 Kr., svares              |        |            |   | 0 Kr.   |   |    |            |                |                    |
| 5.000 Kr., men ikke over             | 10.000 | -          | — | 0       | - | af | 5.000 Kr., | 10 % af Resten |                    |
| 10.000                               | -      | —          | — | 20.000  | - | —  | 500        | -              | 10.000 - 15 % - —  |
| 20.000                               | -      | —          | — | 30.000  | - | —  | 2.000      | -              | 20.000 - 20 % - —  |
| 30.000                               | -      | —          | — | 40.000  | - | —  | 4.000      | -              | 30.000 - 25 % - —  |
| 40.000                               | -      | —          | — | 100.000 | - | —  | 6.500      | -              | 40.000 - 30 % - —  |
| 100.000                              | -      | —          | — | 300.000 | - | —  | 24.500     | -              | 100.000 - 35 % - — |
| 300.000                              | -      | og derover |   |         | - | —  | 94.500     | -              | 300.000 - 40 % - — |

Ved Beregningen af Merindtægten bortses fra:

- a. Indkomstskattepligtige Gaver og Lotterigevinter samt Indkomststigning, der skyldes Indtrædelse af Livrentenydelse, Bortfald af Aftægtsydelser, Underholdsforpligtelser og lignende;

- b. indkomstskattepligtig Fortjeneste ved Salg af som Anlægs-papirer anskaffede Aktier og lignende Værdipapirer;
- c. indkomstskattepligtig Fortjeneste ved Afhændelse eller Op-givelse af Forretning (Goodwill);
- d. indkomstskattepligtige Udlodninger til Aktionærer i et likvi-derende Selskab.

**Al Merindkomst Krigsgevinst, medmindre andet kan bevises.**

Videre hedder det i Loven, at den paalignede Krigskonjunktur-skat bortfalder eller nedsættes, saafremt den skattepligtige ind-giver Begæring herom til Skattedepartementet og godtgør, at hans Merindtægt helt eller delvis skyldes Forhold, der ikke staar i Forbindelse med Krigskonjunkturerne, men andre Forhold.

Det oprindelige Forslag opregnede her nogle Eksempler paa Forhold, der ikke kunde betragtes som krigskonjunkturprægede. Disse Bestemmelser blev taget ud under Udvalgsbehandlingen; men Folketingsudvalget modtog fra Finansministeren et Respon-sum, der redegør for, hvad Ministeriet og Skattedepartementet forstaar ved Krigsfortjenester.

Herom siger Finansministeren, at for saa vidt angaar selvstændige Virksomheder, vil han mene, at enhver Merindkomst maa antages at være skabt af Krigskonjunkturerne, og denne Regel kan kun fraviges, saafremt der positivt oplyses »visse uden for det paagældende Erhvervs almindelige Kaar liggende individuelle Forhold, som kan paavises at have haft en indtægtsforøgende Virkning«. Som saadanne specielle Omstændigheder nævnes eksempelvis tekniske Forbedringer i Driften, Indførelse af nye Rationaliseringsmetoder, tidligere investeret Kapital, som nu først begynder at give Udbytte, o. s. v. Som Eksempel paa dette sidste nævner Ministeren Udbyttet af en Frugtplantage.

For de frie Erhvervs Vedkommende — der nævnes Læger, Sagførere, Revisorer og Ingeniører — maa Hovedsynspunktet være det samme som for de selvstændige Erhvervsvirksomheder. En Læges Merind-komst maa i Almindelighed antages at være foraarsaget af den af Krigsforholdene skabte Pengerigelighed, medmindre han kan henvise til ganske særlige Forhold som f. Eks. Overtagelse af en Sygekasse-praksis, Overgang til Specialvirksomhed eller lignende. Samme Be-tragtninger anlægger Ministeren over for Sagførere, medmindre Mer-indkomsten stammer fra f. Eks. et Eksekutorsalær, der intet har med Krigsforholdene at gøre. Det samme gælder Indtægterne af mere til-fældig Erhvervsvirksomhed saasom faste Bestyrelsesvederlag, Hono-rar for videnskabelige eller literære Arbejder og saa videre.

Med Hensyn til *Lønmodtagere* vil Finansministeren dog ikke paa

Forhaand hævde, at en eventuel Merindkomst skyldes Krigsforholdene i samme Omfang som for selvstændige Erhvervsdrivende. Indkomststigning paa Grund af normalt Avancement inden for samme Tjenestoomraade bør fritages, men hvis Lønnen stammer fra krigskonjunkturprægede Virksomheder, skal den behandles særskilt ligesom anden Merindkomst, der skyldes Tantième, Provision o. s. v.

Endelig peger Finansministeren paa, at Merindkomster, der skyldes, at Indkomsterne paa Grund af særlige Aarsager i Sammenligningsaarene var særlig smaa, ikke skal betragtes som Krigsfortjenester. Som saadanne særlige Aarsager, der kan have paavirket Indkomsterne i Sammenligningsaarene, nævnes langvarig Sygdom eller Arbejdsløshed og Militærtjeneste.

Men Finansministerens Hovedregel er altsaa den, at *Merindkomst er Krigsgevinst, medmindre det kan bevises, at den ikke er det!*

Skatten betales i to Rater, der forfalder til Betaling den 1. Oktober 1943 og den 1. Februar 1944. Saafermt en Skatteyder godtgør, at hans samlede personlige Skatter overstiger 85 % af Indtægten (uden Fradrag for betalte Skatter), nedsættes Krigskonjunkturskatten med det overskydende Beløb.

Provenuet af Skatten indsættes paa en særlig Konto i Nationalbanken, og Bestemmelse om Pengenes Anvendelse træffes ved Lov.

### **Tvangsopsparing for Personer.**

Bestemmelserne om bunden Opsparing gaar ud paa, at Personer, der er ansat til en skattepligtig Indkomst, som — for Familieforsørgeres Vedkommende efter Fradrag af 5000 Kr. og iøvrigt efter de almindelige Børnefradrag — udgør mindst 7000 Kr., til Statskassen skal indbetale følgende Beløb som bunden Opsparing:

| Saafermt den skattepligtige Indkomst efter eventuelle Fradrag udgør: |        |   |   |       |   |               |               |   |  |
|----------------------------------------------------------------------|--------|---|---|-------|---|---------------|---------------|---|--|
| Under 7.000 Kr., opspares 0 Kr.                                      |        |   |   |       |   |               |               |   |  |
| 7.000 Kr., men ikke over                                             | 9.000  | - | — | 300   | - | af 7.000 Kr., | 5 % af Resten |   |  |
| 9.000 - — — —                                                        | 15.000 | - | — | 400   | - | 9.000 -       | 10 % -        | — |  |
| 15.000 - — — —                                                       | 25.000 | - | — | 1.000 | - | 15.000 -      | 15 % -        | — |  |
| 25.000 - — — —                                                       | 35.000 | - | — | 2.500 | - | 25.000 -      | 20 % -        | — |  |
| 35.000 - og derover                                                  |        | - | — | 4.500 | - | 35.000 -      | 25 % -        | — |  |

Saafermt der er paalignet den paagældende *Krigskonjunkturskat*, nedsættes Opsparingstilsvaret med et til den paalignede Krigskonjunkturskat svarende Beløb og kan efter Omstændighederne saaledes helt bortfalde.

Det beregnede Opsparingsbeløb afrundes nedad til det nærmeste lavere, med 100 delelige Kronebeløb.

Opsparingsbeløbet indbetales i to Rater inden 3. November 1943 og inden 3. Marts 1944. Pengene indsættes paa en dertil oprettet Konto for Finansministeriet i Danmarks Nationalbank. Om Tidspunktet for Beløbenes Tilbagebetaling træffes Afgørelsen af Finansministeren med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg og efter Forhandling med Danmarks Nationalbank. Tilbagebetaling skal dog ske for Halvdelens Vedkommende senest inden Udgangen af 1947 og for Restens Vedkommende senest inden Udgangen af 1948.

Opsparingsbeløb, som pr. 1. Januar 1945 henstaar paa denne Konto, tilskrives fra denne Dato at regne en simpel aarlig Rente af 2 %. Renten udbetales sammen med Opsparingsbeløbet eller Dele af dette. Det bundne Opsparingsbeløb skal medregnes til den opsparingspligtiges skattepligtige Formue med 50 % af sit Paalydende. Naar Forholdene i ganske særlig Grad taler derfor, f. Eks. hvis den opsparingspligtige kan paavise, at han inden den 1. Maj 1943 har forpligtet sig til Præstationer af opsparingsmæssig Karakter i et Omfang, der virker ekstraordinært tyngende i Forhold til Indkomstens Størrelse, eller at hans Indkomst efter Udløbet af det til Grund for Ansættelsen for Skatteaaret 1943—44 liggende Regnskabsaar er undergaaet en meget væsentlig Nedgang, er Finansministeren bemyndiget til at lempe eller eftergive Opsparingspligten.

Tilsvarende Dispensationsbeføjelse tilkommer Finansministeren i Tilfælde, hvor den opsparingspligtige kan paavise, at det paalignede Opsparingsbeløb skal bruges som nødvendig Kapital ved Start, Omlægning, Modernisering eller Udvidelse af hans Erhvervsvirksomhed, ligesom Finansministeren i saadanne Tilfælde er bemyndiget til helt eller delvis at frigive et allerede indbetalt Opsparingsbeløb.

Finansministeren er endvidere bemyndiget til i Tilfælde, hvor den opsparingspligtige kan paavise, at han i Forhold til sin Indkomsts Størrelse har særligt tyngende Udgifter til Uddannelse og Underhold af Børn over 15 Aar, at indrømme den paagældende et ekstraordinært Fradrag i den Indkomst, hvoraf Opsparingsbeløbet beregnes. Der ydes intet Fradrag for det første Barns Uddannelse m. v., og Fradraget maa for hvert af de følgende Børn ikke overstige 1000 Kr.

### **Merindkomstskat af Aktieselskaber.**

Aktieselskaber, hvis skattepligtige Indkomst udgør mindst 10 % af Aktiekapitalen, skal for 1943—44 udrede Merindkomstskat. Som Hovedregel beregnes Merindkomsten som Forskellen mel-

lem Indkomsten i 1943—44 og Gennemsnittet af Indkomsterne i Aarene 1938—41.

Saafrømt den saaledes beregnede Indkomst udgør:

|                                            |                      |
|--------------------------------------------|----------------------|
| Under 10 % af Aktiekapitalen, svares ..... | 0 Kr.                |
| 10—15 % af Aktiekapitalen, svares .....    | 15 % af Merindtægten |
| 15—20 % - — — .....                        | 20 % - —             |
| 20—30 % - — — .....                        | 25 % - —             |
| 30—50 % - — — .....                        | 30 % - —             |
| 50—70 % - — — .....                        | 35 % - —             |
| 70 % og derover af — — — .....             | 40 % - —             |

Merindkomstskatten kan ikke bringes til Fradrag ved Selskabets Ansættelse til Indkomstskat til Stat og Kommune.

Provenuet indsættes paa en dertil oprettet Konto for Finansministeriet i Danmarks Nationalbank. Bestemmelse med Hensyn til Anvendelse af indsatte Beløb træffes ved særlig Lov.

### Tvangsopsparing for Aktieselskaber.

Aktieselskaber, hvis skattepligtige Indtægt udgør mindst 10 % af Aktiekapitalen, skal foretage Opsparing af et Beløb, der beregnes paa Grundlag af Forholdet mellem Selskabets for 1943—44 ansatte skattepligtige Indkomst og den indbetalte Aktiekapital.

Naar Indkomsten udgør:

|                                              |                                                                                                                      |
|----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Under 10 % af Aktiekapitalen, opspares 0 Kr. |                                                                                                                      |
| 10 % men ikke over 20 % - — —                | 0 % af den Del af Indkomsten, som svarer til 10 % af Aktiekapitalen, og 12 % af Resten.                              |
| 20 % — — — 30 %                              | af Aktiekapitalen, opspares 6 % af den Del af Indkomsten, som svarer til 20 % af Aktiekapitalen, og 18 % af Resten.  |
| 30 % — — — 50 %                              | af Aktiekapitalen, opspares 10 % af den Del af Indkomsten, som svarer til 30 % af Aktiekapitalen, og 25 % af Resten. |
| 50 % og derover                              | af Aktiekapitalen, opspares 16 % af den Del af Indkomsten, som svarer til 50 % af Aktiekapitalen, og 30 % af Resten. |

For de Selskaber, der omfattes af Loven om Udbyttebegrænsning, skal den bundne Opsparing dog højst udgøre  $\frac{2}{3}$  af det Beløb, hvormed Selskabets skattepligtige Indkomst overstiger det deklarerede Udbytte.



Saaframt der er paalignet Selskabet *Merindkomstskat*, nedsættes Opsparingstilsvaret med et til den paalignede Merindkomstskat svarende Beløb og kan efter Omstændighederne saaledes helt bortfalde.

Det beregnede Opsparingsbeløb afrundes nedad til det nærmeste lavere med 100 delelige Kronebeløb. Saaframt det beregnede Opsparingsbeløb er under 300 Kr., bortfalder Pligten til Opsparing.

For Tilbagebetaling og Forrentning gælder lignende Regler som omtalt under Afsnittet om privates Opsparing.

Naar Forholdene i ganske særlig Grad taler derfor, saaledes navnlig hvis det kan paavises, at det Selskabet paalignede Opsparingsbeløb skal bruges som nødvendig Kapital ved Paabegyndelse af ny Virksomhed eller ved Omlægning, Modernisering eller Udvidelse af den bestaaende Virksomhed, er Finansministeren bemyndiget til helt eller delvis at eftergive Opsparingspligten, eventuelt at frigive — helt eller delvis — et til Statskassen allerede indbetalt Opsparingsbeløb.

### **Merindkomstskat af kooperative Virksomheder.**

#### **Brugsforeninger.**

Brugsforeninger, hvis skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 udgør mindst 3 % af den dividendeberettigede Omsætning, skal udrede en Merindkomstskat til Staten, beregnet efter følgende Regler:

Den Merindtægt, hvoraf Skatten skal svares efter nedenstaaende Skala, udfindes paa Grundlag af den Stigning, som det procentvise Forhold mellem Foreningens fulde skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 og den dividendeberettigede Omsætning i det til Grund for denne Ansættelse liggende Regnskabsaar udviser sammenlignet med det tilsvarende gennemsnitlige, procentvise Forhold mellem Indkomst og Omsætning for Skatteaarene 1939—40 og 1940—41. Saaframt Foreningen kun har været skatteansat for det ene af de nævnte Sammenligningsaar, anvendes Procentforholdet mellem Indkomst og Omsætning for dette ene Aar. Har Foreningen ikke været ansat for noget af de nævnte Sammenligningsaar, anvendes som Udgangspunkt for Merindtægtens Beregning et Forhold paa 7 %.

Beregningen foretages saaledes:

De omhandlede Procenttal for henholdsvis Sammenligningsaarene og Skatteaaret 1943—44 udfindes og afrundes nedad til de nærmeste hele Tal. For saa vidt Procenttallet for 1943—44

herefter overstiger Procenttallet for Sammenligningsaarene, udtrykkes denne Stigning i Procent af Procenttallet for Skatteaaret 1943—44. Saafremt denne Stigningsprocent udgør under 10 %, beregnes ingen Merindtægt; udgør Stigningsprocenten, der afrundes nedad til det nærmeste hele Tal, 10 eller derover, beregnes Merindtægten som en dertil svarende Procentdel af den skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 efter de i Skatte-lovens § 16, Stk. 1—3, ommeldte Fradrag.

Den skattepligtige Merindtægt kan dog aldrig overstige Forskellen imellem den skattepligtige Del af Indkomsten for Skatteaaret 1943—44 og Gennemsnittet af de tilsvarende Dele af Indkomsterne for Skatteaarene 1939—40 og 1940—41. Saafremt Skatteansættelse kun har fundet Sted for det ene af disse Skatteaar, anvendes i denne Henseende den skattepligtige Del af Indkomsten for dette Skatteaar.

Naar den skattepligtige Del af Indkomsten udgør under  $\frac{3}{100}$  af den dividendeberettigede Omsætning, svares 0 Kr.

|                                                      |                      |
|------------------------------------------------------|----------------------|
| Fra $\frac{3}{100}$ til $\frac{6}{100}$ svares ..... | 15 % af Merindtægten |
| — $\frac{6}{100}$ - $\frac{10}{100}$ — .....         | 20 % - —             |
| — $\frac{10}{100}$ - $\frac{15}{100}$ — .....        | 25 % - —             |
| — $\frac{15}{100}$ - $\frac{20}{100}$ — .....        | 30 % - —             |
| — $\frac{20}{100}$ - $\frac{25}{100}$ — .....        | 35 % - —             |
| — $\frac{25}{100}$ og derover svares .....           | 40 % - —             |

Er Dividenden for nogle Varegrupper fastsat til over 4 %, men for andre til under 3 %, tages der saavel ved Skalaens Anvendelse som ved Udfindelsen af de ovennævnte procentvise Forhold mellem Indkomst og dividendeberettiget Omsætning kun Hensyn til den Del af Omsætningen, for hvilken Dividenden udgør 3 % eller derover.

#### **Produktions- og Salgsforeninger.**

Produktions- og Salgsforeninger, hvis skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 udviser en Stigning af mere end 10 % af Gennemsnittet af de tilsvarende skattepligtige Indkomster for Skatteaarene 1939—40 og 1940—41, skal for Skatteaaret 1943—44 udrede en Merindkomstskat til Staten af det Beløb, hvormed Merindtægten overstiger 10 % af de gennemsnitlige skattepligtige Indkomster for Skatteaarene 1939—40 og 1940—41. Har Foreningen kun været skatteansat for eet af de nævnte Sammenligningsaar, beregnes Merindtægten ud fra den skattepligtige Indkomst for dette Skatteaar.

Produktions- og Salgsforeninger, der ikke har været skatteansat i noget af Sammenligningsaarene, er kun pligtige til at

svare Merindkomstskat, saafremt enten Leverancer fra Ikke-Medlemmer eller Detailsalg fra Butik overstiger  $\frac{1}{10}$  af den samlede Omsætning. Merindkomstskatten vil i saa Fald være at beregne efter nedenstaaende Skala af det Beløb, hvormed Foreningens skattepligtige Indkomst overstiger en til  $\frac{1}{10}$  af den samlede Omsætning forholdsmæssigt svarende Del af Foreningens fulde Indkomst.

Skatten beregnes af den skattepligtige Del af Merindtægten paa Grundlag af det Forhold, hvori henholdsvis Leverance fra Ikke-Medlemmer eller Detailsalg fra Butik indgaar i Foreningens samlede Omsætning, efter følgende Skala:

| Indgaar $\frac{\text{Leverancen fra Ikke-Medlemmer}}{\text{Detailsalg}}$ i den samlede Omsætning |                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| med under $\frac{1}{10}$ , svares 0 Kr.                                                          |                      |
| Fra $\frac{1}{10}$ til $\frac{2}{10}$ svares .....                                               | 15 % af Merindtægten |
| — $\frac{2}{10}$ - $\frac{3}{10}$ — .....                                                        | 20 % - —             |
| — $\frac{3}{10}$ - $\frac{4}{10}$ — .....                                                        | 25 % - —             |
| — $\frac{4}{10}$ - $\frac{5}{10}$ — .....                                                        | 30 % - —             |
| — $\frac{5}{10}$ - $\frac{6}{10}$ — .....                                                        | 35 % - —             |
| — $\frac{6}{10}$ og derover svares .....                                                         | 40 % - —             |

Foreligger paa een Gang Leverancer fra Ikke-Medlemmer og Detailsalg fra Butik, tages der ved Skatteprocentens Udfindelse efter foranstaaende Skala kun Hensyn til det Forhold, der medfører den højeste Procent.

Skattens Provenu indsættes i Nationalbanken paa en Konto, over hvilken der disponeres ved særlig Lov.

Merindkomstskatten kan ikke bringes til Fradrag ved Foreningens Ansættelse til Indkomstskat til Stat og Kommune.

### Kooperative Virksomheders Tvangsopsparing.

#### Brugsforeninger.

Brugsforeninger, hvis skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 udgør mindst 3 % af den dividendeberettigede Omsætning i det til Grund for Ansættelsen liggende Regnskabsaar, skal være pligtige til af deres Indkomst at foretage en efter nedenstaaende Regler beregnet, bunden Opsparing, der indbetales i Statskassen.

Det pligtige Opsparingsbeløb beregnes af den efter Reglerne i Skattelovens § 16 skattepligtige Del af Foreningens Indkomst efter følgende Skala:

Naar den skattepligtige Del af Indkomsten udgør under  $\frac{3}{100}$  af den dividendeberettigede Omsætning, opspares 0 Kr.

|                                                       |                                           |
|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| Fra $\frac{3}{100}$ til $\frac{6}{100}$ opspares..... | 0 Kr. af $\frac{3}{100}$ og 8 % af Resten |
| — $\frac{6}{100}$ - $\frac{10}{100}$ — .....          | 4 % - $\frac{6}{100}$ - 14 % - —          |
| — $\frac{10}{100}$ - $\frac{15}{100}$ — .....         | 8 % - $\frac{10}{100}$ - 20 % - —         |
| — $\frac{15}{100}$ - $\frac{20}{100}$ — .....         | 12 % - $\frac{15}{100}$ - 24 % - —        |
| — $\frac{20}{100}$ og derover — .....                 | 15 % - $\frac{20}{100}$ - 30 % - —        |

Er Dividenden for nogle Varegrupper fastsat til over 4 %, men for andre under 3 %, tages der saavel ved Skalaens Anvendelse som ved Udfindelsen af det procentvise Forhold mellem Indkomst og dividendeberettiget Omsætning kun Hensyn til den Del af Omsætningen, for hvilken Dividenden udgør 3 % eller derover.

Saafermt der er paalignet Foreningen Merindkomstskat, ned-sættes Opsparingstilsvaret med et til den paaligede Merindkomstskat svarende Beløb og kan efter Omstændighederne saaledes helt bortfalde.

De beregnede Opsparingsbeløb afrundes nedad til det nærmeste lavere med 100 delelige Kronebeløb. Saafermt det beregnede Opsparingsbeløb er under 300 Kr., bortfalder Pligten til Opsparing.

#### Produktions- og Salgsforeninger.

Produktions- og Salgsforeninger, hvis Leverancer fra Ikke-Medlemmer eller hvis Omsætning ved Detailsalg fra Butik i det til Grund for Ansættelsen for Skatteaaret 1943—44 liggende Regnskabsaar har oversteget  $\frac{1}{10}$  af den samlede Omsætning, skal være pligtige af deres Indkomst at foretage en efter nedenstaaende Regler beregnet, bunden Opsparing, der indbetales i Statskassen.

Det pligtige Opsparingsbeløb beregnes af Foreningens skattepligtige Indkomst paa Grundlag af det Forhold, hvori enten Leverancen fra Ikke-Medlemmer eller Detailsalget fra Butik indgaar i Foreningens samlede Omsætning efter følgende Skala:

|                                                                                                  |                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| Indgaar $\frac{\text{Leverancen fra Ikke-Medlemmer}}{\text{Detailsalg}}$ i den samlede Omsætning |                                         |
| med under $\frac{1}{10}$ , opspares 0 Kr.                                                        |                                         |
| Fra $\frac{1}{10}$ til $\frac{2}{10}$ opspares .....                                             | 0 % af $\frac{1}{10}$ og 12 % af Resten |
| — $\frac{2}{10}$ - $\frac{3}{10}$ — .....                                                        | 6 % - $\frac{2}{10}$ - 15 % - —         |
| — $\frac{3}{10}$ - $\frac{4}{10}$ — .....                                                        | 9 % - $\frac{3}{10}$ - 21 % - —         |
| — $\frac{4}{10}$ - $\frac{5}{10}$ — .....                                                        | 12 % - $\frac{4}{10}$ - 27 % - —        |
| — $\frac{5}{10}$ og derover opspares .....                                                       | 15 % - $\frac{5}{10}$ - 30 % - —        |

Foreligger paa een Gang Leverancer fra Ikke-Medlemmer og Detailsalg fra Butik, tages der ved Opsparingsprocentens Udfindelse kun Hensyn til det Forhold, der medfører den højeste Procent.

Saafernt der er paalignet Foreningen Merindkomstskat, ned-sættes Opsparingstilsvaret tilsvarende.

Med Hensyn til Opsparingsbeløbenes Anbringelse, Forrentning og Tilbagebetaling gælder de allerede anførte Regler.

— Endelig indeholder Loven et Afsnit om Tillægsindkomstskat af Foreninger, Stiftelser, Korporationer og andre selvejende Institutioner samt udenlandske Selskaber m. v. Bestemmelserne paalægger disse Selskaber en Ekstraskat paa 25 % af den allerede paalignede Skat til Staten.

---

## Statsobligationer.

---

Loven om Udstedelse af Statsobligationer gaar ud paa, at Finansministeren i Tiden indtil den 30. November 1943 bemyndiges til at udstede  $2\frac{1}{2}$  % rentebærende 5-aarige amortisable Statsobligationer til Beløb af højst 200 Mill. Kr. og at udbyde disse til Kurs 99 $\frac{1}{2}$ . Finansministeren kan dog, for saa vidt Forholdene maatte tale derfor, med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg til enhver Tid afbryde Udstedelsen.

Obligationerne forsynes med Rentekupons, lydende paa  $1\frac{1}{4}$  % halvaarlig Rente, som forfalder til Betaling den 1. Marts og den 1. September, første Gang den 1. Marts 1944. Ved Udstedelsen finder kontant Renteregulering Sted.

Laanet amortiseres ved Udtrækning til Pari med en Fjerdedel aarlig, første Gang til Betaling pr. 1. September 1945.

Banker og Sparekasser maa ikke tegne eller tilforhandle sig disse Statsobligationer. Statsobligationerne kan dog af Banker og Sparekasser modtages som Sikkerhed for Kreditter og Laan og kan derefter i givet Fald erhverves af de paagældende Pengeinstitutter til Fyldestgørelse af Kreditten eller Laanet. Indberetning om saadan Erhvervelse skal af Bankerne indsendes sammen med Maanedsbalancen til Bankinspektøren og af Sparekasserne sammen med Kvartalsbalancen til Sparekasseinspektøren.

Overtrædelse af Bestemmelserne om Bankers og Sparekassers Erhvervelse af Obligationerne straffes med Bøder, der tilfalder Statskassen.

Finansministeren bemyndiges endvidere til i Tiden indtil den 30. November 1943 at udstede 3 % rentebærende 10-aarige amortisable Statsobligationer til et Beløb af højst 200 Mill. Kr. og at udbyde disse til Kurs 99½. Finansministeren kan dog, for saa vidt Forholdene maatte tale derfor, med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg til enhver Tid afbryde Udstedelsen.

Obligationerne forsynes med Rentekupons, lydende paa 1½ % halvaarlig Rente, som forfalder til Betaling den 1. Marts og den 1. September, første Gang den 1. Marts 1944. Ved Udstedelsen finder kontant Renteregulering Sted.

Laanet amortiseres ved Udtrækning til Pari med en Niendedel aarlig, første Gang til Betaling pr. 1. September 1945.

Statsobligationernes Kapital og Renter udbetales uden Fradrag af Skat eller Afgift til Staten.

De Beløb, der fremkommer som Udbytte for Statskassen ved Udstedelse af Statsobligationerne, indsættes paa en dertil indrettet særlig Konto i Danmarks Nationalbank. Bestemmelse med Hensyn til Anvendelsen af det paa denne Konto indsatte Beløb, bortset fra Forbrug af disse Midler til Indfrielse af de paagældende Statsobligationer, træffes ved særlig Lov.

---

## Omsætningsafgift af Motorkøretøjer.

---

Den hidtil gældende Omsætningsafgift af Motorkøretøjer blev svaret ved den første Indregistrering, og der blev derfor i Almindelighed kun betalt Afgift af nye Køretøjer. Naar et Motorkøretøj een Gang var indregistreret, var der kun Tale om Afgift, saafremt Køretøjet blev omdannet paa en saadan Maade, at det fik Karakter af at være et nyt Køretøj; der skulde da svares Afgift ved det første Ejerskifte, men denne Afgift beregnedes kun med 5 % af den Afgift, der betaltes ved første Indregistrering af et Motorkøretøj. Afgiften af de allerede indregistrerede Køretøjer var derfor af ringe Betydning; det normale var, at Omsætningsafgiften betaltes een Gang for alle ved den første Indregistrering.

Under Hensyn til de nuværende Omsætningsforhold har man anset det for rimeligt, at Beskatningen kommer til at omfatte Omsætningen af Motorkøretøjer, hvad enten Køretøjerne er indregistrerede eller ej, saaledes at den hidtidige Indregistreringsafgift afløses af en almindelig Afgift, der erlægges ved *hver* Omsætning.

I Loven er opregnet de Tilfælde, i hvilke Motorkøretøjer er



fritaget for Afgift, ligesom der er givet Toldbestyrelsen Bemyndigelse til at fritage for Afgiften i visse nærmere angivne Tilfælde. For Drosker og andre Hyrevogne kan Afgiften ved første Omsætning nedsættes og ved senere Omsætninger bortfalde.

For Køretøjer, der indføres fra Udlandet, skal Afgiften betales ved Indklareringen, dog saaledes at de herværende autoriserede Forhandlere kan indføre Køretøjer uden Afgift.

For Køretøjer, der indregisteres, uden at der har fundet nogen Omsætning Sted, f. Eks. de af Forhandlere til eget Brug indregistrerede Køretøjer, skal Afgiften betales forinden Indregistreringen.

Afgiften for Motorkøretøjer, der godtgøres at være eller have været indregistreret her i Landet, fastsættes til 15 % af den afgiftspligtige Værdi.

I andre Tilfælde skal Afgiften beregnes efter nedenstaaende Skala, med mindre Køretøjerne omfattes af Reglerne om Fritagelse for og Nedsættelse af Afgiften, hvorefter bl. a. Lastvogne, Sygevogne m. v. som hidtil kan holdes uden for Afgiften.

| <i>Afgiftspligtig Værdi:</i>                | <i>Afgift:</i>                                |
|---------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| Ikke over 2.000 Kr. ....                    | 20 % af Værdien.                              |
| Over 2.000 Kr., men ikke over 5.000 Kr. ... | 400 Kr. af 2.000 Kr. og<br>30 % af Resten.    |
| — 5.000 - — — — 10.000 - ...                | 1.300 Kr. af 5.000 Kr. og<br>40 % af Resten.  |
| — 10.000 - — — — 15.000 - ...               | 3.300 Kr. af 10.000 Kr.<br>og 50 % af Resten. |
| — 15.000 - .....                            | 5.800 Kr. af 15.000 Kr.<br>og 60 % af Resten. |

## Tillæg til Bank- og Sparekasseloven.

Handelsministeren fremsatte Forslag om midlertidige Tillæg til Bankloven og Sparekasseloven. Ved Forslagenes Fremsættelse udtalte Handelsministeren bl. a.:

»Rigsdagen vedtog i Juni Maaned f. A. en midlertidig Lov om Tillæg til Bankloven. Forslaget hvilede paa en Indstilling, som Handelsministeriet havde modtaget fra Danmarks Nationalbank, hvor Nationalbanken henstillede, at der iværksattes en Række Foranstaltninger til Imødegaaelse af de Farer for Landets Pengevæsen og økonomiske Liv, som den herskende Pengerigelighed indebar.

Den siden Lovens Gennemførelse stedfundne Udvikling viser en fortsat Forøgelse af Pengeinstitutternes Indlaansmidler. Indlaanene pr. ultimo Marts d. A. udgjorde 3.819 Mill. Kr., og 777 Mill. Kr. var paa det nævnte Tidspunkt bundet ved Loven af 3. Juli 1942. Danmarks Nationalbank har under disse Forhold ment det nødvendigt, at der træffes en Række yderligere Foranstaltninger til at imødegaa den Fare, de mange ledige Penge indebærer, herunder for Handelsministeriets Vedkommende en yderligere Skærpelse af Kravene til Bankernes Likviditet og Gennemførelse af lignende Regler for Sparekasserne.

Grunden til, at Sparekasserne ikke blev medtaget under Loven af 3. Juli 1942, var den, at Pengerigeligheden i de første Krigsaar navnlig gjorde sig gældende for Bankernes Vedkommende. Sparekassernes Indskud i den første Tid under Krigen gik endog væsentlig tilbage, og Bevægelsen hen imod større Pengerigelighed kom langt senere i Gang for Sparekassernes Vedkommende end for Bankerne. Fra August Maaned 1939 til December Maaned 1940 faldt Sparekasseindskuddene med 165 Mill. Kr. Denne Nedgang blev dog opvejet i Løbet af 1941, saaledes at Indskuddene i Sparekasserne ved Udgangen af December Maaned 1941 androg 50 Mill. Kr. mere end Tallet i August Maaned 1939. I det samme Tidsrum var Indskuddene i Bankerne imidlertid steget med 758 Mill. Kr. I Løbet af Aaret 1942 er Sparekasseindskuddene steget med ikke mindre end 256 Mill. Kr. Bankernes Indlaan i samme Periode steg med 436 Mill. Kr., og i den forløbne Del af Aaret 1943 er Indskuddene i Sparekasserne steget i et saadant Omfang, at denne Stigning nu overstiger Opgangen i Bankernes Indlaan. I Januar Kvartal 1943 er Indlaanene i Sparekasserne steget med 122 Mill. Kr. mod en Stigning for Bankernes Vedkommende paa 95 Mill. Kr., hvoraf ca. 30 Mill. Kr. falder paa Bankernes Indskud fra Sparekasser. Det er derfor fundet naturligt at inddrage Sparekasserne under Bindingsbestemmelserne.«

### **Bankloven.**

Tillægget til Bankloven bestemmer, at ud over de likvide Beholdninger, som det i Henhold til Bankloven paahviler Banker at have til Raadighed, skal en Bank til enhver Tid i Kassebeholdning have et Beløb, der er lig med Summen af:

- 1) 40 % af den Stigning, Bankens samlede Indskud paa Folio-konto og Kontokurant-Konto udviser siden ultimo August 1939,
- 2) 15 % af Bankens samlede Indskud paa Foliokonto og Kontokurant-Konto,
- 3) 40 % af den Stigning, Bankens samlede Indskud og Laan

fra indenlandske Sparekasser — heri ikke medregnet de under Nr. 8) nævnte Indskud — udviser siden ultimo August 1939, dog ikke af et større Beløb end Stigningen indtil ultimo December 1942,

- 4) 15 % af Bankens samlede Indskud og Laan fra indenlandske Sparekasser — heri ikke medregnet de under Nr. 8) nævnte Indskud — dog ikke af et større Beløb end Bankens samlede Indskud og Laan fra indenlandske Sparekasser pr. ultimo December 1942,
- 5) 5 % af Bankens samlede Indlaan paa Bankbog m. v. paa Anfordring eller med kortere Opsigelsesvarsel end 3 Maaneder,
- 6) 45 % af den Stigning, Bankens samlede Indlaan paa Bankbog m. v. paa Anfordring eller med kortere Opsigelsesvarsel end 3 Maaneder udviser siden ultimo December 1942,
- 7) 50 % af den Stigning, Bankens samlede Indlaan med et Opsigelsesvarsel paa mindst 3, men under 6 Maaneder udviser siden ultimo December 1942, og
- 8) 100 % af saadanne Indskud, som er modtaget fra indenlandske Banker eller Sparekasser, og som af disse henregnes til Kassebeholdningen i Forhold til henholdsvis nærværende Lov og den for Sparekasser gældende tilsvarende Lov.

Bestemmelserne under Nr. 6) og 7) kommer ikke til Anvendelse paa Banker, hvis samlede Indskud paa de under Nr. 1) — 8) nævnte Konti ifølge den senest aflagte Maanedsbalance udgør mindre end 1 Mill. Kr.

### **Sparekasseloven.**

Ifølge Tillægget til Sparekasseloven skal en Sparekasse, hvis samlede Indlaan efter den seneste Kvartalsopgørelse udgør mindst 1 Mill. Kr., ud over de likvide Beholdninger, som det i Henhold til Sparekasseloven paahviler den at have til Raadighed, til enhver Tid i Kassebeholdning have et Beløb, der er lig med Summen af:

- 1) 50 % af den Stigning, Sparekassens samlede Indlaan, bortset fra Indskud fra andre Sparekasser eller fra Banker og bortset fra Indlaan med Opsigelsesvarsel paa 6 Maaneder eller længere Tid, udviser siden ultimo December 1942,
- 2) 100 % af saadanne Indskud, som er modtaget fra indenlandske Sparekasser, og som af disse henregnes til Kassebeholdningen i Forhold til nærværende Lov.

## Erhvervelse af fast Ejendom.

Loven har til Formaal at hindre alt for hyppig Omsætning af faste Ejendomme med deraf følgende Prisopskruning; en Ejendom kan derfor ikke uden særlig Tilladelse sælges inden for et Tidsrum af 2 Aar fra Tinglysning af Adkomsten. Loven indeholder tillige en Bestemmelse, der hindrer, at fast Ejendom uden særlig Tilladelse afhændes til Aktie- eller Interessentselskaber, idet Ejendomsretten i saa Tilfælde kan overføres til andre, uden at det medfører Notering i Tingbogen, og man mister altsaa Kontrollen over en saadan Ejendom. Endelig har Loven til Formaal at hindre Afklædning af Landbrugsejendomme.

Loven bestemmer, at ved Køb af fast Ejendom skal Skødet, for at Tinglysning kan ske, i følgende Tilfælde være forsynet med Paategning om, at Tilladelse til Købet er meddelt:

- 1) Saafremt Sælgerens Adkomst er tinglyst den 28. Maj 1943 eller senere, og der ved Anmeldelsen til Tinglysning af Køberens Skøde ikke er forløbet 2 Aar fra Tinglysningen af Sælgerens Adkomst.
- 2) Saafremt Ejendommen ikke købes af Enkeltpersoner eller anpartsvis af Enkeltpersoner.

Angaar Købet en Landbrugsejendom, kræves Tilladelse endvidere:

- 3) Saafremt Køberen ikke for Tinglysningsdommeren kan forelægge en Erklæring fra Kommunalbestyrelsen i den Kommune, hvor Ejendommen er beliggende, om, at Ejendommen er forsynet med Inventar, Besætning og Avl i det Omfang, som er nødvendigt for paa forsvarlig Maade at opretholde den for Ejendommen normale Driftsform, og om, at disse Effekter omfattes af Købet.
- 4) Saafremt Køberen ikke i et sammenlagt Tidsrum af mindst 2 Aar inden for de sidste 5 Aar har været Ejer eller Bruger af en Landejendom eller har været beskæftiget ved praktisk Landbrugsarbejde eller besøgt Landbrugsskoler eller Husmandsskoler. Ophold paa andre Skoler samt Militærtjeneste og Sygdom medregnes ikke i de nævnte Tidsrum af 2 og 5 Aar. Tilladelse udkræves dog ikke i Medfør af nærværende Bestemmelse, saafremt Sælgeren inden den 27. Juni 1943 har udstedt eller skriftligt har forpligtet sig til at udstede Skødet.

Tilladelse til Køb af fast Ejendom kan i det under 1) nævnte Tilfælde som Regel kun meddeles, naar der efter Sælgerens Erhvervelse af Ejendommen er sket saadanne Forandringer i hans personlige eller økonomiske Forhold, at det maa anses for at være af afgørende Betydning for ham at kunne afhænde Ejendommen, og det tillige kan antages, at han ikke har erhvervet Ejendommen for at opnaa Fortjeneste ved Videre salg. Ved Afgørelsen af, om Tilladelse kan meddeles, vil der endvidere være at lægge Vægt paa Forholdet mellem Købesummen og det Beløb, for hvilket Sælgeren i sin Tid har erhvervet Ejendommen, hvorved Hensyn tages til mulige Ændringer i Ejendommen, Besætningen og Inventarets Tilstand.

Tilladelse kan i de under 2)—4) nævnte Tilfælde kun meddeles, naar ganske særlige Grunde taler derfor. Købes en fast Ejendom af et Aktieselskab, Andelsselskab el. lign., eller indskydes en fast Ejendom i saadant Selskab, kan det, naar Selskabets Hovedformaal er at eje fast Ejendom, som Vilkaar for Tilladelsen stilles, at Aktierne eller Andelsbeviserne noteres paa Navn, samt at der i Aktierne eller Beviserne optages en Bestemmelse om, at Overdragelse eller Pantsætning af disse er ugyldig uden Tilladelse.

I det under 1) nævnte Tilfælde vil Tilladelse som Regel være at meddele, saafremt Købet angaar en ubebygget Ejendom, som efter sin Størrelse og Beliggenhed maa anses for egnet til Byggegrund eller til Udstykning til Byggegrunde, og Salgsvilkaarene, herunder navnlig Købesummens Størrelse, maa anses for rimelige. I samme Tilfælde vil Tilladelse ligeledes som Regel være at meddele, saafremt Ejendommens Areal ikke overstiger 2000 m<sup>2</sup>, og Køberen afgiver Erklæring paa Tro og Love om, at Ejendommen skal anvendes til Have.

Angaar Købet en Landbrugsejendom, kan Tilladelse i alle Tilfælde meddeles, naar Køberen har en arbejdsmæssig og erhvervsmæssig Interesse i Købet.

I følgende Tilfælde er Tilladelse ufor nøden:

- 1) Saafremt Sælgeren inden den 28. Maj 1943 har udstedt eller skriftligt har forpligtet sig til at udstede Skødet, eller der inden den nævnte Dato er oprettet skriftlig Aftale om Ejendommens Indskydelse i et Aktieselskab, Interessentskab el. lign.
- 2) Saafremt Køber og Sælger er Ægtefæller eller beslægtede eller besvogrede i op- og nedstigende Linie, eller Køberen er Sælgerens Adoptivfader, Adoptivmoder, Adoptivbarn eller er gift med Sælgerens Adoptivbarn.

- 3) Saafremt Køberen eller Sælgeren er Staten eller Statens Jordfond.
- 4) Saafremt Ejendommen erhverves i Henhold til Lovgivningen om
  - a. Oprettelse af og Tillægsjord til mindre Landbrug m. m.,
  - b. Foranstaltninger til Fremme af en hensigtsmæssig Jordfordeling mellem Landejendomme,
  - c. Opførelse af Arbejderboliger paa Landet.
- 5) Ved Salg af Ikke-Landbrugsejendomme til Enkeltpersoner eller anpartsvis til Enkeltpersoner, saafremt Sælgeren har opført de paa Ejendommen værende Bygninger, hvad enten Ejendommen forinden var ubebygget, eller Sælgeren fuldstændig har nedrevet den hidtidige Bebyggelse paa Ejendommen.

---

## Arbejdsløshedsunderstøttelsessatserne og Børnetillægget.

---

Arbejds- og Socialministeren fremsatte i Landstinget den 7. Oktober Forslag om Tillæg til Loven om Dagpengenes Maksimumssatser og Børnetillæg til arbejdsløshedsforsikrede.

Den nye Arbejdsløshedslov bestemmer, at der kun kan ydes Dagpenge for indtil 6 Dage ugentlig mod hidtil 7 Dage, og det har herved for at afbøde Misbrug været Hensigten normalt at afskaffe Adgangen til at opnaa Understøttelse for Søndage, hvorimod det ikke har været Hensigten at nedsætte de gældende Understøttelsessatser. Som Følge deraf er de i den tidligere Arbejdsløshedslov fastsatte Maksimumssatser for Dagpengeunderstøttelse forhøjet med  $\frac{1}{4}$  og oprundet til et med 25 Øre deleligt Beløb.

Maksimumssatserne reguleres automatisk efter Pristallet, men ved en Række Love er denne Pristalsregulering sat ud af Kraft, og i Stedet er der givet en vis begrænset Kompensation for Pristigningens Virkninger. Ved Loven af 30. Marts 1942 er de pr. 1. April 1940 gældende Maksimumssatser saaledes forhøjet med 1 Kr. for Forsørgere, 80 Øre for Ikke-Forsørgere med mindre end 8 Aars Medlemstid og 90 Øre for Ikke-Forsørgere med 8 Aars Medlemstid og derover, og der er givet Adgang til Udbetaling af Børnetillæg med 30 Øre daglig for hvert Barn, dog højst 1 Kr. 20 Øre pr. Dag.



Som en Konsekvens af Understøttelsesugens Ændring fra 7 til 6 Dage blev Børnetillæggene, der er fastsat under Hensyn til, at der ydes Dagpenge i 7 Dage ugentlig, ligeledes forhøjet med en Sjettedel.

Efter Loven af 30. Marts 1942 udgjorde Dagpengenes Maksimum 6 Kr. for Forsørgere, 4 Kr. 60 Øre for Ikke-Forsørgere med mindre end 8 Aars Medlemstid og 5 Kr. 30 Øre for Ikke-Forsørgere med 8 Aars Medlemstid og derover, medens Børnetillægget var fastsat til 30 Øre daglig for hvert Barn, dog højst 1 Kr. 20 Øre pr. Dag. Efter nærværende Lov kan der for Tiden 1. Oktober 1942—31. Marts 1943 ydes indtil henholdsvis 7 Kr., 5 Kr. 40 Øre og 6 Kr. 20 Øre, d. v. s. at Maksimumssatserne forhøjes med henholdsvis 1,00, 0,80 og 0,90 Kr. Hertil kommer et Børnetillæg paa 35 Øre pr. Barn, dog højst 1 Kr. 40 Øre pr. Dag.

Efter Loven af 30. Marts 1942 refunderede Statskassen van-skeligt stillede Arbejdsløshedskasser 70 % af de Merudgifter, som en Forhøjelse af Dagpengesatserne i Medfør af Loven eller inden for Lovens Rammer eller Ydelse af Børnetillæg medfører ud over de pr. 1. April 1940 ydede Dagpenge.

Naar Understøttelsesugen ændres til 6 Dage, og der som Følge heraf gives Adgang til at forhøje Dagpenge og Børnetillæg med  $\frac{1}{6}$ , maa disse Kasser selv bære den Del af de herved foran-ledigede Merudgifter, der følger af Forhøjelsen med  $\frac{1}{6}$  af de pr. 1. April 1940 ydede Dagpengebeløb. En Ændring til § 3 til-sigter derfor at begrænse det tilskudsberettigede Beløb til den Del af Merudgifterne, der overstiger de pr. 1. April 1940 gæl-dende, med  $\frac{1}{6}$  forhøjede Dagpengesatser. De tilskudsberettigede Beløb for Kasser, der yder det ved Loven tilladte Maksimum, blev herefter yderligere 20 Øre for Forsørgere og 15 Øre for Ikke-Forsørgere pr. Understøttelsesdag.

Færdiggjort i Landstinget den 22., i Folketinget den 29. Okto-ber.

---

## Loven om Arbejdsforhold.

---

Arbejds- og Socialminister *Kjærbøl* fremsatte i Folketinget den 8. Oktober 1942 Forslag om Forlængelse indtil 1. November 1943 af Loven om Arbejdsforhold. Hvis Forholdene taler derfor, kan Loven forinden sættes ud af Kraft ved kgl. Anordning.

Færdigbehandlet i Folketinget den 21., i Landstinget den 23. Oktober.

---

## Alders- og Invaliderrentenyderne Tillæg.

Arbejdsminister *Kjærbøl* fremsatte i Folketinget den 8. Oktober Lovforslag om Forhøjelse af Grænsen for det Beløb, som i Finansaaret 1942—43 staar til Raadighed til Ydelse af personlige Tillæg til Alders- og Invaliderrentenydere.

Spørgsmaalet om Forsyning med Brændsel til den kommende Vinter var fortsat af største Betydning for Rentenyderne, og Regeringen mente, at der ogsaa i Vinteren 1942—43 burde gennemføres Foranstaltninger, som tilsigtede at fremme Kommunernes Bestræbelser for at yde Rentenyderne Hjælp til Indkøb af Brændsel.

Det Beløb, der i 1941—42 var til Raadighed til personlige Tillæg, udgjorde 15,7 Mill. Kr. Det maatte paaregnes, at Rentenyderne i større Omfang end hidtil vilde være henvist til at anvende indenlandsk Brændsel. Naar hertil kom, at der maatte regnes med en Tilgang af Rentenydere, ansaa Regeringen det for rigtigst, at det Beløb, der var til Raadighed til personlige Tillæg i 1941—42 blev forhøjet med 2 Mill. Kr. til 17,7 Mill. Kr. En saadan Forhøjelse af Raadighedsbeløbet svarede til en Forhøjelse af Folkeforsikringslovens Grænse for Ydelsen af personlige Tillæg fra  $7\frac{1}{2}$  % til 10 %.

Udgiften ved Forslaget er beregnet til ca. 4,3 Mill. Kr., hvoraf Staten bærer knap  $\frac{2}{3}$  og Kommunerne Resten.

Færdiggjort i Folketinget den 22., i Landstinget den 28. Oktober.

## Arbejdskraft til offentlige Arbejder.

Arbejdsministeren fremsatte i Folketinget den 8. Oktober Lovforslag om Formidling af Arbejdskraft til offentlige Arbejder m. v.

Loven om Anvisning af Arbejdskraft til Landbruget udløb den 30. September 1942, og en ny Lovgivning paa dette Omraade fandtes ikke paakrævet. Paa Grund af den ulige Fordeling af ledig Arbejdskraft i Land og By har Ministeriet dog ment, at beskæftigelsesmæssige Hensyn gjorde det nødvendigt at opretholde en Lovgivning med Henblik paa den bedst mulige Fordeling af den ledige Arbejdskraft paa de foreliggende Beskæftigelsesmuligheder.

Hovedpunkterne gaar ud paa, at det med Arbejdsløshedens Bekæmpelse for Øje fastsættes, at der ved Arbejder, der iværksættes af Staten, samt ved Grundforbedringsarbejder og større Entreprenørarbejder — bortset fra de for Arbejdets Ledelse nødvendige Personer — alene maa beskæftiges Arbejdere, der anvises af den offentlige Arbejdsanvisning, hvorved forstaas de offentlige Arbejdsanvisningskontorer, de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser og de kommunale Beskæftigelsesudvalg i Samarbejde, for saa vidt angaar større Entreprenørarbejder dog alene de offentlige Arbejdsanvisningskontorer.

Anvisningens Formaal skal være at udvirke den bedst mulige Fordeling af den ledige Arbejdskraft, saaledes at den offentlige Arbejdsanvisning paa den ene Side ved hurtige Foranstaltninger skal anviser egnet Arbejdskraft til de nævnte Arbejder, om fornødent fra Steder eller Egne, der i særlig Grad er ramt af Arbejdsløshed, og paa den anden Side udøve Anvisningsvirksomheden saaledes, at der sikres andre Arbejdsomraader den fornødne Arbejdskraft.

Vedtaget i Folketinget den 22., i Landstinget den 23. Oktober.

---

## Frikontingenter.

---

Arbejdsminister *Kjærbøl* fremsatte i Folketinget den 1. December 1942 Lovforslag om visse Frikontingenter i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser.

Ved Lov af 1. Februar 1941 blev det bestemt, at de Medlemmer af statsanerkendte Arbejdsløshedskasser, der paa Grund af Sysselsættelse i Udlandet var forpligtet til at udrede Bidrag til vedkommende udenlandske Arbejdsløshedsforsikring, skulde fritages for at betale Medlemsbidrag til deres Arbejdsløshedskasse.

Loven, der var gældende indtil den 1. Januar 1942, blev forlænget indtil den 1. Januar 1943, for saa vidt den ikke ved kgl. Anordning var sat ud af Kraft forinden.

Ved Lov af 29. Juli 1942 om Tilskud i Forhold til visse Frikontingenter i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser blev det bestemt, at den omhandlede Fritagelse efter 1. April 1942 ikke føres til Afdrag i Kontingenter ved Beregning af Stats- og Kommunitilskud, og at Fritagelsen for at betale Medlemsbidrag til Arbejdsløshedskasser for Personer, der har Ophold i Ungdomslejr, for saa vidt angaar Medlemsbidrag for Tiden fra

1. April 1941 ejheller føres til Afdrag ved Beregningen af de nævnte Tilskud. Ogsaa denne Lov havde Gyldighed indtil den 1. Januar 1943, for saa vidt den ikke ved kgl. Anordning var sat ud af Kraft forinden.

Disse to Love er nu sammenarbejdet til en enkelt Lov, som i Realiteten indeholder de samme Regler som Lovene af 1. Februar 1941 og 29. Juli 1942, men man har dog tilføjet et nyt Punkt, hvorefter det i Kontrolreglerne kan bestemmes, at Fritagelsen skal være betinget af, at vedkommende Medlem drager Omsorg for inden Afrejsen til Udlandet at faa sin Medlemsbog forsynet med Paategning af den Afdeling af Arbejdsløshedskassen, til hvilken han hører, om Afrejsens Dato samt efter Hjemkomsten om Datoen for denne. En saadan Regel var allerede i Overensstemmelse med Arbejdsnævnets og Arbejdsdirektoratets Indstilling givet administrativt, men man fandt det rettest, at der tilvejebringes udtrykkelig Lovhjemmel herfor.

Efter en af Arbejdsdirektoratet foretagen Beregning vil Loven medføre et forøget Tilskud fra det offentlige til de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser paa omkring 1,4 Mill. Kr. pr. Regnskabsaar, saaledes at Statens Tilskud vil udgøre  $\frac{2}{3}$  heraf eller ca. 930.000 Kr. pr. Regnskabsaar. For hele Lovens Gyldighedsperiode, 1. Januar 1943—30. September 1944, kan den samlede Merudgift for det offentlige herefter anslaaes til ca. 2,5 Mill. Kr. og for Staten alene  $\frac{2}{3}$  heraf eller ca. 1,7 Mill. Kr.

Forslaget blev vedtaget i Folketinget den 9., i Landstinget den 17. December.

---

## Funktionærloven.

---

Socialminister *Laur. Hansen* fremsatte i Folketinget den 1. December Forslag om forlænget Gyldighed af de midlertidige Ændringer i Funktionærloven.

Ved Lov af 29. Juni 1940 blev der givet kriseramte Virksomheder Adgang til at opsiges Tjenesteforhold i Henhold til Funktionærloven med 1 Maanedes Varsel, uanset om Funktionæren i Henhold til Funktionærlovens Opsigelsesbestemmelser eller i Henhold til en før Lovens Ikrafttræden truffen Aftale havde Krav paa et længere Opsigelsesvarsel.

Gyldigheden af Loven blev senere forlænget til den 1. April 1943, saaledes at Opsigelse med de ved Loven indførte kortere Opsigelsesvarsler senest kunde ske den 28. Februar 1943 til Fra-træden 1. April 1943.

Da de ekstraordinære Forhold inden for Erhvervslivet, som førte til Loven af 29. Juni 1940, stadig var til Stede, gennemførtes en Forlængelse af Ordningen for yderligere 1 Aar, saaledes at Opsigelse med det i Loven omhandlede 1 Maanedes Varsel kan ske indtil senest den 29. Februar 1944.

Samtidig blev den almindelige Revision af Loven, der skulde have fundet Sted i Samlingen 1942—43, udskudt et Aar.

Færdiggjort i Folketinget den 9., i Landstinget den 17. December.

---

## Køb af Levertran.

---

I Folketinget fremsatte Socialminister *Laur. Hansen* den 15. December Lovforslag om Hjælp til mindrebemidlede til Indkøb af Levertranpræparat.

Loven gaar ud paa, at Kommunerne til Børn under 15 Aar, hvis Forsørgere er ubemidlede, samt til mindrebemidlede gravide Kvinder i Tiden indtil Udgangen af Maj Maaned 1943 kan yde Hjælp, eventuelt ved Uddeling af Rabatkort, til hel eller delvis Dækning af den Del af Udgiften ved Køb af et Kvantum Levertranpræparat paa 625 g pr. Person, der ikke dækkes af den ved Indenrigsministeriets Tiltag til Fordel for Børn under 15 Aar og gravide Kvinder foretagne almindelige Nedsættelse af Udsalgsprisen.

Indenrigsministeriets Ordning gaar ud paa, at der i Løbet af Vinteren og Foraaret til Børn under 15 Aar og gravide Kvinder stilles 625 g Levertranpræparat til Raadighed, saaledes at Køberen kun betaler Halvdelen af Udsalgsprisen, medens den resterende Del betales af Statskassen.

Af Kommunernes Udgifter refunderes  $\frac{3}{4}$  af Statskassen, medens vedkommende Kommune selv endeligt afholder  $\frac{1}{4}$ .

Gennemført i begge Rigsdagens Ting den 17. December.

---

## Arbejdsfordelingsloven.

---

I Folketinget fremsatte Arbejdsministeren den 28. Januar Forslag om Forlængelse indtil 1. April 1944 af Arbejdsfordelingsloven. Der er gennemført den ene Ændring, at Arbejdsfordelingsnævnet tilforordnes en Repræsentant for Arbejdsdirekto-

ratet, hvorved der skabes Lovhjemmel for en Praksis, der har vist sig nødvendig under Hensyn til, at Arbejdsdirektoratet foretager den direkte Administration af Loven.

Vedtaget i Folketinget den 4., i Landstinget den 10. Marts.

---

## Brændselshjælp.

---

Arbejdsminister *Kjærbøl* fremsatte i Folketinget den 19. Februar Lovforslag om Ydelse af Brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede.

Loven gaar ud paa, at de anerkendte Arbejdsløshedskasser kan træffe Bestemmelse om af Kassens Midler at yde en Brændselshjælp paa 36 Kr. for Forsørgere og 24 Kr. for Ikke-Forsørgere. Hjælpen ydes til Medlemmer, der i Tiden 1. December—1. Marts har været arbejdsløse mindst 40 Dage.

Hvis Arbejdsløshedskassen træffer Beslutning om Udbetaling af Brændselshjælp, ydes der samtidig de arbejdsfordelte Medlemmer en tilsvarende Hjælp, der betales af Arbejdsfordelingskassen; ogsaa arbejdsfordelte, som *ikke* er Medlemmer af nogen Arbejdsløshedskasse kan faa Adgang til Hjælpen. Statens samlede Udgifter til de arbejdsfordelte anslaaes til ca. 780.000 Kr. Hjælpen kan ydes helt eller delvis in natura eller f. Eks. i Form af Kort.

Forslaget blev færdiggjort i begge Rigsdagens Ting den 26. Februar.

---

## Kontrol med Arbejder for udenlandsk Regning.

---

Arbejdsminister *Kjærbøl* fremsatte i Folketinget den 26. Februar Lovforslag om Pris- og Lønkontrol med visse Arbejder for udenlandsk Regning.

Bestemmelserne finder Anvendelse paa Arbejder her i Landet, der udføres direkte eller indirekte for udenlandsk Regning ved Finansiering gennem Danmarks Nationalbank.

Den i Medfør af Loven om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. iværksatte Priskontrol, der tager Sigte paa Arbejdsgivernes Fortjenester, gælder ved Siden af de føl-



gende Regler om Arbejdslønnen ved disse Arbejder.

Ved Arbejder paa *Akkord* inden for Arbejdsomraadet, hvor der foreligger almindelige kollektive Overenskomster herom mellem Organisationer under Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund eller direkte mellem disse Hovedorganisationer, skal Aflønning ske efter disse. Hvis Arbejdet er af simplere eller vanskeligere Art end forudsat i Priskuranter og lign., maa Akkordpriserne afpasses under Hensyntagen hertil. Ved Arbejder paa *Timeløn* skal der, hvis kollektive Overenskomster foreligger, ydes den almindelige ved disse Overenskomster fastsatte Timeløn. Ud over den sædvanemæssige Løn vil der dog, hvad enten Aflønning sker paa Akkord eller paa Timeløn, efter en mellem Hovedorganisationerne truffen Aftale eller en af det nedennævnte Udvalg fastsat Ordning kunne ydes Tillæg for Udearbejde under Hensyn til Afstand fra Arbejdsplads eller Hjem.

For andre Arbejdsomraader, for hvilke der ikke eksisterer fastsatte Lønninger, skal de Akkordpriser, der fastsættes, svare til den Akkordfortjeneste, der i Almindelighed kan opnaas for andet tilsvarende Arbejde, medens Timelønninger skal svare til Timefortjenesten for tilsvarende Arbejde inden for Faget paa vedkommende Egn.

Arbejde af den her omhandlede Art skal, forudsat at den nødvendige Tilrettelæggelse kan ske, i videst muligt Omfang udføres i Akkord, med mindre økonomiske eller tekniske Grunde maatte være til Hinder herfor.

Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager fører Kontrol med Overholdelsen af Reglerne.

Den Kommitterede er berettiget til ved Gennemførelse af Kontrollen at kræve Lønftaler samt Lønningslister og alle iøvrigt til Bedømmelsen fornødne Oplysninger forelagt af Arbejdsgiveren, der er forpligtet til at meddele de forlangte Oplysninger.

Saafermt der ved saadanne Arbejder ydes Lønninger, der skønnes at være i Strid med de fastsatte Bestemmelser, og der ikke med Bistand af Hovedorganisationerne inden for en rimelig Frist kan tilvejebringes den fornødne Regulering, eventuelt Afgørelse ved faglig Voldgift, kan den Kommitterede samt hver af Hovedorganisationerne indbringe Sagen for et Udvalg, der endelig og med bindende Virkning for Parterne afgør, hvilken Akkord- eller Timeløn der vil være at betale for det paagældende Arbejde. For uorganiserede Omraader indbringes Sagen direkte for Udvalget, med mindre der opnaas Enighed mellem Parterne og Hovedorganisationerne om Sagens Henviisning til faglig Voldgift. Akkordspørgsmaal kan, hvor Forholdene maatte gøre dette

ønskeligt og muligt, af Udvalget forelægges Fagets permanente eller i Mangel af en saadan, en særlig etableret Voldgiftsret. Paa tilsvarende Maade kan for Udvalget indbringes Spørgsmaalet om, hvorvidt allerede udført Arbejde er aflønnet i Overensstemmelse med Reglerne.

Den Kommitterede samt hver af Hovedorganisationerne kan endvidere forelægge Udvalget Spørgsmaalet om, hvorvidt et Arbejde skal udføres i Akkord eller paa Timeløn.

### **Udvalgets Sammensætning.**

Udvalget bestaar af en af Kongen udnævnt Formand, der ikke maa repræsentere Arbejdsgiver- eller Arbejderinteresser, 1 Repræsentant for Arbejdsministeriet, 1 for Finansministeriet samt 2 Repræsentanter tillige med det fornødne Antal Stedfortrædere for hver af Hovedorganisationerne efter disses Indstilling.

Forinden Udvalget træffer sin Afgørelse, skal der gives vedkommende Arbejdsgiver- og Arbejderorganisation Lejlighed til at udtale sig.

Udvalget har Adgang til at indkalde saavel Enkeltpersoner (Arbejdsgivere og Arbejdere) som Organisationer, der i saa Fald har Pligt til at give Møde for at meddele saadanne Oplysninger, som Udvalget maatte anse for nødvendige af Hensyn til Udvalgets Afgørelse.

Hvis der iøvrigt opstaar Uoverensstemmelser, vil de for de enkelte Overenskomstomraader fastsatte Regler for faglig Strid — i Mangel af saadanne Norm for Regler for Behandling af faglig Strid, jfr. § 17, sidste Stk., i Loven om Den faste Voldgiftsret — i alle Tilfælde være at følge af Arbejdsgivere og Arbejdere uanset deres organisatoriske Stilling. Mæglings- og Voldgiftsmænd udpeges eller vælges af de Organisationer, mellem hvilke den omstridte Overenskomst eller Priskurant er indgaaet.

Er der udbetalt for meget Løn i Strid med Reglerne, skal efter Bestemmelse af den Kommitterede eller efter Bestemmelse af Udvalget af vedkommende Arbejdsgiver paa Anfordring indbetales til Danmarks Nationalbank til Kredit for den paagældende udenlandske Konto et Beløb til hel eller delvis Dækning af den for meget udbetalte Løn.

Mæglingsudvalg og Voldgiftsretter kan i Sager, der henvises til dem i Henhold til denne Lov, paalægge Parterne Sagsomkostninger og bestemme disses Størrelse og Fordeling.

Vedtaget i Folketinget den 4., i Landstinget den 8. Marts.

## Skolebespisning.

---

Socialminister *Laurits Hansen* fremsatte den 3. Marts i Folketinget Lovforslag om midlertidig Udvidelse af den offentlige Skolebespisning.

Ved Love af 31. Marts 1941 og 30. Marts 1942 blev det i Forsorgsloven fastsatte Tidsrum for Ydelsen af offentlig Skolebespisning udvidet til at gælde hele Aaret, og Raadighedsbeløbet efter Forsorgslovens § 288 fastsættes til 400.000 Kr. for Finansaaret 1941—42 og til 1.000.000 Kr. for Finansaaret 1942—43.

Tidsrummet for Ydelsen af Skolebespisningen er nu ogsaa for Finansaaret 1943—44 udvidet til at omfatte hele Aaret.

Maksimumsbeløbet for Statskassens Tilskud blev ved de 2 fornævnte Love fastsat under Hensyn til de samlede Udgifter til Skolebespisning i det sidst forløbne Regnskabsaar og til de paa-regnede Udgiftsstigninger. I Regnskabsaaret 1941—42 har den samlede Udgift til Skolebespisning andraget 2.701.493 Kr., hvoraf Københavns Kommunes Andel udgør 1.468.303 Kr. I Finansaaret 1942—43, hvor Københavns Kommune ydede Skolebespisning i 7 Maaneder, er Kommunens Udgifter hertil anslaaet til 1.500.000 Kr., medens Udgifterne i Finansaaret 1943—44, hvor Kommunen udvider Bespisningen til 10 Maaneder, anslaaes at ville andrage 2.250.000 Kr. à 2.500.000 Kr.

Under Hensyntagen til, at man for Finansaaret 1943—44 ogsaa ventede Stigning i Udgifterne for den øvrige Del af Landet, dels som Følge af den fortsatte Prisstigning, dels paa Grund af, at Kommunerne i stadig større Antal vil iværksætte Skolebespisning og i videre Omfang vil benytte den givne Bemyndigelse til at udvide Skolebespisningen ud over Tiden 1. November—31. Marts, mener man for Finansaaret 1943—44 at maatte regne med en samlet Udgift til Skolebespisningen paa ca. 3,9 Mill. Kr., og da det er rimeligt, at Statens Tilskud til disse Udgifter kommer til at svare til den ene Trediedel af samtlige Udgifter, som danner Maksimum for, hvad Kommunerne kan forvente at faa refunderet fra Statskassen, er der for Finansaaret 1943—44 stillet et Beløb af 1.300.000 Kr. til Raadighed til delvis Dækning af Kommunernes Udgifter til Skolebespisning.

Siden 1941—42 er Statens Udgifter paa dette Omraade altsaa mere end 3-doblet.

Forslaget er vedtaget i Folketinget den 8., i Landstinget den 10. Marts.

---

## Ulykkesforsikringsloven.

Socialministeren fremsatte i Landstinget den 3. Marts Forslag om Forlængelse af den midlertidige Ændring af 30. Maj 1940 i Ulykkesforsikringsloven.

Ved denne midlertidige Lov blev det bestemt, at Ulykkestilfælde, der opstaar ved Krigsbegivenheder, ikke er omfattet af Forsikring i Medfør af Ulykkesforsikringsloven, bortset fra Ulykkestilfælde ved Sejlads.

Socialministeren blev samtidig bemyndiget til efter Indstilling fra Direktoratet for Ulykkesforsikringen at fastsætte, at Ulykkesforsikringslovens Bestemmelser kommer til Anvendelse paa Virksomheder eller Arter af Virksomheder, til hvilke der er knyttet en særlig, forud erkendelig Risiko for Ulykkestilfælde opstaaet ved Krigsbegivenheder.

Gyldigheden af Loven er senere forlænget til den 31. Marts 1943.

Angaaende Foranstaltninger til Hjælp i Anledning af Ulykkestilfælde, der rammer Befolkningen ved Krigsbegivenheder henvises til Krigsulykkesforsikringsloven.

Da de Forhold, der medførte Nødvendigheden af den midlertidige Lov af 30. Maj 1940, stadig var til Stede, blev Lovens Gyldighed forlænget indtil 31. Marts 1944, dog saaledes, at den ved kongelig Anordning kan sættes ud af Kraft inden dette Tidspunkt.

Vedtaget i Landstinget den 6., i Folketinget den 10. Marts.

### REGULERING AF SATSERNE

Den 9. Marts fremsatte Socialministeren endnu et Lovforslag om Ændringer i Ulykkesforsikringsloven. I § 1 ændres Maksimumsbeløbet for Dagpenge, der kan udbetales efter Ulykkestilfælde, til 6 Kr. 65 Øre om Dagen. I den oprindelige Lov om Ulykkesforsikring er Maksimumsbeløbet for Dagpenge fastsat til 4 Kr. 75 Øre. For at Dagpengesatserne kunde staa i blot nogenlunde rimeligt Forhold til Lønningsniveauet, forhøjedes de ved Lov af Marts 1940 med rundt regnet 15 %, og under Hensyn til den Lønstigning, som senere har fundet Sted, forhøjedes Satserne igen ved en Lov i 1941 med 15 %, og Maksimumsbeløbet fastsattes da til 6 Kr. 25 Øre. Dette Beløb har været Grænsen for de Dagpengesatser, der kunde komme til Udbetaling baade i 1941 og i 1942. Endvidere forhøjes Maksimumsbeløbet for den Aarsløn, der danner Grundlaget for Beregningen af Invaliditetserstatning med 10 %, saaledes at Beløbet nu sættes til 2940 Kroner.

§ 2 tilsigter at give Forsikringsselskaberne Mulighed for at forhøje Forsikringspræmierne og Bidrag til Dækning af de ved Loven paaførte Merudgifter. Hvor Forsikringsselskaberne ikke har Mulighed for at dække Merudgifterne i Anledning af Ulykkestilfælde, som er indtruffet før 1. April i Aar, dækkes disse af Statskassen.

Socialministeriet har imødekommet Andragender fra forskellige Organisationer om Forhøjelse af den Aarsindtægt, der danner Grundlag for Statstilskuddet til Nedsættelsen af Forsikringspræmierne for mindre erhvervsdrivende. Disse Grænser har ikke været forhøjet siden 1920, og derved har en Del Personer, som det var Meningen at støtte, mistet Retten til Statstilskud. Dette er nu ved en Ændring i § 3 bedret ved, at Grænsen for Aarsindtægten sættes op med 600 Kr. for alle Satserne.

Forslaget er vedtaget i Landstinget den 10., i Folketinget den 12. Marts.

---

## **Sønderjyske Krigsinvalid.**

---

I Landstinget fremsatte Socialministeren den 3. Marts Forslag om Ændringer i den sønderjyske Krigsinvalidforsørgelseslov.

Ændringerne gaar ud paa Regulering af og Tillæg til Ydelserne, som vil medføre Merudgifter paa ca. 145.000 Kr. aarligt. Endvidere lempes de Bestemmelser, der fastsætter Fradrag i Renten for Invalider, som er ansat i pensionsgivende Stilling under Stat eller Kommune eller er pensioneret fra en saadan Stilling.

Gennemført i Landstinget den 8., i Folketinget den 10. Marts.

---

## **Tilskud til kommunale Arbejder.**

---

Arbejdsministeren fremsatte i Folketinget den 8. Marts Forslag om Forlængelse af Loven om Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond til visse kommunale Arbejder.

Efter en foreløbig Beregning andrager Refusionsbeløbene for 1942 ca. 568.000 Kr., og det er derfor fundet formaalstjenligt at forlænge Loven indtil 1. April 1944.

Vedtaget i Folketinget den 10., i Landstinget den 11. Marts.

## Børnebidrag.

Socialministeren fremsatte i Landstinget den 9. Marts Forslag om Fastsættelse af de i Forsorgslovens §§ 193, 215 og 236 omhandlede Normalbidrag for Tiden 1. April 1943—31. Marts 1944. Disse Bidrag fastsættes saaledes:

### *Normalbidragene til Børn uden for Ægteskab:*

For Faderens Vedkommende: 378 Kr., 324 Kr. og 270 Kr. aarlig,  
 - Moderens — 252 - 216 - - 180 - —  
 henholdsvis efter som Barnet opholder sig i Hovedstad, Provinsbyer eller Landkommuner. I Barnets første 2 Leveaar forhøjes de anførte Beløb med  $\frac{1}{4}$ .

### *Normalbidragene til Børn i Ægteskab:*

For Mandens Vedkommende: 450 Kr., 360 Kr. og 300 Kr. aarlig,  
 - Hustruens — : 210 - 180 - - 150 - —  
 henholdsvis efter som Barnet opholder sig i Hovedstad, Provinsbyer eller Landkommuner. I Barnets første 2 Leveaar forhøjes de anførte Beløb med  $\frac{1}{4}$ .

### *Normalbidragene til den ugifte Moders Underhold før og efter Fødselen:*

48 Kr., 42 Kr. og 34 Kr. pr. Maaned,  
 henholdsvis efter som Moderen opholder sig i den 1., 2. eller 3. af de angivne Grupper af Kommuner.

Vedtaget i Landstinget den 10., i Folketinget den 12. Marts.

## Regulering af Arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Arbejdsminister *Kjærbøl* fremsatte i Folketinget den 9. Marts Forslag om Forhøjelse af Dagpengenes Maksimumsbeløb i de anerkendte Arbejdsløshedskasser og om Børnetillæg til arbejdsløshedsforsikrede.

Dagpengenes Maksimumssatser for de tre Kategorier af Medlemmer, Forsørgere, Ikke-Forsørgere med over 8 Aars Medlemstid og Ikke-Forsørgere med under 8 Aars Medlemstid, forhøjes med henholdsvis 50 Øre til 7,50 Kr., 40 Øre til 6,60 Kr. og 30 Øre til 5,70 Kr.



Endvidere forlænges Gyldigheden af Bestemmelsen om Børnetillægget paa 35 Øre daglig pr. Barn, dog højst for 4 Børn.

Siden Krigens Udbrud er Maksimumssatserne steget paa følgende Maade:

|                          | Forsørgere | Ikke-Forsørgere<br>med over 8<br>Aars Medlemstid | Ikke-Forsørgere<br>med under 8<br>Aars Medlemstid |
|--------------------------|------------|--------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
|                          | Kr.        | Kr.                                              | Kr.                                               |
| Ved Krigsudbruddet ..... | 4,30       | 3,80                                             | 3,20                                              |
| Nu .....                 | 7,50       | 6,60                                             | 5,70                                              |

Naar det tages i Betragtning, at Arbejdsløshedsunderstøttelsen ved Krigsudbruddet blev ydet for 7 Dage i Ugen, men efter Revisionen af Arbejdsløshedsloven kun ydes for 6 Dage, er Satserne for alle Kategorier forhøjet med 50 %, d. v. s. betydeligt mere end den Procentdel, Dyrtidstillægget til de arbejdende andrager.

Til Arbejdsløshedskasser, hvor den gennemsnitlige Aarsfortjeneste i Tidsrummet 1. April 1941—31. Marts 1942, beregnet efter Reglerne i Arbejdsløshedslovens § 13, har udgjort 3600 Kr. eller derunder, og hvor den gennemsnitlige Ledighedsprocent i Tiden 1. Marts 1942—28. Februar 1943 har andraget mindst 18, yder Statskassen et Tilskud, der udgør 70 % af de foretagne Reguleringer af Understøttelsessatserne. Tilskuddet beregnes dog kun i Forhold til en samlet Forhøjelse af Understøttelsessatserne paa 1,70 Kr. for Forsørgere, 1,45 Kr. for Ikke-Forsørgere med over 8 Aars Medlemsskab og 1,25 Kr. for Ikke-Forsørgere med under 8 Aars Medlemsskab, saaledes at en Kasse, der vel har foretaget Regulering i Henhold til Lovene af 17. December 1940, 31. Marts 1941 og 30. Marts 1942, men hvis Understøttelsessatser pr. 1. April 1940 laa under det dengang gældende Maksimum (der omregnet til 6 Dages Uge udgjorde henholdsvis 5,80 Kr., 5,15 Kr. og 4,45 Kr.), ikke ved en Forhøjelse op til det nu gældende Maksimum kan faa Tilskud i Forhold til andet og mere end de særlige Dyrtidsreguleringer.

Det offentliges Udgift ved Satsernes Forhøjelse vil komme til at andrage ca. 18,3 Mill. Kr.

Forslaget er vedtaget i Folketinget den 11., i Landstinget den 12. Marts.

## Tilskud til Aldersrenteboliger.

Socialministeren fremsatte den 9. Marts i Folketinget Forslag om Ændringer i Loven om Folkeforsikring.

Ved Ændringsloven af 1937 blev der givet Hjemmel for at yde Kommunerne et Driftstilskud til billige Boliger for Aldersrentenydere. Herved tilsigtede man baade at skabe bedre Boligforhold for de gamle og at konsolidere Aldersrenteordningen ved at sørge for, at Kommunerne stadig havde gode Boliger, som de paa rimelige Vilkaar kunde stille til Disposition for Aldersrentenyderne. Driftstilskuddet blev ydet paa den Maade, at Kommunerne inden for visse nærmere fastsatte Grænser kunde opføre fire Femtedele af Underskuddet ved Driften af de billige Boliger som Aldersrenteudgift med indtil 5 % af Grundbeløbene af de Aldersrenter, som i det foregaaende Regnskabsaar var udbetalt i Kommunen. Man var nok klar over, at Kommunerne ikke straks havde Anledning til at udnytte dette Tilskud fuldt ud, og derfor blev der givet en Overgangsbestemmelse, som for de første 5 Aar stillede de fulde 5 % af Aldersrentegrundbeløbene til Raadighed til Ydelse af Huslejetilskud.

For at opmuntre Kommunerne til snarest muligt at bygge billige Boliger til de gamle, bestemte man samtidig, at Huslejetilskuddet gradvis skulde bortfalde i Løbet af de efterfølgende 4 Aar, nemlig Aarene 1942—43 til 1945—46. I disse Aar kunde Huslejetilskud kun ydes inden for en Grænse af henholdsvis 4, 3, 2 og 1 % af Grundbeløbene af de Aldersrenter, som i det foregaaende Regnskabsaar er udbetalt i Kommunen.

Forudsætningen for denne sidste Ordning er imidlertid bortfaldet nu, fordi man ikke har tilstrækkeligt med Materialer. Ministeriet har derfor fra forskellig Side, herunder fra Den danske Købstadforening, modtaget Anmodning om, at 5 %'s Grænsen maatte blive bibeholdt endnu i nogle Aar. Ministeriet har under de foreliggende Forhold anset det for rigtigt, at Nedsættelsen af de Beløb, som Kommunerne kan anvende til Huslejetilskud, først paabegyndes fra og med Regnskabsaaret 1944—45, og i Overensstemmelse hermed blev Forslaget udarbejdet. Udgifterne ved Lovens Gennemførelse er skønsmæssigt beregnet til 3 Mill. Kr. ialt, fordelt paa de 5 Aar.

Forslaget er gennemført i Folketinget den 11., i Landstinget den 12. Marts.

---

## Indkøb af Levnedsmidler.

---

Socialministeren fremsatte den 9. Marts i Folketinget Lovforslag om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler.

Ifølge Loven bemyndiges Socialministeren til for Gyldighedsperioden (Halvaaret 1. April—30. September) af Statskassen at anvende følgende Beløb til Hjælp til trængende til Indkøb af nedennævnte Levnedsmidler:

|                                               |               |
|-----------------------------------------------|---------------|
| Til Køb af Oksekød, Hestekød, Fjerkræ, Svine- |               |
| kød, Fisk og Klipfisk .....                   | 6.280.000 Kr. |
| Til Køb af Sødsmælk .....                     | 4.000.000 -   |
| Til Uddeling af Smørrabatkort .....           | 4.360.000 -   |

Smørrabatkortene giver hver især Ret til 60 Øres Rabat ved Køb af  $\frac{1}{2}$  kg Smør.

Af hvert af de nævnte Beløb fordeles 95 % imellem Kommunerne saaledes, at hver Kommune erholder et forholdsmæssigt Beløb, beregnet efter Størrelsen af Kommunernes samlede Udgifter i Regnskabsaaret 1941—42 til Kommunehjælp, Fattighjælp, Børnebidrag samt til Alders- og Invalidere, men saaledes at ingen Kommune kan erholde et større Beløb refunderet end dens faktiske Udgift til vedkommende Foranstaltning.

Resten — 5 % — stilles til Raadighed for Socialministeren til Fordeling blandt de Kommuner, for hvis Vedkommende Anvendelsen af Fordelingsreglen ikke kan antages at medføre den tilsigtede Refusion.

Der maa kun udleveres Oksekød, Hestekød, Flæsk og Svinekød, der er godkendt af en Dyrlæge. Kommunerne kan selv afgøre, hvorvidt de vil opkøbe Kreaturer, Heste og Fjerkræ eller Oksekød, Hestekød, slagtet Fjerkræ, Flæsk og Svinekød og fordele dette, eller de vil overlade til de paagældende selv at købe den tildelte Ration.

Det paahviler Kommunerne ved Afgørelsen af Spørgsmaalet, om og i bekræftende Fald i hvilket Omfang der skal ydes en Person Hjælp i Henhold til denne Lov, i særlig Grad at lægge Vægt paa paagældendes Forsørgelsesbyrde og iøvrigt fortrinsvis at tage Hensyn til Alders- og Invalidere, Personer, som modtager Hjælp i Henhold til Forsørgslovens Bestemmelser om Hjælp til kronisk syge, arbejdsløse Medlemmer af Arbejdsløshedskasser og dermed økonomisk ligestillede samt Personer, som helt eller delvis modtager deres Underhold af det offentlige Forsørgelsesvæsen.

Af det Beløb, der stilles til hver enkelt Kommunes Raadighed til Hjælp til Køb af Sødsmælk, vil 5 pCt. forlods være at anvende til Hjælp til svangre Kvinder, eventuelt efter Anvisning af vedkommende Mødrehjælpsinstitution.

For saa vidt angaar Uddelingen af Smørrabatkort, skal der ved Fordelingen særlig tages Hensyn til Kommuner, i hvilke der

findes private Opdragelseshjem, Børnesanatorier, Rekreationshjem, Plejehjem og lignende.

En Kommunalbestyrelses Afgørelse af Spørgsmaalet, om og i bekræftende Fald i hvilket Omfang der skal ydes en Person Hjælp i Henhold til denne Lov, kan ikke indankes for højere Myndighed.

Foranstaltningerne medfører ikke Retsvirkninger for Modtageren.

For saa vidt en Kommunes Udgifter ikke dækkes gennem det refunderede Beløb, afholdes den resterende Del af vedkommende Kommunes Kasse. En Kommunes Udgift i Henhold til denne Lov er ikke Genstand for mellemkommunal Refusion eller Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond.

Lovgivningen blev kun forlænget for  $\frac{1}{2}$  Aar, fordi disse Spørgsmaal med Henblik paa en Rationalisering af hele denne Lovgivning behandledes i et af Socialministeren nedsat socialpolitisk Udvalg.

Loven blev gennemført i Folketinget den 11. og i Landstinget den 12. Marts.

---

## Overarbejdsloven.

---

Loven om Forbud mod Overarbejde er af Arbejdsministeren foreslaaet forlænget til 1. April 1944.

Gennemført i Folketinget den 4., i Landstinget den 10. Marts.

---

## Brug af Huse paa Landet.

---

Landbrugsministeren fremsatte i Landstinget den 8. Oktober 1942 Lovforslag om Brug af Huse paa Landet.

Forslaget gik ud paa en Forlængelse af Loven om Brug af Huse paa Landet med mindst  $\frac{1}{2}$  ha Jord og endvidere af en Del af Loven om Opførelse og Udleje af Arbejderboliger m. m. paa Landet.

Begge disse Love udløb med Finansaaret 1942—43, og en Del af den sidste Lov sammen med den første er nu samlet i een Lov. Aarsagen til, at man foretager denne Deling af Loven om Opførelse og Udleje af Arbejderboliger m. m., er den,

at man i Administrationen har ment, det vilde være rigtigere at samle Bestemmelserne om Brugen, Lejen, af samtlige Huse paa Landet i een Lov i Stedet for at have samlet alt det, der vedrører Landarbejderboliger i det hele taget, i een Lov. Man mener nemlig, at Opførelsen af Landarbejderboliger er noget for sig, hvorimod Brugen, Lejen, af saavel Smaahuse med lidt Jordtilliggende som af Arbejderboliger naturligere hører hjemme i een Lov.

Loven fremtræder i en Skikkelse, som er i Overensstemmelse med de gældende Bestemmelser i begge de gældende Love. Der er kun Tale om nogle rent redaktionelle Ændringer, men ikke om Ændringer i Lovenes Karakter eller principielle Betydning.

Vedtaget i Landstinget den 11., i Folketinget den 12. Marts.

---

## Kvægtuberkulose.

---

I Landstinget fremsatte Landbrugsminister *Bording* den 8. Oktober Forslag om Tillæg til Loven om Bekæmpelse af Tuberkulose hos Kvæg, Svin og Fjerkræ. Tillægget gaar ud paa at bemyndige Ministeren til at undtage Valle fra det i Loven fastsatte Paabud om Pasteurisering. Undtagelsen er begrundet i Brændselsvanskelighederne.

---

## Smørordningen.

---

Landbrugsministeren fremsatte i Folketinget den 8. Oktober Forslag til Lov om en Smørordning.

Hensigten med Loven er den samme som tidligere, nemlig at søge at sikre den størst mulige Produktion af Smør her i Landet og at forsyne Befolkningen med de nødvendige Fedtstoffer til overkommelige Priser.

Ved Lovens Bestemmelser sikres der Landmændene en Smørpris af 4 Kr. 45 Øre i det Aar, Loven har Gyldighed, medens Forbrugerne kun skal betale en Pris af 3 Kr. 89 Øre pr. kg. Forskelsbeløbet mellem disse to Priser skal fremskaffes ad 3 forskellige Veje; for det første ved at paalægge Eksportørerne en Afgift af 1 Kr. 08 Øre pr. kg paa det Smør, der eksporteres. Dette Beløb fremkommer ved, at man tager Forskellen mellem

Forbrugerprisen, 3 Kr. 89 Øre, og den Pris, som man faar hjem ved Eksport af Smør til Udlandet. For det andet foreslaas det, at der skal opkræves en Afgift paa Industrismørret, som bruges her i Landet; Afgiften her skal udgøre Forskellen mellem Producentprisen, 4 Kr. 45 Øre, og de 3 Kr. 89 Øre. Forskellen mellem disse to Priser er 56 Øre pr. kg. Hvis endelig disse Beløb ikke er tilstrækkelige til at opveje Forskellen mellem Producent- og Forbrugerprisen, vil Staten betale Resten.

### Forslagets Behandling.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefalede det af Ordførerne for de fire store Partier, medens *Jens Thomsen*, Bondepartiet, var forarget over, at der var foreslaaet den samme Pris som det foregaaende Aar. Han fandt, at en Pris paa 8 Kr. 40 Øre pr. kg vilde være rimelig, naar man sammenlignede med Prisforholdene i 1920, men han vilde dog begrænse sine Fordringer til 4 Kr. 90 Øre — 45 Øre mere pr. kg end efter Forslaget. Hvis den foreslaaede Pris gennemførtes, forudsaa Hr. Thomsen en betydelig Nedgang i Produktionen.

*Landbrugsministeren* udtalte som Svar, at med en Kornhøst, der er 5 Mill. Tdr. større end i 1941, er Sandsynligheden for Produktionens Opretholdelse ogsaa større end i det foregaaende Aar. Ministeren regnede med, at de forøgede Beholdninger af Foderkorn vilde komme Smørproduktionen til gode, idet en Beregning fra Landøkonomisk Driftsbureau viser, at et saadant ekstra Tilskud af Korn, naar det anbringes i Smørproduktionen, vil give 60 Øre pr. kg, anbragt i Ægproduktionen, vil det give 44 Øre pr. kg, og anbragt i Flæskeproduktionen 36 Øre pr. kg.

Ministerens havde fra Statistisk Departement modtaget en Redegørelse for Forholdet mellem Indtægterne i Landbruget og de øvrige Erhverv. Af Redegørelsen fremgik, at de eneste, der under Krigen har faaet en Forhøjelse af *Realindtægterne*, er Landmænd og Fiskere.

Priserne paa Landbrugets Salgsvarer, Korn, Smør, Æg, Flæsk og Kød, er fra 1939 til 1942 steget med 105 %, medens Detailpristallet i samme Periode er steget med 55 %. Fra Efteraaret 1940, hvor Priserne paa Landbrugsvarer blev fastlagt, er Landbrugsvarerne ganske vist kun steget med 10 %, medens Pristallet er steget med 14 %; men — udtalte Ministeren — »alligevel kan jeg ikke se, at der paa Baggrund af den Forøgelse af Landbrugets Indtægter, der er sket siden 1939—40, er Grund til i Øjeblikket at begunstige Landbruget paa Bekostning af den øvrige Befolkning«. Den af Bondepartiet krævede For-



højelse af Smørprisen var af Mejeriorganisationerne opgjort til 57 Mill. Kr. aarligt.

Ved anden Behandling forkastedes Bondepartiets Ændringsforslag om yderligere 45 Øres Forhøjelse, og ved 3. Behandling den 15. Oktober vedtoges Forslaget mod Bondepartiets Stemmer.

I Landstinget vedtoges Forslaget den 22. Oktober.

— Ingen Repræsentant for det saakaldte nationalsocialistiske Parti havde Ordet under Debatten. I alle Spørgsmaal om Fastsættelser af Priser paa Levnedmidler hylder dette »Parti« ellers det snedige Princip over for Bybefolkningen at himle op om Regeringens utaalelige »Prisfordyrelse«, samtidig med at man giver de Kredse, der grupperer sig om Bondepartiet, fuldstændigt Medhold i Kravene om højere Priser. I dette Tilfælde er Princippet Tillempling aabenbart faldet for vanskelig, idet man for en Gangs Skyld har givet Afkald paa Rollen som Værnere af de smaa Hjem mod Prisforhøjelserne og i »Fædrelandet« med Brask og Bram gaaet ind for Jens Thomsens Synspunkter, der referes med samvittighedsfuld Medtagen af Udtalelsen om de 8 Kr. 40 Øre som en i og for sig rimelig Pris for 1 kg Smør.

---

## Støtte til Fiskeriet.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Landstinget den 12. November Lovforslag om Tillæg til Loven af 22. December 1939 om Foranstaltninger til Støtte for Fiskerierhvervet.

Loven gælder for Aaret 1943, og i Lighed med de tidligere Ordninger bemyndiges Landbrugsministeren til at lade Statskassen afholde Fiskernes Krigsforsikringspræmie og yde et Tilskud paa 75 Kr. pr. Ton til Indkøb af Brændselolie. Ydelserne er betinget af, at vedkommende Fiskers skattepligtige Indkomst i Aaret 1942 — uden Fradrag for betalte personlige Skatter — ikke overstiger 4500 Kr.

Vedtaget i Landstinget den 19. November, i Folketinget den 2. December.

---

## Bekæmpelse af Kvægtuberkulose.

I Landstinget fremsatte Landbrugsminister *Bording* den 2. December Lovforslag om Foranstaltninger til Støtte for Bekæmpelse af Kvægtuberkulose m. m.

I § 1 gives der Landbrugsministeren Bemyndigelse til at opkræve en Afgift paa 1 Øre pr. kg levende Vægt og 2 Øre pr. kg slagtet Vægt af Kreaturer, der eksporteres.

I samme Paragraf bestemmes det, at Staten kan udrede indtil en Trediedel af de samlede Udgifter, der anvendes til de Foranstaltninger, som træffes efter §§ 1 og 2, og af de Udgifter, der udredes efter § 3, dog ikke ud over 1 Mill. Kr. ialt.

§ 2 er det bestemt, at der af de saaledes tilvejebragte Midler ydes Tilskud til Landmænd, der renser deres Besætninger for Tuberkulose. Det medfører et meget stort Tab for den enkelte Landmand at sælge tuberkuløse Dyr, der i mange Tilfælde trods Tuberkulosen kan være yderige Dyr, som giver et godt økonomisk Udbytte, og bagefter købe rene Dyr ind. For at hjælpe over de økonomiske Vanskeligheder, som Landmændene kan have ved at rense deres Besætninger, ydes da det nævnte Tilskud.

§ 3 fastsætter, at af Statens Tilskud skal 200.000 Kr. forlods kunne udredes til Undersøgelser og Forsøg vedrørende en rationel Bekæmpelse af smitsom Kalvekastning. Det er den eneste Ændring i Forslaget i Forhold til den i Fjor vedtagne Lov, idet Tilskuddet er sat op fra 100.000 Kr. til 200.000 Kr. Ligesom i den tidligere Lov kan der anvendes 200.000 Kr. som Tilskud til Indkøb af rene Besætninger til Landbrug, der oprettes efter Loven om Oprettelse af mindre Landbrug.

Vedtaget i Landstinget den 11., i Folketinget den 17. December.

---

## Høstpantebreve.

---

I Folketinget fremsatte Landbrugsministeren den 15. December det aarligt tilbagevendende Lovforslag om Fortrinsret i Høsten for Gæld, der stiftes af Ejere og Brugere af Landejendomme til Anskaffelse af Saasæd, Frø, Kunstgødning og Læggekartofler.

Gennemført i begge Rigsdagens Ting den 17. December.

---

## Bekæmpelse af Muldvarpe.

---

I Landstinget fremsatte Landbrugsministeren den 28. Januar Lovforslag om Bekæmpelse af Muldvarpe.

Loven gaar ud paa, at Landbrugsministeren efter Indstilling

fra Landboforeninger, Husmandsforeninger eller Kommunalraad, i det Omfang han skønner det paakrævet, kan paalægge enhver Kommunalbestyrelse med passende Mellemrum at foretage en rationel Udryddelse af Muldvarpe paa de i Kommunen beliggende faste Ejendomme; for Skovejendommens Vedkommende dog kun paa et 20 m bredt Bælte langs Skovens Yderskel.

I Indstillingen maa angives Grænserne for det Omraade, inden for hvilket en rationel Udryddelse af Muldvarpen ønskes paabudt.

Udryddelsen skal ske ved dertil af Politimesteren autoriserede Giftudlæggere.

De dermed forbundne Udgifter udredes af Kommunens Kasse. Kommunalraadet kan vedtage at paaligne Grundejerne Bidrag til Dækning af Udgifterne. Paaligningen sker i saa Fald i Forhold til det paa hver enkelt Ejendom udførte Arbejde. Saafremt en Ejendom ikke benyttes af dens Ejer, paahviler Udgifterne Brugeren. De paalignede Beløb kan inddrives ved Udpantning efter de for kommunale Skatter gældende Regler.

Størrelsen af det Giftudlæggerne tilkommende Vederlag fastsættes af Kommunalraadet og skal mindst udgøre den paa Egnen overenskomstmæssig fastsatte Landarbejderløn.

En Grundejer, der nægter de af Kommunalbestyrelsen udsendte autoriserede Giftudlæggere Adgang til paa sin Ejendom at udføre det dem overdragne Hverv, straffes med Bøder. Paa samme Maade straffes den, der udsætter Muldvarpe uden Landbrugsministeriets Tilladelse. Sagerne behandles som Politisager. Bøderne tilfalder Kommunens Kasse.

Vedtaget i Landstinget den 10., i Folketinget den 12. Marts.

## Arbejderboliger paa Landet.

I Folketinget fremsatte Landbrugsministeren den 5. Februar Lovforslag om Opførelse af Arbejderboliger paa Landet. Forslaget gik ud paa at fortsætte den hidtidige Lovgivning, efter hvilken der hidtil er bevilget 28 Mill. Kr.

Ifølge Loven bemyndiges Ministeren til af Statskassen for Finansaaret 1943—44 at anvende 7 Mill. Kr. og for Finansaaret 1944—45 5 Mill. Kr. og af Jordfonden i nævnte 2 Finansaar 2 Mill. Kr. til Fremskaffelse af Jord samt til Laan og Tilskud.

For at komme i Besiddelse af Jord eller opnaa Laan til Op-

førelse af Arbejderbolig i Landdistrikterne paa de i Loven indeholdt Vilkaar maa vedkommende Ansøger

- 1) være myndig og have Indfødsret,
- 2) som Regel ikke være over 55 Aar gammel,
- 3) fremskaffe en Attest fra Kommunalraadet og to med hans Forhold nøje kendte, troværdige Personer for at være en ædruelig og hæderlig Person,
- 4) ikke ved egne Midler kunne komme i Besiddelse af en Bolig af den i denne Lov omhandlede Art,
- 5) være beskæftiget ved normalt forefaldende Arbejde paa Landet,
- 6) i det sidste Aar have haft fast Bopæl i den Kommune, hvor han ansøger om Byggegrund, eller i det mindste 12 Maaneder have haft Arbejde i vedkommende Kommune,
- 7) være i Stand til, dersom den ansøgte Støtte ydes ham, at lade de foreskrevne Byggearbejder udføre samt efter sine hidtidige Forhold antages i det hele at kunne opfylde sine ved den ansøgte Tildeling paatagne Forpligtelser.

Dersom ikke alle kvalificerede Ansøgere kan komme i Betragtning, skal det ved Udvælgelsen komme Ansøgeren til gode, dersom han

- 8) har 3 eller flere Børn, for hvilke Forsørgerpligten paahviler Ansøgeren,
- 9) er syge- og arbejdsløshedsforsikret,
- 10) for at komme i Besiddelse af eget Hus har sammensparet et efter hans Forhold, Familiens Størrelse, hans Familiemedlemmers Indtægt m. v., antageligt Beløb.

Husmandsbrugskommissionerne bistaar Ministeriet og Statens Jordlovsudvalg ved Behandlingen af Andragender om Jord og Laan. For hver Amsraadskreds udnævnes af Ministeren efter Forhandling med Dansk Arbejdsmandsforbund en med Landarbejderboliger kyndig Landarbejder, der i disse Sager tiltræder vedkommende Kommission. Efter Forhandling med Dansk Arbejdsmandsforbund udnævner Ministeren endvidere en Arbejderrepræsentant til at tiltræde Statens Jordlovsudvalg.

De omhandlede Grunde maa i Reglen ikke være over 3000 m<sup>2</sup> eller under 800 m<sup>2</sup>, de skal være beliggende i Landdistrikterne.

Grundene skal have Adgang til Vej, den fornødne Vandforsyning skal være sikret, og de skal i det hele være saa vidt bygge- modne, at Byggetilladelse kan forventes opnaaet uden Forbehold.

**I. Boliger paa Statsjord.**

Den Jord, der skal anvendes, udstykkes i Parceller af den angivne Størrelse. Udstykningen sker ved Statens Jordlovsudvalg. Ansøgere, som har faaet tildelt Byggegrund, er forpligtede til inden et Aars Forløb fra Sluttedlens Underskrift paa Grunden at opføre et for een Familie passende grundmuret Beboelseshus med eventuelt fornødne Udbygninger.

Ved Salget af Jorden betales ikke nogen Købesum, men der paalægges Parcellen en periodevis bestemt halvaarlig Afgift, der udredes i hver Juni og December Termin og skal udgøre 2 % af den Sum, hvortil Jordens Skatteværdi er bestemt.

Efter hver foretagen almindelig Vurdering til Grundskyld udredes den omhandlede halvaarlige Afgift fremtidig af den nye Skatteværdi.

Hvis en Parcelkøber fremsætter Ønske derom, kan Parcellen afhændes. Købesummen for Parcellen skal i saadanne Tilfælde betales Jordfonden og beregnes efter den af Jordfonden erlagte Pris for Jorden, dog ikke under Grundværdien, med et af Statens Jordlovsudvalg fastsat passende Tillæg for Fondens Udgifter til Grundforbedringer og Vejanlæg.

**Laan.**

Der kan af Jordfonden mod Pant efter Jordrente i Parcellen til Opførelse af Bolig tilstaaes Køberen Laan svarende til Omkostningerne ved passende Bygningers Opførelse, der dog ikke maa overstige et Beløb af 9.000 Kr., dog skal Landarbejdere, der ikke er Familieforsørgere, tilvejebringe  $\frac{1}{10}$  af Omkostningsbeløbet, saaledes at disse Laansøgere kun erholder  $\frac{9}{10}$  af nævnte Beløb i Laan.

I de i Loven om Oprettelse af mindre Landbrug m. m. omhandlede Tilfælde samt iøvrigt i særlige Tilfælde, hvor Ministeren har tilladt, at der ydes Laan efter denne Lov til Overtagelse af allerede paa Grunden værende Bygninger, indgaar Købesummen for Bygningerne i de samlede Byggeomkostninger, saaledes at Købesummen i Forbindelse med eventuelle Udgifter til Ombygning eller lignende ikke maa overstige ovennævnte Maksimumsbeløb.

Naar Bygningerne er under Tag, kan der udbetales Forskud paa  $\frac{1}{2}$  af Laanet. Halvdelen af Laanet er rentefrit; iøvrigt er Laanet rente- og afdragsfrit det første Aar, hvorefter der erlægges 4 % aarlig af den rentepligtige Del af Laanet som Rente og 1 % aarlig af det fulde Laans oprindelige Hovedstol som Afdrag paa den rentefri Del af Laanet. Naar denne Del er fuldt afdraget, erlægges en fast halvaarlig Ydelse af  $2\frac{1}{2}$  % af Rest-

laanets oprindelige Hovedstol, hvoraf 2 % af den til enhver Tid skyldige Gæld udgør Rente, Resten Afdrag. Rentefriheden bortfalder ved Ejerskifte, dog ikke i Tilfælde af Overdragelse til Ægtefælle, Børn eller Svigerbørn. Ministeren for Landbrug og Fiskeri kan dog efter Indstilling fra Statens Jordlovsudvalg til-lade, at Rentefriheden bibeholdes.

## **II. Boliger paa privat indkøbt Jord.**

Til Opførelse af nye Arbejderboliger kan ydes Laan af Staten til Indkøb af Jorden og Opførelse af Boligen. Jordkøbslaanet maa ikke overstige Købesummen for Jorden og maa i det højeste udgøre et Beløb af 1000 Kr.; det sikres ved 1. Prioritets Panteret i Ejendommen, forrentes med 2 % halvaarlig og henstaar afdragsfrit det første Aar, hvorefter der erlægges en fast halvaarlig Ydelse af  $2\frac{1}{2}$  % af Laanets oprindelige Hovedstol, hvoraf 2 % af den til enhver Tid skyldige Gæld udgør Rente, Resten Afdrag.

For Byggelaanet, der sikres ved oprykkende 2. Prioritets Panteret efter Jordkøbslaanet, gælder de ovennævnte Regler. Saa fremt der paa Grunden findes ældre, kassable Bygninger, kan der til Indløsning af ældre Pantegæld ydes et Tilskud af indtil 1500 Kr. Kan et Hus benyttes som Udhus, indgaar dette med sin Værdi som Udhus i de samlede Byggeomkostninger. Tilskuddet er ikke skattepligtig Indtægt for Modtageren.

Naar en Ansøger enten selv eller ved Kommunalraadets Hjælp har udset en Parcel, som han ønsker at erhverve til Ejendom paa de i denne Lov omhandlede Vilkaar, indgiver han gennem Kommunalraadet sit Andragende herom til Formanden for Husmandsbrugskommissionen. Blanketter til Andragendet faas hos Kommunalbestyrelsen.

10 Mill. Kr. af de til Raadighed stillede Midler er reserveret til Anvendelse efter dette Afsnit af Loven.

## **III. Boliger, opført af Arbejdsgiveren.**

Der kan af Statskassen til Opførelse af Landarbejderboliger tilstaa Ejere af Landbrugsejendomme Laan svarende til  $\frac{1}{10}$  af Omkostningerne ved passende Bygningers Opførelse, dog ikke over et Beløb, som for hvert Finansaar fastsættes af Landrugsministeren efter Indstilling fra Statens Jordlovsudvalg, og som ikke maa overstige 8000 Kr. Byggelaanet forrentes med 2 % halvaarlig.

Naar Bygningerne er under Tag, kan der udbetales Forskud paa  $\frac{1}{2}$  af Laanet.



Byggelaan højere end 8000 Kr. kan af Ministeren bevilges efter Indstilling af Statens Jordlovsudvalg og Forhandling med Finansministeren i særlige Tilfælde.

Laanet afdrages i 30 Aar med  $\frac{1}{60}$  halvaarlig samt sikres ved 1. Prioritets Panteret i Boligen med Jord, der udskilles af Hovedejendommens Behæftelser og skal udgøre en særskilt Ejendom.

2 Mill. Kr. af Midlerne stilles til Raadighed for dette Formaal.

#### **Andre Bestemmelser.**

Loven indeholder desuden en Række Bestemmelser om Pligten til forsvarlig Vedligeholdelse m. v.

I Egne, hvor Byggeomkostningerne er særlig høje, og i Tilfælde, hvor Ansøgeren paa Grund af særlig stort Børneantal behøver en rummeligere Bolig, end det er muligt at skaffe for de foran nævnte Maksimumsbeløb, samt hvor Omstændighederne iøvrigt maa tale herfor, kan Ministeren efter Indstilling fra Statens Jordlovsudvalg godkende, at Byggeomkostningerne for de under I og II omhandlede Boliger overstiger de nævnte Beløb med indtil 1000 Kr., og at Byggelaanet forhøjes med det hertil svarende Beløb.

Saafermt Ansøgeren har 3 eller flere Børn, for hvilke Forsørgerpligten paahviler ham, kan der tilstaas ham Afdragsfrihed for Byggelaan og Jordkøbslaan, saa længe Forsørgerpligten for 3 eller flere Børn vedvarer.

Vedtaget i Folketinget den 11., i Landstinget den 12. Marts.

---

### **Oprettelse af mindre Landbrug.**

---

I Folketinget fremsatte Landbrugsministeren den 5. Februar Lovforslag om Oprettelse af mindre Landbrug m. m.

I den hidtidige Lov om Oprettelse af mindre Landbrug m. m. var der givet Bevillinger af Jordfonden og Statskassen til Oprettelse af mindre Landbrug, Gartnerier, Havebrug o. lign. ogsaa for Finansaaret 1943—44. For at kunne fortsætte denne Virksomhed og imødekomme Ansøgninger om Laan i Finansaaret 1944—45 rettidigt, maatte man allerede i Foraaret have fastslaaet Bevillingerne for det nævnte Finansaar.

Loven indeholder Bevillinger svarende til de forskellige hidtidige Love, som berører disse Forhold. Foruden den omfattende Lov om Oprettelse og Udvidelse af mindre Landbrug, her-

under Gartnerier og Havebrug, samt Tildeling af Byggepladser og Havelodder er ogsaa i denne Lov inddraget Loven om Afhændelse af Domænegaardene i de sønderjyske Landsdele, Loven om Foranstaltninger til Fremme af Udstykningen i de sønderjyske Landsdele, Loven om Tilvejebringelse af Tillægsjord til mindre Landbrug og Loven om Statshusmænds Rentebetaling.

Endelig er der foretaget en Række Forhøjelser af Byggelaanene, Jordkøbslaanene og Etableringslaanene samt Forhøjelse og Udvidelse af det rentefrie Beløb af visse af disse Laan.

#### **LOVENS INDHOLD**

For at komme i Besiddelse af Jord eller opnaa Laan til Oprettelse af mindre Landbrug paa de i Loven indeholdte Vilkaar maa vedkommende Ansøger

- 1) være myndig og have Indfødsret,
- 2) som Regel ikke være over 55 Aar gammel,
- 3) fremskaffe en Attest fra Kommunalraadet og to med hans Forhold nøje kendte, troværdige Personer for at være en ædruelig og hæderlig Person, som kan antages egnet til at drive et mindre Landbrug,
- 4) være i Besiddelse af de Midler, som er nødvendige til Oprettelse af et mindre Landbrug paa nævnte Vilkaar, og
- 5) ikke ved egne Midler kunne komme i Besiddelse af en Ejendom af den i denne Lov omhandlede Art.

#### **Fremskaffelse af Jord.**

Naar Ejeren af en Landejendom, hvis Bygninger helt eller delvis er nedbrændt, ønsker at afhænde Ejendommen eller en Del af denne, er han, hvis Ejendommens Grundværdi er over 12.000 Kr., pligtig til, forinden Salg finder Sted, at meddele Statens Jordlovsudvalg, at Ejendommen eller en Del af denne er til Salg.

Udvalgets Svar paa Meddelelsen skal foreligge inden 14 Dage fra dens Afsendelse, i hvilket Tidsrum eventuelt Salg er ugyldigt.

Hvis en Landejendom med en Grundværdi paa over 20.000 Kr. eller en Del af denne stilles til Tvangsauktion, skal Rekvirenten, forinden Salg eller Overtagelse finder Sted, paa samme Maade og med samme Retsvirkning give Statens Jordlovsudvalg Meddelelse.

Hvis et Dødsbo ønsker at afhænde en Landejendom med en Grundværdi paa over 20.000 Kr. eller en Del af denne til en anden end en Arving, skal der, forinden saadant Salg finder Sted, paa samme Maade og med samme Retsvirkning gives Statens Jordlovsudvalg Meddelelse.

Iøvrigt skal Statens Jordlovsudvalg have sin Opmærksomhed henvendt paa, hvorvidt der kan faas Jord til Købs, som er egnet til Udstykning i mindre Landbrug eller til Forøgelse af Jordtilliggendet til saadan Brug, og som kan erhverves til en rimelig Pris.

Foreligger der herefter Mulighed for Køb af Jord, skal Udvalget efter behørig Undersøgelse gøre Indberetning og Indstilling til Ministeren for Landbrug og Fiskeri, der afgør, om Køb skal finde Sted.

Til Erhvervelse af Jord til Udstykning, Udførelse af fornødne Grundforbedringsarbejder paa de indkøbte Arealer, Anlæg af de for Udstykning af Arealerne nødvendige Veje, Beplantning af de til Oprettelse af nye Landbrug eller Supplering af bestaaende Brug uegnede Arealer m. m. samt til Byggelaan og Installationslaan, vil der i hvert af Finansaarene 1943—44 og 1944—45 kunne anvendes indtil 6 Mill. Kr. af Jordfonden. — Dette betyder en Forhøjelse paa 1 Mill. Kr. aarlig i Forhold til tidligere Bevilling.

Til Etableringslaan kan af nævnte Sum anvendes indtil 500.000 Kr. i hvert Finansaar, hvilket er 200.000 Kr. mere end før.

Landbrugsministeren bemyndiges til ved indtrædende Forpagtningsledighed at afhænde de Staten tilhørende Domænegaarde i de sønderjyske Landsdele eller Dele af disse Ejendomme, saaledes at de derved indkommende Salgssummer, herunder Pantefordringer, samt eventuel Jordrente henlægges under Jordfonden. Fra Salget kan dog undtages de til Domænegaardene hørende Skovarealer.

### **Oprettelse af Brug paa Statsjord.**

Jord i Statens Eje, der efter Beskaffenhed og Beliggenhed alene egner sig til at anvendes som Landbrugsjord, herunder de til Domænegaardene hørende Jorder, der findes egnede til Udstykning, kan, hvor ikke ganske særlige Forhold foreligger, kun afhændes til Brug efter Lovforslagets Formaal, jfr. dog tillige Loven om Opførelse af Arbejderboliger paa Landet.

Jorden udstykkes i Parceller fortrinsvis af en saadan Størrelse, at der paa hver Parcel kan oprettes et Jordbrug, tilstrækkeligt til at ernære en Familie ved dennes egen Arbejdskraft. Udstykning i mindre eller større Parceller, eventuelt i Gaarde med et Tilliggende af højst 15 ha middelgod Jord, finder Sted, hvor Forholdene taler derfor. Landbrugsministeren kan meddele Tilladelse til, at der paa den tilbageblevne Stamparcel oprettes et Jordbrug med et Tilliggende af mere end 15 ha middelgod Jord. Hvor Udstykningen omfatter et større Omraade, f. Eks. 100 ha

eller mere, bør det — som Regel — tilstræbes at udstykke en Trediedel af Arealet i Gaarde af fornævnte Størrelse. Ingen Parcel maa udlægges med et mindre Tilliggende end 3 ha middelgod Jord; dog kan Jordlodder, der skal anvendes til Opretelse af Gartneri eller Havebrug, udlægges med et mindre Tilliggende.

Ved Salget erlægges ikke nogen Købesum, men der paalægges Parcellen en periodevis bestemt halvaarlig Afgift, der fastsættes saaledes, at den halvaarlige Afgift, der udredes i hver Juni og December Termin, udgør 2 % af den Sum, hvortil Jordens Skatteværdi er bestemt.

Efter hver foretagen almindelig Vurdering til Grundskyld udredes den omhandlede halvaarlige Afgift fremtidig af den nye Skatteværdi. Den erlægges første Gang i den December Termin, der følger efter den paagældende 1. Oktober.

Jordlovsudvalget kan lempe Afgiften i visse Tilfælde, hvor f. Eks. Jorden er under Middel.

#### *Byggelaan m. v.*

Der kan af Jordfonden til Opførelse af Bygninger tilstaaes Købere af Jordbrugsjord *til Husmandsbrug* Laan svarende til Omkostningerne ved passende Bygningers Opførelse, dog ikke ud over et Beløb, som for hvert Finansaar fastsættes af Ministeren for Landbrug og Fiskeri efter Indstilling fra Statens Jordlovsudvalg, og som ikke maa overstige 21.000 Kr. (Efter tidligere Lov 20.000 Kr.)

Til større Brug, herunder Gaarde med et Tilliggende af indtil 15 ha middelgod Jord, samt Stamparceller ydes forholdsmæssig større Byggelaan, der dog — bortset fra ganske særlige Tilfælde, hvor Laan kan ydes indtil 30.000 Kr. — ikke maa overstige 25.000 Kr. (tidligere 23.000 Kr.).

Af Byggelaanet er Halvdelen, dog ikke over 12.500 Kr., rentefri. — Tidligere var højst en Trediedel eller højst 7.000 Kr. rentefri.

Laanet er afdragsfrit de første 5 Aar. Derefter afdrages den rentefri Del med 1 % aarlig af det samlede Byggelaan, hvorefter den forrentningspligtige Del af Byggelaanet afdrages ved Udredelse af en fast aarlig Ydelse omfattende Renter og Afdrag. Denne Ydelse skal udgøre et Beløb, svarende til den oprindelige Rente af den paagældende Del af Byggelaanet med Tillæg af 1 % af det samlede Byggelaan.

Halvdelen af det Tab, Jordfonden lider som Følge af Rente-friheden, dækkes af Statskassen.

Til *Gartnerier og Havebrug* kan der af Jordfonden til Op-

førelse af Bygninger tilstaas Laan svarende til Omkostningerne (tidligere højst 90 % af Omkostningerne) ved passende Bygningers Opførelse (Beboelseshuse og Drivhuse med dertil hørende Anlæg eller til Drivhuse alene), dog ikke ud over et Beløb af 16.000 Kr. (tidligere 14.000 Kr.), som forrentes med 2 % halvaarlig. Laanet er afdragsfrit i 5 Aar.

Der kan endvidere ydes Laan paa op til 1500 Kr. til elektriske Installationer, Laan til Anskaffelse af Besætning og Inventar og op til 4000 Kr. til Etablering af Vandings- og Vandforsyningsanlæg.

### **Oprettelse af Brug paa privat indkøbt Jord.**

*Husmandsbrug.* Til Oprettelse af Husmandsbrug yder Staten Laan til Indkøb af Jord og til Opførelse af Bygninger. Jordkøbslaanet er forhøjet fra 10.000 til 12.000 Kr., og for Byggelaanet gælder Regler, der paa det nærmeste svarer til de allerede omtalte.

Andragende indgives til Husmandsbrugskommissionen. Blanketter faas hos Kommunalraadet.

Til Jordkøbslaan, Byggelaan og Installationslaan kan der i Finansaarene 1943—45 anvendes ialt 12 Mill. Kr., og desuden kan der anvendes 1 Mill. Kr. til Etableringslaan.

*Gartnerier og Havebrug.* Hertil ydes Jordkøbslaan paa indtil 5000 Kr. Endvidere kan der ydes Byggelaan, Installationslaan og Etableringslaan. 500.000 Kr. aarlig kan anvendes til disse Formaale.

*Gaardmandsbrug.* Til Oprettelse af Gaardmandsbrug kan Stats-Laanefonden efter Optagelsen af en 1. Prioritet i en Kreditforening eller andet offentligt Pengeinstitut yde et 2. Prioritetslaan. Laanet forrentes med 2 % halvaarlig og er afdragsfrit de første 5 Aar, hvorefter der i Renter og Afdrag svares en fast halvaarlig Ydelse, saaledes at Laanet afdrages paa 30 Aar. — 500.000 Kr. aarlig kan anvendes til disse Formaale.

### **Tillægsjord m. v.**

*Husmandsbrug.* Mindre Parceller af Jord i Statens Eje kan tillægges bestaaende Husmandsbrug, naar disses Størrelse ikke derved kommer til at overstige et Areal, der svarer til 8 ha middelgod Jord.

I Tilfælde, hvor der tillægges bestaaende Husmandsbrug Parceller af Jord i Statens Eje, kan der efter Indstilling i hvert enkelt Tilfælde fra Statens Jordlovsudvalg tilstaas Køberen Byggelaan af Jordfonden til den ved Ejendommens Forøgelse nødvendigjorte Udvidelse af Avlsbygningerne. Laanet maa ikke overstige

5000 Kr.; i ganske særlige Tilfælde kan Landbrugsministeren efter Anbefaling af Statens Jordlovsudvalg og Husmandsbrugskommissionen dispensere fra denne Bestemmelse.

Til Indkøb af Tillægsgjord til jordløse Huse og mindre Landbrug, hvori der ikke er Statslaan, hvis Grundværdi ikke overstiger 6000 Kr., og hvis Ejer ikke har andet Erhverv end Jordbrug og Landbrugs- eller lignende Arbejde, kan der af Statskassen udlaanes 1 Mill. Kr. aarlig.

Ejendommens Tilliggende kan som Regel ikke forøges ud over 8 ha middelgod Jord.

Jordkøbene skal godkendes af Jordlovsudvalget. Af Laanet, der ikke i Loven er begrænset paa anden Maade, end at det ikke maa overstige Købesummen for Jorden, svares en halvaarlig Ydelse af  $2\frac{1}{2}$  % af Laanets oprindelige Hovedstol, hvoraf 2 % af den til enhver Tid skyldige Gæld er Rente, Resten Afdrag.

Landbrugsministeren kan efter Anbefaling af Statens Jordlovsudvalg fritage Husmanden for at svare Renter af indtil  $\frac{1}{2}$  af det ham tilstaaede Statslaan til Indkøb af Tillægsgjord. Ved Ejerskifte bortfalder denne Fritagelse.

Til Ejere af Huse med ringe Jordtilliggende kan ydes Laan af Stats-Laanefonden, dog ikke over 5000 Kr., til Opførelse af Drivhuse.

Statshusmænd kan paa derom fremsat Begæring faa Tillægslaan til stedfunden

- a) Erhvervelse af Jord til Husmandsbrugets Udvidelse,
- b) Opdyrkning af raa Jord, naar Opdyrkningen er foregaaet efter den oprindelige Vurderings Afholdelse, eller saadan gennemgribende Jordforbedring, f. Eks. Dræning, hvorved Ejendommens Værdi paa viselig er forøget, samt til
- c) Udvidelse af Stald- eller Ladebygning, Opførelse af Drivhuse o. lign., som maatte anses for nødvendig efter Ejendommens Udvidelse eller forbedrede Kulturtilstand.

Tillægslaanet beregnes til det Beløb, som de paagældende Foranstaltninger bevisligt har kostet. Tillægslaanet kan dog ikke overstige det Beløb, der svarer til Forskellen mellem 18.000 Kr. og tidligere modtagne Laan. I særlige Tilfælde kan meddeles Dispensation.

Tillægslaanet forrentes med 2 % halvaarlig og afdrages inden for samme Tidsrum som Hovedlaanet. Tillægslaan til Opførelse af Drivhuse o. lign. er dog afdragsfri i 5 Aar og afdrages derefter i 10 Aar med  $\frac{1}{20}$  i hver Termin. Ministeren kan efter Anbefaling af Statens Jordlovsudvalg fritage Husmanden for at svare



Renter af indtil  $\frac{1}{2}$  af det ham tilstaaede Statslaan til Indkøb af Tillægsjord.

Til Ydelse af Tillægsjord kan der anvendes indtil 400.000 Kr. aarlig.

Installations-Tillægslaen kan ogsaa ydes.

*Andre Brug.* Enhver Ejer af et mindre Landbrug, hvis Jordtilliggende højst svarer til 5 ha middelgod Jord, kan, naar han anser en Udvidelse af sit Jordtilliggende for nødvendig for sin Bedrift og ikke selv ser sig i Stand til at erhverve den til Udvidelsen fornødne Jord, indsende Andragende om Bistand til saadan Erhvervelse til Husmandsbrugskommissionen for Amtsraads-kredsen.

Finder Husmandsbrugskommissionen, at der er Mulighed for at tilvejebringe egnet Tillægsjord til Andrageren, og at Betingelserne for Kommissionens Bistand iøvrigt er til Stede, undersøger den, om Andrageren kan erholde den fornødne Tillægsjord ved Anvendelse af en af de i det foregaaende under *Husmandsbrug* omtalte Fremgangsmaader.

Kan der ikke skaffes den paagældende Andrager Jord paa de angivne Maader, og Husmandsbrugskommissionen skønner, at der fra en større Ejendom kan fraskilles Jord, som er velegnet og velbeliggende til Sammenlægning med Ansøgerens Ejendom, kan Kommissionen indstille til Statens Jordlovsudvalg, at der ved Forhandling med Ejeren erhverves et passende Areal til Sammenlægning med Andragerens Ejendom til en rimelig Pris.

Dersom Statens Jordlovsudvalg slutter sig til Husmandsbrugskommissionens Indstilling, og Ejeren af Gaarden, hvorfra Jord søges tilvejebragt, tiltræder at sælge denne for en Pris, som Udvalget finder forsvarlig, iværksættes Overdragelsen af det erhvervede Areal fra Staten til Andrageren iøvrigt efter de i Loven givne Regler for Salg af Jord i Statens Eje mod Jordrente.

Tillægsgjorden kan endvidere tilvejebringes ved Sammenlægning af Andragerens Brug med et andet Brug, navnlig naar Bygningerne paa dette er daarlige eller utidssvarende og derfor egnede til Nedbrydning. Ejendommens Tilliggende kan ikke forøges ud over 8 ha middelgod Jord, med mindre Landbrugsministeren giver Dispensation fra denne Bestemmelse. Den, hvis Brug bortfalder, uden at han erhverver det sammenlagte Brug, har, naar han iøvrigt opfylder Lovens Betingelser, Fortrinsret til at erhverve et nyt selvstændigt Brug.

Et mindre Landbrug kan, navnlig naar Bygningerne paa dette er daarlige eller utidssvarende og derfor egnede til Nedbrydning, sammenlægges med et større Landbrug, saafremt Ejeren af dette

er villig til at afgive saa meget Jord, at der derpaa kan oprettes et Husmandsbrug af den i Loven forudsatte Størrelse.

Saafremt Kommissionen og Statens Jordlovsudvalg skønner, at Beboelseshuset paa et saaledes nedlagt Brug vil kunne anvendes som Landarbejderbolig efter Loven om Opførelse af Arbejderboliger paa Landet, skal Udvalget kunne overtage Bygningerne med Tilliggende.

Saafremt Ejeren af et mindre Landbrug ikke selv eller med Husmandsbrugskommissionens Bistand paa en af de foranstaaende Maader har kunnet erhverve Tillægsjord, men derimod kan se Lejlighed til at afhænde sit Brug, skal han, naar han iøvrigt opfylder Lovens Betingelser, være fortrinsberettiget til at erholde et nyt selvstændigt Brug.

### Konjunkturbestemt Rente.

Laantageren kan, inden Laanet bliver ham udbetalt, vælge, om han vil betale Renter efter de forannævnte Regler, eller om han vil betale Renterne efter følgende Bestemmelser.

Rentefoden nedsættes eller forhøjes efter følgende Regler:

Naar Landbrugets Forrentningsprocent udgør

|                                                  |                              |
|--------------------------------------------------|------------------------------|
| over $3\frac{1}{2}$ % til og med 4 %,            | nedsættes Rentefoden med 1 % |
| — 3 % — $3\frac{1}{2}$ %, —                      | — $1\frac{1}{2}$ %           |
| 3 % eller derunder,                              | — 2 %                        |
| mindst 5 %, men under $5\frac{1}{2}$ %, forhøjes | — $\frac{1}{2}$ %            |
| — $5\frac{1}{2}$ % — 6 %, —                      | — 1 %                        |
| — 6 % — $6\frac{1}{2}$ %, —                      | — $1\frac{1}{2}$ %           |
| — $6\frac{1}{2}$ % eller derover,                | — 2 %                        |

Landbrugets Forrentningsprocent udregnes af Landøkonomisk Driftsbureau i Forhold til Landbrugskapitalen, ansat til bogført Værdi, for Landejendomme med indtil 10.000 Kr.s Grundværdi.

Afdragene berøres ikke af denne Bestemmelse. Den, der har valgt at faa sine Renter forandret efter dette Kapitel, skal afdrage sine Laan som hidtil, men har ikke Adgang til at indfri dem eller erlægge større Afdrag end oprindelig fastsat. Indfrielse kan dog tillades paa Betingelse af, at der indbetales det Beløb, hvormed de Renter, der skulde have været betalt, saafremt Renteomregning ikke har fundet Sted, overstiger de siden Renteomregningen betalte Renter.

Loven er vedtaget i Folketinget den 10., i Landstinget den 11. Marts.

## **Fiskerilovene.**

---

Landbrugsministeren fremsatte i Landstinget den 17. Februar Forslag om midlertidige Ændringer i de gældende Fiskerilove.

Ændringen gaar ud paa — under Hensyn til de seneste Aars voksende Interesse for Muslingefiskeri — at tillade Anvendelse af et særligt i Loven nærmere beskrevet Redskab til denne Fangst.

Færdiggjort i Landstinget den 19., i Folketinget den 26. Februar.

---

## **Ind- og Udførsel af Fisk.**

---

Landbrugsministeren fremsatte i Landstinget den 3. Marts Forslag om Tillæg til og Ændringer i Loven om Ind- og Udførsel af Fisk.

Den Forskel, der er mellem Prisen paa Fisk paa Hjemmemarkedet og den Pris, der betales ved Eksport, har medført visse Vanskeligheder med at faa Prisordningen for Salg af fersk Fisk paa Hjemmemarkedet respekteret.

Som Følge heraf har der været forhandlet mellem Landbrugsministeriet og Prisdirektoratet, og man har paa Grundlag heraf ment det rigtigt at søge Lovhjemmel for Ministeren til at opkræve en Afgift, der er egnet til at fremkalde en Pris- og Avanceudligning.

Det er Hensigten at bibeholde den Afgift, der allerede tidligere i Medfør af Lov af 31. Oktober 1941 om Ind- og Udførsel af Fisk blev opkrævet til Dækning af de med Administrationen forbundne Omkostninger, medens de ved den nu gennemførte Eksportafgift indvundne Beløb skal anvendes med indtil Halvdelen til Dækning af de Udgifter, Statskassen har afholdt til Godtgørelse for Forbrug af Brændselsolie ifølge Loven om Støtte for Fiskerierhvervet. Denne Godtgørelse udbetales kun til Fiskere, hvis skattepligtige Indtægt i Aaret 1942, dog uden Fradrag af erlagte personlige Skatter, ikke har oversteget 4500 Kr.

For imidlertid at skaffe samtlige Fiskere, der anvender Baad eller Fartøj til erhvervsmæssigt Fiskeri, Andel i de Beløb, der indkommer ved den nævnte Eksportafgift, bestemmes det tillige, at de Beløb, der iøvrigt maatte indkomme, skal anvendes til Ned-

sættelse af Brændselsolieprisen for samtlige Fiskere efter Regler, der fastsættes af Ministeren.

Vedtaget i Landstinget den 6., i Folketinget den 10. Marts.

---

## Nybygning af Fiskerfartøjer.

---

I Landstinget fremsatte Landbrugsministeren den 3. Marts Lovforslag om Støtte til Nybygning af Fiskerfartøjer m. v.

Ved Lov af 22. December 1941 blev der bevilget 2 Mill. Kr. til Ydelse af Tilskud og Udlaan til Nybygning af Fiskerfartøjer samt til Udskiftning af Motoranlæg i Fiskerfartøjer. Endvidere blev der ved samme Lov bevilget 1 Mill. Kr. til Tilskud til Ombygning, Istandsættelse og Forbedring af Fiskerfartøjer samt til Hovedreparation af Fiskerfartøjers Motoranlæg.

Senere er der med Tilslutning fra Rigsdagens Finansudvalg yderligere stillet 750.000 Kr. til Raadighed til Ydelse af Tilskud og Udlaan til Nybygninger samt til Udskiftning af Motoranlæg i Fiskerfartøjer.

I den gennemførte Lov stilles 1,5 Mill. Kr. til Raadighed til Ydelse af Tilskud og Udlaan til Nybygninger samt til Udskiftning af Motoranlæg i Fiskerfartøjer og 500.000 Kr. til Ombygning, Istandsættelse og Forbedring af Fiskerfartøjer samt til Hovedreparation af Fiskerfartøjers Motoranlæg.

I Lovforslagets Tekst er iøvrigt sket den Ændring, at det i § 9 er fastsat, at der ved Afgørelsen af Spørgsmaalet om Størrelsen af Tilskud og Laan vil være at tage Hensyn til Ansøgerens Indkomst- og Formueforhold, samt at Laan og Tilskud fortrinsvis ydes til Fiskere og Fartøjsejere, der driver Fiskeri som Hovederhverv. Der bliver herefter ogsaa Mulighed for Ferskvandsfiskere til at erholde Laan og Tilskud efter Loven.

Endelig er der i Lovforslagets § 8 indført Hjemmel til at yde Tilskud til Installation af Generatoranlæg.

Vedtaget i Landstinget den 6., i Folketinget den 10. Marts.

---

## Indenlandsk Brændsel.

---

I Folketinget fremsatte Landbrugsministeren den 9. Marts Forslag om Forlængelse af og Ændring i Loven om Fremskaffelse af indenlandske Brændselsmaterialer.

Loven forlænges indtil 1. April 1945. Vedrørende Ændringerne er der kun Tale om saadanne, som Erfaringerne har vist var ønskelige, og om ganske redaktionelle Ændringer, som ikke forrykker Lovens Karakter eller Principper.

Vedtaget i Folketinget den 11., i Landstinget den 12. Marts.

---

## **Tørkeramte Landmænd.**

---

I Landstinget fremsatte Landbrugsministeren den 9. Marts Forslag om Laan til tørkeramte Landmænd til Betaling af Prioritetsrenter i Juni Termin 1943.

Det foregaaende Aar var der gennemført en saadan Ordning som Følge af, at betydelige Arealer navnlig i Jylland var meget haardt ramt af Tørken i de foregaaende Somre. Landbrugsministeren havde Bemyndigelse til at yde Laan til Landmænd, som kunde dokumentere, at de i Aaret 1941 havde haft en meget ringe Kornhøst i Forhold til det normale. Laanene var rente- og afdragsfri de første 2 Aar og skulde derefter forrentes med 4 % og afdrages med en Tiendedel aarlig.

Landbrugsministeren fik ved Loven en lignende Bemyndigelse for Juni Termin 1943.

---

## **Kornordningen.**

---

Landbrugsministeren fremsatte den 9. Marts i Folketinget Lovforslag om en Kornordning for Høstaaret 1943—44.

Loven er i alt væsentligt enslydende med Kornordningen for sidste Aar. Der er dog optaget en Bestemmelse, der imødekommer et enstemmigt Ønske hos de forhandlende Parter om, at ogsaa de Personer (navnlig Ikke-Landmænd), der dyrker et løsrevet Areal med Korn, men iøvrigt ikke driver Arealet i Forbindelse med Landbrug, skal have Kornafleveringspligt ogsaa for de første 8000 Kr.s Grundværdi, idet det findes urimeligt, at saadanne Personer skal kunne sælge hele deres Avl til Frihandelskorns-Priser og derved bidrage til at drive Priserne paa Jordstykker i Vejret.

Man er i flere Tilfælde stødt paa det Forhold, at 2 eller flere Ejendomme faktisk drives sammen og derfor burde have fore-

taget Beregningen af Kornafleveringspligten paa Basis af den samlede Grundværdi af de samdrevene Ejendomme. En saadan Beregning har ikke i alle Tilfælde kunnet gennemtvinges, naar den formelle Adkomst til de flere Ejendomme har været hos forskellige, som Regel nær beslægtede eller besvogrede Personer. Det er derfor fundet hensigtsmæssigt at præcisere i Loven, at det er den faktiske Samdrift, der er det afgørende.

Fra Tolvmandsforeningernes Side krævedes en Lempelse i Udskrivningen, saaledes at højeste Afleveringssats skulde være 9 Tønder pr. 1000 Kr. Grundværdi, og Reglen om Beregning af Kornafleveringspligt paa Basis af Grundværdi af Skove med Pligthugst ønskedes ophævet.

Under Hensyn til at Budgettet allerede laa meget stramt, kunde Landbrugsministeren ikke imødekomme Tolvmandsforeningernes Krav, naar der ikke samtidig kunde anvises Dækning for det Korn, hvormed de ønskede Lempelser vilde forringe Udskrivningen, men der er optaget en Bemyndigelse, hvorefter Landbrugsministeren, saafremt Kornsituationen omkring 1. August d. A. efter hans Skøn skulde gøre det muligt, vilde fritage for Afleveringspligt saadanne Skovarealer, der har Pligthugst.

Vedtaget i Folketinget den 11., i Landstinget den 12. Marts.

---

## **Landbrugets Gæld.**

---

Landbrugsministeren fremsatte den 9. Marts i Landstinget Forslag om Tillæg til Loven om Foranstaltninger vedrørende Landbrugets Gæld.

Den hidtidige Lov udløb 1. April, men er nu forlænget for 1 Aar.

---

## **Kreditinstitut for Fiskerierhvervet.**

---

I Landstinget fremsatte Landbrugsministeren den 12. Maj Forslag om Tilføjelse til Loven om et Kreditinstitut for Fiskerierhvervet. Tilføjelsen gaar ud paa Indførelse af Stempel- og Gebyrfritagelse for de Laan, der ydes af Fiskeribanken. Der har ikke tidligere i Loven været Hjemmel til saadan Fritagelse.

Forslaget er gennemført i Landstinget den 28. Maj, i Folketinget den 17. Juni.



## Brødpriiserne.

---

I Folketinget fremsatte Landbrugsminister *Bording* den 9. Juni Lovforslag om Afgift paa Hvede og Hvedemel og Tilskud til Nedbringelse af Rugbrødsprisen.

Det er den femte gennemførte Lov af den Art. Det første Aar blev Rugbrødsprisen holdt til Førkrigstidsprisen, nemlig 93 Øre i København og 92 Øre uden for København. Tilskuddet hertil fremskaffedes det Aar ved Opkrævning af Afgift paa Hvede og Hvedemel alene. Efterhaanden steg Afgiften til 5 Kr. 80 Øre pr. 100 kg anvendt Hvede til Menneskeføde. De sidste 3 Aar har Rugbrødsprisen til Forbrugerne været holdt paa 121 og 120 Øre henholdsvis for København og Landet for et 4 kg Rugbrød. Denne Pris blev ogsaa fastholdt for Høstaaret 1943—44.

Da det Beløb, der indkom ved Afgift for Hvede og Hvedemel, ikke har været tilstrækkelig til at opfylde Formaålet: at holde Rugbrødsprisen nede paa de nævnte 120 og 121 Øre i de tre sidste Aar, har der i den gældende Lov været indført en Bestemmelse om, at de resterende Beløb udredes af Statskassen, og det samme er gennemført i denne Omgang. Den af Priskontrolraadet godkendte Pris for Rugbrød vilde uden Tilskud udgøre henholdsvis 175 og 174 Øre pr. 4 kg Rugbrød, og Forskellen mellem den Pris og Forbrugerprisen, 54 Øre, vil for hele Befolkningens Forbrug af Rugbrød for et Aar udgøre ca. 30 Mill. Kr. Hvor meget af dette Beløb der for Høstaaret 1943—44 vil indkomme ved Hvedeaafgiften, kan ikke opgøres endnu, men da Hvedehøsten ventes at blive ca. 3 Gange større end i Fjor, vil Beløbet naturligvis derved blive meget større end i Fjor, og Statstilskuddet vil derefter formindskes tilsvarende.

Den større Hvedehøst i Aar vil, sagde Landbrugsministeren ved Forslagets Fremsættelse, ogsaa have til Følge den glædelige Begivenhed, at Befolkningen atter kan vente at faa tildelt Hvedemel af nogen Betydning. Denne tilfredsstillende Udvikling skyldes sikkert i første Række den milde Vinter i Aar og saa Loven af 24. August 1942 om Statsgaranti mod Tab ved Saaning af Hvede i Efteraaret 1942; paa Grund af denne Lovs Statsgaranti vovede mange Landmænd trods tre strenge Vintres Ødelæggelse af Hvedemarkerne atter at saa Hvede i 1942. Heldigvis for alle Parter har den milde Vinter medført, at Statsgarantien næsten ikke er blevet benyttet.

Loven er iøvrigt i nøje Overensstemmelse med den hidtil gældende Lov.

I Bemærkningerne til Lovforslaget regnedes med en Høst, der

tillader en Hvedeformaling paa 90.000 t mere end foregaaende Aar, hvilket vil kunne give Mulighed for en Hvedemelsration, der svarer til godt Halvdelen af den Ration, som var gældende i Høstaaret 1941—42. Vort Partis Ordfører, *Carl Petersen*, udtalte sin Tro paa, at Hvedehøsten blev bedre og større, end disse Tal var Udtryk for, da Arealerne sikkert var større, end man regnede med, hvortil kom, at Høstudsigterne var gunstige.

Til anden Behandling stillede Landbrugsministeren et Ændringsforslag, hvorefter Afgiften ikke nødvendigvis skal opkræves pr. 100 kg »anvendt Korn«, men kan opkræves med et dertil svarende Beløb pr. 100 kg *Mel*. Ændringen skaber større Lighed mellem de forskellige Parter, idet Svindprocenten kan være forskellig.

Den 17. Juni vedtoges Forslaget i Folketinget med 91 Stemmer mod 2 (Nat.soc.); i Landstinget vedtoges det enstemmigt den 24. Juni.

---

## Kortfristede Prioritetslaan.

---

Indenrigsministeren fremsatte i Landstinget den 16. Oktober Forslag om Forlængelse af Loven om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan. Fonden oprettedes ved Lov af 27. Februar 1940 og kunde oprindeligt kun yde Laan i Byggearbejder, der blev færdige i Aaret 1940. Denne Frist er senere udsat og blev nu foreslaaet udsat til Udgangen af Aaret 1943. Fra forskellig Side blev der imidlertid rejst Ønske om en permanent Lovgivning paa dette Omraade. Den foreslaaede Forlængelse blev derfor indskrænket til et halvt Aar, og i Mellemtiden blev udarbejdet det Lovforslag, som Indenrigsministeren fremsatte i Landstinget den 16. April.

Da Laanefonden af 1940 blev oprettet, havde man den særlige Situation for Øje, som forelaa efter Krigens Udbrud, idet der da var foregaaet et betydeligt Kursfald for Kredit- og Hypotekforeningsobligationer. Da Kurserne senere steg, blev alle Laanefondens Engagementer fra den Periode afviklet. Fra forskellig Side blev der som nævnt fremsat Ønske om, at der oprettedes en Laanefond af mere permanent Karakter, hvortil man skulde kunne henvende sig om midlertidigt Laan til Dækning af Omkostningerne ved Byggearbejder i Perioder, hvor Vilkaarene for Optagelse af Kredit- og Hypotekforeningslaan paa Grund af lavt Kursniveau er særlig ugunstige.

Da Lovgivningen af 1940 efter sin Karakter ikke egnede sig til ubegrænset Forlængelse, havde Indenrigsministeriet udarbejdet dette Lovforslag, hvorefter Indenrigsministeren efter Forhandling med Laanefondens Bestyrelse kunde træffe Bestemmelse om Udlånsperiodernes Paabegyndelse og Afslutning og for hver Udlånsperiode fastsætte et Tidspunkt for Byggearbejdernes Paabegyndelse som afgørende for, om der kunde ydes Laan af Fonden til Dækning af Byggeudgifter og lign. samt fastsætte den Obligationskurs, hvortil Laanene skulde beregnes.

Lovforslaget blev henvist til Behandling i et Udvalg, som imidlertid ikke naaede at tilendebringe sit Arbejde inden Udløbet af Juni, da den tidligere Lov udløb. Under Hensyn hertil blev der den 29. Juni fremsat et Lovforslag om Forlængelse indtil 31. Marts 1944 af den tidligere Lov. Dette Forslag blev den 30. Juni ophøjet til Lov.

---

## Gældsbegrænsningsloven.

---

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 16. Oktober Forslag om Forlængelse indtil 30. Juni 1943 af Loven om midlertidig Begrænsning af Adgangen til at tinglyse Gæld paa fast Ejendom. Loven kunde ophæves forinden ved kgl. Anordning, hvis Forholdene skulde tale derfor.

Den 16. Juni fremsatte Indenrigsministeren Forslag om yderligere Forlængelse til 30. Juni 1944.

Der er foretaget Ændringer paa enkelte Punkter, hvor det har vist sig ønskeligt under Lovens Administration. Efter de tidligere Love har det været saaledes, at man ved Beregningen af Laanegrænsen for Landbrugsejendomme er gaaet ud fra den sidste Skatteansættelse af Besætning og Inventar, der forelaa inden Lovforslagets Fremsættelse for Rigsdagen. Denne Værdi har saaledes været afgørende hele det Aar, Loven har været gældende, selv efter at der den følgende Januar Maaned var foretaget en ny Skatteansættelse. Det maa imidlertid anses for mere rimeligt at lade den til enhver Tid senest foretagne Skatteansættelse være afgørende, og Loven er derfor ændret i Overensstemmelse hermed.

Endvidere er § 4 ændret saaledes, at Udlæg først skal udslettes af Tingbogen, hvis Tvangsauktion ikke er iværksat inden 9 Maaneder efter Udlæggets Foretagelse, hidtil har Fristen været 6 Maaneder. Det er fra Sagførerside anført, at denne Frist var

for kort, idet der ikke blev givet Skyldnerne tilstrækkelig Tid til at søge deres Gæld afviklet uden Auktion.

Vedtaget baade i Folke- og Landstinget den 30. Juni.

---

## Kontrol med Levnedsmidler.

---

I Folketinget fremsatte Indenrigsminister *Knud Kristensen* den 22. Oktober Lovforslag om Levnedsmidler m. m. Forslaget er enslydende med det i forrige Rigsdagssamling fremsatte Forslag (omtalt i Haandbogen 1941—42), der ikke naaede at blive gennemført. Dog er der tilføjet Bestemmelser, der giver Indenrigsministeren Bemyndigelse til at give nærmere Regler om Behandling af Mælk og Fløde.

Forslaget blev ikke gennemført i Rigsdagssamlingens første Del og blev efter Valget fremsat paany. Da Udvalgsarbejdet støttede paa forskellige Hindringer, naaede Forslaget heller ikke i denne Rigsdagssamling at blive vedtaget.

---

## Bygningsreparationsloven.

---

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 19. Januar Lovforslag om Støtte til visse Bygningsstandsættelser.

Loven gaar ud paa, at der af det offentlige kan ydes et Beløb af indtil 6 Mill. Kroner som Tilskud til Udgifterne ved de nedenfor omhandlede Bygningsstandsættelser vedrørende Ejendomme beliggende i København, Frederiksberg og Gentofte, inden for eller i Tilslutning til de bymæssige Bebyggelser i Købstæderne samt i saadanne Bebyggelser paa Landet, som ved den almindelige Folketælling den 5. November 1935 eller den 5. November 1940 havde mere end 1.000 Indbyggere. Undtagne fra Adgangen til Tilskud er dog Arbejder vedrørende:

- 1) Landbrugsejendomme,
- 2) Ejendomme, der tilhører Stat eller Kommune og tjener et offentligt Formaal,
- 3) de til Havneanlæg hørende Administrationsbygninger,
- 4) Kirker.

Til Afholdelse af Tilskud er Indenrigsministeren bemyndiget til at anvende indtil 5,4 Mill. Kroner; den resterende Del af det samlede Tilskudsbeløb paa indtil 6 Mill. Kroner afholdes af Kommunerne.

Tilskud kan kun ydes til Udgifterne ved almindelige Istand-sættelsesarbejder. Indenrigsministeren er bemyndiget til efter Forhandling med Handelsministeren at fastsætte, at Tilskud ikke kan ydes til Arbejder, hvortil der anvendes Materialer, paa hvilke der er Knaphed. Spørgsmaalet iøvrigt om, hvorvidt et Arbejde kan anses som tilskudsberettiget, afgøres af Kommunalbestyrelsen (i København Magistraten). Kommunalbestyrelsens Afgørelse kan inden 8 Dage indankes for Indenrigsministeren, hvis Afgørelse er endelig.

Det var en Betingelse for at opnaa Tilskud, at Andragende derom var indgivet til Kommunalbestyrelsen (i København Magistraten) inden Udgangen af Februar Maaned 1943, og Arbejdet skal, forinden det paabegyndes, være godkendt som tilskudsberettiget.

Retten til et bevilget Tilskud bortfalder, dersom Arbejdet ikke er tilendebragt og Begæring om Udbetaling af Tilskuddet indsendt til Kommunalbestyrelsen inden Udgangen af Maj Maaned 1943. Kommunalbestyrelsen kan dog under Hensyn til det enkelte Arbejdes Omfang og øvrige Beskaffenhed samt Beskæftigelsesforholdene i Kommunen fastsætte en kortere Frist for Arbejdets Tilendebringelse og Indsendelse af Udbetalingsbegæring med den Virkning, at Tilskuddet, saafremt denne særlige Frist ikke er overholdt, nedsættes til Halvdelen.

Tilskuddet andrager 25 pCt. af den af Kommunalbestyrelsen godkendte Udgift til Arbejdet; af Tilskuddet, der kan ydes saavel til Ejere som til Lejere, afholder den Kommune, hvori Ejendommen er beliggende, en Tiendedel og Staten Resten. Tilskuddet kan ikke overstige 1 pCt. af Ejendomsskyldværdien. Maksimum for Tilskuddet, hvor Lejeren er Tilskudsmodtager, udgør 10 pCt. af sidste Aars Leje. Tilskud, der ikke vil overstige 200 Kr., berøres dog ikke af denne sidstnævnte Regel.

Tilskudsberettigede er kun Arbejder, som foretages i Ejendomme, der maa antages efter Arbejdernes Udførelse at være egnede til Benyttelse efter deres Formaal. Tilskud kan almindeligvis kun ydes til Arbejder i Ejendomme, hvis Beliggenhed ikke maa antages at vanskeliggøre en ønskelig Regulering eller Sænering af Kvarteret.

De nævnte 6 Mill. Kr. fordeles mellem de omhandlede Kommuner under Hensyn til Indbyggertallet. Saafremt det beregnede samlede Tilskud i en Kommune ikke udgør det for vedkom-

mende Kommune beregnede Størstebeløb, er Indenrigsministeren bemyndiget til at overføre det uforbrugte Beløb til Raadighed i andre Kommuner. Foreligger der ved Udløbet af de fastsatte Ansøgningsfrister et anmeldt udækket Tilskudsbehov, der ikke kan dækkes ved Anvendelse af foranstaaende Bestemmelser, udskydes de senest anmeldt Arbejder.

Den gennem Tilskudsordningen ydede Støtte er ikke skattepligtig Indtægt for Modtageren.

Vedtaget i Folketinget den 27., i Landstinget den 28. Januar.

---

## Sønderjyllands Kreditforening.

---

Indenrigsministeren fremsatte i Landstinget den 20. Januar Lovforslag om Statsgaranti for Foreningen af de af Sønderjyllands Kreditforening udstedte Kasseobligationer af 9. Serie.

Ved Lov af 18. April 1925 blev der for første Gang tilvejebragt Hjemmel for, at Staten paatog sig Rentegaranti for Kasseobligationer udstedt af Sønderjyllands Kreditforening. Det drejede sig dengang om Kasseobligationer af  $4\frac{1}{2}$  pCt. 3. Serie. Med Hjemmel i senere Love er Statsgarantien udvidet til at omfatte Kasseobligationer af forskellige andre Serier. Kreditforeningen har ved Siden af de statsgaranterede Serier haft Serier uden Statsgaranti aabne for Udlaan. For Tiden har Foreningen saaledes 5 aabne Serier, nemlig 5 pCt. 4.,  $4\frac{1}{2}$  pCt. 8. og 4 pCt. 6. med Statsgaranti samt  $4\frac{1}{2}$  pCt. 2. og 4 pCt. 7. uden Statsgaranti.

Det har vist sig, at Statsgarantien har en ikke ringe Betydning for Kursen paa de paagældende Kasseobligationer. Under de nuværende Forhold er dette ganske vist ikke særlig fremtrædende, men f. Eks. pr. 31. Marts 1937 noteredes 4 pCt. 7. Serie i 70, medens den statsgaranterede 4 pCt. 6. Serie stod i 80, og kort før den nuværende Krigs Udbrud var Kursforskellen ca. 6 Points.

Da Udlaanet i den statsgaranterede 4 pCt. 6. Serie stod overfor at skulle standses, idet det næsten havde naaet det Maksimum, der blev fastsat ved Seriens Aabning i 1933, har Foreningen anholdt om, at der maa blive søgt tilvejebragt Hjemmel for, at Statsgarantien udvides til at omfatte Kasseobligationer i en ny 9. Serie, der ligesom 6. Serie skulde udstede 4 pCt.s Obligationer og tillige  $3\frac{1}{2}$  pCt.s Obligationer, hvad der betegner noget nyt i Foreningens Historie.



I Loven bestemmes det i Overensstemmelse hermed, at Indenrigsministeren bemyndiges til efter Forhandling med Finansministeren, under eet eller efterhaanden, at lade Statskassen overtage Garanti for Renten af 9. Series Obligationer inden for et samlet Paalydende af 50 Mill. Kr. Det er Hensigten i første Omgang at begrænse Statsgarantien til Obligationer paa ialt 20 Mill. Kr., og at Laan af 9. Serie ifølge udtrykkelig Bestemmelse ikke skal kunne ydes til Afløsning af Laan i de ikke-statsgaranterede Serier eller i andre Kreditforeninger.

Vedtaget i Landstinget den 28. Januar, i Folketinget den 18. Februar.

---

### **Folkebespisning.**

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 28. Januar Forslag om Forlængelse af Loven om Folkebespisning indtil 31. Marts 1944. Da Forslaget blev fremsat, var der udarbejdet Planer for Folkebespisningsordninger i 44 Kommuner, hvoraf 32 var godkendt af Indenrigsministeriet, medens Spørgsmaalet om Gennemførelse af Folkebespisningsordninger i en Række øvrige Kommuner var Genstand for nærmere Undersøgelse og Overvejelse.

---

### **Indlemmelse ved Ringkøbing.**

Indenrigsministeren fremsatte den 28. Januar i Folketinget Lovforslag om Indlemmelse af Ringkøbing Købstads Landdistrikt i Velling Kommune. Distriktet omfatter 41 Beboere, af hvilke Flertallet har ønsket Indlemmelse i Rindum Kommune. — Dette Ønske har Ministeriet ikke imødekommet.

Gennemført i Folketinget den 4., i Landstinget den 10. Marts.

---

### **Vitaminreklame.**

Revisionen af Loven om Vitaminreklame, der skulde have fundet Sted i indeværende Rigsdagssamling, er ved Gennemførelsen af et Lovforslag derom udsat til Samlingen 1947—48.

## Værnepligtsloven.

---

De midlertidige Regler i Værnepligtslovgivningen, hvorefter Retten til at begære Udsættelse med Session er bortfaldet, og skærpede Kontrolregler med værnepligtige, der ønsker at rejse udenlands, er gennemført, er forlænget til Udgangen af Marts 1944.

---

## Ejendoms- og Grundstigningsskyld m. v.

---

Den 9. almindelige Vurdering til Ejendomsskyld og Grundskyld er endnu engang udskudt et Aar, nemlig til Oktober 1944.

Ligeledes er Revisionsbestemmelsen i Loven om Grundstigningsskyld atter ændret, saaledes at Loven tidligst vil blive optaget til Revision i Rigsdagssamlingen 1943—44.

---

## Den fælleskommunale Udligningsfond.

---

Indenrigsministeren fremsatte den 19. Februar i Folketinget Forslag om Ændring i Loven om den fælleskommunale Udligningsfond.

Bestemmelserne om Størrelsen af det Børnefradrag, som foretages inden Beregningen af Indkomstskatten til Staten og til den fælleskommunale Udligningsfond, har i Princippet hidtil været overensstemmende, for saa vidt angaar Fradraget for det første Barn, idet der kunde fradrages 400 Kr., 350 Kr. og 300 Kr. i henholdsvis København—Frederiksberg, Købstadkommunerne og Landkommunerne.

Efter at der i Statsskatteloven, som omtalt ovenfor, er indført det progressive Princip ved Beregningen af Børnefradrag, har man modtaget Henvendelser fra forskellige Kommuner om en tilsvarende Ændring ved Beregningen af Indkomstskatten til Udligningsfonden samt om Adgang til Indførelse af det progressive Princip ogsaa ved Fastsættelsen af det Børnefradrag, som foretages ved Beregningen af Skatten til Kommunen.

Det er derfor gennemført, at Statsskattelovens Regler anvendes ved Beregningen af den fælleskommunale Indkomstskat. Der er dog den Forskel, at Gentofte Kommune efter Statsskatte-

reglerne betragtes som hørende til Købstadkommunerne, medens Kommunen iøvrigt som Regel sidestilles med Københavns og Frederiksberg Kommuner, et Forhold, som Indenrigsministeriet ikke har ment at burde foreslaa ændret.

Herefter vil Fradraget i København, Frederiksberg og Gentofte for 1 Børn, 2 Børn og hvert Barn ud over 2 Børn udgøre henholdsvis 400 Kr., 900 Kr. og 600 Kr., i Købstadkommunerne, Marstal og de sønderjyske Flækker henholdsvis 350 Kr., 750 Kr. og 500 Kr. samt i Landkommunerne henholdsvis 300 Kr., 600 Kr. og 400 Kr.

Den Mindreindtægt for Fonden, som bliver en Følge af Forslaget, er af Statistisk Departement opgjort til ca. 450.000 Kr. for Skatteaaret 1943—44.

Forslaget er færdiggjort i begge Rigsdagens Ting den 26. Februar.

## Indkomstskatten i København.

Indenrigsministeren fremsatte den 19. Februar i Folketinget Forslag om Ændringer i Loven om Indkomstskat til Københavns Kommune.

Forslaget var udarbejdet efter Indstilling fra Københavns Magistrat samt Frederiksberg og Gentofte Kommunalbestyrelser og tilsigtede først og fremmest at indføre Statsskattelovens Børnefradrag ved Beregningen af Indkomstskat til de tre Hovedstadskommuner. I København indføres Satserne ved selve Lovændringen, medens det for de to andre Kommuner som hidtil er overladt til Kommunalbestyrelserne at vedtage, om lignende Fradrag skal anvendes i disse Kommuner.

Endvidere indføres den Ændring i Rateskalaen for København, at der af Indtægter paa 1000 Kr. og derunder kun svares 4 Kr. i Skat, hvilket i flere Aar har været praktiseret i Frederiksberg og Gentofte Kommuner og siden Skatteaaret 1941 ogsaa i Københavns Kommune. Her er altsaa alene Tale om at lovfæste en hidtil anvendt Praksis.

Men Hensyn til Indtægter mellem 1000 Kr. og 2000 Kr. bestemmes derimod nu, at der svares 4 Kr. af 1000 Kr. og 7,6 % af Resten mod hidtil 2 % af 1000 Kr. og 6 % af Resten. Herved foretages en jævn Fordeling over de mellemliggende Indtægtstrin af Forskellen mellem de 4 Kr. og Rateskalaens Skattebeløb af en Skatteindtægt paa 2000 Kr., der udgør 80 Kr.

Iøvrigt forbliver Rateskalaen uændret.

Paa samme Maade som med Hensyn til Børnefradragene aabnes der Frederiksberg og Gentofte Kommunalbestyrelser Mulighed for at vedtage, at lignende Regler skal finde Anvendelse ved Beskatningen til disse Kommuner.

Vedttaget den 26. Februar baade i Folke- og Landsting.

---

## Ændring i den kommunale Skattelov.

---

Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen* fremsatte i Folketinget den 19. Februar Forslag om Ændring i Loven om personlig Skat til Kommunen.

Ifølge den gamle Lov udgjorde det Børnefradrag, som foretages inden Beregning af Kommuneskatten, 200 Kr. for hvert Barn. Dette Børnefradrag kunde i Landkommunerne nedsættes med indtil 100 Kr., hvor Prisforhold og Levefod efter Kommunalbestyrelsens Skøn talte derfor, og i Købstadkommuner og Landkommuner med bymæssig Bebyggelse med over 1000 Indbyggere kunde det forhøjes med indtil 100 Kr.

Efter at Statsskattelovene har indført det progressive Princip ved Beregningen af Børnefradrag, har man modtaget Henvendelse fra forskellige Kommuner om Adgang til Indførelse af det progressive Princip ogsaa ved Fastsættelsen af det Børnefradrag, som foretages ved Beregningen af Skatten til Kommunen. Efter at Spørgsmaalet har været forhandlet med de kommunale Organisationer, er den ønskede Ordning gennemført. Den gaar ud paa, at Adgangen til i Landkommuner at nedsætte Børnefradraget bortfalder. En saadan Nedsættelse har kun været foretaget i et mindre Antal Sognekommuner. De nuværende økonomiske Forhold gør det imidlertid ønskeligt, at Kommunalbestyrelserne paa egen Haand kan indrømme et noget højere Børnefradrag end hidtil, og Sogneraadene kan derfor paa egen Haand forhøje Børnefradragene til 300 Kr. svarende til det Fradrag, som foretages ved Beregningen af Statsskat og Indkomstskat til den fælleskommunale Udligningsfond. For saa vidt angaar Købstadkommuner og Sognekommuner med bymæssig Bebyggelse med over 1000 Indbyggere, kan Kommunalbestyrelserne ligeledes paa egen Haand forhøje Børnefradraget med indtil 150 Kr. Forhøjelse herudover kan foretages med Indenrigsministeriets Samtykke, hvorved det f. Eks. bliver muligt for Sognekommunerne omkring København at indføre lignende Børnefradragregler som Københavns, Frederiksberg og Gentofte Kommuner.

Endvidere indføres det progressive Princip ved Børnefradragets Fastsættelse saaledes, at Byraadene og Sogneraadene i Sognekommuner med bymæssig Bebyggelse med over 1000 Indbyggere paa egen Haand kan gaa op til Statsskattelovens Købstadssatser. Med Amtsraadenes Tilladelse vil Sogneraadene i de rene Landkommuner ligeledes kunne indføre Satser, der helt igennem svarer til Statsskattelovens.

Forslaget er vedtaget den 26. Februar i begge Rigsdagens Ting.

---

## Forbud mod Sammenlægning af Lejligheder.

---

Den 19. Februar fremsatte Indenrigsministeren i Folketinget Lovforslag om Forbud mod Sammenlægning af Beboelseslejligheder m. m.

Det er forbudt, medmindre Kommunalbestyrelsens Tilladelse foreligger:

1. at sammenlægge 2 eller flere Lejligheder,
3. at tage en Lejlighed i Brug helt eller delvis paa anden Maade end til Beboelse,
3. at benytte mere end een Lejlighed inden for samme Kommune til Bolig for Personer, der hører til samme Husstand. Københavns, Frederiksberg og Gentofte Kommuner betragtes i denne Henseende som een Kommune.

Bestemmelserne kommer alene til Anvendelse paa saadan Sammenlægning, Ibrugtagen eller Inddragen til Benyttelse, som finder Sted *efter* Lovens Ikrafttræden, men Bestemmelsen omfatter saavel en Lejers som en Ejers Benyttelse af Beboelseslejligheder.

En Ansøgning om Samtykke skal for at kunne tages i Betragtning indeholde nærmere Begrundelse af det ansøgte. Kommunalbestyrelsens Svar paa en Ansøgning skal foreligge inden Udløbet af 3 Uger efter Ansøgningens Modtagelse. Kommunalbestyrelsens Afgørelse er endelig.

Forinden Kommunalbestyrelsens Samtykke er kommet til Modtagerens Kundskab, maa vedkommende Beboelseslejlighed ikke tages i Brug, eller nogen Bygningsforandring eller lignende paabegyndes, der sigter til vedkommende Lejligheds Sammenlægning eller Omdannelse til andet Brug end Beboelse. Handles

der i Strid hermed, er Kommunalbestyrelsens berettiget til at forlange den tidligere Tilstand genoprettet.

Forandring ved en Ejendom, der tilsigter Formindskelse af de i denne indeholdte Beboelseslejligheders Antal, Nedlæggelse af Beboelseslejligheder eller saadannes Omdannelse til andet Brug end Beboelse, maa ikke godkendes af Bygningsmyndighederne uden forudgaaende Forhandling med Kommunalbestyrelsen.

Efter Behandling i Folketingsudvalg indføjedes følgende Bestemmelse:

»Fremgaar det af den Begrundelse, der ledsager en Opsigelse, eller godtgøres det paa anden Maade, at Opsigelsen er afgivet med det Formaal at tilvejebringe en Tilstand i Strid med Bestemmelserne i Punkterne 1—3, er Opsigelsen ugyldig. Er Opgivelsen afgivet inden Lovens Ikrafttræden, mister den sin Gyldighed, saafremt Udlejeren ikke opnaar Kommunalbestyrelsens Samtykke til Foranstaltningernes Gennemførelse. Udløber Lejerens Opsigelsesvarsel inden for den Maaaned, hvori Kommunalbestyrelsens Samtykke meddeles, eller tidligere, er han først pligtig at fraflytte det lejede 14 Dage efter Datoen for Samtykkets Meddelelse. Iøvrigt skal Kommunalbestyrelsens Samtykke fremtidig foreligge, før Opsigelsen afgives.«

Forslaget blev vedtaget i Folketinget den 4., i Landstinget den 8. Marts.

Bestemmelserne havde Gyldighed til 1. Juni, men er derefter indføjet i Huslejeloven.

---

## Udskydelse af de kommunale Valg.

---

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 19. Februar Lovforslag om Udskydelse af de kommunale Valg.

I Modsætning til de tidligere Love om Kommunalvalgenes Udskydelse blev Valgene denne Gang ikke udsat *et Aar*, men kunde ved kgl. Anordning fastsættes til Afholdelse naar som helst inden 15. Marts 1944.

For at Valglisterne skulde kunne være mest mulig à jour, dersom Valget skulde blive udskrevet med kort Varsel, blev der gennemført følgende Bestemmelser om Udfærdigelse af Valglisterne:



De kommunale Valglister, der har været fremlagt til offentligt Eftersyn i Dagene 24.—31. Januar 1943, berigtiges paa sædvanlig Maade, dog saaledes, at Dagen for Berigtigelsen vil kunne udskydes til den 24. Marts 1943 (under normale Forhold berigtiges Valglisterne inden 24. Februar).

Med Hensyn til Tilflyttere, der efter Bestemmelsen i den kommunale Valglov skulde have indsendt Begæring om at blive optaget paa de kommunale Valglister senest den 15. December 1942, men som ikke har indsendt saadan Begæring, gælder følgende Bestemmelser:

Tilflyttere skal senest den 5. Marts 1943 indsende Begæring om Optagelse paa Valglisterne, ledsaget af den fornødne Dokumentation for, at de har svaret de for Valgrettens Bevarelse fornødne Skatter, for saa vidt der ikke inden nævnte Tidspunkt er tilstaaet Henstand eller Udsættelse med eller Eftergivelse af disse inden for de i Loven fastsatte Rammer.

For disse Vælgeres Vedkommende udarbejdes en særlig Valgliste, der vil være at fremlægge paa sædvanlig Maade i Dagene 8.—13. Marts 1943, begge Dage indbefattet. Senest den 15. Marts 1943 kan derefter enhver, som tror sig uden Føje at være udeladt paa disse Valglistes, eller som mener, at en uberettiget er optaget, skriftligt over for Kommunalbestyrelsen fremsætte Paastand om sin Optagelse eller om en andens Udelukkelse, ledsaget af en kort Angivelse af de Grunde, hvorpaa Paastanden er bygget.

De imod disse Valglistes saaledes fremkomne Anker paakendes af Kommunalbestyrelsen i et Møde, som afholdes senest den 24. Marts 1943. De saaledes berigtigede Valglistes underskrives af Kommunalbestyrelsens Formand.

Saafermt Valgene finder Sted inden Udgangen af Februar Maaned 1944, vil Afstemningen være at foretage paa Grundlag af de saaledes udarbejdede Valglistes i Forbindelse med supplerende Tillægslister over de Personer, der i Tiden mellem den 17. Marts 1943 og den Dag, Valget afholdes, fylder 25 Aar, og som bortset herfra opfyldte Betingelserne for Optagelse paa de foreliggende Valglistes ved disses Udarbejdelse. De supplerende Tillægslister vil efter forudgaaende Bekendtgørelse være at fremlægge til offentligt Eftersyn i et Tidsrum af 3 Dage. Efter Udløbet af dette Tidsrum kan Klager over Listerne fremsættes, og disse Klager vil i Løbet af de paafølgende 3 Dage være at paakende af Kommunalbestyrelsen.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Rigsdagens Ting paa Fremsættelsesdagen.

## Støtte til Byggeri.

---

Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen* fremsatte den 3. Marts i Folketinget Forslag om Ændringer i Lovgivningen om Støtte til Byggeri.

### Boligforeninger.

Ved Lov af 30. Marts 1942 blev det Beløb, der i Henhold til Loven om Laan til Boligbyggeri i Finansaaret 1942—43 er til Raadighed for Indenrigsministeren til Udlaan til Boligbyggeri, der iværksættes af Kommuner og Boligforeninger, forhøjet med 20 Mill. Kr. til ialt 30 Mill. Kr.

Der var herved regnet med, at der i Finansaaret 1942—43 skulde være Mulighed for at igangsætte socialt Boligbyggeri omfattende indtil 4000 Lejligheder.

Interessen for Igangsættelse af socialt Byggeri med Statslaan har imidlertid været større end forudsat. Der er saaledes i Tiden 1. April 1942 til 31. Januar 1943 givet Tilsagn om Statslaan til et samlet Beløb af 31.893.200 Kr. til Opførelse af ialt 4597 Lejligheder. Som Følge af det forøgede Behov har det været nødvendigt til Anvendelse i Finansaaret 1942—43 at overføre et Beløb af 5 Mill. Kr. af det for Finansaaret 1942—43 disponible Udlaansbeløb. Det maatte ventes, at der i nær Fremtid vilde være disponeret fuldt ud over dette Beløb, og Forslaget stillede derfor yderligere 10 Mill. Kr. til Raadighed.

### Parcel- og Rækkehuse.

De Midler, der i Henhold til Loven om Laan til Boligbyggeri var til Raadighed til Udlaan i Finansaaret 1942—43 til Parcel- og Rækkehusbyggeri i København, Frederiksberg og Gentofte samt inden for eller i Tilslutning til de bymæssige Bebyggelser i Købstæderne eller paa Landet, blev den 24. August 1942 forhøjet med 5 Mill. Kr. til ialt 8 Mill. Kr.

Uanset denne meget betydelige Forøgelse af Udlaansmidlerne har det for at dække Behovet været nødvendigt yderligere at forøge Beløbet med de Udlaansmidler, der efter Loven kan overføres fra det foregaaende og det efterfølgende Finansaar.

Ved Fremsættelsen af dette Lovforslag var et andet Forslag under Forberedelse vedrørende de økonomiske Rammer for det offentlige Støtte til Boligproduktionen for Tidsrummet indtil Udgangen af Finansaaret 1943—44, herunder om Forlængelse af

de Bestemmelser i den bestaaende Støttelovgivning, der kun er gældende til den 1. April 1943; men da Udarbejdelsen af det paagældende Lovforslag endnu ikke var tilendebragt, vilde de til Raadighed værende Udlaansmidler evt. kunne være opbrugt, inden et saadant Lovforslag var færdigbehandlet af Rigsdagen.

Der blev derfor gennemført en Forhøjelse af Midlerne til Parcel- og Rækkehuse med 3 Mill. Kr., saaledes at den Del af de forøgede Midler, der ikke maatte blive anvendt inden Udgangen af Finansaaret 1942—43, kan anvendes til Udlaan i Finansaaret 1943—44.

Forslaget vedtoges i Folketinget den 5., i Landstinget den 6. Marts.

#### **DET NYE FORSLAG**

Den 9. Marts fremsatte Indenrigsministeren det ovenfor bebudede Lovforslag vedrørende Byggeriet i Perioden 1. April 1943 til 31. Marts 1944.

#### **74 Mill. Kr. til Byggeriet.**

Udlaansreglerne i Loven om Laan til Boligbyggeri gælder kun til Udgangen af Finansaaret 1943—44, og de nu gennemførte Bestemmelser om Støtte til Byggeri er derfor begrænset til kun at gælde til dette Tidsrum, saaledes at der til den Tid kan finde en samlet Revision Sted af alle Bestemmelserne om Byggestøtte. Loven gaar ud paa at forhøje Bevillingen til Kommuner og Boligforeninger med 50 Mill. Kr. og til Parcel- og Rækkehuse med 6 Mill. Kr.

Hvis det sociale Byggeri og Parcel- og Rækkehusbyggeriet i 1943—44 skal have Mulighed for at faa tilsvarende Omfang som i 1942—43, og hvis der endvidere skal være Mulighed for saadanne Forhøjelser af de maanedlige Laanetilsagn, som nødvendiggøres af Forskydninger i de beregnede Anskaffelsessummer, maa Udlaansmidlerne til de omhandlede to Grupper af Boligbyggeri forøges med de nævnte Beløb.

For det private Byggeri med Støtte af Loven af 9. April 1941 var der det særlige, at Reglerne i denne Lov kun var gældende til 31. Marts 1943. Bestemmelserne om Laan til det almindelige private Boligbyggeri i Saneringskvarterer og midlertidig Ændring i Saneringsloven blev derfor forlænget til Udgangen af 1943—44. Der blev stillet ialt 18 Mill. Kr. til Raadighed.

Ogsaa Bestemmelserne i Loven af 9. April 1941 om Skattefritagelse for nyopførte Beboelsesbygninger og Skattefritagelse for Kontor- og Forretningsbygninger og de tilsvarende Bestem-

melser i Loven om Boligbyggeri angaaende Skattelettelser ved Til- og Ombygning er forlænget, saaledes at de gælder for Byggeriet i 1943—44.

Foruden disse Skattelettelser, der for Byggeriet gælder for 22 Aar, er der siden 1916 i Medfør af forskellige Love i et vist Omfang i Kommunerne indrømmet Fritagelse for kommunale Ejendomsskatte, og disse Lempelser kunde ikke udstrækkes ud over 1. April 1943. Kommunalbestyrelserne fik dog Adgang til, hvis de i de enkelte Tilfælde fandt det paakrævet, at forlænge de tilstaaede Skattelettelser til 1. April 1944.

Endelig indeholder Loven Bestemmelser om Forlængelse af Stempel- og Gebyrbegunstigelser for det Byggeri, der opføres uden Statsstøtte, og om Forlængelse og Udvidelse af de i nogle ældre Byggestøttelove indeholdte Regler om Byggekommissionens Adgang til at tilstaa Byggedispensationer.

Forslaget er vedtaget i Folketinget den 11., i Landstinget den 12. Marts.

---

## Sundhedsplejersker.

---

I Landstinget fremsatte Indenrigsministeren den 9. Marts Forslag om Udskydelse af Revisionen af Loven om Bekæmpelse af Sygelighed og Dødelighed blandt Børn i det første Leveaar.

Loven er fra 1937 og skulde have været revideret i sidste Rigsdagssamling, men da de indvundne Erfaringer viser, at Loven har virket godt efter sit Formaal, er Revisionen nu udsat til Rigsdagssamlingen 1947—48.

---

## Luftværnslovgivningen.

---

Lovene om Foranstaltninger til Beskyttelse af Civilbefolkningen mod Følgerne af Luftangreb og om Borgernes Pligt til at stille deres faste Ejendom, Løsøre m. v. til Raadighed for Myn-dighederne er paa Forslag af Indenrigsministeren forlænget til 1. April 1945.

---

## Kreditforeningslaan.

I Folketinget fremsatte Indenrigsministeren den 9. Marts Forslag om Forlængelse af Loven om Overførelse af Kreditforeningslaan til Serier eller Afdelinger med lavere Rentefod.

Loven, der har til Formaal at lette Gennemførelsen af individuelle Konverteringer ved at fritage Laantagerne for at søge Samtykke til Overførelsen fra Efterpanthavere, blev gennemført i Folketinget den 11., i Landstinget den 12. Marts.

## Den kommunale Valglov.

Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen* fremsatte i Folketinget den 9. April Forslag om Ændringer i den kommunale Valglov.

Baggrunden for de foreslaaede Ændringer var den Omstændighed, at det tyske Mindretal i Sønderjylland ikke havde Lyst til at deltage i Kommunalvalgene, og Forslaget gik ud paa at udskyde Valgene i Sønderjylland indtil første Halvdel af Marts Maaned 1947, dog saaledes, at Valgene ved kgl. Anordning kan udskrives paa et tidligere Tidspunkt.

Hvis et Mandat bliver ledigt, og der ikke findes flere Suppleanter, har de øvrige paa samme Kandidatliste valgte Medlemmer i Forbindelse med Listens Stillere Ret til at udpege det nye Medlem. Hvis de nævnte Medlemmer og Stillere ikke udgør mindst 3, overgaar Retten til at besætte den ledige Plads til det Parti eller den Sammenslutning, som Kandidatlistens Stillere i sin Tid repræsenterede.

Ved Forslagets første Behandling forkyndte et af »Dansk Samling«s Folketingsmedlemmer, at hans Parti vilde stemme imod, fordi der blev trukket »et uønskeligt Skel mellem Sønderjylland og det øvrige Land«. Indenrigsministeren ytrede hertil, at »det er i den øjeblikkelige Situation en *Nødvendighed* at ordne Sagen paa denne Maade«, og ved de følgende Behandlinger vedtoges Forslaget med en Ændring, der udvidede Retten til at stemme pr. Brev til ogsaa at gælde Amdsraadsvalgene.

Forslaget gennemførtes i Folketinget den 9., i Landstinget den 10. April. I Folketinget stemte »Dansk Samling«s tre Medlemmer imod — og da den sønderjyske Ordning maatte siges overhovedet at være en Betingelse for Valget, har D. S. i Realiteten stemt imod Kommunevalgenes Afholdelse.

## **Statstilskud til Kommunerne.**

---

I Folketinget fremsatte Indenrigsministeren den 14. April Forslag om ekstraordinært Statstilskud til Kommunerne. Loven gaar ud paa, at der ligesom i de to foregaaende Regnskabsaar for 1943—44 ydes Kommunerne et Statstilskud paa 5 Mill. Kr. til Nedbringelse af Sygehusudgifterne. Midlerne fordeles forholdsmæssigt efter Indbyggertal.

Gennemført i Folketinget den 16., i Landstinget den 29. April.

---

## **Vakination mod Difteri.**

---

Den 14. April fremsatte Indenrigsministeren i Folketinget Forslag om Tillæg til Loven om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme. Herefter paahviler det Kommunerne at drage Om-sorg for, at alle Børn under 18 Aar vederlagsfrit kan blive vakcineret mod Difteri. Saafremt der forekommer Tilfælde af Difteri, og Sygdommen af vedkommende Overepidemikommission erklæres at skulle være Genstand for offentlig Behandling, kan Epidemikommissionen paabyde, at alle Personer inden for et bestemt Omraade inden en nærmere fastsat Frist skal være vakcineret mod Difteri. Overtrædelse af et saadant Paabud medfører en Tvangsbøde paa 2 Kr. for hver Dag, det oversiddes. Drejer Foranstaltningen sig om enkelte Ejendomme, sker Paabuddet ved Henvendelse til de enkelte Beboere, for saa vidt angaar Børn under 18 Aar til deres Forældre eller dem, som træder i deres Sted. Omfatter Foranstaltningen en større Kreds, skal der ske offentlig Bekendtgørelse derom.

Statens Seruminstitut er forpligtet til stadig at have en passende Beholdning af Difterivaccine, som vederlagsfrit udleveres til de vakcinerende Læger. Udgifterne ved Fremstillingen og Fordelingen af Vakcinen afholdes af Statskassen.

Indenrigsministeren træffer Bestemmelse om, hvilke Læger der kan foretage Vakinationen i Henhold til Loven, og fastsætter deres Honorarer. Halvdelen af Udgifterne hertil afholdes af Statskassen.

Forslaget blev vedtaget enstemmigt i begge Ting den 16. April.

---



## Krigsforsikring.

---

### BYGNINGER

I Folketinget fremsatte Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen* den 12. Maj Forslag om Ændringer i Loven om Krigsforsikring af Bygninger.

Grundejerforeningernes staaende Udvalg har over for Indenrigsministeriet fremsat Ønske om en Ændring i Lovgivningen om Krigsforsikring af Bygninger, saaledes at der tilvejebringes Hjemmel for Erstatning af Huslejetab. Indenrigsministeriet har derefter anmodet det i sin Tid nedsatte Udvalg om at genoptage sine Drøftelser med Henblik paa Spørgsmaalet om en Ændring i Lovgivningen, og Udvalget har udarbejdet Forslag til den nu gennemførte Lov, hvori bl. a. findes en Bestemmelse om *Afsavns-  
tab*.

Der har været fremsat Ønske om, at visse Kirker medtages under Krigsforsikringen, og da der inden for Udvalget har været Enighed om, at der ikke skulde være noget i Vejen for at medtage mindre Kirker, har Udvalget forhandlet Spørgsmaalet med Repræsentanter for de private Kirkeejere og Trossamfund uden for Folkekirken, der alle bortset fra det romersk-katolske Trossamfund har ønsket deres Kirker medtaget under Krigsforsikringen. Det er herefter gennemført, at kun de af Folkekirkens Kirker, der er selvejende, samt Kirker, tilhørende det romersk-katolske Trossamfund, undtages fra Krigsforsikringen. Endvidere ændres Bestemmelsen i Lovens § 7 om Forrentning af Erstatningen saaledes, at der tilvejebringes Hjemmel for Ydelse dels af Rentes Rente og dels af et Tillæg til Renten paa 3 % aarlig til Dækning af Afsavnstab i Tiden indtil Bygningens Genopførelse. Disse Ændringer faar tilbagevirkende Kraft. Dette skyldes, at Bidragene fra de forsikrede her, hvor det drejer sig om Bygningsforsikringen, først vil blive fastsat og opkrævet ved Krigens Slutning, og det vilde være mindre rimeligt, om en forsikret, der har lidt Skade paa et tidligt Tidspunkt under Krigen, skulde have en ringere Erstatning end en forsikret, der har lidt Skade paa et sent Tidspunkt under Krigen, naar de skadelidende dog efter Krigen skulde bidrage til Forsikringen med forholdsvis lige store Beløb.

Ved Bestemmelsen i Forslagets § 2 fastsættes det endelig, at Antallet af Medlemmer af det københavnske Forvaltningsnævn udvides til 8, saaledes at ogsaa Fællesraadet for Gentofte Kommunes samarbejdende Grundejerforeninger kan blive repræsenteret i dette Nævn.

I Loven indsattes ved 2. Behandling i Folketinget en Tilføjelse, hvorefter der i Overensstemmelse med Reglerne i Brandforsikringsloven kan foretages Afkortning i Erstatningssummen, saafremt Bygningen ikke genopføres i sin oprindelige Skikkelse eller paa samme Sted. Ændringen er motiveret i det urimelige i, at Landets øvrige Bygningsejere skulde deltage i Betalingen af den økonomiske Fordel, der kan opnaas, naar en Bygning eller Virksomhed f. Eks. genopføres paa et mere gunstigt Sted.

#### **LØSØRE**

Samtidig med ovenstaaende Forslag fremsatte Indenrigsministeren Forslag om Ændring i Loven om Krigsforsikring af Løsøre.

Da visse Kirkebygninger nu inddrages under Bygningsforsikringen, er nu ogsaa de paagældende Kirkers Løsøre inddraget under Løsøreforsikringen.

Fra Foreningen af danske Kunstmuseer er der dernæst fremkommet Ønske om, at Krigsforsikringen af Løsøre udvides til ogsaa at omfatte Museernes Samlinger. Undervisningsministeriet har for sit Vedkommende anbefalet, at en saadan Udvidelse af Krigsforsikringen gennemføres. Under Hensyn til, at nogle af Museerne ejer meget store Værdier, og at de maa være i Stand til at begrænse deres Risiko ved at fjerne særlig kostbare Genstande fra deres Samlinger, har man imidlertid anset det for naturligt, at Forsikringssummen for det enkelte Museum maksimeres til 1 Mill. Kr.

For Samlinger, hvis Værdi overstiger 1 Mill. Kr., er Forsikringen for dette Beløb at opfatte som en Forsikring paa første Risiko, d. v. s. at Erstatningen skal dække Skaden til dennes fulde Beløb inden for Forsikringssummens Grænser.

Der blev samtidig foretaget en Ændring, hvorefter den skadelidtes egen Risiko nedsættes fra 5 til 2 %.

#### **PRIVAT INDBO**

Handelsministeren fremsatte den 12. Maj i Folketinget Forslag om, at Selvriskoen for privat Indbo nedsættes fra 3 til 1½ %. Den ændrede Bestemmelse finder kun Anvendelse paa Skader, der indtræder efter Lovens Ikrafttræden.

#### **LANDBRUGETS LØSØRE**

I Loven om Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre foreslog Handelsministeren gennemført den Ændring, at Selvriskoen for privat Indbo nedsættes fra 3 til 1½ %, og Selvriskoen for det øvrige Løsøre (Landbrugets Driftsmidler) nedsættes fra 1½ til ¾ %.

**SKIBE**

Handelsministeren fremsatte den 17. December i Folketinget Forslag om Tillæg til Loven om Skibes Forsikring mod Krigsfare.

Fra Dansk Dampskibsrederiforening og de danske Søforsikringsselskaber var der fremkommet Henstilling om, at der ved en Ændring i Lovgivningen om Krigsforsikring af danske Skibe maatte blive tilvejebragt Hjemmel for, at der af den nye statsgaranterede Afdeling af »Krigsforsikringen for danske Skibe« under en eller anden Form kunde overtages almindelig Kaskoforsikring af danske Skibe. Til Begrundelse herfor var anført, at Vanskelighederne ved under de nuværende Forhold at skaffe fyldestgørende Genforsikring har medført, at de danske Søforsikringsselskaber for Tiden ikke ser sig i Stand til at tegne Forsikring for et større Beløb for et enkelt Skib end 2—2½ Mill. Kr., og da nogle af de større og nyere Skibe har en Værdi, der overstiger dette Maksimum med større eller mindre Beløb, maa de paagældende Rederier i Øjeblikket bære Selvrisiko af større Omfang end forretningsmæssigt forsvarligt.

Sagen har været gjort til Genstand for Drøftelse inden for Bestyrelsen for »Krigsforsikringen for danske Skibe«, og Bestyrelsen har herefter indstillet, at der tilvejebringes Hjemmel til, at Krigsforsikringens nye Afdeling kan overtage i Genforsikring saadan almindelig Kaskoforsikring af danske Skibe, som ikke kan dækkes gennem danske Forsikringsselskaber.

Handelsministeriet maatte anse det for ønskeligt, at der tilvejebringes Adgang til Dækning af danske Skibe med almindelig Sørisiko op til et Beløb paa ialt 6 Mill. Kr. for et enkelt Skib, og Loven blev derfor ændret i Overensstemmelse med Bestyrelsens Indstilling.

---

## Huslejeloven.

---

Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen* fremsatte den 12. Maj i Folketinget Forslag om Ændringer i og Tilføjelser til Huslejeloven.

Den midlertidige Huslejelov af 28. Maj 1942 og Loven af 9. Marts 1943 om Forbud mod Sammenlægning af Beboelseslejligheder udløb begge med Udgangen af Maj Maaned. Boligmangelen er i Tiden efter Vedtagelsen af Loven af 28. Maj. 1942 blevet yderligere skærpet. I adskillige Kommuner i Landet her-

sker der endda store Vanskeligheder. Ministeriet har derfor anset det nødvendigt at foreslaa en Forlængelse af den særlige Lovgivning, som gaar ud paa, at enkelte af Lejelovens Regler midlertidigt sættes ud af Kraft for en bestemt Gruppe Lejemaal, nemlig Lejemaal om Boliger eller Lokaler, der var eller havde været udlejet den 1. September 1939. For Nybyggeriet gælder Lejelovent derimod i det væsentlige uforandret, men enkelte af Kriselovgivningens Bestemmelser finder dog ogsaa Anvendelse her, saaledes navnlig det nye Sæt Regler om Forbud mod Sammenlægning af Beboelseslejligheder m. v. Grunden til denne særlige Stilling for Nybyggeriet er bl. a. Ønsket om Stimulering af Byggeriet for derved at afhjælpe Boligmangelen.

En af Hovedbestemmelserne i den oprindelige Lejelov af 1937 gaar ud paa, at hvis et Lejemaal om en Bolig ikke er bragt til Ophør ved Opsigelse senest et Aar efter dets Ikrafttræden, fortsættes det paa de aftalte Vilkaar indtil den Flyttedag, der indtræffer 3 Aar fra Lejemaalets Ikrafttræden. Hvis Lejemaalet ej heller opsiges ved Udløbet af denne 3-aarige Periode, gaar Lejemaalet atter ind i en ny 3-aarig Periode og saa fremdeles. For Forretningslokaler gælder tilsvarende Regler, dog saaledes, at Perioden her er paa 5 Aar. Inden for disse Perioder er Lejeren beskyttet mod Opsigelse og kan modsætte sig Krav fra Udlejeren om Lejeforhøjelse. Kun i visse i Loven opregnede Tilfælde kan Lejemaalet bringes til Ophør inden for en Uopsigelighedsperiode.

De midlertidige Lejelove har den Følge, at Ejeren i det ældre Byggeri for Tiden ikke kan benytte den Adgang, de omtalte Regler vilde give ham til frit at sige op ved en Uopsigelighedsperiodes Udløb. Han kan kun bringe Lejemaalet til Ophør i de specielle Tilfælde, hvor Lejelovent berettiger ham til det inden for en Uopsigelighedsperiode. Endvidere kan Ejeren i Tilfælde af Genudlejning til en ny Lejer ikke afslutte Lejemaalet paa mere byrdefulde Vilkaar end dem, der gjaldt for det tidligere Lejemaal. Kommunalbestyrelsens Godkendelse skal i hvert Fald indhentes, for at en saadan Ændring af Lejemaalet kan blive gyldig, og Kommunalbestyrelsen kan kun godkende Lejeforhøjelser i visse særlige Tilfælde.

Som et Modstykke til disse Indskrænkninger i Ejeren's Dispositionsfrihed er der givet særlige Regler, der tager Sigte paa at give Ejerne af Centralvarme-Ejendomme Dækning for de ekstraordinære høje Brændselspriser.

Dette er i grove Træk Hovedindholdet af de hidtil gældende midlertidige Lejelove, og Lovforslaget gik ud paa en Forlængelse af disse Regler.

**Forslagets Indhold.**

Lovforslaget havde et andet Udseende end den hidtil gældende midlertidige Lov. Hidtil har man, naar man skulde sætte sig ind i de gældende Regler for det ældre Byggeri, maattet foretage en Jævnførelse mellem Lejeloven af 1937 og vedkommende midlertidige Lejelov. Denne Jævnførelse kunde ofte være forbundet med nogen Vanskelighed, og Lovens Paragraffer er nu affattet som Ændringer i eller Tilføjelser til bestemte Paragraffer i Lejeloven. Der er derfor udsendt to Optryk af Lejeloven, et Optryk indeholdende de samlede Regler for Nybyggeriet og et Optryk indeholdende de samlede Regler vedrørende det ældre Byggeri.

Bortset fra denne Ændring af formel Karakter var der imidlertid paa enkelte Punkter foreslaaet Ændringer, som Udviklingen har nødvendiggjort.

Først er der Ændringerne i 1. Afsnit, der gælder saavel det ældre Byggeri som Nybyggeriet. Bestemmelserne om Lejerens Varmebidrag er omredigeret, men svarer i det store og hele til de hidtidige Lovregler og til den Domspraksis, der har dannet sig. De nye Regler betegner saaledes kun paa enkelte Punkter en Ændring af den bestaaende Retstilstand, men man har ved Reglernes Affattelse søgt at forenkle og tydeliggøre dem.

Bestemmelserne om Forbud mod Sammenlægning af Beboelseslejligheder m. v. i Loven af 9. Marts 1943 er optaget i Loven. Der er indført skærpede Regler om Forbud mod Dusør, ligesom ogsaa Bestemmelserne om Beslaglæggelse af ledige Lejligheder paa enkelte Punkter er ændret.

Endelig kan en Kommunalbestyrelse nu træffe Beslutning om, at der inden for Kommunen skal gælde den Regel, at enlige Personer, der ikke tidligere har haft selvstændig Lejlighed, ikke maa indgaa Lejemaal om en Beboelseslejlighed paa 2 Værelser og derover. Dog faar Kommunalbestyrelsen Adgang til at dispensere fra Reglen.

Blandt Ændringerne i det Afsnit, der kun gælder det ældre Byggeri, fremhæves følgende:

Reglernes Gyldighedsperiode er foreslaaet sat til 2 Aar i Modsætning til de hidtidige Love, der kun har været gældende 1 Aar ad Gangen.

Den hidtil bestaaende Adgang til at afslutte frivillige Overenskomster om Lejeforhøjelser i bestaaende Lejemaal blev foreslaaet ophævet, navnlig fordi den gældende Frihed paa dette Felt medfører Mulighed for Omgaaelse af de almindelige Regler, som gælder ved Genudlejning.



Der er indført et særligt Afsnit om Udlejning af Enkeltværelser og møblerede Lejligheder eller Del af en saadan, herunder altsaa de saakaldte »Klublejligheder«. Hidtil har saadanne Lejemaal kun i begrænset Omfang været omfattet af den midlertidige Lejelovgivnings Regler, men paa Grund af den store Betydning, Enkeltværelser o. lign. har som Boligform i mange Byer, har Ministeriet fundet det paakrævet at inddrage saadanne Lejemaal under Kontrol, forudsat at vedkommende Kommunalbestyrelse beslutter, at Reglerne skal finde Anvendelse i Kommunen. De nævnte Lejemaal er imidlertid af en ganske speciel Karakter, og det vil af flere Grunde være ugørligt at henlægge Afgørelserne i disse Sager til Kommunalbestyrelserne. Der er derfor paa dette begrænsede Omraade oprettet særlige Nævn til Paakendelse af de herhenhørende Spørgsmaal.

Ved Forslagets første Behandling, som fandt Sted den 14. Maj, fremførte vort Partis Ordfører, *Ingvar Dahl*, forskellige Indvendinger mod Formuleringen af Bestemmelserne og henstillede desuden, at 2-Lejligheders Husene nu blev inddraget under Lovens Bestemmelser om Uopsigelighed. Den konservative Ordfører var *Hasle*, hvis Tilsagn til Lovens Gennemførelse indeholdt mange Forbehold. Han udtalte bl. a., at »Ejerne her i Landet har baaret og bærer alle eller næsten alle Byrderne ved den opstaaede Boligsituation«.

Efter Bemærkninger af de andre Partiers Ordførere gik Forslaget i Udvalg.

### Udvalgsbehandling og Vedtagelse.

Under Udvalgsbehandlingen stilledes en Række Ændringsforslag, af hvilke vi omtaler de vigtigste. Der er indsat en Bestemmelse om, at Udlejeren har Ret til at beregne Renter med indtil 4 % aarlig af det Beløb, som han godtgør forskudsvis at have afholdt i Aarets Løb til Ejendommens Opvarmning og Forsyning med varmt Vand. Saafremt Forholdene har nødvendiggjort, at Udlejeren har afholdt ekstraordinære Udgifter til Opbevaring af Brændsel for at sikre Ejendommens Forsyning med indenlandsk Brændsel, kan saadanne Udgifter ligeledes medtages i Regnskabet. Har Udlejeren i denne Anledning indrettet Opbevaringsrum af mere varig Karakter, skal Udgiften hertil fordeles over et passende Aaremaal, som fastsættes under Hensyn til Anlæggets forventede Varighed, dog mindst 3 Aar.

Der er endvidere ændret i Bestemmelsen om enligsttilledes Adgang til at leje Lejligheder paa 2 Værelser eller mere. Man har for saa vidt muligt at udelukke Tvivl om, hvem der havde Adgang til at leje Lejligheder, her indsat en Bestemmelse om, at



Enker, Enkemænd og fraskilte vil bevare deres Ret til at have en til deres Forhold passende Bolig. Men Udvalget har tillige været opmærksom paa, at ogsaa andre enligtstillede ved Opløsning af Samboforhold bør bevare Adgangen til at skaffe sig en til deres Forhold passende Bolig, men det tør antages, at de kommunale Myndigheder ved deres Skøn i de enkelte Sager vil tage det fornødne Hensyn hertil. Ændringsforslaget bestemmer tillige, at hvor en enlig Person har indgaaet lovstridigt Lejemaal, skal han fraflytte Lejligheden, saafremt Kommunalbestyrelsen ikke godkender en anden Ordning.

Endvidere er foretaget en Ændring, som inddrager Lejligheder i Tofamiliehuse, hvor Ejerne bebor den ene Lejlighed, under Lovgivningen og paa lignende Vilkaar med Hensyn til Beskyttelse mod Opsigelse og Lejeforhøjelse som øvrige Lejligheder under de midlertidige Bestemmelser. Det er en af de Ændringer, Udvalget er enedes om under Hensyn til Forværringen i Boligsituationen, navnlig i de mange Byer ud over Landet, hvor fremmed Invasion spiller en stor Rolle og i høj Grad giver Anledning til Trængselen paa Boligomraadet. Man er klar over, at det kan give Anledning til Vanskeligheder, naar Ejers Opsigelsesret her er for stærkt bundet. Af denne Grund har man i den almindelige Lov om Leje undladt denne Bestemmelse, men som Forholdene nu er, synes man, det er helt paakrævet at skride til den Foranstaltning, som nu er gennemført, og man har gjort det ud fra den Betragtning, at de Bestemmelser, man har i Loven om Opsigelse af urolige Lejere og Lejere, der er til Gene for Ejendommen, Bestemmelser, der blev skærpet meget stærkt ved Lovens Revision for 2 Aar siden, vil være tilstrækkelige til at sikre god Ro og Orden i Ejendommen ogsaa under de Forhold, som indtræder efter den Form, Loven nu har.

Der dernæst gennemført en Ændring, hvorved Paabudet om, at frivillige Overenskomster fremtidig er begrænsede og skal kontrolleres af Kommunalbestyrelsen, udgaar af Loven. Selv om det kunde have været ønskeligt, at denne Bestemmelse var bibeholdt, har man bøjet sig for de Argumenter, som fra anden Side er fremført, og for den Nødvendighed, der var for at komme til Enighed. Som en Kautel for, at begge Parterne i et saadant Tilfælde af frivillig Overenskomst er fuldkommen klar over Lovgivningens Bestemmelse med Hensyn til Beskyttelse mod Opsigelse er indført en Bestemmelse, som gaar ud paa, at forinden en frivillig Overenskomst sluttet, skal Udlejeren skriftlig have oplyst Lejeren om, at han som Følge af den Uopsigelighed, Loven giver ham, ikke retlig er forpligtet til at indgaa paa Udlejers Forslag.

Endelig er der de Bestemmelser, hvorefter der indstiftes visse Institutioner til Afgørelse af Uoverensstemmelser mellem Ejer og Lejer. Det ene af dem angaar Varmespørgsmaalet. Her gaar man efter et Ændringsforslag til at oprette Forligsnævn til Afgørelse af Parternes Uenighed, hvor der er Tale om at ændre Kontrakten saadan, at Lejen i Fremtiden skilles fuldstændig ud fra Varmebidraget, og man stryger altsaa de kontraktlige Aftaler, ifølge hvilke Varmeudgifterne helt eller delvis er inkluderet i Lejebetalingen. Det er gjort saadan, at man opretter et Forligsnævn bestaaende af en juridisk Formand, en varmekyndig Mand og en ejendomskyndig Mand til at afgøre disse Sager og til paa forligsmæssig Basis at fastsætte, hvilke Lejefradrag der skal gives, naar Reguleringen af Varmebetalingen skal finde Sted.

Udvalget har indsat den Tidsbegrænsning, at man skal have indgivet sit Andragende til Forligsnævnet inden Udgangen af 1943.

Lovforslagets Bestemmelser vedrørende Fremlejeforhold og Nedsættelsen af Fremlejenævn er ændret saaledes, at Fremlejenævn kan i alle Byer med over 10.000 Indbyggere nedsættes af Kommunalbestyrelserne ved almindelig Flertalsbeslutning, hvorimod det i andre Byer kræves, at Kommunalbestyrelsen skal være enig, for at et saadant Nævn kan nedsættes.

Endelig er Antallet paa de almindelige Medlemmer i Nævnene forhøjet fra 2 til 4.

Med disse Ændringer blev Forslaget vedtaget i Folketinget den 27. Maj, i Landstinget den 28.

I Folketinget stemte det tilstedeværende Medlem af Clausen-Partiet imod.

---

## Rigsdagsdiæterne.

---

Den 16. Juni fremsatte Indenrigsministeren i Folketinget Forslag om Forlængelse af det særlige Tillæg paa 100 Kr. maanedlig, der som Følge af de vanskelige Trafikforhold ydes de Rigsdagsmedlemmer, som har Bolig Vest for Store Bælt. Loven er nu ikke tidsbegrænset, men kan ophæves ved kgl. Anordning.

Vedtaget i Folke- og Landstinget henholdsvis den 24. Juni og den 1. Juli.

---

## Krigsulykkesforsikring.

---

Handelsminister *Halfdan Hendriksen* fremsatte i Landstinget den 18. November et i Samraad med Socialministeriet udarbejdet Lovforslag om Ændringer i og Tilføjelser til Loven af 25. Juli 1940 om Krigsulykkesforsikring.

Denne Forsikring mod Følger af Krigsulykker omfatter Invaliditet og Død; og Erstatning herfor ydes efter Reglerne i Ulykkesforsikringsloven. Derimod omfatter Forsikringen ikke den midlertidige Forringelse af Erhvervsevnen, som efter Ulykkesforsikringsloven erstattes med *Dagpenge*. Dette skyldes i nogen Grad, at man har ønsket at undgaa de med Dagpengeydelsen forbundne Kontrolforanstaltninger og den deraf følgende Administration. Man gik endvidere ud fra, at den Omstændighed, at Loven aabnede Adgang til at yde Forskud paa Erstatninger, og at Invaliditetserstatninger skulde fastsættes paa Grundlag af den forsikredes Alder ved Ulykkestilfældets Indtræden, altsaa ikke — som efter Ulykkesforsikringsloven — ved Erstatningens Fastsættelse, vilde gøre Manglen af Dagpengene mindre følelige. Endelig anførte man, at de tilskadekomne, indtil Forskud kunde opnaas eller Erstatning udbetales, kunde hjælpes gennem Ydelser fra Sygekasserne og gennem Særhjælp (uden Retsvirkninger), navnlig efter Forsorgslovens § 241 og flg. (fortsat Sygehjælp).

Der var imidlertid fra forskellig Side fremhævet det ønskelige i, at de forsikrede efter Krigsulykkesforsikringsloven i videst muligt Omfang ligestillede med de forsikrede efter Ulykkesforsikringsloven, saaledes at de Ydelser, der nødvendigvis maa gives i det forholdsvis lange Tidsrum, indtil Erstatningen kan fastsættes, blev gjort mindre afhængig af den Pengehjælp, vedkommende har sikret sig i Sygekassen, og helt uafhængig af, om den sikrede maa anses for *trængende* efter Forsorgslovens Regler.

Det Beløb, der er Mulighed for at paaligne som Præmie efter Krigsulykkesforsikringsloven, er anslaaet til 120 Mill. Kr. Da dette Beløb efter al Rimelighed vil være tilstrækkeligt til at dække ogsaa Dagpengeydelser og Udgifter til særlig Sygebehandling efter Reglerne i Ulykkesforsikringsloven, fandt Ministeriet — efter Forhandling om Sagen med Formanden for det i sin Tid nedsatte Udvalg, Professor, Dr. jur. Kristian Sindballe det rimeligt, at Forsikringen blev udvidet saaledes, at der tillige ydes Dagpenge og særlig Sygebehandling efter Ulykkesforsikringslovens Regler.

Efter Krigsulykkesforsikringslovens § 7 fandt Betaling af Erstatninger ikke Sted før Krigens Afslutning, men — hed det — Forskud paa Erstatninger *kan* ydes af Invalideforsikringsfonden efter Regler, der fastsættes af Handelsministeren efter Forhandling med Socialministeren. Under Hensyn til Formaalet med Ydelsen af Dagpenge og særlig Sygebehandling ansaa Ministeriet det for ønskeligt, at disse Ydelser udredes, saa snart Betingelserne foreligger, og med de fulde Beløb; og Bestemmelsen ændredes derfor saaledes, at disse Ydelser *skal* udredes forskudsvis af Invalideforsikringsfonden for til sin Tid at refunderes Fonden af Forsikringsforbundet.

For at faa Ordningen forvaltet paa den letteste Maade er det Tanken at overlade til Sygekasserne og Sygeforeningerne under Sygekassedirektoratets (Invalideforsikringsfondens) Vejledning og Tilsyn at foretage de fornødne Udbetalinger og Kontrolforanstaltninger.

Færdiggjort i Landstinget den 19., i Folketinget den 26. November.

---

## Prisloven.

---

Handelsminister *Halfdan Hendriksen* fremsatte i Folketinget den 18. November Forslag til Lov om Priser.

Den tidligere Prislov udløb med Udgangen af November Maa-ned 1942; den er nu forlænget for et Aar med enkelte Ændringer.

Til § 1, der bl. a. bestemmer, at »Kontrol med Priser og Pris-aftaler m. v. inden for private Erhvervsvirksomheder, Andelsfor-eninger o. lign. udøves af et af Ministeren for Handel, Industri og Søfart nedsat Priskontrolraad gennem et til Raadet knyttet Di- rektorat, Prisdirektoratet«, er tilføjet følgende: »For saa vidt angaar Virksomheder, hvis økonomiske Forhold i Henhold til særlig Lovhjemmel er underkastet Tilsyn eller Regulering af offentlige Tilsynsorganer, kan Ministeren bestemme, at Kontrol-len udøves af vedkommende Tilsynsorgan efter nærmere af Mi-nisteren under Hensyntagen til de paagældende Virksomheders særlige Karakter fastsatte Regler.« — Bestemmelsen tager Sigte paa f. Eks. Bank-, Sparekasse- og Forsikringsvirksomhed samt Fragtforhold.

Lovens § 8, der omhandler Prisansættelserne, har faaet føl-gende Ordlyd:

Urimelige Priser og Forretningsbetingelser er forbudt.

Ingen Varepris maa ansættes højere, end hvad der for vedkommende

Vare svarer til virkelig medgaaede, nødvendige Udgifter til Vares Indkøb eller Fremstilling samt Forhandling og Transport med Tillæg af en rimelig Nettoavance. Ved Fastsættelsen af Nettoavancen vil det yderligere være at iagttage, at den hverken procentvis eller absolut maa overstige den Nettoavance, der paa det Tidspunkt, da Lov Nr. 306 af 30. Maj 1940 traadte i Kraft,\*) var sædvanlig inden for vedkommende Branche ved Salg af et tilsvarende Kvantum af vedkommende Vare. For Tjeneste- og Transportydelser gælder tilsvarende Bestemmelser.

Ved Ansættelsen af en Vares Pris maa der ikke til Dækning af Generalomkostninger i den enkelte Vareenheds Pris indregnes et større Beløb end under normale Forhold sædvanligt med et Tillæg svarende til den gennemsnitlige Prisstigning for de Ydelser, som sædvanligt henføres til de erhvervsdrivendes Generalomkostninger. Uanset denne Bestemmelse skal rimelige Lønomkostninger, som er nødvendige for Bevarelsen af en Virksomheds hidtidige Personale, kunne indregnes i Priserne, med mindre disse derved maatte blive urimeligt høje. Priskontrolraadet kan i saa Henseende fastsætte de fornødne Begrænsninger.

Priskontrolraadet kan tillade, at ensartede Varepartier, der er indkøbt til forskellige Priser, kan sælges til en Gennemsnitspris, udregnet efter Priser og Mængde. Priskontrolraadet kan endvidere, hvor Omstændighederne taler herfor, efter Forhandling med vedkommende Erhvervsorganisationer eller Brancheforeninger tillade, at Avancebegrænsningen sker gennem Fastsættelse af hertil sigtende Bruttoavancer.

Saafermt det i paakommende Tilfælde findes paakrævet, kan Priskontrolraadet tillade Ansættelse af højere Priser end hjemlet ved Bestemmelserne i 2. og 3. Stykke, ligesom Priskontrolraadet iøvrigt under særlige Omstændigheder kan foretage Afvigelser fra Forskrifterne i 3. Stykke.

Der er i sidste Stykke optaget en Bestemmelse om, at Priskontrolraadet under nærmere angivne Omstændigheder kan tillade Fastsættelse af Bruttoavancer i Stedet for Nettoavancer. Det er i Overensstemmelse med hidtidig Praksis, naar det nu er fastsat, at Priskontrolraadet inden for enkelte Brancher kan tillade, at den i Loven foreskrevne Avancebegrænsning kan finde Sted gennem Fastsættelse af hertil sigtende Bruttoavancer.

Derimod er de fra Erhvervsside fremsatte Ønsker om en almindelig Lempelse af Lovens Hovedregler om Beregning af Nettoavancen ikke imødekommet.

I § 13 er indføjet en Bestemmelse om, at Priskontrolraadet ved Forlængelse af udstedte Prisstop skal forhandle med vedkommende Erhvervsorganisation eller Brancheforening.

I § 19, der indeholder Straffebestemmelserne, er indført en særlig Hjemmel for Idømmelse af Bøde som Tillægsstraf til Hefte eller Fængsel. I Udformningen af Bestemmelserne om Konfiskation er foretaget visse Ændringer, der i første Række

\*) Om denne Ikrafttrædelsesbestemmelse se Haandbogen 1941—42, Side 78 ff.

gaar ud paa, at der ved Ansættelsen af Konfiskationsbeløbet skal tages Udgangspunkt i den ved Lovovertrædelsen indvundne Overpris. Paragraffens Bestemmelser om Mindstebødernes Beregning er bragt i Overensstemmelse hermed.

Endvidere er Konfiskationsbestemmelserne udvidet dels saaledes, at der under visse Betingelser aabnes Adgang til at inddrage den tilsigtede Overpris, uanset at Lovovertrædelsen ikke er fuldbyrdet, dels saaledes, at Konfiskation skal kunne iværksættes i den Selskaber m. v. tilhørende Formue, naar den ved Lovovertrædelsen indvundne Fordel er tilfaldet det paagældende Selskab.

Endelig har man anset det for hensigtsmæssigt, at Lovens Straffebestemmelser skal kunne bringes til Anvendelse i Tilfælde af Overtrædelse af Pris- og Vederlagsforskrifter, der er givet eller godkendt af det offentlige og derfor iøvrigt ligger uden for Prislovens Omraade.

Forslaget vedtoges enstemmigt i begge Rigsdagens Ting den 26. November.

---

## Istandsættelse af Skibe.

---

I Landstinget fremsatte Handelsministeren den 19. Februar Lovforslag om Tilskud til Istandsættelsesarbejder og Forbedringer m. v. vedrørende Skibe.

Ved de tidligere Love af 31. Marts 1941 og 20. Marts 1942 er der bevilget ialt 3,5 Mill. Kr., og 1000 Skibe er istandsat og forbedret med Tilskud efter Loven. Ved den sidste Forlængelse af Loven stilles yderligere 1 Mill. Kr. til Raadighed for Finans-aaret 1943—44. Tilskuddet andrager 30 % af Udgiften til det paagældende Arbejde.

Vedtaget i Landstinget den 4., i Folketinget den 9. Marts.

---

## Erhvervsøkonomiske Foranstaltninger.

---

Handelsminister *Halfdan Hendriksen* fremsatte i Folketinget den 26. Februar Lovforslag om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v.



Bestemmelserne om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. udformedes i deres nugældende Form første Gang ved Lov af 3. August 1940. Denne Lov er siden da blevet forlænget indtil Udgangen af Marts Maaned, og det blev nu foreslaaet, at Loven paany forlænges til Udgangen af Marts Maaned 1944.

Samtidig med Lovens Forlængelse er det fundet ønskeligt og hensigtsmæssigt at foretage visse Ændringer og Tilføjelser til enkelte af Lovens Bestemmelser. Af Hensyn til Overskueligheden blev der i Stedet for en Ændringslov fremsat et fuldstændigt Forslag, ligesom der i Lovteksten er indarbejdet den Tillægslov, der blev udfærdiget den 27. December 1940, hvorefter Regeringen fik Bemyndigelse til at føre Kontrol med fremmed, her i Landet værende Ejendom.

Lovens Indhold er i det væsentligste overensstemmende med den tidligere Lovgivning, men i § 4 er som nyt 3. Stykke indsat en Regel, der gaar ud paa, at Handelsministeren kan bestemme, at der for Udfærdigelse af Tilladelser og Bevillinger i Forbindelse med Regulering af Produktion og Varefordeling skal erlægges et Ekspeditionsgebyr, hvis Størrelse fastsættes af Ministeren. Denne Regel er ikke et Udtryk for et nyt Princip. En tilsvarende Ordning er saaledes foreskrevet i Lovens § 3 med Hensyn til Udfærdigelse af Indførselsbevillinger, og en lignende Fremgangsmaade har været bragt i Anvendelse ved enkelte af de Produktionsordninger, der er tilrettelagt — saaledes den Ordning, der er gennemført med Hensyn til Paalægning af nye Slidbaner paa Autodæk. Den Regel, der nu er indført i Loven, maa derfor opfattes som Udtryk for Ønsket om at faa optaget en generel Regel om den allerede indledede Praksis.

Det næste nye Stykke i § 4 gaar ud paa, at Handelsministeren ved Udfærdigelse af Udførselsbevillinger efter Forhandling med Erhvervsrepræsentanternes Udvalg kan bestemme, at en vis Del af Betalingen skal anvendes til Udligning af Priser for indførte Varer, naar Hensynet til det danske Prisniveau gør dette ønskeligt. Ogsaa denne Bestemmelse hviler paa en allerede udbygget Praksis, idet man gennem længere Tid ved Meddelelse om Tilladelse til private Varebytteforretninger i adskillige Tilfælde har fulgt den Fremgangsmaade, at en vis Del af den Betaling, Eksportøren modtager, anvendes til at nedbringe Prisen for de Varer, der indføres her til Landet, for at opnaa, at Importvarerne kommer frem til det danske Marked til en Pris, der er stemmende med det danske Prisniveau. Ændringen tilsigter at muliggøre en Videreførelse af denne Praksis, saaledes at der bliver Adgang til — ogsaa uden for de private Varebytteforret-

ninger — at bestemme, at en Del af Eksportprisen skal afgives til Importører af Varer fra Udlandet, naar dette findes hensigtsmæssigt. En Ordning i Overensstemmelse hermed har allerede gennem nogen Tid været praktiseret, og Ordningen har her været til megen Nytte, idet det er lykkedes at faa Importvarerne frem paa det danske Marked til en Pris, der er væsentligt lavere end den Pris, der vilde være blevet beregnet, hvis det ikke havde været muligt at yde Tilskud gennem Eksportpriserne.

I § 8, der indeholder Regler om Betalingers Overførsel ved Clearing m. v., er der indsat en Bestemmelse om, at Handelsministeren tillige kan fastsætte nærmere Forskrifter om Betalingsfrister med Hensyn til Indbetaling paa Clearingkonti. Ændringen tager Sigte paa at muliggøre en nøjere Kontrol med, at Indbetalinger paa Clearingkonti ikke udskydes, idet Erfaringen har vist, at det er nødvendigt af Hensyn til Clearingordningens Effektivitet at have Haand i Hanke med, hvornaar Betalingerne finder Sted.

Lovens 4. Kapitel, der omhandler Anmeldelse af og Disposition over fremmed Ejendom, er identisk med Tillægsloven af 27. December 1940.

I § 18, der indeholder Lovens Straffebestemmelser, er foretaget nogle mindre Ændringer, saaledes at Eftergørelse eller Forfalskning af Rationeringsmærker, Rabatmærker m. v., der er udfærdiget i Medfør af Loven, straffes som *Dokumentfalsk*.

Endvidere kan der i særlige Tilfælde idømmes Bøde som Tillægsstraf til Hæfte eller Fængsel. Bestemmelsen svarer ganske til den Ændring, som Prislovens Straffebestemmelse undergik, da denne Lov var til Behandling paa Rigsdagen i Efteraaret 1942.

Endelig er det indført, at der i de Tilfælde, hvor det ikke er muligt med Bestemthed at fastslaa Omfanget af det ved en Overtrædelse af Loven ulovligt indvundne Udbytte, skal kunne inddrages et skønsmæssigt fastsat Beløb, der svarer til, hvad man gaar ud fra, at den paagældende Lovovertræder har indvundet ved sin ulovlige Virksomhed.

Samtlige Tilføjelser til Vareforsyningslovens Straffebestemmelser er udarbejdet i Samraad med Anklagemyndigheden paa Grundlag af de Erfaringer, der er indvundet i den forløbne Tid.

Forslaget gennemførtes baade i Folke- og Landstinget den 10. Marts.

## Fragtnævnet.

---

I Folketinget fremsatte Handelsministeren den 4. Marts Lovforslag om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten.

Det drejer sig i Hovedsagen om en Forlængelse af den tidligere Lovgivning; men der er foretaget visse Ændringer.

Den første Ændring indeholdes i § 1. I den hidtidige Lov er der foretaget en nærmere Opregning af, hvorledes Repræsentanterne i Nævnet, der udnævnes af Ministeren, skal fordeles mellem de forskellige Rederiforeninger. Formuleringen er nu ændret derhen, at Fragtnævnet udnævnes af Handelsministeren, saaledes at Nævnet, foruden Repræsentanter, der bringes i Forslag af Dansk Dampskibsrederiforening, Dansk Sejlskibsrederiforening og Dansk Sejlskibsrederiforening for mindre Skibe, kommer til at omfatte et alsidigt Kendskab til de Sider af Erhvervslivet, der i særlig Grad er interesserede i de under Nævnet henhørende Spørgsmaal. Man vil med den nye Formulering staa noget friere med Hensyn til eventuelt at kunne indskrænke Nævnets Medlemstal, saafremt der bliver Tale om Ændringer i Nævnets Sammensætning. Folketingets Udvalg giver dog i sin Betænkning Udtryk for, at Forbrugernes forholdsmæssige Repræsentation ikke maa svækkes.

I § 4, der indeholder Forskrifterne om Fragtankenævnet, er den Frist, der er fastsat for Indankning af de af Fragtnævnet givne Paalæg m. v., forlænget fra 3 Dage til 8 Dage. Erfaringen har vist, at 3 Dages Fristen var meget knap tilmaalt.

I det nye Stykke, der er indføjet i § 6, bestemmes, at Handelsministeren kan forbyde, at der foretages Ombygninger eller Forandringer af danske Skibe, ligesom Ministeren kan forbyde, at danske Skibe ophugges. Samfundet har den allerstørste Interesse i, at den forhaandenværende Tonnage bevares, saaledes at det bliver muligt at opfylde de Transportopgaver, som for Tiden er lagt paa dansk Skibsfart.

Endelig skal nævnes Tilføjelsen til § 9, der omhandler Lovens Straffebestemmelser. Det er her bestemt, at der, saafremt en Overtrædelse af Lovens Regler er af grovere Karakter, eller der foreligger Gentagelse, eller naar Omstændighederne iøvrigt taler derfor, kan anvendes Bødestraf ved Siden af Frihedsstraf. Endvidere er der indføjet en Bestemmelse om, at der, saafremt Omfanget af et ulovligt indvundet Udbytte ikke med Bestemthed kan fastslaas, er Adgang til at inddrage et skønsmæssigt fastsat Beløb, der svarer til, hvad man maa gaa ud fra, at den paa-

gældende Lovovertræder har indvundet ved sin ulovlige Virksomhed. Begge disse Bestemmelser svarer til de Ændringer, der er indføjet i Loven om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger.

Forslaget blev vedtaget baade i Folke- og Landsting den 10. Marts.

---

## Patenter og Varemærker.

---

Handelsministeren fremsatte i Landstinget den 4. Marts Forslag om Ændringer i Loven om Patenter og Varemærker o. s. v.

Ved midlertidig Lov af 13. Marts 1942, der udløb med Udgangen af Marts Maaned 1943, blev der givet Handelsministeren Bemyndigelse til at fastsætte Lempelser med Hensyn til de Frister, der indeholdes i Patentloven, Lov om Mønstre, Varemærkeloven og Lov om Fællesmærker.

Da det maatte anses for nødvendigt, at der fortsat var Adgang til at fravige de i de nævnte Love fastsatte Frister, blev den nævnte Bemyndigelse opretholdt indtil Udgangen af Marts Maaned 1944.

Vedtaget i begge Ting.

---

## Sukkerordningen.

---

I Folketinget fremsatte Handelsministeren den 9. Marts Lovforslag om en midlertidig Sukkerordning.

Forslaget var enslydende med det foregaaende Aars Sukkerordning med Undtagelse af en Bestemmelse om, at Fabrikkerne ud over de 4,10 Kr. pr. Dobbeltcentner Roer betaler Dyrkerne et Fragttilskud paa 35 Øre pr. Dobbeltcentner. Dette Tilskud faar ingen Indflydelse paa Forbrugerprisen, idet det afholdes af den ved Hjælp af Eksportpriserne oparbejdede Sukkerfond.

Vedtaget i Folketinget den 11., i Landstinget den 12. Marts.

## **Udtræk af Banker.**

---

Loven om Udbetaling af Indlaan i Banker, Sparekasser og lignende Pengeinstitutter er forlænget til 1. April 1944. Den gennemførtes første Gang den 1. September 1939, da Handelsministeren bemyndigedes til efter Samraad med Danmarks Nationalbank og Repræsentanter for private Banker og Sparekasser at give nærmere Forskrifter for, hvor stort et Beløb der hver Uge kunde fordres udbetalt paa de i Banker, Sparekasser og lignende Pengeinstitutter aabnede Konti.

Enstemmigt vedtaget.

## **Udbyttebegrænsning.**

---

Loven om Udbyttebegrænsning blev af Handelsministeren den 12. Maj foreslaaet forlænget i følgende Affattelse:

»I Aktieselskaber maa der for Regnskabsaar, der udløber inden 1. Juli 1944, ikke under nogen Form fastsættes højere Aarsudbytte for Aktionærerne end svarende til Gennemsnittet af Udbytteprocenten for de 3 sidste, før 1. September 1939 afsluttede Regnskabsaar.«

Gennemført i Folketinget den 26. Maj, i Landstinget den 2. Juni.

## **Patentloven.**

---

Handelsministeren har i Landstinget den 28. Maj fremsat Forslag om Forlængelse af den midlertidige Lov om Patenter til 1. April 1944 i følgende Affattelse:

»Ministeren for Handel, Industri og Søfart bemyndiges til at bestemme, at de Patenter, der er udløbet eller udløber efter den 1. September 1939, atter kan sættes i Kraft, og Løbetiden forlænges med et efter Patentkommissionens Skøn passende Antal hele Aar, naar det i en til Patentkommissionen derom indgiven Ansøgning sandsynliggøres, at ekstraordinære Forhold i væsentlig Grad har hindret en normal Udnyttelse af Patentet efter den 1. September 1939. Saadan

Ansøgning maa være indleveret inden 1. April 1944 og skal være ledsaget af et Gebyr paa 100 Kr. samt af de i det forløbne Tidsrum eventuelt ikke erlagte Aarsafgifter.

Et saaledes ikraftsat Patent kan ikke gøres gældende over for den, der i Tidsrummet mellem dets Udløb og dets fornyede Ikrafttræden har taget Opfindelsen i Brug eller truffet væsentlige Foranstaltninger hertil.«

Enstemmigt vedtaget.

---

## Skoleloven.

---

I Folketinget fremsatte Undervisningsministeren den 29. Oktober Lovforslag om Udskydelse af visse Tidsfrister i Skoleloven.

Ved Folkeskoleloven af 18. Maj 1937 blev det foreskrevet, at Loven — herunder de dertil hørende Byggearbejder — skulde være gennemført til 1. April 1948, og Loven tilsagde Halvdelen af Forrentnings- og Afdragsudgift paa Byggelaan indtil et Maksimumsbeløb af 35.000 Kr. til hver Skole, saaledes at Statens Tilskud altsaa højst kunde regnes til 17.500 Kr. pr. Skole. Dette Tilskud bidrog ikke væsentlig til at faa disse Arbejder sat i Gang, og ved Loven af 31. Oktober 1940 bevilgedes der derfor fuldt Tilskud, altsaa 35.000 Kr. til alle Kommuner, der paa-begyndte Skolebyggeri efter 1. November 1940 og fuldførte det inden 1. Oktober 1942; ved at medtage Bibliotek og Ungdomsskolelokale som tilskudsberettigede blev samtidig Maksimumsbeløbet forhøjet til 46.000 Kr. for hver Skole, og endelig blev der givet Hjemmel for direkte Tilskud til Svømmebassin og Idrætsplads med indtil henholdsvis 5000 Kr. og 3000 Kr.

I Efteraaret 1941 blev der yderligere efter Indstilling af Beskæftigelsesudvalget stillet ialt 10 Millioner Kr. til Raadighed til Fremme af det Skolebyggeri, der fuldførtes inden 1. Oktober 1942, at uddele som direkte Tilskud af samme Størrelse som den Sum, i Forhold til hvilken Forrentningstilskuddet blev givet. — Maksimum blev altsaa nu 92.000 Kr. for hver Skole.

Hermed kom der virkelig Fart i Skolebyggeriet, og en stor Mængde Kommuner, der tidligere holdt sig tilbage, vedtog den fremtidige Ordning af deres Skolevæsen og fik godkendt Planer til Nybygninger og Udvidelser af Skolerne.

Ved Loven af 30. Marts 1942 blev Tidsfristen for Tilendebbringelse udskudt til 1. April 1943, og Folketingets Finansudvalg



har tiltraadt samme Tidsfrist for saa vidt angaar det direkte Tilskud.

Manglen paa Radiatorer og Cement har imidlertid bevirket, at en betydelig Del af de godkendte Byggeplaner ikke har kunnet sættes i Arbejde, og de paagældende Kommuner vilde derfor ikke være i Stand til inden den fastsatte Frist at fuldføre det Skolebyggeri, der af Ministeriet er godkendt med Tilskud under Forudsætning af Fuldførelse inden 1. April 1943.

Under Hensyn til at det for Skolelovens Gennemførelse maa anses for at være af afgørende Betydning, at det allerede planlagte Skolebyggeri kommer til Udførelse, og da dette kun kan paaregnes, saafremt de tilsagte Tilskud fuldt ud opretholdes, udskyder Loven — med Tilslutning fra Beskæftigelsesraadet og Beskæftigelsesudvalget — den i Folkeskoleloven fastsatte Tidsfrist til 1. April 1944, og Ministeriet har søgt Tilslutning fra Folketingets Finansudvalg til, at den tilsvarende Frist for Ydelser af det direkte Tilskud ligeledes udskydes til 1. April 1944.

---

## Aften- og Ungdomsskoler i Sønderjylland.

---

Undervisningsminister *Højberg Christensen* fremsatte i Folketinget den 3. Marts Lovforslag om Særregler for Aftenskoler og Ungdomsskoler i de sønderjyske Landsdele.

Paa Folkeskolens Omraade har det tyske Mindretal i Sønderjylland en særlig Repræsentation inden for det kommunale Skolestyre, idet der i disse Landsdele bestaar et Skolenævn for hver Skole, saaledes at der findes særlige Skolenævne ved de tysksprogede Folkeskoler. Noget tilsvarende bestod ikke ved Ungdoms- og Aftenskolerne, skønt der efter den nye Ungdomsskolelovgivning af 4. Juli f. A. ogsaa ved disse Skoleformer fandtes særlige Tilsynsorganer, nemlig Ungdomsskolenævn og Aftenskolenævn. Det tyske Mindretals Folketingsmand, Jens Møller, havde henvendt sig til Ministeriet med Anmodning om, at der maatte blive oprettet særlige Nævne ved tyske Ungdoms- og Aftenskoler, kun omfattende Vælgere, der tilhører det tyske Mindretal, og Undervisningsministeriet har anset det for rimeligt at imødekomme dette Krav.

Loven bestemmer, at de allerede bestaaende Skolenævne for Skoler med tysk Undervisningssprog ogsaa skal fungere som Ungdomsskolenævn og Aftenskolenævn. Dette gælder Købstæderne og de Landkommuner, hvor der findes en kommunal Folke-

skole med tysk Undervisningssprog. Der er imidlertid en Række Kommuner, hvor der ikke findes en offentlig tysksproget Skole, men hvor den tysksindede Del af Befolkningen har samlet sig om en tysk Privatskole. Der findes der altsaa ikke noget tysk Skolenævn at falde tilbage paa. Forældre, der har Børn i Privatskolen, kan derfor i saadanne Tilfælde vælge et Aftenskolenævn. Og endelig i de Landkommuner, hvor der findes flere kommunale Skoler eller baade kommunale og private Skoler med tysk Undervisningssprog, træder de paagældende Skolenævn, suppleret med 5 Repræsentanter valgt af Forældrene ved hver af de private Skoler, sammen til Valg af et Aftenskolenævn.

Tillige gennemførtes det, at Statstilskuddet til Lærerløn og Lederløn ved Ungdomsskolerne, baade de med dansk og de med tysk Undervisningssprog, forhøjes med den Begrundelse, at det dobbeltsprogede Skolevæsen bliver mere byrdefuldt for Kommunerne.

Vedtaget i Folketinget den 8., i Landstinget den 10. Marts.

---

## Skolelæger.

---

I Landstinget fremsatte Undervisningsministeren den 28. Maj Forslag til Lov om Skolelæger. Forslaget var udarbejdet paa Grundlag af Skolehygiejnekommissionens Betænkning af December 1938.

Lovforslaget bestemmer, at ved enhver under Undervisningsministeriet hørende Statsskole og kommunal Skole skal der ved en Skolelæge føres Kontrol med Sundhedstilstanden i Skolen og foretages regelmæssige Undersøgelser af Skolebørnene, Lærerne og det øvrige ved Skolen ansatte Personale.

Intet skolesøgende Barn kan forlanges undtaget fra Skolelægens Undersøgelse eller fra den nedennævnte Tuberkuloseundersøgelse, med mindre den paagældende ved hvert Skoleaars Begyndelse møder med Attest fra en praktiserende Læge om at være under Tilsyn af denne af mindst samme Omfang som det Skolelægen paahvilende; det samme gælder Lærerne og det øvrige ved Skolen ansatte Personale. Børns Udeblivelse fra Skolelægens Undersøgelse betragtes som Skoleforsømmelse.

Skolelægen fører samme Tilsyn med private Skoler — Fri-skoler, private Eksamensskoler og private Efterskoler — i sit

Distrikt, for saa vidt de private Skoler ikke godtgør, at der allerede føres betryggende Tilsyn.

De paagældende Skolers Ret til Statstilskud er betinget af, at de underordner sig denne Lovs Bestemmelser.

For hjemmeunderviste Børns Vedkommende kan Forældrene forlange, at de undersøges af Skolelægen, naar de møder paa den kommunale Skole i Skoledistriktet til forud opgivet Tid.

Skolelægen har Adgang til alle under hans Tilsyn staaende Skoler og kan forlange sig alle Lokalteter, der benyttes af Eleverne, forevist.

For hver Skolelæge kan der ansættes en Skolesundhedsplejerske.

Hvis en saadan ikke ansættes, men der i Kommunen findes Sundhedsplejerske, bistaar denne, hvor Forholdet ikke ordnes paa anden Maade, Skolelægen i det Omfang, hvori hendes Arbejde med Spædbørnstilsynet tillader det.

Skolelægen foretager aarligt i Samarbejde med den nærmeste Tuberkulosestation Tuberkuloseundersøgelse paa alle Elever i de under hans Tilsyn staaende Skoler, de til Skolerne knyttede Lærere og det øvrige ved Skoler ansatte Personale.

Den første almindelige Undersøgelse af Børnene skal finde Sted i Løbet af det første Halvaar efter Børnenes Indskrivning i Skolen.

Til Støtte for Skolelægens Undersøgelse af de nyindskrevne Børn skal Forældrene selv eller deres Læge udfylde et Spørgeskema til Oplysning om Sygdomme, som Barnet maatte have gennemgaaet inden dets Indskrivning i Skolen, samt om saadanne andre Forhold, som skønnes at være af Betydning for Bedømmelsen af Barnets Sundhedstilstand. Forældrene skal anmodes om at være til Stede ved Undersøgelsen.

Maaling og Vejning af Børnene skal finde Sted mindst 1 Gang aarlig, og for hvert skolesøgende Barn skal der føres et Helbredskort, hvorpaa Skolelægens Iagttagelser og Resultaterne af Maaling og Vejning af Barnet indføres.

Egentlig Lægebehandling er Skolelægen uvedkommende. Trænger et Barn til Lægebehandling, henvises det til en praktiserende Læge.

Foruden en Række administrative Bestemmelser indeholder Forslaget Regler om Statstilskud, der ydes med 50 % af Udgifterne. Statens Tilskud kan dog ikke beregnes i Forhold til et højere Beløb end 4 Kr. aarligt pr. Barn, hvis der er ansat en særlig Skolesundhedsplejerske; 3 Kr. aarligt pr. Barn, hvis der ikke er ansat en særlig Skolesundhedsplejerske.

Iøvrigt paahviler Udgifterne den paagældende Kommune eller

Skolefonden eller — for private Skolers Vedkommende — Skolen selv.

Forslaget naaede ikke at blive gennemført.

---

## Nibe Retskreds.

---

Justitsministeren fremsatte i Landstinget den 14. Oktober Forslag om Genoprettelse af Nibe Retskreds, der i 1927 blev underlagt Løgstør. Ordningen har vist sig at indebære forskellig Ulemper, og det blev derfor foreslaaet paany at dele Kredsen i to.

Forslaget blev færdigbehandlet i Landstinget den 10. Marts. Tværs over Partigrænserne stemte 8 Medlemmer imod. I Folketinget vedtoges det enstemmigt den 12. Marts.

---

## Sikkerhedsforanstaltninger.

---

Justitsminister *Thune Jacobsen* fremsatte den 1. December i Folketinget Lovforslag om Sikkerhedsforanstaltninger inden for Erhvervsvirksomheder m. m.

Loven bestemmer, at Statsvirksomheder, kommunale Anlæg og private Erhvervsvirksomheder, hvis uforstyrrede Produktion eller Drift det maa anses for samfundsvigtigt at opretholde, eller hvis Varebeholdninger er af væsentlig forsyningsmæssig Betydning, er pligtige efter Politiets Paalæg og i Overensstemmelse med dettes Anvisninger at træffe Sikkerhedsforanstaltninger mod Ildsvaade og lign. og til Afværgelse af skadevoldende Handlinger mod Virksomheden eller Anlægget, herunder navnlig at etablere Bevogtning og lign. Beskyttelse inden for Virksomhedens Omraade.

Tilsvarende Paalæg kan af Politiet meddeles andre Virksomheder, der er særlig udsat for skadevoldende Handlinger af samfundsfarlig Art.

De med Iværksættelsen af de ovennævnte Sikkerhedsforanstaltninger forbundne Udgifter skal afholdes af vedkommende Virksomhed eller Institution.

Undladelse af at gennemføre de af Politiet paabudte Sikkerhedsforanstaltninger straffes med Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar.

I Undladelsestilfælde kan Politiet for Virksomhedens eller Institutionens Regning træffe de fornødne Sikkerhedsforanstaltninger.

Det antagne Bevogtningsmandskab skal godkendes af Politiet. Justitsministeren kan fastsætte, at der tillægges Bevogtningsmandskabet en begrænset Politimyndighed inden for Virksomhedens Omraade.

Politiet udfærdiger for hver Virksomhed efter Forhandling med dennes Ledelse en Instruks for Bevogtningsmandskabet. Overtrædelse af denne Instruks straffes med Bøde eller Hæfte.

Sager om Overtrædelse af Loven behandles som Politisager.

Som i en Række andre af de ekstraordinære Forhold fremkaldte Love gives der en udvidet Adgang til Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse og Fængsling samt Adgang til Beskikkelse af Forsvarer, naar der nedlægges Paastand om Idømmelse af Fængselsstraf.

Forslaget gennemført i begge Rigsdagens Ting den 3. December.

---

## Juridisk Bistand.

---

1

Lovforslaget om Ydelse af juridisk Bistand samt om Inkasso- og Detektivvirksomhed m. v., hvis Indhold er omtalt i Haandbogen 1941—42, blev i Folketinget den 10. December 1942 gennemført med en enkelt Tilføjelse, hvorefter Justitsministeren i særlige Tilfælde kan meddele Undtagelse fra Bestemmelserne. Landstinget gennemførte Lovforslaget den 11. Marts med visse redaktionelle Ændringer samt en ny Bestemmelse om, at Loven skal tages op til Revision i Rigsdagssamlingen 1946—47.

Forslaget gik derefter tilbage til Folketinget, som den 12. Marts har vedtaget det.

Loven traadte i Kraft den 1. Juli.

---

## Gældsbreve.

---

Justitsministeren fremsatte i Folketinget den 28. Maj Forslag om midlertidige Ændringer i Loven om Gældsbreve. Denne Lov bestemmer, at Fordringer bortfalder, hvis Rente- eller Udbyttekupon ikke er forevist til Betaling inden 3 Aar efter Forfalds-

dagen. Fristerne udsættes nu indtil Udgangen af 1945, medmindre Fordringen er bortfaldet inden Udgangen af 1942.

Gennemført i Folketinget den 17., i Landstinget den 24. Juni.

---

## Skydevaaben og Motorkøretøjer til Politiet.

---

I Folketinget fremsatte Justitsminister *Thune Jacobsen* den 24. Juni Lovforslag om Pligt til at stille Skydevaaben og Motorkøretøjer til Raadighed for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet.

Ifølge Loven er Ejere og Brugere af Skydevaaben, Ammunition og Motorkøretøjer, naar det af Justitsministeren skønnes nødvendigt for Udøvelsen af vigtige Samfundsfunktioner inden for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet, pligtige til mod fuld Erstatning at stille disse Ejendele samt Tilbehør hertil og Dele heraf til Raadighed for Staten. Overtagelsen kan efter Justitsministerens Bestemmelse ske til Eje eller til Brug.

Rigspolitichefen, Politidirektøren i København og Politimestrene kan, naar særdeles paatrængende Omstændigheder foreligger, og Justitsministerens Beslutning ikke kan afventes, træffe Bestemmelse om, at Motorkøretøjer samt Tilbehør hertil og Dele heraf straks kan stilles til Raadighed til foreløbig Brug. Der afgives omgaaende Indberetning herom til Justitsministeren, som træffer den endelige Afgørelse.

Erstatning for Skydevaaben og Ammunition fastsættes i Mangel af mindelig Overenskomst af en for hele Landet nedsat Vurderingskommission, bestaaende af 3 Medlemmer, nemlig et af Præsidenten for Københavns Byret udpeget Medlem af nævnte Ret som Formand og to vaabenkyndige Medlemmer, hvorefter det ene udnævnes af Justitsministeren, medens det andet udpeges af »De danske Handelsforeningers Fællesrepræsentation«.

Erstatning for Motorkøretøjer fastsættes i Mangel af mindelig Overenskomst af en Vurderingskommission, bestaaende af 3 Medlemmer, nemlig Retskredsens Dommer i borgerlige Sager som Formand (i København et af Præsidenten for Københavns Byret udpeget Medlem af nævnte Ret og paa Frederiksberg Dommeren i Frederiksbergs Birks 3. Afdeling), et af Justitsministeren for Retskredsen udnævnt Medlem samt et af Kommunalbestyrelsen (i København Magistraten) for vedkommende Kommune udnævnt Medlem. Erstatningen fastsættes af Vurderingskommissionen for den Kommune, hvor de Motorkøretøjer, der er krævet stillet til Raadighed, befinder sig.



Endvidere indeholder Loven en Bestemmelse om, at Politifolk skal kunne indkvarteres hos Befolkningen paa samme Maade som Hærens Personel.

Gennemført i Folke- og Landsting den 2. Juli.

---

## **Vaabenloven.**

---

De ekstraordinære Bemyndigelsesbestemmelser i Vaabenloven skulde have været forelagt Rigsdagen til Revision i Rigsdagssamlingen 1942—43. Det blev vedtaget at udskyde Revisionen til Samlingen 1943—44.

---

## **Thyborøn-Kanalens Lukning.**

---

Ministeren for offentlige Arbejder fremsatte den 8. December i Folketinget Lovforslag om Foranstaltninger til Sikring af Limfjordstangerne m. v.

Lovforslaget gaar ud paa at bemyndige Ministeren til for Statskassens Regning af Hensyn til den nødvendige Sikring af Limfjordstangerne at lade foretage Anlæg af en ca. 20 km lang Dæmning ca. 1500 m bag de nuværende Diger samt i Forbindelse hermed en Inddigning af Agger By og en Forstærkning af Harboøre Diget paa Strækningen Vest for Dæmningen.

Vedligeholdelsen af Dæmningen samt af Inddigningen af Agger By bekostes af Statskassen. Dog afholdes Udgifterne ved Anlæg og Vedligeholdelse af Vejbanen med tilhørende Rækværker paa en eventuel ad Dæmningen anlagt Vej af Ringkøbing og Thisted Amter i Forening i et af Ministeren fastsat Forhold.

Til de ved denne Lovs Ikrafttræden værende Beboere i Thyborøn By m. v., som ved en Lukning af Thyborøn Havn, der bliver en Følge af Gennemførelsen af Dæmningen, nødsages til at fraflytte deres nuværende Opholdssted for at søge deres Erhverv andetsteds, kan der af Ministeren for offentlige Arbejder ydes en Godtgørelse til hel eller delvis Dækning af de med Flytningen forbundne Udgifter. Andragende om Ydelse af en saadan Godtgørelse skal være indgivet til Ministeriet for offentlige Arbejder senest inden 1 Aar efter, at Adgangen til Sejlads

gennem Thyborøn Kanal er endelig standset, hvorom offentlig Kundgørelse vil finde Sted.

Spørgsmaalet om, hvorvidt Godtgørelse skal ydes og om dennes Størrelse, afgøres i hvert enkelt Tilfælde endeligt af Ministeren for offentlige Arbejder.

Forslaget, som ikke blev gennemført, er udarbejdet paa Grundlag af en Kommissionsbetænkning, der er refereret i Noternes 14. Aargang, Nr. 2.

---

## Vejlovforslagene.

---

Ministeren for offentlige Arbejder, *Gunnar Larsen*, fremsatte den 10. December i Folketinget 4 Lovforslag om Vejvæsenets Ordning. Lovforslagene, som er udarbejdet paa Grundlag af en af Trafikministeriets Vejudvalg afgiven Betænkning, omhandler Vejvæsenet, Motorafgiftsloven, Snekastningsloven og Lov om Oprettelse af et Vejdepartement og et Vejnævn. Vedrørende Detailler i Forslagene henvises til »Socialdemokratiske Noter«, 14. Aarg., Nr. 2.

Forslagene kom til første Behandling og gik i Udvalg, men naaede ikke at blive færdigbehandlede.

---

## Ekspropriationer.

---

Trafikminister *Elgaard* fremsatte i Folketinget den 6. Marts Lovforslag om Bemyndigelse til Foretagelse af visse Ekspropriationer m. v. Det drejer sig om Arealer til Stations- og Spor-anlæg, til Udvidelse af Maskindepotet »Helgoland« og til Tjenestemandsboliger.

Vedtaget i begge Ting den 10. Marts.

---

## Sommertiden.

---

Statsminister *Buhl* fremsatte den 29. Oktober i Folketinget Forslag om Bemyndigelse til at indføre Sommertid i 1943. Gen-

nemført i Folketinget den 19. November, i Landstinget den 3. December.

---

## Bemyndigelse til Regeringen.

---

Den 11. November, i Folketingets første Møde efter Udnævnelsen af Regeringen *Scavenius*, fremsatte Justitsministeren Forslag til midlertidig Lov om Bemyndigelse for Regeringen til at træffe Bestemmelser til Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed. Forslaget havde følgende Ordlyd:

### § 1.

Regeringen bemyndiges til ved kgl. Anordning at udfærdige Forbud eller Paabud til Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed i det Omfang, hvori det skønnes nødvendigt for at modvirke Handlinger, der under de foreliggende alvorlige Forhold og Landets Besættelse af tyske Tropper er egnede til at bringe Landets Interesser i Fare.

### § 2.

Straffen for Overtrædelse af en i Medfør af § 1 udfærdiget Anordning fastsættes i Anordningen inden for de i Borgerlig Straffelovs 6. Kapitel angivne Rammer. Endvidere kan der i Anordningen fastsættes særlige Regler om Behandling og Paadømmelse af Sager angaaende Overtrædelse af dens Bestemmelser.

### § 3.

Om de i Medfør af § 1 udfærdigede Anordninger gives der straks Meddelelse til et af Rigsdagen efter Reglerne i Grundlovens § 49 valgt Udvalg, der kan kræve sig forelagt nærmere Oplysninger om de Forhold, der har ført til Anordningens Udstedelse.

### § 4.

Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks. Der kan ved kgl. Anordning træffes Bestemmelse om dens Bortfald. I Tilfælde af Regeringsskifte har Loven kun fortsat Gyldighed, saafremt dette godkendes ved Beslutning af Rigsdagens to Ting; de i Medfør af Loven udstedte Anordninger forbliver dog i Kraft, indtil de ophæves ved Lov eller kgl. Anordning.

### Vedtagelsen.

Ved 1. Behandling i Folketinget talte kun *Hartel*, Bondepartiet, der beklagede, at Loven ikke skulde gælde for eventuelle

fremtidige Regeringer. Forslaget kom derefter til kortvarig Behandling i Udvalg, der indstillede til Vedtagelse. Paa selve Fremsettelsesdagen vedtoges Forslaget derefter uændret baade i Folketing og Landsting. I Folketinget undlod de konservative Medlemmer *Amby, Poul Sørensen, Aksel Møller* og *Westermann* samt Løsgængerer *Sv. E. Johansen* at stemme. I Landstinget vedtoges Forslaget med alle de tilstedeværendes Stemmer.

---

## Naturfredningsloven.

---

I Landstinget fremsatte Statsministeren den 28. Januar Forslag om Tillæg til Naturfredningsloven.

Det drejer sig om visse Dispensationsforhold vedrørende Byg-Byggelinien ved Skovene, Kontrollen med Bebyggelse m. v. fastsatte Bestemmelser er henlagt til Strandfredningskommissionen, men Sagerne kan efter Ophøret af denne Kommissions Virksomhed afgøres af Statsministeriet. Man er imidlertid kommet til den Overbevisning, at det er mindre praktisk og mere bekosteligt, at Sagerne sendes til Statsministeriet; de afgøres bedre af de lokale Nævn, ligesom Tilfældet er med Hensyn til Byggelinien ved Skovene, Kontrollen med Bebyggelse m. v. Lovforslaget gaar derpaa ud paa at give Statsministeren Mulighed for at overdrage ogsaa denne Beføjelse til Fredningsnævne, saa at der bliver en ensartet Behandling af disse Sager.

Forslaget blev ikke gennemført i Samlingens første Del og blev derfor genfremsat den 26. Maj, men naaede heller ikke denne Gang at blive færdigbehandlet.

---

## Lønregulering.

---

Statsministeren fremsatte den 9. Marts i Folketinget Forslag om Regulering af Lønninger eller Tillæg til Lønninger i forskellige Forhold.

Loven staar i Forbindelse med den da afsagte Lønkendelse og bestemmer, at der paa intet Omraade maa ydes større Dyr-tidstillæg end det, der er ydet gennem Lønkendelsen.

Vedtaget i Folketing og Landsting henholdsvis den 11. og 12. Marts.

## **Teknisk-videnskabeligt Forskningsraad.**

---

Statsminister *Scavenius* fremsatte i Folketinget den 28. Maj Lovforslag om Oprettelse af et teknisk videnskabeligt Forskningsraad, som skal have til Opgave at fremme og samordne tekniskvidenskabelig og erhvervsøkonomisk Forskning til Gavn for dansk Erhvervsvirksomhed. Statsministeren beskikker til Raadet 16 Medlemmer, af hvilke de 10 skal repræsentere følgende Institutioner: Aarhus Universitet, Danmarks tekniske Højskole, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Ingeniørforening, Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, De samvirkende Fagforbund, Danmarks farmaceutiske Højskole, Industriraadet, Københavns Universitet og Teknologisk Institut.

Paa de aarlige Finanslove stilles Midler til Raadighed for Forskningsraadet.

Forslaget naaede ikke at blive gennemført.

---

## **Hæren og Søværnet.**

---

Forsvarsministeren fremsatte i Folketinget den 27. Januar Forslag om Forlængelse indtil 1. April 1944 af den ekstraordinære Lovgivning, hvorefter Ministeren kan afvige fra en Del af Bestemmelserne i Forsvarsloven af 1937.

Enstemmigt vedtaget.

---

## **Lodsvæsenet.**

---

Bemyndigelsen til Forsvarsministeren til at afvige fra visse Bestemmelser i den almindelige Lodslov er forlænget til 1. November 1943.

---

## **Arbejdernes Dyrtidstillæg.**

---

Paa et Formandsmøde i De samvirkende Fagforbund den 12. Oktober 1942 vedtog man i Lighed med den Fremgangsmaade,

der hidtil er fulgt under Krigen, at give Forretningsudvalget Bemyndigelse til at optage Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen om en Fravigelse af Forhandlingsreglerne.

Den 16. Oktober holdtes et fælles Forretningsudvalgsmøde mellem de to Hovedorganisationer. De samvirkende Fagforbund fremsatte sine Synspunkter, og bl. a. paa pegedes Ønskeligheden af et særligt Løntillæg til de lave Lønninger. Nye Forhandlinger fandt Sted den 6. og 7. November, og De samvirkende Fagforbund overrakte Arbejdsgiverforeningen et Forslag om gradueret Tillæg til de laveste Lønninger.

Paa et Formandsmøde den 9. November kunde *Laur. Hansen* meddele, at Forhandlingerne om dette Forslag vilde blive videreført i den kommende Tid. Endvidere blev Fristen for Modtagelse af Forslag fra Organisationerne udskudt til 15. December.

### **Eiler Jensen konstitueret Formand.**

Paa samme Møde vedtoges det i Anledning af *Laur. Hansens* Udnævnelse til Minister at konstituere Næstformanden, *Eiler Jensen*, til Formand for De samvirkende Fagforbund.

### **I. FORHANDLINGERNE OM GENERELT DYRTIDSTILLÆG OG OM SÆRLIGT TILLÆG TIL DE LAVE LØNNINGER**

Efter Formandsmødet den 9. fortsattes Forhandlingerne mellem Hovedorganisationerne den 13. November, men førte ikke til andet Resultat, end at Fristen for Forslagenes Indsendelse udsattes til den 19. December. Nye Forhandlinger fandt Sted den 20. og 21. November, men uden Resultat, og Parterne skiltes uden at aftale nyt Møde.

Den 23. November holdtes paany Formandsmøde i De samvirkende Fagforbund. *Eiler Jensen* redegjorde for Forhandlingernes negative Forløb. Saaledes var der end ikke truffet Aftale om, hvilke Instanser der skulde kunne fremsætte Krav om Ændringer i Dyrtidstillægget. De samvirkende Fagforbund havde den naturlige Opfattelse, at det maatte være Hovedorganisationerne, der paa samtlige tilsluttede Medlemmers Vegne fremsatte Kravet, medens man fra Arbejdsgiverside lagde Vægt paa, at Kravene i Overensstemmelse med Forhandlingsreglerne blev fremsat i Forbindelse med hver Overenskomst.

Mod Slutningen af November opnaaedes Enighed om, at de sprængte Forhandlinger burde genoptages, og den 27. November blev der mellem de to Hovedorganisationer truffet følgende Aftale:

- 1) Ændringsforslag til Overenskomster, Prislister o. lign. kollektive Aftaler skal være Modparten i Hænde senest den 29. December.



- 2) Hovedorganisationerne har Ret til paa samtlige Underorganisationers — for Arbejdsgiverne ogsaa for samtlige Enkeltvirksomheders — Vegne at opsiges samtlige Overenskomster med 14 Dages Varsel til Udløb den 1. Marts 1943.
- 3) De samvirkende Fagforbunds Forslag om, at der tillægges Hovedorganisationerne Ret til paa samtlige Medlemmers Vegne at fremsætte Krav om et generelt Dyrtidstillæg, vil af Arbejdsgiverne blive besvaret senest den 5. December. Man er enige om, at det ikke er en Betingelse for at blive delagtige i en eventuel almindelig Dyrtidsregulering, at der er stillet Krav om andre Ændringer i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser.

Den 1. December genoptoges Drøftelserne mellem de to Hovedorganisationers Forhandlingsudvalg, og samtidig forhandlede der mellem de modstaaende Parter inden for Jernindustrien, men da disse Forhandlinger trak længe ud, enedes man den 9. December paany om en Udsættelse af Tidsfristen for Ændringsforslags Indsendelse til den 10. Januar 1943, og det var dermed fjerde Gang, Fristen blev udskudt.

Under de fortsatte Forhandlinger blev der med Arbejdsgiverne opnaaet Enighed om en Række Forhold, men da der endnu forelaa visse Vanskeligheder for Jernindustriens Omraade og da det foreliggende Overenskomststof skulde betragtes som en Helhed, tilsluttede De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg paa et Møde den 14. December sig Tanken om at lade dette Stof indbringe for Overenskomstnævnet af 1939 til endelig Afgørelse, og det samme Dag afholdte Formandsmøde godkendte Forretningsudvalgets Standpunkt.

Forinden Dansk Arbejdsgiverforening tog endelig Stilling til Sagen, blev der paany forhandlet mellem Parterne i Jernindustrien, men den 17. December viste det sig, at der endnu var nogle Spørgsmaal tilbage, som det ikke var muligt at blive enige om, og den 19. December forelaa saa Arbejdsgiverforeningens Tilslutning til at indbringe Sagen til Afgørelse for Overenskomstnævnet. Herom udsendte Hovedorganisationerne samme Dag følgende Meddelelse:

»Mellem Hovedorganisationerne er i Dag konstateret Enighed om Grundlaget for at forlænge samtlige Overenskomster et Aar med Tillæg til de lavere Lønninger fra 1. Marts 1943 at regne. *Spørgsmaalet om Dyrtidstillæg afgøres senere.*

Forslaget, der er at betragte som en Helhed, vil nu i Enkeltheder blive udformet af det af Hovedorganisationerne nedsatte Overenskomstnævn, der ogsaa skal afgøre tilbageværende Uoverensstemmelser.«

Spørgsmaalet om generelt Dyrtidstillæg henstod saaledes. Krav kunde rejses af Hovedorganisationerne inden 15. Februar.

## II. OVERENSKOMSTNÆVNETS AFGØRELSE OM DET SÆRLIGE TILLÆG TIL DE LAVE LØNNINGER (JULEORDNINGEN)

Den 22. December afsagde Overenskomstnævnet sin Kendelse om Tillægget til de lavere Lønninger. Ved Kendelsen blev der ydet Tillæg op til 7 Øre pr. Time. De detaillerede Bestemmelser findes i Noternes 14. Aargang, Nr. 2, Side 93 ff.

Skalatillægget omfatter ca. 70.000 Arbejdere og giver et samlet Løntillæg paa ca. 6 Mill. Kr. — Tillægget til Ungarbejdere er ikke medregnet i dette Beløb.

Skalatillægget skal ydes som et Særtillæg for Tiden fremefter og vil være reelt gældende, indtil Aftale om noget andet bliver truffet.

For Kvindernes Vedkommende virker Skalatillægget for 17.000 af 22.400 kvindelige timelønnede Arbejdere, og for Mændenes Vedkommende paa 51.200 af 108.800 mandlige timelønnede Arbejdere.

Ungarbejdertillæggene har sin egen Forklaring, idet De samvirkende Fagforbund havde stillet Krav om, at Ungarbejderne skulde have  $\frac{1}{3}$  af de voksne Arbejders Løntillæg, beregnet efter Lønintervaller, der udgør  $\frac{1}{3}$  af de voksne Arbejders Løn. En Opfyldelse af dette Krav vilde have bevirket, at i væsentlig Grad Ungarbejdere fra 14—16 Aar vilde have faaet Tillæg fra 2 til 1 Øre, medens de 16—17-aarige kun i ringe Omfang vilde have faaet Tillæg. — Da man vedrørende Ungarbejderne maa erkende, at Selvforsørgermomentet træder stærkere frem for de 16—17-aarige, og da det utvivlsomt er inden for denne Gruppe, at de fleste Ungarbejdere er, maa det anses for at være en gunstig Ordning, at der er opnaaet et 2-Øres Tillæg fra det 16. Aar.

Til Ungarbejdere i Akkord ydes der ikke noget Tillæg, idet de faar Andel i Industriens Akkordforhøjelse.

Ligeledes faar Ungarbejdere, der aflønnes med Procentdel af de voksne Arbejders Løn, ikke noget Tillæg direkte, idet de faar Andel i de voksne Arbejders Lønforhøjelse.

For Dag-, Uge- og Maanedslønninger udregnes Tillægget naturligvis efter disse Tidsrums Arbejdstimer, ligesom der for Timelønstillæggets Vedkommende sker Udregning ugevis, hvis Arbejdets Varighed betinger det.

Til Skalatillægget ydes der ikke Overarbejdstillæg eller overenskomstmæssige Procenttillæg af anden Art. Tillægget er et Særtillæg, der paa flere Maader rangerer med Dyrtidstillægget, uden dog at have nogen som helst Forbindelse med Dyrtidstillægget eller Indvirkning paa dette.

**III. FORLIGSNÆVNETS GENERELLE LØNKENDELSE**

Den 26. Februar afsagde Forligsnævnets Formandsskab Kendelse i Sagen om det generelle Dyrtidstillæg. Spørgsmaalet om det af Arbejdsgiverne fremsatte Krav om Reduktion af Handels- og Kontormedhjælpernes Dyrtidstillæg, fandt dog ikke sin Afgørelse ved denne Kendelse, men er først blevet afgjort ved en senere Afsigelse.

Kendelsen, hvis Ordlyd vi nedenfor gengiver, skal forstaaes saaledes, at der til Dyrtidstillæg, der ydes i Henhold til Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939, nemlig henholdsvis 16,15 Øre for Mænd, 10,45 Øre for Kvinder og 6,65 Øre for Ungarbejdere efter Pristal 184, medens det for Pristal 183 var henholdsvis 17 Øre, 11 Øre og 7 Øre, skal lægges de i Kendelsen anførte Tal, hvilket betyder en Forhøjelse af Dyrtidstillægget paa 6 Øre for Mænd, 4 Øre for Kvinder og 2,5 Øre for Ungarbejdere fra 1. Marts 1943 at regne.

Den samlede Stigning vil herefter blive saaledes:

|                                                 | Efter<br>Pristal 184 | Efter<br>Pristal 183 |
|-------------------------------------------------|----------------------|----------------------|
| For mandlige Arbejdere, der er fyldt 23 Aar ... | 45,15 Øre            | 46,00 Øre            |
| For Kvinder over 23 Aar .....                   | 28,95 —              | 29,5 —               |
| For mandlige Arbejdere under 23 Aar .....       | 40,15 —              | 41,00 —              |
| For kvindelige Arbejdere under 23 Aar .....     | 25,95 —              | 26,5 —               |
| For Ungarbejdere .....                          | 16,15 —              | 16,5 —               |

»Juleordningen« i Henhold til Overenskomstnævnets Kendelse af 22. December 1942 traadte i Kraft samtidig med Dyrtidstillægget.

**Kendelse, afsagt af Formandsskabet for Arbejds- og Forligsnævnet i Sag Nr. 199, De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening.**

Til samtlige mellem Organisationer eller Enkeltvirksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund gældende Overenskomster, der ved Aftale af 22. December 1942, bortset fra Spørgsmaalet om Dyrtidstillæg, er fornyet for Tiden indtil 1. Marts 1944, føjes følgende Bestemmelser:

**I.**

De i Henhold til Overenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund hidtil ydede Dyrtidstillæg ydes fortsat efter samme Regler som hidtil (beregnet efter Pristallet 203). Herudover ydes følgende Tillæg (jfr. dog nedenfor under IV):

|                                                     |      |              |
|-----------------------------------------------------|------|--------------|
| Til mandlige Arbejdere, der er fyldt 23 Aar .....   | 29   | Øre pr. Time |
| Til andre voksne mandlige Arbejdere .....           | 24   | — - —        |
| Til kvindelige Arbejdere, der er fyldt 23 Aar ..... | 18,5 | — - —        |
| Til andre voksne kvindelige Arbejdere .....         | 15,5 | — - —        |
| Til Arbejdere under 18 Aar .....                    | 9,5  | — - —        |

De ovennævnte Tillæg til Lønninger er at betragte som Dyrtidstillæg.

## II.

For de Omraader, for hvilke der i Henhold til Afsnit IV, 2., i Overenskomsten af 31. Oktober 1939 er truffet særlige Ordninger, optages der Forhandling mellem Parterne om Tilpasning af de i Afsnit I indeholdte Bestemmelser. Den herved trufne Ordning faar Gyldighed fra og med 1. Marts 1943. For saa vidt Enighed ikke kan opnaas mellem Parterne, afgøres Spørgsmaalene efter Reglerne i Lov om Arbejdsforhold.

## III.

For Overenskomster inden for Jern- og Metalindustriens Sammenlutning gælder følgende særlige Bestemmelse:

Saalænge ovennævnte Dyrtidsregulering er gældende, kan ingen af Parterne med en Ændring i Pristallet som Grundlag opsige bestaaende lokale Prislistor og hermed ligestillede Akkordpriser eller andre lokale Aftaler af lønmæssig Karakter, medens Parterne iøvrigt har Ret til Opsigelse i Henhold til Overenskomsten.

## IV.

Med Hensyn til det af Dansk Arbejdsgiverforening fremsatte Krav om en særlig Dyrtidsordning for de Handels- og Kontormedhjælpere, der arbejder hos Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere, der beskæftiger Handels- og Kontormedhjælpere, genoptager Nævnet Sagens Behandling og indtil Afgørelse er truffet, har det for disse Medhjælperes Vedkommende sit Forblivende ved de hidtil gældende Regler.

## V.

Det i Overenskomsten af 31. Oktober 1939, Afsnit I, B., omhandlede Nævn (Overenskomstnævnet af 1939) opretholdes. Tvilsspørgsmaal vedrørende nærværende Kendelses Fortolkning afgøres endeligt af Nævnet.

## VI.

Nærværende Kendelse har Gyldighed fra og med den 1. Marts 1943. Saafremt en af Hovedorganisationerne i Løbet af August Maaned 1943 maatte fremsætte Begæring derom, optager Arbejds- og Forligsnævnet til Prøvelse Spørgsmaalet om, hvorvidt der siden Kendelsens Afgivelse er indtruffet saadanne Forhold, at der er Anledning til at forandre de forannævnte Løntillæg.

Tilsvarende Fremgangsmaade skal ogsaa paa andre Tidspunkter kunne anvendes i Tilfælde af, at der gennemføres en generel Ændring af den danske Krones Kursværdi i Forhold til andre Valutaer.

Sagens Omkostninger, 1000 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Hovedorganisationerne.

København, den 26. Februar 1943.

P. F. V.:

Dreyer.

### Kendelserne for H. K. og Landbruget.

Som det fremgaar af Punkt IV i ovenstaaende Kendelse, skulde der senere træffes en særlig Afgørelse for Handels- og Kontormedhjælpernes Vedkommende. Denne Afgørelse, som faldt den 18. Marts, gaar imod Arbejdsgivernes Synspunkter og fastlægger

det almindeligt gældende Tillæg ogsaa for Handels- og Kontor-medhjælperne.

Formandsskabets Kendelse i Sagen om Lønnen inden for Land- og Skovbrug faldt den 27. Marts. Den giver 65 Øre mere om Dagen til Daglejerne, medens Skovarbejderne faar Akkordsatserne forhøjet med 7 %. Det samme gælder Dræningsarbejderne og Arbejderne i Planteskoler. Mejeristerne faar et Tillæg paa 3 Kr. til 1. Lønklasse og 2 Kr. til 2. Lønklasse. Akkordsatserne i Landbruget forhøjes med 9,5 %. Kvinderne i Landbruget faar 44 Øre i Tillæg.

Ingen af Hovedorganisationerne har ønsket at gøre Brug af Bestemmelsen i den generelle Lønkendelses Punkt VI, som giver Adgang til Indbringelse af Spørgsmaalet om Dyrtidstillæggets Størrelse i August Maaned.

## Købmændene og Danmarks Vareforsyning.

Paa Provinshandelskammerets første Landsmøde i Aarhus den 9. Juni 1941 sluttede Formanden, Grosserer *H. L. Poulsen*, sin Beretning med følgende Ord:

Mine sidste Ord skal være en Hymne, en Sejrsfanfare, til Ære for danske Erhvervsmænds Initiativ og Vovemod som en Protest mod den socialdemokratiske Presses Lovprisning af den hensovede Valutacentral.

Var det Valutacentralen, der gav Tilladelse til at købe væk, alt hvad man kunde orke, i Fjor Vinter? Nej, danske Købmænd og Industrifolk købte ind paa Trods af alle Restriktioner, fyldte Frihavnen, lagde under Toldsegl Varer op paa private Pakhuse i København og i Provins. Uden Importtilladelse løb man Risikoen, og ingen havde ynket dem, hvis det var gaaet galt.

Derfor skal der herfra ved vort første Landsmøde lyde en enstemmig Tak for det Købmandsskab, de udviste, for Forstaaelsen af Købmandens Pligt til at løbe en Risiko. Det viste, at de følte Pligten til at være Samfundets Tjenere, naturligvis ogsaa i Haab om at røgte deres egne Interesser; men det er dem — og ingen andre —, Landets Befolkning i Dag kan takke for, at vi endnu ikke har lidt virkelige Savn, at vi hidtil har haft saa nogenlunde, hvad vi skulde bruge af de vigtigste Importvarer, hvad enten det saa drejede sig om Raavarer eller Færdigvarer. Havde Valutacentralen med sit af Regeringen dikterede Importbegrænsnings-System bestemt Cadencen, havde vi forlængst staaet med tomme Lagre paa mange Omraader.

Derfor en fuldttonende Tak til danske Importører for godt Købmandsskab.

I Anledning af, at Provinshandelskamret den 6. Juni 1943 i Odense har holdt sit andet Landsmøde, blev disse Tirader genoppudset og prægede i den følgende Tid i Venstrepressens Lederspalter som Led i det almindelige Forsøg paa Miskreditering af al Import- og Forsyningskontrol.

Sandheden er jo den, at Valutacentralens Virksomhed aldeles ikke hindrede, at Handel og Industri i rigt Omfang forsynede sig med nødvendige Varer forud for Krigens Udbrud. Tværtimod blev der allerede i Foraaret 1939 givet Meddelelse om øgede Valutatildelinger, og Importørerne opfordredes til at foretage Beredskabskøb. Da alle kunde se, at de urolige Tider nærmede sig, kunde Handel og Industri købe Varer hjem paa Fri-lager, uden at Valutaordningen eller nogen anden søgte at lægge Sten i Vejen derfor. I en ledende Artikel af 23. Juni forklarer »Berlingske Tidende« det saaledes, at »i Sommeren 1939 var mere end 40 % af Importen helt frigivet, og desuden var mange af de øvrige Varer frigjort i en saadan Grad, at Importørerne faktisk kunde handle frit.«

*Men Importørerne benyttede sig kun i begrænset Omfang af den Frihed til Indkøb, der herskede i Sommeren 1939, da Indkøbene kunde foretages paa sædvanlige Kreditvilkaar. Nogen Importforøgelse fandt naturligvis Sted (se Noternes 11. Aarg. Nr. 1, Side 34 ff), men den store Købelyst indfandt sig først efter Krigens Udbrud, da de begyndende Prisstigninger lovede god Fortjeneste. Paa dette Tidspunkt forlangtes kontant Beta-ling overalt i udenrigs Handel, og da Importørerne tillige, for at sikre sig mod ubehagelige Overraskelser, ønskede hurtigst muligt at faa afviklet den udenlandske Varegæld til gældende Dagskurser og Dagspris, opstod et saadant Pres paa Valuta-reserverne, at Regeringen maatte føre en Række Frilistevarer tilbage til den bundne Liste.*

*Det er paa dette Omraade Venstrepressen og Berl. Tid. bebrejder den daværende Regering, at den ikke ansvarsløst lod staa til!*

I den før omtalte Artikel i Berl. Tid. hedder det, at »i Ste-det for at gøre alt, hvad gøres kunde for at benytte de sidste Maaneders Frist til at faa ført alle opnaaelige Vareforsyninger her til Landet, afskaffede Regeringen Frilisterne og bestræbte sig for at begrænse og forbyde Tilførsel af Varer.« — Det, Re-geringen gjorde, var at skærpe Importkontrollen, saaledes at de svækkede Valutareserver anvendtes til Køb af virkelig sam-fundsnødvendige Varer og ikke til saadanne Varer, som den til-fældige Importør kunde foretrække at spekulere i.



»Social-Demokraten« siger den 25. Juni i en Polemik om disse Spørgsmaal:

»Men Forspillet til denne Udvikling var, at alt for mange ledende Købmænd holdt sig tilbage indtil det Tidspunkt, da Eksplosionen i Priserne indtraf, og Gevinsten altsaa var bombesikker. Det kan ikke tillægges disse Handelsfolk, at Landet trods alt blev forsynet for en Tid fremover, og de kan heller ikke høste Hæder for et Fremsyn, som de ikke var i Besiddelse af.«

— De Varekvanta, som Købmændene ifølge Grosserer Poulsens Udtalelser »fyldte Frihavnen og de private Pakhuse« med, viser sig iøvrigt at være af Størrelse som 14 Dages normal Import, svarende nogenlunde til 75 Mill. Kr. Værdi — nøjagtigt det Beløb, som Regeringen gennem to Love havde stillet til Raadighed for særlige Beredskabsindkøb. Heller ikke denne Kendsgerning vidner om, at Grosserer Poulsens Garde har gjort sig fortjent til hele det øvrige danske Samfunds Taksigelser.

— Se iøvrigt Artiklen om samme Emne i »Socialisten«s Nummer for August 1943.

---

## INDHOLDSFORTEGNELSE

|                                                     | Side |
|-----------------------------------------------------|------|
| Statsministerens Programtale .....                  | 3    |
| Socialdemokratiets Hovedbestyrelsesmøde .....       | 6    |
| Rigsdagsvalgene den 23. Marts .....                 | 7    |
| Ændringerne i Valgloven .....                       | 7    |
| De samvirkende Partiers Valgmanifest .....          | 9    |
| Socialdemokratiets Valgopraab .....                 | 9    |
| Socialdemokratiet 165.000 Stemmer frem .....        | 10   |
| De unge Vælgere .....                               | 11   |
| Socialdemokratiets kvindelige Repræsentation i Fol- |      |
| ketinget gik tabt .....                             | 12   |
| Ændringer i Regeringen .....                        | 13   |
| »Forholdene har udviklet sig saaledes, at et Rege-  |      |
| ringsskifte maa anses for nødvendigt« .....         | 14   |
| Erklæring fra Regeringen .....                      | 15   |
| Udtalelse af Scavenius .....                        | 15   |
| Regeringens Tilbagetræden .....                     | 17   |
| Situationen op til Undtagelsestilstanden .....      | 17   |
| Regeringens Udtalelse .....                         | 18   |
| Flere Opfordringer til Ro og Orden .....            | 18   |
| Bekendtgørelse om Undtagelsestilstanden .....       | 20   |
| Regeringen ophører at fungere .....                 | 20   |
| Socialdemokratiet og Fagbevægelsens Opraab .....    | 21   |
| Socialdemokratiet og Norden .....                   | 21   |
| Alsing Andersens Udtalelse .....                    | 21   |
| Interview med Hedtoft-Hansen .....                  | 23   |
| Arbejderorganisationernes Udtalelse .....           | 25   |
| Statsregnskab og Finanslov .....                    | 26   |
| Driftsregnskabet 1941—42 .....                      | 26   |
| Finanslovforslaget .....                            | 28   |
| Forslagets Vedtagelse .....                         | 31   |
| 300 Mill. Kr. i ekstraordinære Udgifter .....       | 31   |
| Tillægsbevillingsloven .....                        | 32   |
| Normeringsloven .....                               | 34   |
| Optagelse af Statslaan .....                        | 34   |
| Beskæftigelsesfonden .....                          | 34   |
| Indkomst- og Formueskatten .....                    | 35   |

|                                                                    | Side |
|--------------------------------------------------------------------|------|
| Ligningsreglerne .....                                             | 35   |
| Indkaldelse af Halv-Kronestykker .....                             | 36   |
| Statens Regnskabsvæsen .....                                       | 37   |
| Tjenestemændenes Reguleringstillæg .....                           | 37   |
| Martsreguleringen .....                                            | 38   |
| Forbrugsafgifterne .....                                           | 39   |
| Ændringerne i Maj 1943 .....                                       | 39   |
| Midlertidige Toldbestemmelser .....                                | 40   |
| Midlertidige Toldafgifter .....                                    | 41   |
| Stillinger i Arbejdsministeriet .....                              | 42   |
| Afgift af Lotterigevinster .....                                   | 42   |
| Laan til sønderjyske Landbrugere .....                             | 43   |
| Fritagelse for Bygningsskatter .....                               | 44   |
| Afgift af Arv .....                                                | 44   |
| Afgift af offentlige Forestillinger .....                          | 45   |
| Motorafgiftsloven .....                                            | 45   |
| Benzinafgiften .....                                               | 45   |
| Anti-Inflationslovene .....                                        | 45   |
| Finansministerens Tale .....                                       | 46   |
| <b>Krigskonjunkturskat og Tvangsopsparing</b> .....                | 49   |
| Krigskonjunkturskat af Personer .....                              | 49   |
| Al Merindkomst Krigsgevinst, med mindre andet kan<br>bevises ..... | 50   |
| Tvangsopsparing for Personer .....                                 | 51   |
| Merindkomstskat af Aktieselskaber .....                            | 52   |
| Tvangsopsparing for Aktieselskaber .....                           | 53   |
| Merindkomstskat af kooperative Virksomheder .....                  | 54   |
| Kooperative Virksomheders Tvangsopsparing ....                     | 56   |
| <b>Statsobligationer</b> .....                                     | 58   |
| <b>Omsætningsafgift af Motorkøretøjer</b> .....                    | 59   |
| <b>Tillæg til Bank- og Sparekasseloven</b> .....                   | 60   |
| Bankloven .....                                                    | 61   |
| Sparekasseloven .....                                              | 62   |
| <b>Erhvervelse af fast Ejendom</b> .....                           | 63   |
| Arbejdsløshedsunderstøttelsessatserne og Børnetillægget            | 65   |
| Loven om Arbejdsforhold .....                                      | 66   |
| Alders- og Invaliderrentenydernes Tillæg .....                     | 67   |
| Arbejdskraft til offentlige Arbejder .....                         | 67   |
| Frikontingenter .....                                              | 68   |
| Funktionærloven .....                                              | 69   |
| Køb af Levertran .....                                             | 70   |
| Arbejdsfordelingsloven .....                                       | 70   |
| Brændselshjælp .....                                               | 71   |
| Kontrol med Arbejder for udenlandsk Regning .....                  | 71   |

|                                                   | Side |
|---------------------------------------------------|------|
| Skolebespisning .....                             | 74   |
| Ulykkesforsikringsloven .....                     | 75   |
| Regulering af Satserne .....                      | 75   |
| Sønderjyske Krigsinvalider .....                  | 76   |
| Tilskud til kommunale Arbejder .....              | 76   |
| Børnebidrag .....                                 | 77   |
| Regulering af Arbejdsløshedsunderstøttelsen ..... | 77   |
| Tilskud til Aldersrenteboliger .....              | 78   |
| Indkøb af Levnedsmidler .....                     | 79   |
| Overarbejdsloven .....                            | 81   |
| Brug af Huse paa Landet .....                     | 81   |
| Kvægtuberkulose .....                             | 82   |
| Smørordningen .....                               | 82   |
| Forslagets Behandling .....                       | 83   |
| Støtte til Fiskeriet .....                        | 84   |
| Bekæmpelse af Kvægtuberkulose .....               | 84   |
| Høstpantebreve .....                              | 85   |
| Bekæmpelse af Muldvarpe .....                     | 85   |
| Arbejderboliger paa Landet .....                  | 86   |
| Boliger paa Statsjord .....                       | 87   |
| Boliger paa privat indkøbt Jord .....             | 89   |
| Boliger, opført af Arbejdsgiveren .....           | 89   |
| Andre Bestemmelser .....                          | 90   |
| Oprettelse af mindre Landbrug .....               | 90   |
| Fremskaffelse af Jord .....                       | 91   |
| Oprettelse af Brug paa Statsjord .....            | 92   |
| Oprettelse af Brug paa privat indkøbt Jord .....  | 94   |
| Tillægsjord m. v. ....                            | 94   |
| Konjunkturbestemt Rente .....                     | 97   |
| Fiskerilovene .....                               | 98   |
| Ind- og Udførsel af Fisk .....                    | 98   |
| Nybygning af Fiskerfartøjer .....                 | 99   |
| Indenlandsk Brændsel .....                        | 99   |
| Tørkeramte Landmænd .....                         | 100  |
| Kornordningen .....                               | 100  |
| Landbrugets Gæld .....                            | 101  |
| Kreditinstitut for Fiskerierhvervet .....         | 101  |
| Brødpriserne .....                                | 102  |
| Kortfristede Prioritetslaan .....                 | 103  |
| Gælds begrænsningsloven .....                     | 104  |
| Kontrol med Levnedsmidler .....                   | 105  |
| Bygningsreparationsloven .....                    | 105  |
| Sønderjyllands Kreditforening .....               | 106  |
| Folkebespisning .....                             | 107  |

|                                               | Side |
|-----------------------------------------------|------|
| Indlemmelse ved Ringkøbing .....              | 108  |
| Vitaminreklame .....                          | 108  |
| Værnepligtsloven .....                        | 109  |
| Ejendoms- og Grundstigningsskyld m. v. ....   | 109  |
| Den fælleskommunale Udligningsfond .....      | 109  |
| Indkomstskatten i København .....             | 110  |
| Ændring i den kommunale Skattelov .....       | 111  |
| Forbud mod Sammenlægning af Lejligheder ..... | 112  |
| Udskydelse af de kommunale Valg .....         | 113  |
| Støtte til Byggeri .....                      | 115  |
| Boligforeninger .....                         | 115  |
| Parcel- og Rækkehuse .....                    | 115  |
| 74 Mill. Kr. til Byggeriet .....              | 116  |
| Sundhedsplejersker .....                      | 117  |
| Luftværnslovgivningen .....                   | 117  |
| Kreditforeningslaan .....                     | 118  |
| Den kommunale Valglov .....                   | 118  |
| Statstilskud til Kommunerne .....             | 119  |
| Vakination mod Difteri .....                  | 119  |
| Krigsforsikring .....                         | 120  |
| Bygninger .....                               | 120  |
| Løsøre .....                                  | 121  |
| Privat Indbo .....                            | 121  |
| Landbrugets Løsøre .....                      | 121  |
| Skibe .....                                   | 122  |
| Huslejeloven .....                            | 122  |
| Rigsdagsdiæterne .....                        | 127  |
| Krigsulykkesforsikring .....                  | 128  |
| Prisloven .....                               | 129  |
| Istandsættelse af Skibe .....                 | 131  |
| Erhvervsøkonomiske Foranstaltninger .....     | 131  |
| Fragtnævnet .....                             | 134  |
| Patenter og Varemærker .....                  | 135  |
| Sukkerordningen .....                         | 135  |
| Udtræk af Banker .....                        | 136  |
| Udbyttebegrænsning .....                      | 136  |
| Patentloven .....                             | 136  |
| Skoleloven .....                              | 137  |
| Aften- og Ungdomsskoler i Sønderjylland ..... | 138  |
| Skolelæger .....                              | 139  |
| Nibe Retskreds .....                          | 141  |
| Sikkerhedsforanstaltninger .....              | 141  |
| Juridisk Bistand .....                        | 142  |
| Gældsbreve .....                              | 142  |

|                                                                                                      | Side |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Skydevaaben og Motorkøretøjer til Politiet .....                                                     | 143  |
| Vaabenloven .....                                                                                    | 144  |
| Thyborøn-Kanalens Lukning .....                                                                      | 144  |
| Vejlovforslagene .....                                                                               | 145  |
| Ekspropriationer .....                                                                               | 145  |
| Sommertiden .....                                                                                    | 145  |
| Bemyndigelse til Regeringen .....                                                                    | 146  |
| Naturfredningsloven .....                                                                            | 147  |
| Lønregulering .....                                                                                  | 147  |
| Teknisk-videnskabeligt Forskningsraad .....                                                          | 148  |
| Hæren og Søværnet .....                                                                              | 148  |
| Lodsvæsenet .....                                                                                    | 148  |
| Arbejdernes Dyrtidstillæg .....                                                                      | 148  |
| Forhandlingerne om generelt Dyrtidstillæg og om<br>særligt Tillæg til de lave Lønninger .....        | 149  |
| Overenskomstnævnets Afgørelse om det særlige Til-<br>læg til de lave Lønninger (Juleordningen) ..... | 151  |
| Forligsnævnets generelle Lønkendelse .....                                                           | 152  |
| Kendelserne for H. K. og Landbruget .....                                                            | 153  |
| Købmændene og Danmarks Vareforsyning .....                                                           | 154  |





# REGISTER

(Supplement til Indholdsfortegnelsen.)

|                                                          | Side       |
|----------------------------------------------------------|------------|
| Aften- og Ungdomsskoler i Sønderjylland .....            | 138        |
| Alders- og Invalidereventyernes Tillæg .....             | 67         |
| Aldersrenteboliger, Tilskud til .....                    | 78         |
| Alsing Andersen, Udtalelse af .....                      | 21         |
| Anti-Inflationslovene .....                              | 45         |
| Arbejderboliger paa Landet.....                          | 87         |
| Arbejdernes Dyrtidstillæg .....                          | 148        |
| Arbejdsfordelingsloven .....                             | 70         |
| Arbejdsforhold, Lov om .....                             | 66         |
| Arbejdskraft til offentlige Arbejder .....               | 67         |
| Arbejdsløshedskasserne, Frikontingent til .....          | 68         |
| Arbejdsløshedsunderstøttelsessatserne og Børnetillægget  | 65, 77     |
| Arbejdsministeriet, Stillinger i .....                   | 42         |
| Arv, Afgift af .....                                     | 44         |
| <b>Banker, Udtræk af .....</b>                           | <b>136</b> |
| Bankloven, Tillæg til .....                              | 60         |
| Bemyndigelse til Regeringen .....                        | 146        |
| Benzinafgiften .....                                     | 45         |
| Beskæftigelsesfonden .....                               | 34         |
| Brug af Huse paa Landet .....                            | 81         |
| Brændsel, Indenlandsk .....                              | 99         |
| Brændselshjælp .....                                     | 71         |
| Brødpriserne .....                                       | 102        |
| Byggeri, Støtte til .....                                | 115        |
| Bygninger, Krigsforsikring af .....                      | 120        |
| Bygningsreparationsloven .....                           | 105        |
| Bygningsskatter, Fritagelse for .....                    | 44         |
| Børnebidrag .....                                        | 77         |
| Børnetillægget, Arbejdsløshedsunderstøttelsessatserne og | 65, 77     |
| <b>Difteri, Vaccination mod .....</b>                    | <b>119</b> |
| Driftsregnskab 1941—42, Statens .....                    | 26         |
| Dyrtidstillægget .....                                   | 148        |
|                                                          | 11*        |

|                                                   | Side |
|---------------------------------------------------|------|
| Ejendom, Erhvervelse af fast .....                | 63   |
| Ejendoms- og Grundstigningsskyld .....            | 109  |
| Ekspropriationer .....                            | 145  |
| Erhvervsøkonomiske Foranstaltninger .....         | 131  |
| <br>                                              |      |
| Fagbevægelsens og Socialdemokratiets Opraab ..... | 21   |
| Fast Ejendom, Erhvervelse af .....                | 63   |
| Finanslovens ekstraordinære Udgifter .....        | 31   |
| Finanslov og Statsregnskab .....                  | 26   |
| Fiskerfartøjer, Nybygning af .....                | 99   |
| Fiskerierhvervet, Kreditinstitut for .....        | 101  |
| Fiskeriet, Støtte til .....                       | 84   |
| Fiskerilovene .....                               | 98   |
| Fisk, Ind- og Udførsel af .....                   | 98   |
| Folkebespisning .....                             | 108  |
| Folketingsvalg .....                              | 10   |
| Forbrugsafgifterne .....                          | 39   |
| Forligsnævnets Kendelse .....                     | 152  |
| Forskningsraad, teknisk-videnskabeligt .....      | 148  |
| Fragtnævnet .....                                 | 134  |
| Frikontingenter .....                             | 68   |
| Funktionærloven .....                             | 69   |
| Fælleskommunale Udligningsfond, Den .....         | 109  |
| <br>                                              |      |
| Grundstigningsskyld, Ejendoms- og .....           | 109  |
| Gældsbegrænsningsloven .....                      | 104  |
| Gældsbreve .....                                  | 142  |
| <br>                                              |      |
| Halvkronestykker, Indkaldelse af .....            | 36   |
| Hedtoft-Hansen, Interview med .....               | 23   |
| Hovedbestyrelsesmøde, Socialdemokratiets .....    | 6    |
| Huse paa Landet, Brug af .....                    | 81   |
| Huslejeloven .....                                | 122  |
| Hvede, Afgift af .....                            | 102  |
| Hæren og Søværnet .....                           | 148  |
| Høstpantebreve .....                              | 85   |
| <br>                                              |      |
| Indenlandsk Brændsel .....                        | 99   |
| Indkaldelse af Halvkronestykker .....             | 36   |
| Indkomst- og Formueskatten .....                  | 35   |
| Indkomstkatten i København .....                  | 110  |
| Indlemmelse ved Ringkøbing .....                  | 108  |
| Invaliderentenydernes Tillæg, Alders- og .....    | 67   |

|                                                                   | Side       |
|-------------------------------------------------------------------|------------|
| »Juleordningen« .....                                             | 151        |
| Juridisk Bistand .....                                            | 142        |
| <b>Kommunale Arbejder, Tilskud til .....</b>                      | <b>76</b>  |
| Kommunale Skattelov, Ændringer i den .....                        | 111        |
| Kommunale Valglov, Den .....                                      | 118        |
| Kommunale Valg, Udskydelse af de .....                            | 113        |
| Kommunerne, Statstilskud til .....                                | 119        |
| Kontrol med Arbejder for udenlandsk Regning .....                 | 71         |
| Kornordningen .....                                               | 100        |
| Kortfristede Prioritetslaan .....                                 | 103        |
| Kreditforeningslaan .....                                         | 118        |
| Kreditforening, Sønderjyllands .....                              | 107        |
| Kreditinstitut for Fiskerierhvervet .....                         | 101        |
| Krigsforsikring af Bygninger .....                                | 120        |
| Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre .....                       | 121        |
| Krigsforsikring af Løsøre .....                                   | 121        |
| Krigsforsikring af privat Indbo.....                              | 121        |
| Krigsforsikring af Skibe .....                                    | 122        |
| Krigsgevinster .....                                              | 50         |
| Krigsinvalid, Sønderjyske .....                                   | 76         |
| Krigskonjunkturskat af Personer .....                             | 49         |
| Krigskonjunkturskat og Tvangsopsparing .....                      | 49         |
| Krigsulykkesforsikring .....                                      | 128        |
| Kvindelige Repræsentanter i Folketinget, Socialdemokratiets ..... | 16         |
| Kvægtuberkulose, Bekæmpelse af .....                              | 82, 84     |
| Købmændene og Danmarks Vareforsyning .....                        | 154        |
| <b>Landbrugets Gæld.....</b>                                      | <b>101</b> |
| Landbrugets Løsøre, Krigsforsikring af .....                      | 121        |
| Landbrug, Oprettelse af mindre .....                              | 90         |
| Landstingsvalg .....                                              | 10         |
| Lejligheder, Forbud mod Sammenlægning af .....                    | 112        |
| Levertran, Køb af .....                                           | 70         |
| Levnedsmidler, Indkøb af .....                                    | 79         |
| Levnedsmidler, Kontrol med .....                                  | 105        |
| Ligningsreglerne .....                                            | 35         |
| Lodsvæsenet .....                                                 | 148        |
| Lotterigevinster, Afgift af .....                                 | 42         |
| Luftværnslovgivningen .....                                       | 117        |
| Lønkendelserne .....                                              | 152        |
| Lønregulering .....                                               | 147        |
| Løsøre, Krigsforsikring af .....                                  | 121        |

|                                                           | Side |
|-----------------------------------------------------------|------|
| <b>Merindkomstskat af kooperative Virksomheder</b> .....  | 54   |
| Mindre Landbrug, Oprettelse af .....                      | 90   |
| Motorafgiftsloven .....                                   | 45   |
| Motorkøretøjer, Omsætningsafgift af .....                 | 59   |
| Motorkøretøjer til Politiet, Skydevaaben og .....         | 143  |
| Muldvarpe, Bekæmpelse af .....                            | 85   |
| <br><b>Naturfredningsloven</b> .....                      | 147  |
| Nibe Retskreds .....                                      | 141  |
| Norden, Arbejderorganisationernes Udtalelse om .....      | 25   |
| Norden, Socialdemokratiet og .....                        | 21   |
| Normeringsloven .....                                     | 34   |
| <br><b>Offentlige Arbejder, Arbejdskraft til</b> .....    | 67   |
| Offentlige Forestillinger, Afgift af .....                | 45   |
| Omsætningsafgift af Motorkøretøjer .....                  | 59   |
| Opfordringer til Ro og Orden .....                        | 18   |
| Opraab fra Socialdemokratiet og Fagbevægelsen .....       | 21   |
| Oprettelse af mindre Landbrug .....                       | 90   |
| Overarbejdsloven .....                                    | 81   |
| Overenskomstnævnets Afgørelse .....                       | 151  |
| <br><b>Patenter og Varemærker</b> .....                   | 135  |
| Patentloven .....                                         | 136  |
| Politiet, Motorkøretøjer og Skydevaaben til .....         | 143  |
| Prioritetslaan, Kortfristede .....                        | 103  |
| Prisloven .....                                           | 129  |
| Privat Indbo, Krigsforsikring af .....                    | 121  |
| Programtale, Statsministerens .....                       | 3    |
| <br><b>Regeringen, Bemyndigelse til</b> .....             | 146  |
| Regeringens Tilbagetræden .....                           | 20   |
| Regeringserklæring .....                                  | 8    |
| Regeringsudtalelse .....                                  | 17   |
| Regeringsændringer .....                                  | 7    |
| Regnskabsvæsen, Statens .....                             | 37   |
| Reguleringstillæg, Tjenestemændenes .....                 | 37   |
| Rigsdagsdiæterne .....                                    | 127  |
| Rigsdagsvalgene .....                                     | 10   |
| Ringkøbing, Indlemmelse ved .....                         | 108  |
| <br><b>Sammenlægning af Lejligheder, Forbud mod</b> ..... | 112  |
| Scavenius, Udtalelse af .....                             | 9    |
| Sikkerhedsforanstaltninger .....                          | 141  |

|                                                    | Side    |
|----------------------------------------------------|---------|
| Skatteloven .....                                  | 35      |
| Skattelov, Ændringer i den kommunale .....         | 111     |
| Skatten i København .....                          | 110     |
| Skibe, Istandsættelse af .....                     | 131     |
| Skibe, Krigsforsikring af .....                    | 122     |
| Skolebespisning .....                              | 74      |
| Skoleloven .....                                   | 137     |
| Skolelæger .....                                   | 139     |
| Skydevaaben og Motorkøretøjer til Politiet .....   | 143     |
| Smørordningen .....                                | 82      |
| Socialdemokratiet og Norden .....                  | 21      |
| Socialdemokratiets Hovedbestyrelsesmøde .....      | 6       |
| Socialdemokratiets og Fagbevægelsens Opraab .....  | 21      |
| Sommertiden .....                                  | 145     |
| Sparekasseloven, Tillæg til .....                  | 60      |
| Statslaan, Optagelse af .....                      | 34      |
| Statsministerens Programtale .....                 | 3       |
| Statsobligationer .....                            | 58      |
| Statsregnskab og Finanslov .....                   | 26      |
| Statstilskud til Kommunerne .....                  | 119     |
| Stemmetal .....                                    | 14      |
| Sukkerordningen .....                              | 135     |
| Sundhedsplejersker .....                           | 117     |
| Sønderjyllands Kreditforening .....                | 107     |
| Sønderjyske Krigsinvalider .....                   | 76      |
| Sønderjyske Landbrugere, Laan til .....            | 43      |
| Søværnet, Hæren og .....                           | 148     |
| <br>Teknisk-videnskabeligt Forskningsraad .....    | <br>148 |
| Thyborøn-Kanalen .....                             | 144     |
| Tillægsbevillingsloven .....                       | 32      |
| Tjenestemændenes Reguleringstillæg .....           | 37      |
| Toldafgifter, midlertidige .....                   | 41      |
| Toldbestemmelser, midlertidige .....               | 40      |
| Tvangsopsparing for kooperative Virksomheder ..... | 56      |
| Tvangsopsparing for Personer .....                 | 51      |
| Tvangsopsparing, Krigskonjunkturskat og .....      | 49      |
| Tørkeramte Landmænd .....                          | 100     |
| <br>Udbyttebegrænsning .....                       | <br>136 |
| Udenlandsk Regning, Kontrol med Arbejder for ..... | 71      |
| Udligningsfond, Den fælleskommunale .....          | 109     |
| Udtræk af Banker .....                             | 136     |
| Ulykkesforsikringsloven .....                      | 75      |



|                                                 | Side |
|-------------------------------------------------|------|
| Undtagelsestilstanden .....                     | 17   |
| Undtagelsestilstanden, Bekendtgørelsen om ..... | 19   |
| Ungdomsskoler i Sønderjylland, Aften- og .....  | 138  |
| Unge Vælgere, De .....                          | 15   |
| <br>Vaabenloven .....                           | 144  |
| Vakcination mod Difteri .....                   | 119  |
| Valglov, Den kommunale .....                    | 118  |
| Valgloven, Ændringer i .....                    | 11   |
| Valgmanifest, De samvirkende Partiers .....     | 12   |
| Valgmanifest, Socialdemokratiets .....          | 13   |
| Valgresultater .....                            | 14   |
| Valg, Udskydelse af de kommunale .....          | 113  |
| Vareforsyning, Købmændene og Danmarks .....     | 154  |
| Varemærker, Patenter og .....                   | 135  |
| Vejlovsforslagene .....                         | 145  |
| Vitaminreklame .....                            | 108  |
| Vælgere, De unge .....                          | 15   |
| Værnepligtsloven .....                          | 109  |
| <br>Ændringer i Regeringen .....                | 7    |

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst [www.kb.dk](http://www.kb.dk)

For information on copyright and user rights, please consult [www.kb.dk](http://www.kb.dk)